

ශ්‍රී ලංකාවේ කුඹුල්ල මූල්‍ය කේන්ද්‍රයට බලපාන නීති හා
ව්‍යවස්ථාවන් පිළිබඳ අධ්‍යයන වාර්තාව

2010

Ministry of
Finance and
Planning

gtz

Lanka Microfinance
Practitioners' Association

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයට බලපාන නීති හා
ව්‍යවස්ථාවන් පිළිබඳ අධ්‍යයන වාර්තාව

2010

i. GTZ යනු කුමක්ද

අප ආයතනය

ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතා ව්‍යාපාරයක් ලෙස තිරසාර සංවර්ධනයක් සඳහා ලොව පුරා මැදිහත්වීම සිදු කරන GTZ ආයතනය ජර්මානු රජයේ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තිමය අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට දායක වේ. ගෝලීයකරණය වූ ලෝකයේ දේශපාලනික, ආර්ථික, පරිසරවිද්‍යාත්මක හා සමාජීය සංවර්ධනය සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ හැකි, ඉදිරිය දකින විසඳුම් ඉන් ලබා දෙයි. දුෂ්කර තත්ත්වය යටතේ කටයුතු කිරීමේදී GTZ ආයතනය සංකීර්ණ ප්‍රතිව්‍යුහකරණ ක්‍රම හා පරිවර්තන ක්‍රියාවලීන් ප්‍රවර්ධනය කරයි. එහි ආයතනික අරමුණ තිරසාර පදනමක් යටතේ මිනිසුන්ගේ ජීවන තත්ත්වයන් නංවාලීමයි.

අපගේ සේවය කවුරුන් සඳහාද

ෆෙඩරල් ව්‍යාපාරයක් වන GTZ ආයතනය පිහිටා ඇත්තේ ෆ්‍රැන්ක්ෆර්ට් නුවර අසල වූ එෂ්බෝර්න් ප්‍රදේශයේ ය. 1975 දී පිහිට වූ GTZ ආයතනය පෞද්ගලික නීතිය යටතේ ලියාපදිංචි කළ සමාගමකි. ආර්ථික සහයෝගිතාව හා සංවර්ධනය පිළිබඳ ජර්මානු ෆෙඩරල් අමාත්‍යාංශය එහි ප්‍රධාන අනුග්‍රාහකයාය. මෙම සමාගම වෙනත් ජර්මානු අමාත්‍යාංශ, අනෙකුත් රටවල රජයන් මෙන් ම යුරෝපා කොමිසම, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය, ලෝක බැංකුව වැනි ජාත්‍යන්තර අනුග්‍රාහකයන් ද පෞද්ගලික ව්‍යාපාර ද නියෝජනය කරයි. GTZ කටයුතු කරනුයේ පොදු ප්‍රතිලාභ පදනම යටතේය. උපයන අතිරික්තය එම ආයතනයේ ම තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතා ව්‍යාපෘතීන්ට නැවත ආයෝජනය කෙරේ.

ගෝලීය ක්‍රියාකාරකම්

GTZ ආයතනයේ 15,000 ක් වූ සේවක මණ්ඩලය රටවල් 128 ක විහිදී සිටී. අප්‍රිකාව, ආසියාව, ලතින් ඇමෙරිකාවට අයත් රටවල් මෙන් ම දැනට දේශපාලනික වෙනස්වීම්වලට මුහුණ දෙමින් සිටින හා අලුතින් නිදහස ලැබූ නැගෙනහිර යුරෝපීය රාජ්‍යයන් ද මේ අතර වේ. මෙම සේවකයන්ගෙන් 11,000 කට ආසන්න පිරිස අදාළ රටවල පුරවැසියෝ ය. GTZ කාර්යාල පිහිටුවා ඇති රටවල් සංඛ්‍යාව 88 ක් වෙයි. ජර්මනියේ එෂ්බෝර්න් හි පිහිටි ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සේවක මණ්ඩලය 1800 දෙනෙක් පමණ සේවය කරති.

ProMiS යනු ශ්‍රී ලංකා සුක්ෂම මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයේ ප්‍රවර්ධනය සඳහා වූ පුළුල් වැඩසටහනක් වන අතර, එය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය සහ ජර්මනියේ ආර්ථික සහයෝගිතාව සංවර්ධන පිළිබඳ ෆෙඩරල් අමාත්‍යාංශය (BMZ) වෙනුවෙන්, ජර්මන් තාක්ෂණික සහයෝගිතා (GTZ) ආයතනයයි.

ii. පෙරවදන

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය පිළිබඳ නීති පද්ධතිය අධ්‍යයන වාර්තාව

GTZ - ProMiS ආයතනයේ පූර්ණ අනුග්‍රහය හා මඟපෙන්වීම මත ශ්‍රී ලංකා ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ සංගමය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන මෙම අධ්‍යයන වාර්තාව සඳහා පෙරවදනක් සැපයීමට ලැබීම ගැන උදක්ම සතුටු වෙමි.

මෙම වාර්තාව ඉදිරිපත් කරන තත්කාලීන තත්වය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය ආවරණය කරන තනි පනතක් හෝ නීතියක් නොමැති අතර, ඒ ඒ ආයතන වෙත වෙනත් නීති රාමු තුළ පාලනය වන ආකාරයක් දක්නට ලැබේ. මේ ආකාර වූ නෛතික බහුවිධ භාවය ක්‍ෂේත්‍රයේ උන්නතිය සඳහා මහත් බාධකයක් වී ඇති බව සියලු පාර්ශවයන්ගේ අදහස වී ඇත. ඒ අතරම ශ්‍රී ලංකා රජය, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයේ වටිනාකම වැඩි වශයෙන් අවබෝධ කොට තිබීමත්, එමගින් දුප්පත්කම තුරන් කිරීම සඳහා සිදුවන කාර්යභාරය අවබෝධ කොටගෙන තිබීමත් ඉතාමත් පැසසිය යුතුයි. රජයේ ප්‍රතිපත්තියමය රාමුව වන 'මහින්ද විත්තන' වැඩසටහනේදී ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශය වෙත වැඩි වටිනාකමක් දී ඇති බව පෙනී යයි. මේ අනුව නුදුරු අනාගතයේදී ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය පාලනය සඳහා වෙන්ම වූ පනතක් ඉදිරිපත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේදී අනුමැතිය පරිදි ශ්‍රී ලංකා මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් කටයුතු කිරීම දක්නට ලැබේ. මෙම වාතාවරණය තුළ මෙම නීති අධ්‍යයන වාර්තාව, තත්කාලීන නීති පද්ධතිය අවබෝධ කරගැනීමට ඉවහල් වන අතර, ඒ ඒ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවල පැවැත්ම, ක්‍රියාකාරිත්වය හා යහපාලනය විධිමත් කරගැනීම සඳහා මෙම දැනුම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. තවදුරටත් මෙම අධ්‍යයනය, ක්‍ෂේත්‍රයේ විද්වතුන් මෙන්ම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ගේ දැනුම වර්ධනය කිරීමටද සමත්වනු ඇතිබව අපගේ විශ්වාසයයි.

මෙම කාර්යය මැනවින් ඉටුකරගැනීමට දායක වූ, ශ්‍රී ලංකා ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ සංගමයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය දැක්වූ සහයෝගයට ස්තූතියක් වෙමි. තවද මෙම කටයුත්ත සඳහා සම්පත් දායක්තවය ලබාදෙමින් මූල්‍ය අනුග්‍රහය සැපයූ GTZ - ProMiS ආයතනයටත්, විශේෂයෙන්ම මෙම භාරදුර කටයුත්ත සම්බන්ධීකරණය කරමින් කටයුතු කළ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය විශේෂඥ හසිත විජේසුන්දර මහතාටත් අපගේ හද පිරි ගෞරවය හිමිවේ. අවසාන වශයෙන් මෙම නීති අධ්‍යයන වාර්තාව සකස්කළ එෆ්. ජේ. සහ ජී. දී. සේරම්, නීතිඥ ආයතනයටද, සිංහල අනුවාදය සකස් කළ ජී. ජී. පුංචිහේවා මහතාටද අපගේ කෘතඥපූර්වක ස්තූතිය පළකර සිටිමු.

ගනිල විජේවර්ධන

සභාපති

ශ්‍රී ලංකා ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ සංගමය

පටුන

i. GTZ යනු කුමක්ද	2
ii. පෙරවදන	3
1. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය සම්බන්ධ නීති පද්ධතියේ සාරාංශයක්	7
2. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ නීතිරීති සමාලෝචනයක්	7
3. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කරගෙන යනු ලබන ආයතන පිළිබඳ හැඳින්වීමක්	29
4. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් පිහිටුවීම හා ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා ක්‍රමවේද	31
5. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන මගින් තැන්පතු සංචලනය කිරීම	35
6. තැම්පතු සංචලනය කිරීම කෙසේ කළ යුතුද?	42
7. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය සම්බන්ධ (දැනට පවතින) නියාමන හා අධීක්‍ෂණ ව්‍යුහයන්	43
8. යහපාලනය පිළිබඳ තොරතුරු, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වෙත යහපාලනයේ අදාළත්වය	50
9. එකතු කළ අගය මත පැනවෙන බද්ද (VAT) සහ එහි බලපෑම	53
10. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් බදු රෙගුලාසි බලපාන අයුරු	54
11. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය සඳහා ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය කිරීමේ හැකියාව	56
12. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය සඳහා විදේශ ණය ලබාගැනීමේ හැකියාව	58
13. ණය ආපසු අයකරගැනීමේ නීති සහ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන	59
14. උකස් පනත සහ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන	62
15. ණය කපා හැරීමේ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට බලපාන අයුරු	64
16. ක්‍ෂුද්‍ර රක්‍ෂණය (Micro Insurance) ගැන සමාලෝචනයක්	64
17. ජාතික සංවර්ධන භාරකාර අරමුදලේ (NDTF) නෛතික තත්වය	66
18. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය වෘත්තිකයන් සඳහා නිර්දේශ : ආයෝජන ඉඩප්‍රස්ථා සඳහා	67
19. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ සංගමයට නිර්දේශ : ක්‍ෂේත්‍රයට යහපත් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ඇති කරගැනීම සඳහා	68
20. නීතිමය පරිසරය විශ්ලේෂණය කිරීම මත ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු	69

01. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු හා සම්බන්ධව පවත්නා නීති සහ නීති සම්පාදන යෝජනා පිළිබඳ සාරාංශය

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු හැසිරවීම හෝ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කරනු ලබන ආයතන පාලනය පිළිබඳව නිශ්චිතව බලපාන තනි නීතියක් මෙම වාර්තාව ඉදිරිපත් කරන කාලයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ දක්නට නැත. මෙම ක්ෂේත්‍රයට අදාළවන නීතින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සපයන ආයතනවල ස්වරූපය සහ සපයනු ලබන විවිධ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවාවන් මත විවිධ තත්ත්වයෙන් අදාළ වේ.

මුදල් අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමග එක්වී, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන හැසිරවීම පිළිබඳව පනතක් හඳුන්වාදීමට යෝජනා කර ඇති මුත්, තවමත් එවැනි පනතක් නීතිගත කොට නොමැත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි බලපාන විවිධ නීති පිළිබඳව විමසා බැලීමක්, පහත දැක්වෙන විශ්ලේෂණයෙහි, අප විසින් කරනු ලැබ ඇත.

02. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කර්මාන්තයට අදාළව සමාගම් පනත තුළ පහත සඳහන් නීතින් වල කෙටි විශ්ලේෂණයක් මෙහි අඩංගු වෙයි. මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත, බැංකු පනත, (වාණිජ්‍ය බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ විදේශීය බැංකු පාලන පනත, උකස් ගැනීමේ ආඥා පනත, මූල්‍ය කල්බදු පනත, සමිති ආඥා පනත, සමූපකාර සමිති නීතිය, සමාදායී අධිකාරි පනත, ජාතික නිවාස පනත, රක්ෂණ කර්මාන්ත පනත, ණය අයකර ගැනීමේ (විධිවිධාන) පනත, උකස් පනත, මුදල් නීතිය පනත, ණය තොරතුරු කාර්යාංශ (CRIB) පනත, දේශීය ආදායම් පනත, සහ අගය එකතු කිරීම මත බදු (VAT) පනත.

ඉහත සඳහන් කර ඇති නීතින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කරනු ලබන ආයතන කෙරෙහි විවිධ මට්ටමේ අදාළත්වයන් දක්වනු ලබයි.

මෙම නීතින් වල ඉතා වැදගත් ලක්ෂණයන් පිළිබඳව කෙටි සාරාංශයක් අප විසින් පහත ලබාදී අති අතර, ඒවා ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි දක්වන අදාළත්වය පිළිබඳ සාකච්ඡා කර ඇත.

සමාගම් පනත

2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත (සමාගම් පනත) ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති සියලුම සමාගම් පාලනය කරන අතර, පහත දැ සලස්වයි. සමාගම් සංස්ථාගත කිරීම සහ ඒ හා සම්බන්ධ කටයුතු, පුද්ගලික සමාගම් සහ ඇපයෙන් සීමිත සමාගම්වලට අදාළ වන විශේෂිත ප්‍රතිපාදන, සමාගමක කොටස් සහ ඝාණපත්‍ර නිකුත් කිරීම, කොටස් හිමියන්ගේ

අයිතිවාසිකම් සහ බැඳීම්, සමාගමක් විසින් කරනු ලබන අයකිරීම්, (මුදල් ප්‍රකාශ සකස් කිරීම, රැස්වීම් සහ කටයුතු අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ යුතුකම්, අධ්‍යක්ෂවරුන් පත් කිරීම සහ ඉවත් කිරීම ආදී) සමාගම් පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය, සමාගම් ඒකාබද්ධ කිරීම සහ සමාගම් ගණන් බලා වසා දැමීම ආදිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරික ස්ථානයක් පිහිටවනු ලැබ ඇති විදේශීය සමාගම් සහ අක් වෙරළ සමාගම් ද සමාගම් පනත මඟින් විධිමත් කරනු ලබයි.

සමාගම් පනත යටතේ පිහිටුවන ලද සමාගමක් පහත සඳහන් වර්ග අතරින් එකක් විය හැකිය.

(අ) සීමාසහිත සමාගමක්

සමාගම් සංස්ථාවලියේ කොටස් පිළිබඳව නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති, සමාගමේ වත්කම් කිසිවක් වේද, ඒ වත්කම් වලට දායක වීමට කොටස් හිමියන්ට වගකීමක් ඇති කොටස් නිකුත් කරන සමාගමක්.

කොටස් නිකුත් කරන සමාගමක්, පුද්ගලික සමාගමක් (එනම් සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලිය මඟින්, මහජනයාට කොටස්/ අනෙකුත් සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම තහනම් කෙරෙන හෝ කොටස් හිමි සේවකයන්ගේ හිටපු සේවකයන් හැර කොටස් හිමිකරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව 50 ට සීමා කෙරෙන) වියහැකි මෙන්ම, ලැයිස්තු ගත සමාගමක් හෝ කොටස්, කොටස් වෙළඳ පොළෙහි අලෙවි කෙරෙන ලැයිස්තුගත සමාගමක් විය හැකිය.

(ලැයිස්තුගත සමාගමක හැර) අනෙකුත් සෑම සමාගමකම “සීමාසහිත” හෝ “සී/ස” (Limited or Ltd.) තිබිය යුතුය. පුද්ගලික සමාගමක නමේ, “පෞද්ගලික” (Private or Pvt) හෝ “පුද්” යන්න තිබිය යුතුය. ලැයිස්තු කරන ලද සීමිත සමාගමක Public Limited Company හෝ PLC යන්න/ සමාගම යන වචනයට පූර්වයෙන් “පොදු” යන්න තිබිය යුතුය.

(ආ) සීමාරහිත සමාගම

එනම්, සමාගම් ව්‍යවස්ථාවලිය යටතේ සමාගමෙහි වත්කම්වලට දායක වීමට කොටස් හිමියන්ට සීමා රහිත වගකීමක් ඇති කොටස් නිකුත් කරන සමාගමක්.

(ඇ) ඇපයෙන් සීමිත සමාගමක්

සමාගම ඇවර කිරීමට සිදුවූ අවස්ථාවක, සමාගමේ ව්‍යවස්ථාවලියෙහි නිශ්චිතව සඳහන් ප්‍රමාණයකින් එහි වත්කම්වලට දායක වීමට එහි සාමාජිකයන් විසින් භාරගනු ලබන සමාගමකි.

එබඳු සමාගමකට, පහත කොන්දේසි සපුරාලන්නේ නම්, එහි නමෙන් සීමාසහිත යන්න ඉවත් කිරීමට සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල් වරයාගෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකිය. එනම්, එබඳු සමාගමක පරමාර්ථ, වාණිජ්‍යය, කලාව, විද්‍යාව, ආගම, පුණ්‍ය ක්‍රියා, ක්‍රීඩා හෝ වෙනත් ප්‍රයෝජනවත් දෙයක් වීම හෝ එහි ආදායම හෝ ලාභය, එහි පරමාර්ථ වර්ධනය කිරීම සඳහා

යෙදීමට අපේක්ෂා කිරීම සහ එහි වගන්ති ප්‍රකාර එහි සමාජිකයන් හට ලාභාංශ බෙදීම තහනම් වීමයි. සංස්ථාගත කළපසු එහි වගන්ති, රෙජිස්ටාර්වරයාගේ පූර්ව අනුමැතිය නොමැතිව සංශෝධනය කිරීම හෝ වෙනස් කිරීම සිදුකළ නොහැකිය.

අැපයෙන් සීමිත සමාගම්වලට සමාගම් පනතේ තුන්වන උපලේඛණයේ දැක්වෙන නියෝග අදාළ නොවනු ඇත.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලට සමාගම් පනතේ අදාළ බව

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, සංස්ථාගත සමාගමක් ලෙස ස්ථාපනය කිරීමට අපේක්ෂා කරන ඕනෑම පුද්ගලයකු, ඒ සඳහා සමාගම් පනතේ විධිවිධාන අනුගමනය කළයුතුය. එබඳු සංස්ථාගත කිරීමක්, (ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි “සීමාරහිත සමාගමක්” වන අවස්ථාවකදී හැර) ආයෝජකයාට “සීමා සහිත වගකීමේ” ප්‍රතිලාභ සපයයි.

මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත

කිසියම් පුද්ගලයකු,

- (i) ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු නොවේ නම්,
- (ii) විදේශීය සමාගමක්
- (iii) විදේශීය ආයතනයක්

වන්නේ නම්, ඒ සඳහා මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන නියෝගයක් මගින්, එම සමාගම හෝ ආයතනය, එබඳු කාර්යයක් සඳහා අනුමත කළහොත් මිස, 1918 අංක 2 දරන මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතෙහි (1954 අංක 9 සහ 1963 අංක 11 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) මුදල් ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයක නිරත නොවිය යුතුය.

මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතෙහි “මුදල් ණයට දීම” යන්න නිර්වචනය කරනු ලැබ නැත.

මුදල් ණයට දීමේ ගනුදෙනුවල නිරත වන පුද්ගලයෙකු, ආයතනයක් හෝ සමාගමක් මුදල් ණයට දීමේ ගනුදෙනු වලදී අනුගමනය කළයුතු විධිවිධාන සඳහාද මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත ප්‍රතිපාදන සපයනු ලබයි. අසාධාරණ පොළී අනුපාතිකයන් තීරණය කිරීම, ගිණුම් පවත්වාගෙන යාමට අදාළවන අවශ්‍යතාවයන්, මුදල් ණයට දීමේ ගනුදෙනුවලදී අයුතු බලපෑම් ආදිය පිළිබඳව තීරණය කිරීම සඳහාද විධිවිධාන එහි ඇතුළත් වේ.

“විදේශ සමාගම” යන්න,

- (i) එක් අයකු හෝ දෙදෙනාම හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් නොවන, හවුල්කරුවන් දෙදෙනෙකුගෙන් සමන්විත හෝ
- (ii) යටත් පිරිසෙයින් එක් අයෙකු හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් නොවන හවුල්කරුවන් දෙදෙනකුට වැඩියෙන් සමන්විත ආයතනයක් ලෙස නිර්වචනය කෙරේ.

මුදල් ණයට දීමේ ගනුදෙනුවල නිරත වන පුද්ගලයකු, ආයතනයක් හෝ සමාගමක් විසින්, විධි විධාන අනුව ක්‍රියාත්මක විය යුතු, මුදල් ණයට දීමේ ගනුදෙනු විධිමත් කිරීම, මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත තවදුරටත් සලස්වයි. මේවාට “අසාධාරණ” පොළී අනුපාතිකයන් තීරණය කිරීමේ, ගිණුම් පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවයන්, මුදල් ණයට දීමේ ගනුදෙනු වලදී “අයුතු බලපෑම්” ආදිය පිළිබඳ තීරණය කිරීම සඳහා විධිවිධාන ඇතුළත් වේ.

ණයට දුන් මුදල් අය කර ගැනීම හෝ කිසියම් ගිවිසුමක්/ අැපයක් බලාත්මක වීම පිළිබඳව නීති කෘත්‍යයන් කරගෙන යනු ලබන විට, ණය දෙන්නා, ණයට දී ඇති මුදලට වඩා ආපසු ලබන මුදල, ප්‍රමාණය ඉක්මවන බවට හෝ පාර්ශවකරුවන් අතර ගනුදෙනුව තද බව හෝ අයුක්ති සහගත බවට සාක්ෂි ඇත්නම්, ගනුදෙනුව නැවත විවෘත කොට ණය දෙන්නා සහ නඩු ලැබ ඇති පුද්ගලයා අතර කාර්යය සැලකිල්ලට ගැනීමට, ණයට දීමේ ආඥා පනතින් උසාවියට බලය පැවරේ. [කොටස 2]

කෙසේ වුවත්, ඉහත විධිවිධාන, පහත සඳහන් ව්‍යාපාර ගනුදෙනු වලට අදාළ නොවේ.

- (i) සමිති පනත යටතේ අන්‍යෝන්‍ය අර්ථසාධක/ විශේෂයෙන් බලය ලත් සමිති
- (ii) ජාතික නිවාස පනත යටතේ සංස්ථාගත කරනු ලැබ ඇති කිසියම් සමිති
- (iii) සමුපකාර සමිති නීතිය යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද / ලියාපදිංචි කරන ලදැයි සැලකෙන කිසියම් සමිතියක්.

(ව්‍යවස්ථාවට කරන ලද දහතුන්වන සංශෝධනය පාර්ලිමේන්තුවේ සම්මත වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස “සමුපකාර සමිති” දහතුන්වන සංශෝධනයෙහි නමවන උපලේඛණයේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ මෙන්ම සමාගම් ලැයිස්තුවෙහිද ඇතුළත් කරනු ලැබ ඇති විමධ්‍යගත විෂයයක් බැව් සලකන්න. මෙහි අර්ථය නම්, පාර්ලිමේන්තුව සමඟ කටයුතු කරමින්, සමුපකාර සමිති ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණයට සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථා සකස් කිරීමේ බලය දැන් පළාත් සභා සතු බවයි. පළාත් තුළ සමුපකාර සමිති ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය හා සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථා, පළාත් සභාවක් විසින් සකස් කළවිට, එබඳු පළාතක් තුළ පිහිටු වීමට සමුපකාර සමිති පළාත් ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි වීම අවශ්‍ය වන අතර, එම පළාත තුළ පවත්නා සමිති එහි ලියාපදිංචි වූ ලෙස සැලකේ.

එවිට එබඳු සමුපකාර සමිති පාලනය වන්නේ පළාත් ව්‍යවස්ථා තුළ ආරම්භ කරන ලද විධිවිධාන යටතේ මිස 1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති පනත යටතේ නොවේ. සමුපකාර සමිති ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය පිළිබඳව ව්‍යවස්ථා අද දින වන විට, බස්නාහිර, මධ්‍යම සහ සබරගමුව පළාත් විසින් පළ කරනු ලැබ ඇත.

ඉහත දැක්වූ දෙවන කොටස, එබඳු පළාත්වල ලියාපදිංචි වූ සහ ලියාපදිංචි වූ ලෙස සැලකෙන සමූපකාර සමිතිවලට අදාළ වන ආකාරය පිළිබඳව මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතේ හෝ අදාළ පළාත් ප්‍රඥප්තීන් වල විශේෂ විධිවිධාන නොමැති වීම නිසා, එබඳු සමූපකාර සමිතිවලට එබඳු ව්‍යතිරේකයන් පවත්නා බව සිතිය හැකි අතර, ඒ සමාගම, විෂයය විමධ්‍යගත කිරීමත් සමගම, එම සමූපකාර සමිති අනාගතයේදී පළාත් මට්ටමින් ලියාපදිංචි වනු ඇති බවට සිතිය හැකිය. මෙම වාර්තාවෙහි, සමූපකාර සමිති ගැන අපගේ සාකච්ඡාවෙහි, මෙම කරුණ තවදුරටත් සාකච්ඡා කෙරේ.)

- (iv) මුදල් ණයට දීමට කිසියම් විශේෂ පනතකින් බලයලත් සංස්ථා/ සංස්ථාගත නොවූ ආයතනයක්
- (v) ලියාපදිංචි වූ බැංකුවක්
- (vi) රක්ෂණ ව්‍යාපාරයක අවංකවම නිරතව සිටින පුද්ගලයෙක්
- (vii) බලයලත් උකස්කරුවකු

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලට මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත අදාළ වන ආකාරය

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවල, මුදල් ණයට දීමට අදාළ කටයුතු සඳහා, මුදල් ණයට දීමේ පනත අදාළ වනු ඇත.

ඉහත (i) හෝ (vi) යටතේ ගැනෙන ආයතනයක් වන්නේ නම්, මුදල් ණයට දීමේ පනතේ දෙවන කොටස ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලට අදාළ නොවේ.

බැංකු පනත

1980 අංක 30 දරන, ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු පනත (1990 අංක 30 දරන, 1995 අංක 33 දරන, 2005 අංක 15 දරන සහ 2006 අංක 46 දරන පනත් වලින් සංශෝධන වනු ලැබ ඇති පරිදි) අනෙකුත් කරුණු අතර, පහත කරුණු සඳහා අවස්ථාව සලසයි.

- බැංකු ව්‍යාපාර සහ එම මුදල් තැන්පතු සහ ආයෝජන සඳහා භාරගන්නා ව්‍යාපාර කරගෙන යන තැනැත්තන් හට බලපත්‍ර දීම.
- එබඳු බලපත්‍රලාභී ආයතන, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අධීක්ෂණය හා පාලනය කරනු ලැබීම
- බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට බලපාන ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන්, සංචිත අරමුදල් සහ ද්‍රවශීල වත්කම් තබන්නාව
- ගිණුම් සකස් කිරීම, විගණනය, තොරතුරු සැපයීම සහ පරීක්ෂා කිරීම
- බලපත්‍රලාභී බැංකුවල අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ ලේකම්වරුන්
- බැංකු විෂයයෙහි පාලනය

- බලපත්‍රලාභී බැංකුවක බැංකු ව්‍යාපාර පවරා ගැනීම, ශ්‍රී ලංකාවෙහි සංස්ථාගත කරන ලද බැංකු ඇවර කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත කරන ලද බැංකුවල ශාඛා වසා දැමීම.
- මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින්, බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට, ගෙවීම් කළහැකි/ නො කළහැකි අත්තිකාරම්, පවත්වාගත යුතු සීමාවන්, සම්බන්ධතාවයන් ඇති පාර්ශවකරුවන් හට සැලකිය හැකි උපරිමය, බැංකුවක කොටස් මගින් දරනු ලැබිය හැකි උපරිම ප්‍රතිශතය බඳු කරුණු පිළිබඳව නියෝග නිකුත් කිරීම.

(i) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු

මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය සහිතව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය (“මුදල් මණ්ඩලය”) විසින් නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රයක අධිකාරය යටතේ වූ සමාගමක් විසින් හැර, බැංකු ව්‍යාපාර කරගෙන යා යුතු නොවන බවට බැංකු පනත (විධිවිධාන) සලසයි.

“බැංකු ව්‍යාපාර” යන්න, බැංකු පනත යටතේ නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත්තේ,

බැංකු පනතෙහි “බැංකු ව්‍යාපාරය” යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ ඉල්ලු විට වෙක්පත්, අණකර, ඇණවුම් මගින් හෝ අන්‍යාකාරයකින් ගෙවිය යුතු මුදල් තැන්පතු පිළිගැනීමේ මාර්ගයෙන් මහජනයාගෙන් අරමුදල් ලබා ගැනීමේ ව්‍යාපාරය සහ ඒ අරමුදල් සම්පූර්ණයෙන් හෝ කොටස් වලින් අත්තිකාරම්, ආයෝජන හෝ නීතියෙන් හෝ සම්ප්‍රදායික බැංකු පිළිවෙත් වලින් බලය ලැබූ වෙනත් යම් මෙහෙයුම් සඳහා යෙදවීමේ ව්‍යාපාරය යනුවෙනි.

කටයුතු

බැංකු පනත යටතේ පිහිටවනු ලැබූ, බලපත්‍රලාභී බැංකුවක් විසින් කරගෙන යනු ලැබිය හැකි ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව බලපත්‍රයේ නිශ්චිතව දැක්වෙන අතර, බැංකු පනතේ ලැයිස්තු ගත කර ඇති දෙවන උප ලේඛණයෙහි ව්‍යාපාර ස්වභාවය ඇතුළත් කර ඇත. මේ කටයුතුවලට, වෙනත් දේ අතර,

- (i) තැන්පතු, ඉතිරි කිරීමේ සහ වෙනත් සමාන ගිණුම් (ඡංගම ගිණුම් ඇතුළත්ව) විවෘත කිරීම, පවත්වාගෙන යාම හා කළමනාකරණය
- (ii) මුදල් ණයට ගැනීම, රැස් කිරීම හෝ භාරගැනීම
- (iii) ණය සහ අත්තිකාරම් ගිවිස ගැනීම සහ
- (iv) ඇප ඇතුළුව හෝ නැතිව මුදල් ණයට දීම හෝ අත්තිකාරම් මුදල් ගෙවීම ඇතුළත් වේ.

කොටස් අයිතිය

2005 අංක 2 දරන බැංකු (සංශෝධන) පනතෙහි, දක්වා ඇති පරිදි, අනෙකුත් දේ අතර, අමාත්‍යවරයාගේ එකඟත්වය ඇතිව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් දෙන ලද පූර්ව අනුමැතියක් නොමැතිව, යම් පුද්ගලයකු, හවුල් ව්‍යාපාරයක්, හෝ සංස්ථාපිත ආයතනයක් විසින්, සෘජුවම හෝ වක්‍රව හෝ වෙනත් පුද්ගලයකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ සංස්ථාපිත ආයතනයක් සමඟ සම්මන්ත්‍රණය කරමින් ක්‍රියා කරමින් (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් පාලනය ලබාගැනීම හෝ තහවුරු කර ගැනීම සඳහා, (විධිමත් හෝ අවිධිමත්) ප්‍රධාන අනුකූලතාවයක් අනුව, එම බැංකුවේ (වැදගත් අයිතිය) අත්පත් කරගැනීම සඳහා ක්‍රියාකිරීම ලෙස නිර්වචනය කර ඇති පරිදි) ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාගත කරන ලද හෝ පිහිටුවන ලද බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක ප්‍රධාන "ප්‍රධාන අයිතිය" (ඡන්දය දීමේ අයිතිය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක නිකුත් කළ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට දහයකට වැඩි ප්‍රමාණයක් තබාගැනීම ලෙස නිර්වචනය කර ඇති) අත්පත් කරගත නොහැකිය. එසේ වුවත්, විශේෂිත වර්ගවල කොටස් හිමියන් සඳහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක 15% කට නොවැඩි ප්‍රධාන අයිතියක් අත්පත් කරගැනීමට, මුදල් මණ්ඩලය විසින්, එකිනෙක අවස්ථාව අනුව, අවසර දිය හැකිය.

ඉහත සීමාවන්වලට යටත්ව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් 100% ක් දක්වා, කොටස් ප්‍රාග්ධනයේ විදේශ ප්‍රාග්ධනයට සහභාගී වීමට අවසර ඇත.

අවම ප්‍රාග්ධනය

මුදල් මණ්ඩලය විසින් වරින් වර පනවනු ලබන අවම ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනය, සියලු බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් සියලු කල්හිම පවත්වාගෙන යා යුතු බවට බැංකු පනතෙහි නියම කරනු ලැබ ඇති බව සටහන් කර ගතයුතුය. වර්තමානයේදී, නියම කරනු ලැබ ඇති මුදල වන්නේ රුපියල් මිලියන දෙදහස් පන්සියකි. (රු.2,500,000,000/-)

අධීක්ෂණය

බැංකු සම්බන්ධයෙන් විධිමත් කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාදාමය කරගෙන යනු ලබන්නේ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු පාලන අංශය විසිනි. බැංකු අධීක්ෂණය පදනම් කරගනු ලැබ, ඇත්තේ බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බැසල් කමිටුව (Basel Committee for Bank Supervision) විසින් දක්වනු ලැබ ඇති, බැංකු අධීක්ෂණය සඳහා ජාත්‍යන්තරව පිළිගනු ලබන බැංකු අධීක්ෂණ ප්‍රමිතීන්වලට අනුවය.

(ii) බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු

රුපියල් මිලියන පනහකට නොඅඩු ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයක් ඇති සහ එබඳු කාර්යයක් සඳහා මුදල් මණ්ඩලය විසින් බැංකු පනතේ ෂඩ්(අ) යටතේ නිකුත් කරන ලද අධිකාරියක් යටතේ, එනම්, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ලෙස

බලපත්‍රය ඇති, සමාගමක් විසින් හැර මුදල් තැන්පතු භාරගැනීමේ සහ එම මුදල් ආයෝජනය කිරීම හෝ ණයට දීමේ ව්‍යාපාරය නො කළයුතු බව බැංකු පනත නියම කරයි.

මුදල් සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති මුදල් සමාගම්, සමුපකාර සමිති නීතිය යටතේ ඇති සමුපකාර සමිතියක්, ජාතික නිවාස පනත යටතේ සංස්ථාගත කරනු ලැබ ඇති ගොඩනැගිලි සමිතියක් සහ කිසියම් ලිඛිත නීතියක් යටතේ ලියාපදිංචි වී හෝ පිහිටුවා ඇති කිසියම් සංවිධානයක්, ලාභ ලබාගැනීමේ මූලික පරමාර්ථය සහිතව පිහිටුවා නොගන්නා ලද නම් ලියාපදිංචි සාමාජිකයන්ගෙන් පමණක් තැන්පතු භාර ගන්නා, එබඳු තැන්පතු භාර ගැනීමට සහ එසේ භාර ගන්නා ලද මුදල් ආයෝජනය කිරීමට සහ ණයට දීමට, මුදල් මණ්ඩලයේ ලිඛිත අනුමැතිය ලබා ගෙන ඇති සංවිධානයක් යන ආයතන වලට මෙම අවශ්‍යතාව අදාළ නොවේ.

කටයුතු

මෙම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වලින් වෙනස් වන්නේ ඒවාට, ගනුදෙනු කරුවන් සඳහා ජංගම ගිණුම් ("වෙක්පත්") විවෘත කිරීම හා පවත්වා ගැනීම තහනම් කරනු ලැබ ඇති නිසාය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වලට (සියල්ලම විදේශ මුදල් ගනුදෙනු කිරීමට බලය ලත් ගනුදෙනුකරුවන් ලෙස මහ බැංකුව විසින් පත් කරනු ලැබ ඇත.) රත්රන් සහ විදේශ මුදල් වෙළඳාම් කිරීමට ඇති හැකියාව ද බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු වලට නොලැබේ.

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු වලට කරගෙන යාමට අවසර ලැබී ඇති ප්‍රධාන කටයුතු, බැංකු පනතේ හතරවන උපලේඛණයේ දක්වා ඇති අතර, එම කටයුතු තුළ,

- (i) බැංකු පනතේ (ඉහත බලන්න) "බැංකු ව්‍යාපාර" ලෙස නිර්වචනය කර ඇති හා ඒ අනුව කරගෙන යනු ලබන දේ හැර, කාලීන හා ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු භාර ගැනීම සහ තැන්පතු, ඉතිරි කිරීම් සහ අනෙකුත් සමාන ගිණුම් විවෘත කිරීම, පවත්වාගෙන යාම සහ කළමනාකරණය කිරීම.
- (ii) කිසියම් ව්‍යවසායකට ණය හෝ අත්තිකාරම් ප්‍රදානය කිරීම හෝ ණය හෝ අත්තිකාරම් ප්‍රදානය කිරීම සඳහා, අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන සමඟ ඒකාබද්ධ වීම. කෙසේ වුවත් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සම්බන්ධව මෙන්, විශේෂිත බැංකු විසින් කරගෙන යනු ලැබිය හැකි ව්‍යාපාර ස්වභාවයන්, බලපත්‍රයෙහි මෙන්ම අනෙකුත් ලිඛිත නීතිවල නියම කරනු ලැබ ඇති සීමාවන් වලට යටත් වේ.

බලපත්‍ර ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍යතා, බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාර බැංකු වලට සමාන වේ.

කොටස් අයිතිය

බැංකු පනතෙහි නියම කර ඇති පරිදි, බැංකුවල කොටස් අයිතිය පිළිබඳ පොදු සීමා කිරීම් සහ ඒ යටතේ වරින් වර නිකුත්

කරනු ලබන විධානයන් හැරුන විට, බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවල කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙහි විදේශ ආයෝජනය කිරීම සම්බන්ධව සීමාවන් පනවනු ලැබ නැත. පොදු වශයෙන්, කිසිම පුද්ගලයකුට (සංස්ථාපිත ආයතනයක්ද ඇතුළුව), මුදල් මණ්ඩලයේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය නොමැතිව, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් 15% කට වඩා අත්පත් කරගත නොහැකිය.

අවම ප්‍රාග්ධනය

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින්, රුපියල් මිලියන එක් දහස් පන්සියයක (රු.1,500,000,000/-) ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයක් සෑම අවස්ථාවකදීම පවත්වා ගත යුතුය.

අධීක්ෂණය

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මෙන් (ඉහත බලන්න) බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුද මහ බැංකුවේ විධිමත් කිරීමේ පාලනයට යටතේ වේ.

(iii) විදේශීය බැංකු

සමාගම් පනත යටතේ විදේශ සමාගම් ලියාපදිංචි කිරීමට අදාළ වන අවශ්‍යතාවලට අනුගතවීම මඟින් සහ මුදල් මණ්ඩලයෙන් බලපත්‍රයක් ලබා ගැනීමෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු ව්‍යාපාරයෙහි යෙදීමට විදේශීය බැංකුවලට හැකිය.

සමාගම් පනත යටතේ අදාළ වන අවශ්‍යතා මෙසේය :

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාරය ස්ථාන ගත කර එක් මාසයක් ඇතුළදී, විදේශ ආයතනය, පහත නියම කර ඇති ලේඛණ, සමාගම් රෙජිස්ටාර්ස්නරාල්වරයා වෙත භාරදිය යුතුය.

- (අ) සමාගමේ අධිකාර පත්‍රය, ව්‍යවස්ථාව හෝ සංස්ථා පත්‍රය සහ වගන්ති හෝ සමාගමේ ව්‍යවස්ථා සාධනය කෙරෙන හෝ නිර්වචනය කෙරෙන වෙනත් සාධන පත්‍රයේ සහතික කළ පිටපතක් සහ එම සාධන පත්‍රය ශ්‍රී ලංකාවේ නිල භාෂාවකින් හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂාවකින් නොවන කල්හි, රෙජිස්ටාර්වරයා විසින් නියම කරනු ලැබ හැකි භාෂාවකින් එම සාධන පත්‍රය.
- (ආ) සමාගම් පනත යටතේ, අවශ්‍ය පරිදි සමාගමක අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ නාමලේඛණයෙහි, අධ්‍යක්ෂවරුන් සම්බන්ධයෙන් ඇතුළත් වියයුතු විස්තර ඇතුළත් සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ ලැයිස්තුවක්.
- (ඇ) සමාගම වෙනුවෙන් ලේඛණ භාරදීමට සහ, සමාගමට භාරදිය යුතු යම් දැන්වීමක් භාරදීම සඳහා, සමාගම වෙනුවෙන් භාර ගැනීමට බලයලත්, ශ්‍රී ලංකාවේ පදිංචි පුද්ගලයන් එක් අයකුගේ හෝ කිහිප දෙනෙකුගේ නම් සහ ලිපිනයන්.
- (ඈ) (i) සමාගමේ ලියාපදිංචි හෝ ප්‍රධාන කාර්යාලය,
(ii) ශ්‍රී ලංකාව තුළ, සමාගමේ ව්‍යාපාරයේ ප්‍රධාන ස්ථානය යන්නෙහි සම්පූර්ණ ලිපිනය ඇතුළත් ප්‍රකාශයක්.

(ඉ) සමාගම, සංස්ථාගත කිරීම පෙන්වුම් කරන හෝ සාක්ෂිවන කිසියම් ලේඛණයක, මෑතකදී සහතික කරන ලද, සහතික කළ පිටපතක්.

ඉහත ලේඛණ ලැබුණු පසු, රෙජිස්ටාර්වරයා විසින් පනතෙහි අවශ්‍යතා සපුරාලන ලද බවට සැහීමට පත්වීමෙන් පසු, එම ආයතනයට ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යාමට අවස්ථාවක් ඇති බවට සහතිකයක් නිකුත් කළහැකි අතර, එය අනුව, එම සමාගමට, ශ්‍රී ලංකාවේ ලියාපදිංචි වූ විදේශීය සමාගමක තත්ත්වය ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට පෙර, එක්සත් ජනපද ඩොලර් හෝ ඊට සමාන ප්‍රමාණයක්, නම් කරන ලද විදේශ මුදලකින්, මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය සහිතව, තීරණය කරනු ලබන මුදලක්, ශ්‍රී ලංකාවේ තැන්පත් කිරීමට එම සමාගම මඟින් භාරගැනීම අවශ්‍ය කිරීමට, බැංකු පනත, මහ බැංකුවට හැකියාව සලසයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර ස්ථානයක් පිහිටුවීම මඟින්, ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු ක්‍රියාකාරකම් පිහිටුවීමට අපේක්ෂා කරන විදේශ බැංකුවක්, මහ බැංකුව මඟින් විධිමත් කිරීම සහ අධීක්ෂණය ඇතුළු බැංකු පනත යටතේ අදාළ වන බලපත්‍ර ලබාගැනීම සහ අදාළ වන අනෙකුත් ප්‍රතිපාදනවලට යටත් වේ.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට, බැංකු පනතෙහි අදාළත්වය

යම් ආයතනයක්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ස්ථාපනය කිරීමෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යාමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, එබඳු ආයතනයකට බැංකු පනත අදාළ වන අතර, අදාළ බලපත්‍රය මහ බැංකුව වෙතින් ලබාගත යුතුවේ.

යම් හෙයකින්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, (බැංකු පනතෙහි ඇතුළත් වන පරිදි සහ ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි) "බැංකු ව්‍යාපාරයක්" යන නිර්වචනයේ සියලු මූලධර්ම යටතට ඇතුළත් වන ක්‍රියාවලීන් දැනටමත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ කරගෙන යන්නේ නම්, ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය.

යම් හෙයකින්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් දැනටමත් ශ්‍රී ලංකාවෙහිදී, මුදල් තැන්පතු භාර ගැනීම, සහ ආයෝජනය කිරීම සහ මුදල් ණයට දීම කරගෙන යන්නේ නම්, එය ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගමක්, ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියක්, ගොඩනැගිලි සමිතියක්, හෝ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ (ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි) නියමිත නිර්ණායකයන් සපුරාලන ආයතනයක් වන්නේ නම් මිස, එය ශ්‍රී ලංකාවෙහි බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාකාරීවීම සඳහා බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය.

යම් හෙයකින්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් දැනටමත්, ශ්‍රී ලංකාව තුළ, මුදල් තැන්පතු භාර ගැනීම, සහ එම මුදල් ආයෝජනය කිරීම හෝ ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයේ නිරතව සිටී නම්, එය දැනටමත් ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගමක්, ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියක්, ගොඩනැගිලි සමිතියක් හෝ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ (ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි) එබඳු

තැන්පතු භාරගැනීමට මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ඇති, නිශ්චිත කාර්යයක් සපුරාලන සංවිධානයක් වන්නේ නම් හැර, එය ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියා කිරීමට බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය.

මූල්‍ය සමාගම් පනත Finance Companies Act

1988 අංක 78 දරන මූල්‍ය සමාගම් පනත (1991 අංක 23 දරන පනතින් සංශෝධිත පරිදි), වෙනත් දේ අතර, මුදල් සමාගම් ලියාපදිංචි කිරීම හා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමත්, මුදල් සමාගම් විසින් පවත්වා ගත යුතු ප්‍රාග්ධන සහ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත, බදු එම සමාගම් මුදල් මණ්ඩලය විසින් විධිමත් කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම, ව්‍යාපාර මෙහෙයවීම, ගිණුම් හා මුදල් ප්‍රකාශ සකස් කිරීම, මූල්‍ය සමාගම්වල ව්‍යාපාර ඇවර කිරීම සහ පවරාගැනීම සහ මූල්‍ය සමාගම්වල ව්‍යාපාර පවත්වා ගතයුතු ආකාරය පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩලය විසින් නියෝග නිකුත් කිරීම සඳහා ඉඩ සලස්වයි.

මූල්‍ය සමාගම් පනතෙහි, මූල්‍ය ව්‍යාපාර යන්න නිර්වචනය කරන්නේ - තැන්පතු, පොළිය ගෙවීම මත ආදී වශයෙන් සහ,

- (i) මුදල් පොළියට ණයට දීම; හෝ
- (ii) ඕනෑම කිසියම් ආකාරයකින් මුදල් ආයෝජනය කිරීම; හෝ
- (iii) ඕනෑම කිසියම් ආකාරයකින් පොළිය මත මුදල් ණයට දීම සහ මුදල් ආයෝජනය කිරීම කෙරෙන ව්‍යාපාරයක් ලෙසය.

මුදල් සමාගම් පනත අනුව, පහත දැක්වෙන පොදු සමාගම් විසින් හැර මූල්‍ය ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන නොයා යුතුය.

- සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ
- රුපියල් මිලියන පහකට නො අඩු ගෙවූ ප්‍රාග්ධනය සහ නිකුත් කර තිබෙන, සහ
- මුදල් සමාගම් පනතේ විධිවිධාන යටතේ ලියාපදිංචි වූ

තවද, මුදල් සමාගමක් රුපියල් මිලියන දෙසියයකට නොඅඩු (රු.200,000,000/-) ප්‍රාග්ධනයක් තබාගත යුතුය. (ප්‍රාග්ධනය නියෝජනය වන්නේ ස්ථිර කොටස් හිමියන්ගේ කොටස් (ගෙවා නිමකළ කොටස්/ පොදු සංචිතය) සහ විසාරණය මඟින් රඳවාගත් ඉපැයීම් හෝ අනෙකුත් අතිරික්ත (එනම්, කොටස් වාරික, රඳවාගත් ලාභ, සහ අනෙකුත් ඉපැයීම්) හෝ මුදල් සමාගම් පනතේ විධිවිධාන, මුදල් නීතිය පනත යටතේ කිසියම් බැංකු ආයතනයක් ලෙස නිර්වචනය කර ඇති ව්‍යාපාර වලට අදාළ නොවන බව සටහන් කර ගත යුතුය.

මූල්‍ය සමාගමක් ලෙස ව්‍යාපාර කරන සමාගමක කොටස්වල ආයෝජනය සඳහා විදේශ ආයතනවලට සීමාවන් නැත. සමාගම් පනත අනුව, මූල්‍ය සමාගම් පොදු සමාගමක් ලෙස ලියාපදිංචි වීම, අවශ්‍ය වන බැවින්, ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර ස්ථානයක විදේශීය සමාගමක් ලෙස

ලියාපදිංචි වී, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය සමාගමක් ලෙස ව්‍යාපාර කටයුතු කිරීමට විදේශීය ආයතනයකට හැකියාවක් නැත.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව, මූල්‍ය සමාගම් පනතේ අදාළ බව

මූල්‍ය සමාගම් පනතේ නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති ආකාරයට, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක ව්‍යාපාරය “මුදල් ව්‍යාපාරය” ක් යන විෂය පථය යටතට ගැනේ නම්, එවිට, එබඳු ආයතනයක්, මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ “මුදල් සමාගම්” ක් ලෙස ලියාපදිංචි කරන ලද බලපත්‍රලාභීයකු විය යුතුය.

කෙසේ වුවත්, එබඳු ව්‍යාපාරයක් “මූල්‍ය ව්‍යාපාරය” ක් යන නිර්වචනය යටතට ගැනීමට නම්, යටත් පිරිසෙයින් පහත දක්වනු ලැබ ඇති නිර්නයක දෙකක්වත් සපුරාලිය යුතුය. එනම්, තැන්පතු, මුදල් වශයෙන් භාරගන්නා, ඒ සඳහා පොළිය ගෙවන ව්‍යාපාරයක් සහ පොළියට මුදල් ණයට දෙන ආයතනයක් හෝ, කිසියම්, ආකාරයකින් මුදල් ආයෝජනය කරන, යන ඒවා බව කරුණාවෙන් සලකන්න.

මූල්‍ය නීතිය පනතේ නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති යම් බැංකු ආයතනයක ව්‍යාපාරයක් හෝ සමූපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සමූපකාර සමිතියක් හෝ සඳහා මූල්‍ය සමාගම් පනතේ විධිවිධාන අදාළ නොවන බව කරුණාවෙන් සලකන්න. (පළාත් මට්ටමේ ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිති පිළිබඳව විශේෂිත සඳහනක් නොමැති වුවද, මෙම වාර්තාවේ විස්තරාත්මකව සාකච්ඡා කර ඇති කරුණු අනුව, එබඳු නිදහස් කිරීමක් එබඳු සමූපකාර සමිති වලට ද අදාළ වන බව උපකල්පනය කළ හැකිය).

ඒ නිසා, යම් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද බැංකු බලපත්‍රයක් සහිත ආයතනයක් හෝ ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක් වන්නේ නම්, ඒවා, මුදල් සමාගම් පනතේ අවශ්‍යතාවයනට යටත් නොවේ.

කල්බදු මූල්‍යකරණ ආඥා පනත

2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත (2005 අංක 24 න් සහ 2007 අංක 33 න් සංශෝධනය කරන ලද) මඟින්, වෙනත් දේ අතර, ලියාපදිංචි කිරීම, කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාර කටයුතු විධිමත් කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ද, බදු දීමනා කරුවන්ගේ හා බදු ගැණුම්කරුවන්ගේ සහ උපකරණ සපයන්නන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා යුතුකම් පිළිබඳවද විධිවිධාන සලස්වයි.

කිසිම තැනැත්තකු විසින් කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාර කටයුතු කරගෙන යාමෙහි නිරතවීම, මේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ නත් කාර්යය සඳහා නිකුත් කරන ලද ලියාපදිංචි සහතිකයක අධිකාරිය යටතේ හැර කරනු නො ලැබිය යුතු බව මූල්‍ය කළමනාකරණ පනත දක්වයි. “කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාර කටයුතු” යන්න කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතෙහි නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත්තේ කල්බදු මූල්‍යකරණයක් යටතේ උපකරණ සැපයීම සඳහා මුදල් ආයෝජනය කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් ලෙසය.

කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ “කල්බදු මූල්‍යකරණය” යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ, බදු දීමනාකරු සහ බදු ගැණුම්කරු අතර, පහත කරුණු සඳහා ඇති කර ගන්නා ගිවිසුමක් ලෙසයි.

- (අ) ගිවිසුමේ දින පටන් අවුරුදු එකකට නොඅඩු ආරම්භක කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා, බදු ගැණුම්කරු විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන සහ බදු දීමනාකරු විසින් හෝ බදු ගැණුම්කරු විසින් තෝරා ගනු ලබන ගැණුම්කරුවකු විසින් සපයනු ලබන, උපකරණයක සන්නකය සහ භාවිතය බදු ගැණුම්කරු විසින් ලබා ගැනීම සඳහා,
- (ආ) ඒ උපකරණයේ සන්නකය හා භාවිතය සම්බන්ධයෙන්, උපකරණයේ මිල සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ ඉන් ප්‍රමාණවත් කොටසක් ණයට හිලවී කිරීම විශේෂයෙන්ම සැලකිල්ලට ගතහැකි වන පරිදි, ගණන් බැලිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණ බදු ගැණුම්කරු විසින් බදු දීමනාකරුට ගෙවීම සඳහා,
- (ඇ) බදු ගැණුම්කරු විසින් උපකරණය භාර ගැනීමෙන් පසුව (අ) ඡේදයෙහි දක්වා ඇති ආරම්භක කාල පරිච්ඡේදය තුළදී බදු ගැණුම්කරු විසින් අවසන් කරනු නො ලැබිය හැකි, සහ
- (ඈ) 1982 අංක 29 දරන පාරිභෝගික ණය පනතේ අර්ථනුකූලව එය කුලී සින්තක්කර ගිවිසුමක් නොවන නමුදු, (අ) ඡේදයෙහි දක්වා ඇති ආරම්භක කාල පරිච්ඡේදය දීර්ඝ කිරීම හෝ නොකිරීම සඳහා හෝ (අ) ඡේදයෙහි දක්වා ඇති ආරම්භක කාල පරිච්ඡේදය හෝ මේ යටතේ දීර්ඝ කරන ලද කාල පරිච්ඡේදය ඉකුත් වීමෙන් පසුව බදු ගැණුම්කරු විසින් මිළයට ගැනීම සඳහා.

එම පනතෙහි “උපකරණය” යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ, ආර්ථික වශයෙන් අවුරුදු එකකට වඩා වැඩි ඵලදායී ජීවන කාලයක් ඇති යම් ස්පර්ෂනීය වත්කමක් අදහස් වන අතර, ඉඩමක් හා සැලකිය යුතු හානියක් නොමැතිව ඉඩමෙන් ඉවත් කරනු ලැබිය හැකිවූ යම් සවි කිරීමක් හෝ නිශ්චල දේපලක් නොවන, ඉඩමේ කරන ලද වැඩිදියුණු කිරීමක් එයට ඇතුළත් නොවේ යනුවෙනි.

කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරයෙහි නිරත වන සමාගමක කොටස් වල විදේශ ආයෝජනය පිළිබඳව සීමා පනවා නැත. කෙසේ වුවත් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් නොවන අයදුම්කරුවකු සමාගම් පනත යටතේ පොදු සමාගමක් ලෙස සංස්ථාගත කළයුතු බැවින් ලියාපදිංචි විදේශ සමාගමක් ලෙස ව්‍යාපාරික ස්ථානය ලියාපදිංචි කර ඇති විදේශ ආයතනයකට, මූල්‍ය සමාගමකට අදාළ ආකාරයටම, ශ්‍රී ලංකාවේ කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදිය නොහැකිය.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් සම්බන්ධව කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතෙහි අදාළ බව

කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතෙහි නිර්වචනය කර ඇති ආකාරයට, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් නිරත වන ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය

ක්‍රියාකාරකම්හි විෂය පථය, “මූල්‍ය කල්බදු ව්‍යාපාරය” ද ඇතුළත්ව හෝ ඊට සීමා වන්නේ නම්, එවිට එබඳු ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතනයක් ලෙස ලියාපදිංචි වියයුතු අතර, ඒ සඳහා ලියාපදිංචි සහතිකයක් ලබා ගත යුතුය. (4 වන ප්‍රශ්නයෙහි මූල්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධව අපගේ පිළිතුරෙහි, බලපත්‍ර ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ විස්තර කරුණාකර බලන්න.)

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත

ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනය ප්‍රකාරව, “බඩු උකස් ගන්නන්” යන විෂයය (බැංකුව විසින් කරනු ලබන උකස් ගැනීමේ, ව්‍යාපාරය හැරුණ විට) ඇත්තේ, පළාත් සභා ලැයිස්තුව. නම් වූ අංක I ලැයිස්තුවේය. ඒ නිසා වර්තමානයේ, බඩු උකස් ගැනීමේ විෂයය විමධ්‍යගත විෂයක් බැවින්, බඩු උකස් ගැනීමේ විෂයය පිළිබඳව පළාත් සභා විසින් ව්‍යවස්ථා සම්මත කර ගත හැකිය.

ව්‍යවස්ථාවට කරනු ලැබ ඇති (13 වන සංශෝධනයේ) 154 (G) 8 දරන වගන්තිය ප්‍රකාරව, 13 වන සංශෝධනයේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ බලාත්මක වන යම් නීතියක්, එම විෂයය පිළිබඳව පළාත් සභාව විසින් ව්‍යවස්ථාවක් අනුමත කළවිට එහි බලාත්මක වන අතර, එහි දිගු මාතෘකාව දක්වන්නේ, එම විෂයයම සම්බන්ධව එම ව්‍යවස්ථාව, එම විෂයයම හා සම්බන්ධ පනත සමඟ අනුකූල වනවිට, එම ව්‍යවස්ථාව බලාත්මකව පවත්නා තාක්කල්, එම පළාත තුළ එම නීතිය අන්තිටුවෙන අතර, අක්‍රීයකාරී වේ.

කෙසේ වුවත්, බස්නාහිර පළාතේ හැර, බඩු උකස් ගැනීමේ විෂයය පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාවේ වෙනත් පළාතක ව්‍යවස්ථාවක් සම්මත වී නැත. ඒ නිසා, 1942 අංක 13 දරන බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත පිළිබඳව කෙටි විශ්ලේෂණයක් අප පහත දක්වන අතර, ඉන්පසු බස්නාහිර පළාතේ, 2001 අංක 03 දරන බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ව්‍යවස්ථාව ගැන කෙටි විශ්ලේෂණයක් කෙරේ.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත

1942 අංක 13 දරන බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත (1953 අංක 2, 1956 අංක 56, 1963 අංක 11 සහ 1973 අංක 23 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) උකස් ගන්නන්හට බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරය පාලනය කිරීම කරනු ලබයි.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතෙහි, බඩු උකස් ගන්නා යන්න “බඩු උකසට ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත වන සෑම පුද්ගලයෙක්ම” ලෙස නිර්වචනය කෙරේ.

බඩු උකස් ගැනීම සඳහා බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතෙහි නිර්වචනයක් දී නැති වුවද, මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් බැංකු පනත යටතේ දී ඇති විධානයකින්, බඩු උකස් ගැනීම, යන්නෙහි අර්ථය පිළිබඳ මඟ පෙන්වීමක් ලබාගත හැකිය. ඒ අනුව, එම විධානයෙහි දක්වා ඇති තත්ත්වයන්හි පරමාර්ථය සඳහා, නිර්වචනය කර ඇත්තේ, “රත්තරන් වලින් නිමවන ලද

පුද්ගලික භාණ්ඩ ආරම්භයේදී මාස දොළහට නොවැඩි කාලයක් සඳහා ඇපයක් ලෙස පිළිගෙන, එය ඇපයට තබාගෙන, මුදල් ණයට දීම” ලෙසය. කෙසේ වුවත්, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ පනතින් විධිමත් කෙරෙන ව්‍යාපාරය, රත්රන් භාණ්ඩ ඇපයට තබාගෙන මාස 12 ට නොවැඩි කාලසීමාවක් සඳහා ණයට දීමට පමණක් බොහෝ විට සීමා නොවිය හැකිය. සංක්ෂිප්ත ඔක්ස්ෆර්ඩ් ශබ්දකෝෂයෙහි බඩු උකසට ගන්නා යන්න නිර්වචනය කෙරෙන්නේ, "a person who ends money at intent on the ... of personal property pawned" ලෙසය.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත යටතේ, බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නිරත වන ඕනෑම පුද්ගලයෙක්, ඒ සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් නිකුත් කරනු ලබන බලපත්‍රයක් ලබා ගත යුතුය.

බඩු උකසට ගැනීමේ කටයුතුවල නිරත වන පුද්ගලයන්ගේ කටයුතු විධිමත් කිරීම හා පාලනය කිරීම, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත මඟින් ඉඩ සලස්වයි. මේවාට පවත්වාගෙන යා යුතු කිසියම් පොත්පත් හා ගිණුම්, "උකස් ගැනීම" පාලනය කෙරෙන ක්‍රම සහ විධිවිධාන උකස් කල භාණ්ඩ බේරුම් කිරීම, අය කළයුතු උපරිම පොළී අනුපාතික, (බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතෙහි උකස් කල භාණ්ඩ ලෙස නිර්වචනය කර ඇති) උකස අයිති පුද්ගලයන් සහ එබඳු අදාළ කරුණු ඇතුළත් වෙයි.

මුදල් ණයට දීමේ ආඥාපනතෙහි මෙන්, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතද, පහත පුද්ගලයන් බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නිරතවීම තහනම් කරයි.

- (i) කිසියම් පුද්ගලයකු ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු නොවේ නම්,
- (ii) විදේශීය සමාගමක් නම්
- (iii) විදේශීය ආයතනයක් නම්

නේවාසික නොවන අයකු, බඩු උකස් ගැනීමේ නිරත වන ව්‍යාපාරයක කොටස් වල ආයෝජනය කිරීමට හිමිකම් නොලබන බවට මුදල් පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසි සලස්වයි.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලට අදාළ කිරීමෙන් ව්‍යතිරේක කරනු ලැබ ඇත. බැංකු පනතෙහි 83 (අ) කොටසේ මෙසේ සඳහන් වේ. "බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතේ විධිවිධාන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකට නොයෙදෙන අතර, මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලබන කොන්දේසි වලට යටත්ව, එබඳු බැංකු, බඩු උකසට ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදිය හැකිය."

ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ලියාපදිංචි වූ විදේශීය සමාගමක් ලෙස සෘජුවම බඩු උකස් ගැනීමේ යෙදීමට හෝ දේශීයව සංස්ථාගත කරන ලද සමාගමක ආයෝජන කිරීම මඟින් හෝ බඩු උකස් ගැනීමේ යෙදීමට විදේශීය ආයතනයකට නොහැකිවන අතර, බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියා කිරීමට බලපත්‍රයක් ලබාගත් විට, එම බැංකු බලපත්‍රය ප්‍රදානය කිරීමේ දී කොන්දේසියක්

ලෙස තහනම් කළහොත් මිස, එහි බැංකු සේවාවන්හි කොටසක් ලෙස බඩු උකස් කිරීමේ සේවාව ලබාදිය හැකිය.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතේ අදාළ බව

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ශ්‍රී ලංකාවේ බඩු උකස් ගැනීමේ කාර්යයෙහි නිරතවීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ නම්, මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද බැංකු බලපත්‍රයක් අතැතිව සිටී නම් හැර, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතේ විධිවිධාන අනුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් නිකුත් කරනු ලබන බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය.

බස්නාහිර පළාතේ 2001 අංක 03 දරන බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ව්‍යවස්ථාව.

2001 අංක 03 දරන බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතේ විධිවිධාන වලට බොහෝ දුරට සමානය. කෙසේ වුවත්, බලපත්‍ර ලබාදීම, ඒ යටතේ ගෙවිය යුතු ගාස්තු සහ අයකිරීම් සහ එකී ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රතිපාදන උල්ලංඝනය කිරීම් සඳහා අය කෙරෙන දඩමුදල් ආදිය පිළිබඳව ඇතැම් වෙනස් වීම් දැකිය හැකිය.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ පනත අනුව, බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයේ නිරතවීමට අපේක්ෂා කරන පුද්ගලයා, විසින් බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතු වන අතර, ව්‍යවස්ථාව අනුව, පළාතේ සීමාවන් තුළ බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයේ නිරත වන සෑම ශාඛාවක් හෝ සාප්පුවක් බලපත්‍රයක් ලබා පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ව්‍යවස්ථාව අනුව අධික්ෂණය කිරීමේ අධිකාරිමය බලය පැවරෙන්නේ බස්නාහිර පළාතේ පළාත් සභාවටය. ඒ අනුව විෂයය භාර අමාත්‍යවරයා වන්නේ බස්නාහිර පළාත් සභාවේ විෂයය භාර අමාත්‍යවරයාය.

මූලින් සාකච්ඡා කළ පරිදි, 13 වන සංශෝධනය බලාත්මක වූ දින සිට, පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ ඇති ඕනෑම විෂයයක් බලාත්මක වන විට, ඉන්පසු පළාත් සභාව විසින් එම විෂයයම සම්බන්ධයෙන් ව්‍යවස්ථාවක් සම්මත කෙරුණු විට, එහි දිගු මාතෘකාව දක්වන්නේ එම විෂයයම පිළිබඳව එම ව්‍යවස්ථාව, එම විෂයයම හා සම්බන්ධ පනත සමඟ අනනුකූල වන විට, එම ව්‍යවස්ථාව බලාත්මකව පවත්නා තාක් කල්, එම පළාත තුළ එම නීතිය අත්හිටුවන අතර, අක්‍රීයකාරී වන බවයි.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ පනතේ දිගු මාතෘකාවෙහි දක්වා ඇතත් එය, 1942 අංක 13 දරන බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත සමඟ අනනුකූල වන බවයි.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත හා, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ව්‍යවස්ථාවෙහි විධිවිධාන අතර නොගැලපීම් ඇතිවන විට, ඒවායේ වලංගුභාවය පිළිබඳව ගැටළු මතුවේ. එය බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත සමඟ නොගැලපෙන අවස්ථාවන්හිදී, ව්‍යවස්ථාවේ දිගු

මාතෘකාවෙහි ප්‍රකාශයක් නොමැති බැවින්, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ව්‍යවස්ථාවේ එම අනුකූල විධිවිධාන වල වලංගුභාවය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ (13 වන සංශෝධනයේ) 154 G (8) යටතට නොගැනෙන බැවින්, අභියෝගයට ලක් කළ හැකිය.

විදේශ විනිමය පනත

1953 අංක 24 දරන විදේශ විනිමය පනත (1956 අංක 35, 1957 අංක 47, 1971 අංක 17, 1972 අංක 17, 1973 අංක 39, 1977 අංක 04, සහ 1977 අංක 13 යන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) මෙම පනතේ විධිවිධාන වල නිරතවීම පිළිබඳ වගකීම, රජයේ නියෝජිත ලෙස, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට පවරයි. අනෙකුත් කරුණු අතර, එය රත්රන් සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් විධිමත් කිරීම, විදේශ සම්පත් පාලනය සැලැස්වීම, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර වාසය කරන පුද්ගලයන් හට ගෙවීම් හෝ බැර කිරීම් පාලනය, සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම සහ ව්‍යවහාර මුදල් රත්රන් සහ සුරැකුම්පත් ආනයනය කිරීම හා නිර්ණායක කිරීම ආදිය පාලනය කරයි.

විදේශ විනිමය පනතේ ප්‍රධාන විධිවිධාන අපි මෙහි පහත සාරාංශ කරමු.

රත්රන් සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්

බලයලත් වෙළෙන්දකු එනම්, බලයලත් වාණිජ බැංකුවක්, නොවන කිසිම තැනැත්තකු විසින්, ශ්‍රී ලංකාව තුළදී බලයලත් වෙළෙන්දකු නොවන යම්කිසි තැනැත්තකුගෙන් රත්රන් හෝ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම, ණයට ගැනීම හෝ භාර ගැනීම හෝ යම්කිසි තැනැත්තකුට රත්රන් හෝ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් විකිණීම හෝ ණයට දීම හෝ යම්කිසි තැනැත්තකු සමඟ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් හුවමාරු කිරීම නොකළ යුතුය. මෙම තහනම් කිරීම ශ්‍රී ලංකාව තුළ සියලුම පුද්ගලයන් හට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරන ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරදී එසේ කරන අයට අදාළ වේ. (5 වන කොටස)

රත්රන් හෝ විශේෂිත ව්‍යවහාර මුදලක් බලයලත් වෙළෙන්දකුගෙන් ලබා ගන්නා පුද්ගලයකු, එම රත්රන් හෝ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තබාගැනීමට මහ බැංකුව විසින් කැමැත්ත දෙන ලද පුද්ගලයකු ලෙස, විදේශ විනිමය පනත යටතේ සැලකීමට අයිතිය තිබේ.

කෙසේ වුවත්, ඉහත සඳහන් ව්‍යතිරේකයට යටත්ව, කිසිම පුද්ගලයකුට තමන්ගේ භාරයෙහි විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තබාගැනීමට, මහ බැංකුවේ අවසරය නොමැතිව කළ නො හැකිය. [වගන්තිය 6 (අ)]

විදේශ වත්කම් පාලනය

ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින යම් තැනැත්තකුට හෝ වාසය කරන තැනැත්තකුට, පහත කරුණු විදේශ විනිමය පනතින් තහනම් කෙරේ.

- (i) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත මොනයම් ආකාරයක හෝ බැංකු ව්‍යාපාර කරන ඕනෑම බැංකුවක් හෝ ආයතනයක් සමඟ ගිණුමක් විවෘත කිරීම.
- (ii) එබඳු ගිණුමක් පවත්වාගෙන යාම හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීම කරගෙන යාම
- (iii) මහ බැංකුවේ අවසරයක් නොමැතිව එවැනි ගිණුමක් වසා දැමීම. [කොටස 6 (ආ)]

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් ආරම්භ කිරීම සම්බන්ධයෙන්, මහ බැංකුව විසින් පනවනු ලබන වගන්ති හා කොන්දේසිවලට යටත්ව, බලය ලත් වෙළෙන්දන් හට ඇතැම් සීමා කරන ලද වර්ගවල විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් ශ්‍රී ලංකාවේ විවෘත කිරීමට බලය දෙනු ලැබ ඇත.

ගෙවීම්

මහ බැංකුවේ අවසරය නොමැතිව, ශ්‍රී ලංකාවේ තැනැත්තකුට පහත කටයුතු කිරීම, විදේශ විනිමය පනත තවදුරටත් තහනම් කරයි.

- (i) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත වාසය කරන අයකුට ගෙවීමක් කිරීමට හෝ ඔහුට බැර කිරීමට
- (ii) ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර පදිංචිව සිටින තැනැත්තකු වෙනුවෙන් හෝ ඔහුගේ නියෝගයක් මත, කිසියම් ගෙවීමක් කිරීම හෝ බැර කිරීම.
- (iii) ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර පදිංචිව සිටින අයකුගේ බැරට කිසියම් මුදලක් තැබීම හෝ තබා ගැනීම. (වගන්තිය - 7)

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනුමැතිය සහිතව, ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත වාසය කරන අයකුට, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර ගෙවීමක් කිරීමට හෝ මුදලක් බැර කිරීමට, ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරන අයකුට තවදුරටත් තහනම් පනවනු ලැබ ඇත. (වගන්තිය - 8)

සුරැකුම්පත්

මහ බැංකුවේ අනුමැතියක් නොමැතිව, ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත වාසය කරන තැනැත්තකු හට සුරැකුම් පත් නිකුත් කිරීම හෝ මාරු කිරීම විදේශ විනිමය පනතේ 17 වන ඡේදය තහනම් කරයි.

මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අවසරය සහිතව හැර, ශ්‍රී ලංකාවේ තැනැත්තකුට හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරන තැනැත්තකුට, නියම කරන ලද සුරැකුම් පත් එකතු කරගැනීම, තබා ගැනීම හෝ මාරු කිරීම විදේශ විනිමය පනතේ 17 වන ඡේදයෙන් තහනම් කෙරේ.

රත්රන් සහ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ආනයනය කිරීම හෝ අපනයන කිරීම

(මහ බැංකුවේ අවසරයක් නොමැතිව) ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිතා කරන හෝ භාවිතා කරමින් එනු ලබන ඕනෑම වර්ගයක නිත්‍යානුකූල මුදල් නෝට්ටු හෝ ඕනෑම රටක භාවිතා කරන හෝ භාවිතා කරමින් එනු ලබන මුදල් නෝට්ටු සහ

ඕනෑම වර්ගයක රත්රන් ආනයනය කිරීම, විදේශ විනිමය පනත තහනම් කරයි. තවද එය, (මහ බැංකුවේ අවසරයක් නොමැතිව) ඕනෑම මුදල් ව්‍යවහාරයක්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, රත්රන්, ශ්‍රී ලංකාවේ නිකුත් කරන ලද ඉතිරි කිරීම් සහතික පත්‍ර හෝ ඕනෑම විදේශීය මුදල් ව්‍යවහාරයක්, හෝ (අවලංගු කරනු ලැබ ඇති ඕනෑම එබඳු ලේඛණයක් ඇතුළත්ව) පහත දැක්වෙන්නක් ශ්‍රී ලංකාවෙන් අපනයන කිරීම තහනම් කරයි.

- (i) සුරැකුම් පනතට හිමිකම් සහතිකයක් හෝ කුපනයක්
- (ii) ඕනෑම රක්ෂණ සහතිකයක්,
- (iii) හෝ, ඉහත දැක්වූ ඕනෑම ලේඛණයක් විනාශ කිරීම, නැතිවීම, හෝ අවලංගු කිරීම සහතික කරන ඕනෑම ලේඛණයක් හෝ ඕනෑම එබඳු ලේඛණයක් සංචාරකයකු වෙත හෝ සංචාරක මාර්ගෝපකරණයක ගෙන යාම.

නියෝජිතයන් හෝ කාර්මික උපදේශකයන් පත් කිරීම.

විදේශ විනිමය පනතේ 29 (ඇ) වගන්තිය අනුව, ශ්‍රී ලංකාවෙහි සංස්ථාගත නොවූ හෝ ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසික යම් තැනැත්තකු හෝ තැනැත්තන් විසින් කෙළින්ම හෝ අන් අයුරකින් පාලනය කරනු ලබන (බැංකු සමාගමක් නොවන) සමාගමක් විසින් හෝ එබඳු යම්කිසි සමාගමක ශ්‍රී ලංකාවෙහි යම්කිසි ශාඛාවක් හෝ කාර්යාලයක් විසින් හෝ ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසික තැනැත්තන්ගෙන් සම්පූර්ණයෙන් හෝ අර්ධ වශයෙන් සමන්විත ආයතනයක් විසින් බැංකුවේ සාමාන්‍ය හෝ විශේෂ අවසරයක් ඇතිව මිස

- (i) යම්කිසි තැනැත්තකුගේ, සමාගමක හෝ ආයතනයක වෙළඳ හෝ වාණිජ ගනුදෙනුවලදී ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිතයා වශයෙන් හෝ
- (ii) යම්කිසි තැනැත්තකුට හෝ සමාගම හෝ ආයතනයක කාර්මික හෝ කළමනාකරණ උපදේශක වශයෙන් පත්වීම් භාර නොගත යුතුය.

නේවාසික නොවන අයකුට ණයට දීම හෝ ඇපවීම

විදේශ විනිමය පනතේ 30 (6) හා (7) වගන්ති අනුව මහ බැංකුවේ සාමාන්‍ය හෝ විශේෂ අවසරය නොමැතිව ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරන කිසිදු පුද්ගලයකු විසින්,

- ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත වාසය කරන කිසියම් පුද්ගලයකු හට කිසියම් ණයක්/ බැඳීමක්/ බැරකමක් පිළිබඳව ඇපවීමක් දීම
- ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත පදිංචි පුද්ගලයන් විසින් සෘජුව හෝ වක්‍රව පාලනය කරනු ලබන කිසියම් ආයතනයකට හෝ සමාගමකට (බැංකු සමාගමකට හැර) කිසියම් මුදලක් ණයට දීම නොකළ යුතුය.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි විනිමය පාලන පනතේ අදාළ බව.

සමාගමක් සංස්ථාගත කිරීමෙන් හෝ ව්‍යාපාරික ස්ථානයක් පිහිටුවීමෙන් හෝ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ශ්‍රී ලංකාවෙහි ව්‍යාපාරයක නිරත වන්නේ නම්, ඉහත සාකච්ඡා කළ සීමාවන් ඇතුළු විනිමය පාලන පනතේ විධිවිධාන වලට යටත් විය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් හට හෝ පනත යටතේ නිකුත් කෙරෙන විධානයන් අනුව, "ශ්‍රී ලංකාවේ පදිංචි" යන නිර්වචනය යටතට ගැනෙන විදේශිකයන් අයිතිවුවත්, විනිමය පාලන කටයුතු සඳහා, ශ්‍රී ලංකාවේ සමාගමක, ආයතනයක, බැංකුවක හෝ වෙනත් සංවිධානයක කාර්යාල හෝ ශාඛා වශයෙන් එය ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරන ලෙස සැලකෙනු ඇත.

විනිමය පාලන පනත අදාළවීම පිළිබඳව එකම ව්‍යතිරේකය නම්, ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජන මණ්ඩල නීතියේ (කරුණාකර පහත ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජන මණ්ඩල නීතිය පිළිබඳ සාකච්ඡාව බලන්න) 17 වන වගන්තිය යටතේ, ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය සමඟ ගිවිසුමකට ඇතුළත් වී ඇති ආයතන පිළිබඳව පමණි.

ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත පදිංචි වී සිටින තැනැත්තකු හට, දේශීය සමාගමක කොටස් අත්පත් කර ගැනීම, විනිමය පාලකගේ අනුමැතිය (විදේශ විනිමය පනතේ 10 වන වගන්තිය බලන්න) මත හැර කළ නොහැකි අතර, මෙම අනුමැතිය, විශේෂ (එකිනෙක සිද්ධිය අනුව) හෝ පොදුවේ විය හැකිය. විදේශ විනිමය පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසි මඟින්, විනිමය පාලක විසින් පොදු අනුමැතියක්, අනුමත ජනපද ණය, අනුමත කලාපීය ණය, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත සමූහ ආයතන, ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත පදිංචි පුද්ගලයන් හට, දේශීය සමාගම්වල කොටස් අත්පත් කරගැනීම සඳහා දී ඇති අතර, ඒ එම රෙගුලාසිවල විශේෂිත කොට ඇති යම් යම් අත්හැරීම්, සීමාවන් සහ කොන්දේසිවලට යටත්වය. එයට ඇතුළත් වන්නක් නම්, එබඳු ආයෝජන, කොටස් ආයෝජන බාහිර රුපියල් ගිණුම (Share Investment External Rupee Account (SIERA) යනුවෙන් හැඳින්වෙන ගිණුම හරහා යොමු කළයුතු බවයි.

ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත වාසය කරන තැනැත්තකුට (පුද්ගලයකුට හෝ ආයතනයකට), ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාගත කරන ලද සමාගමක කොටස් අත්පත් කරගැනීමට සහ, අනෙකුත් කරුණු අතර, මුදල් ණයට දීමෙහි සහ බඩු උකස් ගැනීමෙහි නිරත වීමට තහනම්ය.

ඒ නිසා, කිසියම් විදේශ ආයතනයක්, විසින් මුදල් ණයට දීම හෝ බඩු උකස් ගැනීම ඇතුළු ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතුවල නිරත වීමට අදහස් කරන්නේ නම්, එම ආයතනය බැංකු පනත යටතේ සමාගමක් හෝ මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ මූල්‍ය සමාගමක් නො වන්නේ නම්, එබඳු පරමාර්ථයක් සඳහා සමාගමක් සංස්ථාගත නොකිරීම හෝ දැනටමත් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතුවල නිරතව සිටින සංස්ථාගත ආයතනයක කොටස් අත්පත් කරගැනීම හෝ නොකළ යුතු වන්නේ, විදේශ ආයතනයකට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරයක නිරත වන හෝ නිරත වීමට හෝ බලාපොරොත්තු වන

ආයතනයක් හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාගත එබඳු සමාගමක කොටස් අත්පත් කරගැනීම විදේශ ආයතනයකට තහනම් බැවිනි.

බැංකු හා මූල්‍ය සමාගම්, වෙනත් දේ අතර, මුදල් ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයේ නිරතව සිටින බැවින් එබඳු ආයතනයක කොටස්වල විදේශ අයිතිය පිළිබඳව (පොදුවේ අදාළවන තනි කොටස්කාර අයිතිය පිළිබඳ සීමා හැර) දැනට සීමාවන් නැත. මුලින්, බැංකු හා මූල්‍ය සමාගම්වල විදේශීය අයිතිය, ශ්‍රී ලංකා රජය හෝ එම කාර්යය සඳහා පිහිටුවන ලබන නීතිමය හෝ පාලන අධිකාරියක් විසින් දෙන අනුමැතිය මත නියම කෙරෙන, සමාගමේ නිකුත් කරන ලද ප්‍රාග්ධනයේ ප්‍රතිශතයකට සීමා වී තිබූ බව සටහන් කර ගැනීම වැදගත්ය. 2002 දී, බැංකු හා මූල්‍ය සමාගම්වල අදාළව තිබූ එබඳු සීමාවන් ඉවත් කරන ලදී.

දේශීය සමාගම්වල කොටස් ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය පිළිබඳ නීතිමය හා විධිමත් කිරීමේ තත්ත්වය, 11 වන ප්‍රශ්නයට පහත දක්වා ඇති අපගේ පිළිතුරුවල තවදුරටත් සාකච්ඡා කෙරේ.

ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පහත

1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත (1994 අංක 09 න් සංශෝධිත පරිදි), “ණය දෙන ආයතන” සඳහා ණය අයකර ගැනීම කඩිනම් කිරීමට ඉඩ සලස්වයි.

ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ පනතෙහි “ණයදෙන ආයතනය” යන්න මෙසේ නිර්වචනය කර ඇත.

- (අ) 1998 අංක 30 දරන බැංකු පනතේ අර්ථනුකූලව බලපත්‍රලත් වාණිජ බැංකුවක්;
- (ආ) 1975 අංක 13 දරන රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන පනතින් පිහිටුවන ලද රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව;
- (ඇ) 1979 අංක 09 දරන ශ්‍රී ලංකා ජාතික සංවර්ධන පනත යටතේ පිහිටුවන ලද ශ්‍රී ලංකා ජාතික සංවර්ධන බැංකුව;
- (ඈ) 1971 අංක 30 දරන ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකු පනත මගින් පිහිටුවන ලද ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව;
- (ඉ) (165 වන අධිකාරය වන) ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා පනත මගින් පිහිටුවන ලද සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව;
- (ඊ) 1988 අංක 78 දරන මුදල් සමාගම් පනත යටතේ මුදල් සැපයීමේ ව්‍යාපාරය කරගෙන යාම සඳහා ලියාපදිංචි කරන ලද සමාගමක්;

සහ, 1982 අංක 17 දරන සමාගම් පනත යටතේ පත් කරන ලද ඇවරකරු හෝ කිසියම් බැංකුවක, සංස්ථාවක හෝ

ඉහත සඳහන් කළ සමාගමක ව්‍යාපාරවල නිරත වීමට, හෝ ගණන් බලා වසා දැමීමට කිසියම් අධිකාරයක් විසින් විධිමත්ව පත් කරන ලද ඇවරකරුවකු ඇතුළත් වේ.

තවද ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ පනත අනුව, එම පනතෙහි දක්වා ඇති ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ කාර්යය පටිපාටිය අනුගමනය කිරීම සඳහා, ණයට හෝ අත්තිකාරම් වශයෙන් දෙන ලද මුදල රුපියල් එක් ලක්ෂ පනස් දහසකට (රු.150,000/-) නොඅඩු විය යුතුය.

කිසියම් මුදලක් අයවිය යුතු බව දක්වමින්, දිවුරුම් ප්‍රකාශයක් සමඟ පැමිණිල්ල ඉදිරිපත් කිරීමට, ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ පනත ඉඩ සලස්වයි. පනත තවදුරටත් සලස්වන්නේ ගිවිසුමක් හෝ ලේඛණයක් උසාවියට ඉදිරිපත් කරන්නේ නම්, (අවශ්‍ය වීමට) එයට නිසි ලෙස මුද්දර ගසා ඇති බවට සහ එහි මුහුණතේ වෙනස් කිරීම් ආදිය නිසා එය සැකයට භාජනය නොවිය යුතු හා කලාපගමනය ඊට බාධාවක් නොවිය යුතු අතර, දිවුරුම් ප්‍රකාශයෙහි සඳහන් සම්ප්‍රකාශ පිළිබඳව අධිකරණය සැහිමකට පත්වන්නේ නම්, පැමිණිල්ලේ සඳහන් මුදල සහ පොළී ප්‍රමාණයන් ආයතනය විසින් ඉල්ලනු ලැබ ඇති වෙනත් සහනයන්ද සමඟ අධිකරණය නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් නිකුත් කෙරේ.

නඩුවකදී පෙනී සිටීමට අධිකරණයේ අවසර ලබා ඇත්නම් මිස, අතුරු නියෝගයක ස්වභාවයක් ගන්නා නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයට විරුද්ධව පෙනී සිටීමට හෝ හේතු දැක්වීමට විත්තිකරුවකුට හිමිකමක් නැත. අධිකරණය විසින් පහත සඳහන් අවස්ථාවකදී ඒ සඳහා අවසර දිය හැකිය.

- (1) නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණය විත්තිකරු විසින් අධිකරණයට ගෙවූ විට, හෝ
- (2) නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය, නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරනු ලැබුවහොත් ඒ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණය පියවීම සඳහා යුක්ති සහගත හා ප්‍රමාණවත් ලෙස අධිකරණයට පෙනී යා හැකි යම් ඇපයක් විත්තිකරු විසින් සපයනු ලැබූ විට; හෝ
- (3) දිවුරුම් ප්‍රකාශයේ ඇති කරුණු පිළිබඳව සහ බැලූ බැල්මට පවත්වාගෙන යා හැකි විත්ති වාක්‍යයක් අනාවරණය කළවිට සහ අධිකරණය සුදුසු යැයි අදහස් කරන, ඇපය විභාග කරනු ලැබිය යුතු, විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නයක් ඇති බවට අධිකරණය සැහීමට පත්වූ පසු.

පෙනී සිටීම සහ හේතු දැක්වීම සඳහා විත්තිකරු එවැනි අවසරයක් ඉල්ලා නොසිටි විටක හෝ තම විත්ති වාක්‍යය වෙනුවෙන් පෙනී සිට, ප්‍රතිකේෂ්ප කරනු ලැබූ විටක එම නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය, අධිකරණය විසින් නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් කළයුතුය.

අධිකරණය විසින් නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් පිළිබඳ නියෝග යක් දුන් විට, එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඊට ආඥාවක් වන අතර, එය විත්තිකරුට එරෙහිව ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

නයිසයි තීන්දුව ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් පසු, ණය ආපසු අයකර ගැනීම පනතේ ක්‍රියාවට යටත්වන විත්තිකරු විසින් හෝ ඔහුගේ සම්බන්ධතා නිලධාරී විසින් යම් වංචල හෝ නිශ්චල දේපලක්, අත්සතු කිරීම හෝ අන් කවර ආකාරයකින් හෝ නියාදනය නොකළ යුතු බව ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ පනත සලස්වයි. එය කළහැකි වන්නේ, යම් හෙයකින් ආඥාවෙහි දැක්වෙන මුදල විත්තිකරු විසින් අධිකරණයට ගෙවනු ලැබීමෙන්, ක්‍රියාව/ අනුව නිශ්චලතා කරනු ලැබීමෙන්, වෙනත් දේපලක් පිළිබඳව නියත තීන්දු ප්‍රකාශයෙන් සැඟිමකට පත් වන්නේ නම්, හෝ අධිකරණයේ අනුමැතිය සහිතව පමණි.

ඉහත විධිවිධාන අනුව, එම දේපල අත්සතු කිරීම/ නියාදනය බලරහිත වන අතර, නීතිය අනුව බලාත්මක හෝ ක්‍රියාත්මක නොවිය යුතු මෙන්ම එම දේපල පවතින්නේ කවරකුගේ සත්කයේ වුවද, තහනමට ගැනීමට විවෘත විය යුතුය. එසේ වන්නේ නයිසයි ආඥාව පිළිබඳ දැනුම් දීමක් නොමැති, ප්‍රතිඵලයක් සඳහා සඳහා වශයෙන් මිලදී ගත් අයකු පමණි.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව, ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතක් අදාළ බව.

ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය භාවිතා කිරීම සඳහා, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ පනතේ දැක්වෙන "ණය දෙන ආයතනය" යන නිර්වචනය තුළ සිටිය යුතුය; එනම්, එය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්, ලියාපදිංචි මුදල් සමාගමක් හෝ එම නිර්වචනයෙහි දැක්වෙන බැංකු වලින් එකක් විය යුතුය.

ණය සහනදායක ආඥා පනත

1941 අංක 39 දරන (1959 අංක 5, 1964 අංක 24, 1973 අංක 41, 1978 අංක 19 සහ 1999 අංක 29 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) ශ්‍රී ලංකා ණය සහනදායක ආඥා පනත පනවන ලද්දේ, ශ්‍රී ලංකා ණය සහනදායක මණ්ඩලය පිහිටුවීම සඳහාය. අනෙකුත් දේ අතර, ණයකරු සහ ණයහිමියා අතර, ගෙවිය යුතු සහ ලැබිය යුතු ණය පිළිබඳව සමථ විනිශ්චය පසුබිමක් සැලසීම වේ.

ණය සහනදායක ආඥා පනතෙහි, ණයකරු යන්න නිර්වචනය වන්නේ, යම් නිශ්චල දේපලක් සම්බන්ධයෙන් යම් උකසක් හෝ බැඳීමක් ඇති කරනු ලැබ ඇත්නාවූ සහ ඒ දේපල සම්බන්ධයෙන් වූ ස්වකීය ණය මුදල් ප්‍රමාණය, නියමිත මුදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවන්නාවූ තැනැත්තකු ලෙසය.

"ආරක්‍ෂිත ණයහිමියා" යන්නෙන්, ණයකරුගේ වංචල හෝ නිශ්චල දේපලක් සම්බන්ධයෙන් නොතාරිස් සාධන පත්‍රයක් මඟින් තමන් හට ණයකරුගෙන් හිමිවිය යුතු ණය මුදලක ඇපයක් ලෙස තබා ඇති උකසක් හෝ බැඳීමක් දරන ණයහිමියා ලෙසය.

සාමාන්‍යයෙන් ක්‍රියා පටිපාටිය මෙසේය;

සියලුම ආරක්‍ෂිත ණයකරුවන්ගෙන් හෝ ඉන් එක් අයකුගෙන් හෝ කිහිප දෙනෙකුගෙන්, තමන් හට අය වියයුතු ණය නිරවුල් කිරීම සඳහා, ණය හිමියෙකු විසින් අයදුම් පත්‍රයක් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළහැකිය. ඒ ආකාරයෙන්ම, කිසියම් ණය හිමියකුගේ ණයකරුවකු විසින් තමන් හට එම ණය හිමියාගෙන් ලැබිය යුතු ණයක් නිරවුල් කිරීම සඳහා, යම් ණය හිමියකුගේ ණය කරුවකු විසින්, මණ්ඩලයට අයදුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කළහැකිය. එම සෑම අයදුම් පත්‍රයක්ම, නියමිත ආකාරයට, අයදුම් පත්‍රයෙහි දැක්වෙන ආකාරයට/ දැක්වෙන බවට පැවසෙන ආකාරයට, බැලූ බැල්මට (ප්‍රයිම + පැසී) සනාථ කෙරෙන වැදගත් කරුණු සහිත දිවුරුම් පත්‍රයක්, අයදුම්කරු විසින් අත්සන් කරනු ලැබ, ලිඛිතව ඉදිරිපත් කළයුතු බව ණය සහනදායක ආඥා පනත පෙන්වා දෙනු ලබයි. ණයකරුගේ හා ණය හිමියාගේ අදාළ අයදුම් පත්‍රවල ඇතුළත් වියයුතු විස්තරද, ණය සහනදායක ආඥා පනත නියම කරයි.

ණය සහනදායක ආඥා පනතෙහි දළ වශයෙන් දක්වා ඇති ආකාරයට, සහ ක්‍රියා පටිපාටි වලට අනුකූලව මණ්ඩලය විසින් කරුණු සලකා බැලීමේදී, ණය හිමියා සහ/හෝ ණයකරු (අයදුම්කරු ණයකරු නම්) විමසමින් මූලික පරීක්‍ෂණයක් පවත්වයි. ණයකරුට සහ ආරක්‍ෂිත හිමියන් ණය සියලුම දෙනා හෝ එක් අයකු හෝ කිහිප දෙනෙකු හෝ සියලුම ණය හිමියන්, ආරක්‍ෂිත හෝ ආරක්‍ෂිත නොවන අතර නිරවුල් කිරීමක් ඇති කිරීම සුදුසු යැයි යන්න, එම මූලික පරීක්‍ෂණයෙන් පසු, මණ්ඩලයේ අදහස වන්නේ නම්, සියලුම ආරක්‍ෂිත (සහ මණ්ඩලයේ අදහස් කරන්නේ නම්, අනාරක්‍ෂිත) ණයහිමියන් හට, නියම කරනු ලබන දිනයකට පෙර, අදාළ ණයකරුගෙන් තමන් හට හිමි වියයුතු සියලුම ණය පිළිබඳ විස්තර (නියමිත ආකාරි පත්‍රයෙහි නියමිත ආකාරයට) ඉදිරිපත් කරන ලෙස දැන්වීම කිරීමට පියවර ගන්නා අතර, ඊට අමතරව, ණය සහනදායක ආඥා පනත යටතේ, ණයකරු සහ ඔහුගේ ආරක්‍ෂිත ණය හිමියන් හෝ එක් අයකු හෝ කිහිප දෙනෙකු අතර හෝ ණයකරු සහ ඔහුගේ සියලුම ණය හිමියන් (ආරක්‍ෂිත හෝ අනාරක්‍ෂිත වුවද) අතර, නිරවුල් කිරීමක් ඇති කිරීමට මණ්ඩලය විසින් උත්සාහ ගන්නා බවට දැන්වීමක් ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරනු ලැබේ.

ඉන්පසු, පාර්ශව අතර නඩු විභාගයක්, මණ්ඩලය සංවිධානය කරයි. එම නඩු විභාගයේදී, ණයකරුට සහ සෑම ණය හිමියකුටම, එකිනෙක ණය පිළිබඳව විස්තර කරන ලෙස මණ්ඩලය විසින් ඉල්ලා සිටිනු ඇත.

ණය සම්බන්ධයෙන් පාර්ශවයන් සමථයකට පැමිණි අවස්ථාවකදී, (මණ්ඩලය එය අනුමත කරන්නේ නම්) එය පිටපත් දෙකකින් යුක්තව ලේඛණයක ස්වරූපයට පත් කරනු ලබන අතර, එය දෙපාර්ශවය විසින්ම සහ මණ්ඩලයේ සහායක විසින් අත්සන් කෙරෙනු ඇත. නිරවුල් කිරීමේ කොන්දේසි දක්වන දැන්වීම, මණ්ඩලය ඉදිරියට පැමිණි සියලුම ආරක්‍ෂිත ණයකරුවන් හට භාර දෙන ලද බවට මණ්ඩලය සැඟිමකට පත් වන තෙක්, මණ්ඩලය, නිරවුල් කිරීම අත්සන් නොකරයි. නිරවුල් කිරීම ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා නිරවුල් කිරීමක යම් දේපලක් පිළිබඳව

කටයුතු කිරීම පිණිස ණයකරු විසින්, යම් නිරවුල් කිරීමක් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ පුද්ගලයකු හෝ කළමනාකරුවකු හෝ භාරකරුවකු පත් කිරීමේදී, ඔප්පුවක් හෝ සාධන පත්‍රයක් ලියා අත්සන් කළයුතු අතර, එම ඔප්පුව, මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරනු ලැබිය හැකි අතර, ඉන්පසු සභාපතිවරයා විසින් අත්සන් කෙරේ.

එබඳු නිරවුල් කිරීමක් (මණ්ඩලය විසින් දෙනු ලබන යම් නියෝගයකට යටත්ව සහ සභාපතිවරයා විසින් අත්සන් කළපසු) පාර්ශව අතර අවසාන තීරණය වන අතර, යම් ණයක් නිරවුල් කිරීම සම්බන්ධව සාධන පත්‍රයට ඇතුළත් කෙරෙනු ඇත.

නිරවුල් කිරීම යම් වංචල හෝ නිශ්චල දේපළක් පිළිබඳව කිසියම් බැඳීමක්, කැප අයිතියක් හෝ උකස්කරයක් හා සම්බන්ධ ණය ආරක්ෂිතයක් පිළිබඳව වන්නේ නම්, (නිරවුල් කිරීමෙහි වෙනත් ආකාරයකින් සඳහන් වන්නේ නම් හැර), නිරවුල් කිරීම යටතේ පවත්වන ලෙස සැලකිය යුතු අතර, එම පැවැත්ම, ගෙවිය යුතු මුදල ගෙවනු ලබන තෙක් හෝ ණය හිමියා සෑහීමකට පත්වන අයුරු එම දේපළ විකුණන තෙක් වේ.

ණය නිරවුල් කිරීමේ ආඥා පනතේ නිරවුල් කිරීමක් සඳහා, යම් දේපළක් මත, යම් බැඳීමක්/ උකස්කරයක් ඇති කිරීමට ඉඩ සැලැස්විය හැකි අතර, එම නිරවුල් කිරීම ලියාපදිංචි කළපසු, නිරවුල් කිරීමට අනු අත්සන් කළ දින, ණයකරු විසින් ඇති කරන ලද බැඳීමක් ලෙස බල පැවැත්වේ.

එබඳු ලේඛණයක ද්විත්වය, (නිරවුල් කිරීමට අදාළ එකිනෙක ඉඩම හා සම්බන්ධ සාධන පත්‍රයක් ලෙස සහ, නිරවුල් කිරීම කිසියම් වංචල දේපළක් මත වේ නම්, එබඳු වංචල දේපළක් පිළිබඳව බලපාන අලෙවි අයපනක් ලෙස (bill of sale) ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා, ඉඩම් රෙජිස්ටාර්වරයාගේ ලේකම් වෙත යැවිය යුතුය.

තවද, එබඳු නිරවුල් කිරීමක් පිළිබඳව, අනුගත වීමට, ණයකරුවකු අසමත් වේ නම්, (ණය සහනදායක ආඥා පනතේ දක්වා ඇති සීමාවන් වලට යටත්ව) ණය හිමියාට, නිරවුල් කිරීමේ වගන්ති වලට අනුව, තමාට පක්ෂව, තීන්දු ප්‍රකාශයක් ලබාගැනීම සඳහා නිරවුල් කිරීමේ සහතික කළ පිටපතක් අධිකරණයේ ගොනු කිරීම සඳහා, කිසිම අධිකරණ බලය ඇති උසාවියකට නඩුවක් ගොනු කළහැකිය. ඒ පිළිබඳව පරීක්ෂණයකින් පසු, පෙත්සම්කරු (ණයහිමියා) ඔහුට පක්ෂව තීන්දු ප්‍රකාශයට හිමිකම් ලබන බවට අධිකරණය සෑහීමකට පත් වන්නේ නම්, අධිකරණය විසින් ඔහුට පක්ෂව නයිසයි ආඥාවක් නිකුත් කරන අතර, (නොතීසියක් ණයහිමියාට යැවෙන) එම නඩු විභාගය සඳහා නඩු විභාග දිනයක් නියම කරනු ලැබිය හැකිය. එම දිනයේදී, නිරවුල් කිරීමේ කොන්දේසි අනුව, අනුගත විමෙහිලා තමන්ගේ වරදක් නොමැති බවට අධිකරණය සෑහීමකට පත්වන පරිදි සනාථ කිරීමට ණයකරු අසමත් වුවහොත්, අධිකරණය විසින් නයිසයි ආඥාව, නියත තීන්දු ප්‍රකාශක් බවට පත්කළ හැකිය. එබඳු තීරණයක් අවසානාත්මක බවත්, එම නියෝගය පිළිබඳව අභියාචනයක් (හෝ එහි සංශෝධනයක්) අභියාචන

අධිකරණයට නොමැති බවද ණය සහනදායක ආඥා පනතෙහි දැක්වේ.

ක්‍රියා පටිපාටියේ ඕනෑම අවස්ථාවකදී යම් අයදුම් පත්‍රයක් ඉවත දැමීමට, ණය සහනදායක ආඥා පනත, මණ්ඩලය බලාත්මක කරයි.

සමාදාන බේරුමක් සඳහා නො එළඹෙන අවස්ථාවක, ණයකරු විසින් සාධාරණ අර්ථනයක් හෙවත් ප්‍රදානයක් කළවිට, ණයහිමියාට එය පිළිගැනීම සාධාරණ බව අදහස් කරන්නේ නම්, ණයහිමියාට ගෙවිය යුතු ණය පිළිබඳව, නියමිත ආකෘති පත්‍රයෙහි සහතිකයක්, ණයකරුට ප්‍රදානය කිරීමට මණ්ඩලයට හැකිය.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව, ණය සහන ආඥා පනතේ අදාළ බව

ණය සහනදායක ආඥා පනත යටතේ, ණය නිරවුල් කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය ආරම්භ කළ හැක්කේ, ණය, ආරක්ෂිත කළහොත් පමණක් බව පෙනෙන නමුත්, එබඳු ක්‍රියා පටිපාටියක් කරගෙන යාමේදී, අනාරක්ෂිත ණයකරුවන්ගේ ණය පිළිබඳවද නිරවුල් කිරීමකට එළඹිය හැකි බව පෙනේ. ඒ නිසා, ණය සහනදායක මණ්ඩලයෙහි, සහනදායක ක්‍රියා පටිපාටියක් ආරම්භ කිරීම සඳහා, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් විසින්, ණය සහනදායක ආඥා පනත යටතේ ගැනෙන අර්ථයෙන් ආරක්ෂිත ණය හිමියකු විය යුතුය.

කෙසේ වුවත්, ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ අර්ථයෙන් "ණය දීමේ ආයතන" ගණයට ගැනෙන ආයතන හා සම්බන්ධව හෝ එම ආයතන වලට, ණය සහනදායක ආඥා පනතේ සහ මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත අදාළ වන බවට කිසිවක්, ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත නො සලස්වන බව කරුණාවෙන් සලකන්න.

දේශීය ආදායම් පනත

ප්‍රශ්න අංක 10 ට අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න.

එකතු කළ අගය මත බදු පනත

ප්‍රශ්න අංක 10 ට අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න.

උකස් පනත

ප්‍රශ්න අංක 14 ට අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න.

සමෘද්ධි අධිකාරී පනත

1995 අංක 30 දරන ශ්‍රී ලංකා සමෘද්ධි අධිකාරී පනත (1997 අංක 02 දරන පනතින් සංශෝධිත පරිදි) සුභසාධන සේවා, රජය මඟින් ලබාදීම ආණ්ඩුවේ ප්‍රාරම්භයයි. සමෘද්ධි අධිකාරී පනත, සමෘද්ධි අධිකාරිය (සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය සහ නඩු දැමීමට සහ නඩු දමනු ලැබීමට අයිතිය සහිත සංස්ථාපිත ආයතනයක් ලෙස) "සමාජයේ

තරුණයන්, ස්ත්‍රීන් සහ අවාසි සහගත තත්ත්වයට පත්වී ඇති කණ්ඩායම් වල ආර්ථික හා සමාජීය තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා” සමාද්ධි ජාතික වැඩ සටහන (සමාද්ධි වැඩ සටහන) ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පිහිටුවීමට සැලැස්වීය. මෙය පහත දැක්වෙන ආකාරයේ ප්‍රාරම්භයන් හරහා විශේෂයෙන් ළඟාකර ගැනීම පිණිසය:-

- (අ) ඔවුන්ගේ ආදායම් වැඩි කිරීමෙන් සහ රැකියා අවස්ථා පුළුල් කිරීමෙන්;
- (ආ) ඔවුන් ආර්ථික සහ සාමාජීය සංවර්ධන කටයුතු වලට එක් කර ගැනීමෙන්;
- (ඇ) පවුල් මට්ටමේ ආර්ථික කටයුතු, ප්‍රජා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සමඟ, ගම්, දිස්ත්‍රික්ක, ප්‍රාදේශීය සහ පළාත් මට්ටමින් සම්බන්ධ කර ගැනීමෙන්;
- (ඈ) ඔවුන්ගේ අභිවෘද්ධිය සඳහා, ව්‍යාපෘති යෝජනා ක්‍රම සැලසුම් කිරීමෙහි සහ කළමනාකරණය කිරීමෙහිලා ඔවුන්ගේ සහභාගීත්වය ලබා ගැනීමෙන්;
- (ඉ) ඔවුන් අතර සහයෝගය ඇති කිරීමෙන්, ඉතිරි කිරීම් වඩවා ලීමෙන් සහ ණය පහසුකම් ලබාගැනීමට ඔවුනට සහය වීමෙන්;
- (ඊ) ආණ්ඩුවේ දෙපාර්තමේන්තු, රාජ්‍ය සංස්ථා, පළාත් පාලන ආයතන, පෞද්ගලික අංශයේ සංවිධාන සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල ආධාර සහ සේවාවන් වැඩසටහනේ ප්‍රවීලාභීන් හට බොදාහැරීමේ පහසුකම් සැලසීමෙන්.
- (උ) දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා ආණ්ඩුව මඟින් සකසන ලද එබඳු සහ අනෙකුත් වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

එම සමාද්ධි අධිකාරිය පනත යටතේ සඳහන්, වෙනත් දෙය අතර, පහත කටයුතු කිරීමට සමාද්ධි අධිකාරියට බලය පවරනු ලැබ ඇත. එනම්, සමාද්ධි වැඩසටහන ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ හා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ, විමධ්‍යගත ක්‍රමය යටතේ සමාද්ධි කමිටු සහ ගම් මට්ටමේ සහ පොකුරු ගම් මට්ටමේ සමාද්ධි බලකායන් පිහිටුවීම සහ, සමාද්ධි වැඩ සටහන යටතේ ප්‍රවීලාභීන් සඳහා ඉතිරි කිරීම් හා ණය ක්‍රමයක් පිහිටුවීම, කළමනාකරණය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. සමාද්ධි මධ්‍යස්ථානවල සහ සමාද්ධි බලකායන් වල කාර්යයන් අතර, (බැංකු සහ අනෙකුත් ණයට දීමේ ආයතන සමඟ එකතුව) බිම් මට්ටමේ ණය සහ බැංකු පහසුකම් පිහිටුවීම, අදාළ ග්‍රාමනිලධාරී කොට්ඨාශවල ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා තැන්පත් සක්‍රීය කිරීම සහ ඔවුන්ගේ ගම්වල සංවර්ධනය සඳහා යටිතල පහසුකම් සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම වේ.

සමාද්ධි අධිකාරියේ කටයුතු වලට මුදල් යෙදවීම, සමාද්ධි අධිකාරිය පනත යටතේ ඒ සඳහා පිහිටුවන ලද අරමුදලකින් සිදු කෙරේ. සමාද්ධි අධිකාරියේ භාවිතය සඳහා පාර්ලිමේන්තුවෙන් වෙන් කරනු ලබන යම් මුදලක් වේ නම් එයද, ක්‍රියා, ප්‍රදාන දීමනා ආදී වශයෙන් වන

ලැබීම හෝ අධිකාරියට අයිති හෝ එයින් පාලනය කෙරෙන යම් දේපළක ආදායම හෝ අධිකාරිය විසින් එහි බලතල කාර්යයන් කිරීමේදී ලබන වෙනත් යම්කිසි මුදලක්ද මෙම අරමුදලට බැර කරනු ලැබේ.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි සමාද්ධි අධිකාරියේ අදාළ බව

සමාද්ධි අධිකාරිය පනත ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සඳහා සෘජුවම අදාළ නොවන අතර, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වල සහ සමාද්ධි වැඩසටහනේ පරමාර්ථයන් එකිනෙකට අනුරූප බැවින්, එකිනෙක ආයතනවල ඒකාබද්ධව කටයුතු කිරීමෙන් ලැබෙන බලය උපරිම ප්‍රයෝජනය ලබාගැනීම සඳහා තම තමන්ගේ වැඩසටහන් වලදී, සමාද්ධි අධිකාරිය සහ සමාද්ධි මධ්‍යස්ථාන සමඟ එක්ව කටයුතු කිරීමට ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට හැකිය.

සමුපකාර සමිති පනත

මූලින් සඳහන් කළ පරිදි, සමුපකාර සමිති යනු, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනයට ඇති නම වන උපලේඛණයේ අංක I ලැයිස්තුවේ (පළාත් සභා ලැයිස්තුව) සහ අංක III දරන ලැයිස්තුවේ (සමගාමී ලැයිස්තුව) ඇතුළත් වන අතර, ඒ අනුව, පළාත් නවය සඳහා ඇති පළාත් සභා පනත තත්ත්වයන් සලස්වන්නේ නම්, තම තමන්ගේ ව්‍යවස්ථා පැනවීමට හිමිකම ලබයි :

- 1) “පළාත තුළ සමුපකාර සමිතිවල සමුපකාර ව්‍යාපාර ගෙනයාම, සංවිධානය, ලියාපදිංචි කිරීම, අධීක්‍ෂණය සහ විගණනය කිරීම”
- 2) සමුපකාර අධ්‍යාපනය සහ ප්‍රචාරණය ඇතුළුව, පළාත තුළ සමුපකාර සංවර්ධනය;
- 3) පළාත් සමුපකාර සේවක කොමිෂම;
- 4) පළාත තුළ සමුපකාර සමිති සේවකයන්ගේ සේවයේ යෙදවීම, උසස්වීම්, විශ්‍රාම යාම සහ අනෙකුත් සම්බන්ධ අදාළ කරුණු

මෙම විෂයය සම්බන්ධයෙන්, බස්නාහිර පළාතේ, මධ්‍යම පළාත් සභා සබරගමුව පළාතේ පළාත් සභා විසින් පළාත් ප්‍රඥප්තීන් පනවනු ලැබ ඇති බව අපට දැනගන්නට ඇත.

(සමගාමී ලැයිස්තුවේ ඇති විෂයයක් පිළිබඳව), පළාත් සභාව විසින් පළාත් ව්‍යවස්ථාවක් පනවනු ලැබූ විට, එය එම විෂයය සම්බන්ධයෙන් පාර්ලිමේන්තුව විසින් පනවන ලද පවත්නා නීතිය සමඟ අනනුකූල වනවිට, පාර්ලිමේන්තුව ඊට විරුද්ධව යෝජනාවකින් තීරණය කළහොත් හැර, පාර්ලිමේන්තුවෙන් සම්මත කරන ලද පනත පළාත තුළ අත් හිටවනු ලබන අතර, පළාත තුළ අක්‍රීයකාරී ද වේ.

පහත දැක්වෙන සාකච්ඡාවෙහි, (බස්නාහිර පළාත, මධ්‍යම පළාත සහ සබරගමුව පළාත හැර අනෙකුත් පළාත් වලට අදාළ වන) සමුපකාර පනත අප විසින් සාරාංශ කරනු ලැබ ඇති අතර, එයට පසුව බස්නාහිර පළාතේ ව්‍යවස්ථාව

පිළිබඳ සාරාංශයක් දක්වා ඇත. (අනෙකුත් පළාත්වල ව්‍යවස්ථා, මූලිකවම බස්නාහිර පළාතේ ව්‍යවස්ථාවට සමානය.)

1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති පනත

1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති පනත (1974 අංක 37, 1980 අංක 11, 1983 අංක 32, සහ 1992 අංක 11 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි), (සමුපකාර සමිති පනත) සම්මත කරන ලද්දේ, සමුපකාර සමිති සංවර්ධනය සහ සමුපකාර සමිතිවල ව්‍යවස්ථා සහ පාලනය අදාළ නීති ඒකාබද්ධ කිරීමට සහ සංශෝධනය කිරීමට ඉඩ සැලැස්වීමටයි.

සමුපකාර මූලධර්ම වලට අනුකූල පරමාර්ථ සහිත, එහි සාමාජිකයන්ගේ ආර්ථික, සාමාජිකය, අධ්‍යාපනික හෝ සංස්කෘතික සුභ සාධනය සඳහා දායක වන විශේෂිත සේවා සපයන, හෝ සීමාසහිත වගකීමක් ඇති හෝ නොමැති, ලියාපදිංචි සමිති වලින් පමණක් යුක්ත. එබඳු සමිති වල මෙහෙයුම් පහසු කරවන පරමාර්ථ සහිත සමිති ලියාපදිංචි කිරීමට සමුපකාර සමිති පනත යටතේ හැකිය.

සමුපකාර සමිති ලියාපදිංචි කිරීමට ඉඩ සැලසීමට අමතරව, සමුපකාර සමිති පනතෙහි පහත කටයුතු වලට අදාළ විධිවිධාන ඇතුළත්ය. එනම්, ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතිවල සාමාජිකයන් සමඟ සහ ලියාපදිංචි සමිතිවල ඔවුන්ගේ අයිතීන් සහ වගකීම්, වගකීම් සහ වරප්‍රසාද, පිළිබඳව කටයුතු කිරීම ලියාපදිංචි සමිතිවල අතුරු ව්‍යවස්ථා, දේපළ සහ අරමුදල්, නිලධාරීන්ගේ සේවය අත්හිටු වීම, වැඩ තහනම් කිරීම, සහ ඔවුන් ඉවත් කිරීම, කමිටු විසුරුවා හැරීම, ලියාපදිංචි සමිති විසුරුවා හැරීම, ආරවුල් සහ රජයට ගෙවිය යුතු ණය ඒ අතර වේ.

එබඳු සමිති, ලියාපදිංචි වූ පසු (මින්පසු “ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිති” නමින් හැඳින්වෙන) සංස්ථාගත ආයතන වන අතර, වෙනත් දේ අතර, සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය, දේපළ තබා ගැනීමේ බලය, කොන්ත්‍රාත් වලට එළඹීම, නීති කෘතියන් ඇති කිරීම හා ආරක්‍ෂා කිරීම සහ එහි ව්‍යවස්ථාවේ පරමාර්ථයන් සඳහා අවශ්‍ය සියලු දේ කිරීම ඉටු කෙරේ.

සමුපකාර සමිතියක්, සමුපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියක් වීමට පහත අවශ්‍යතා දෙකෙන් එකක් සපුරා ලිය යුතුය.

- i සාමාජිකයන්ගෙන් පමණක් සමන්විත වන්නේ නම්, වයස අවුරුදු 18 ට වැඩි වයස ඇති, ලියාපදිංචිය ඉල්ලා සිටින සමිතියේ මෙහෙයුම් බල ප්‍රදේශය තුළ රැකියාව කරන, හෝ වාසය කරන හෝ නිශ්චල දේපළ අයිති, ස්වාභාවික පුද්ගලයන් 10 දෙනෙකුගේ අවම සාමාජිකත්වයෙන් යුක්ත විය යුතුය.
- ii ලියාපදිංචි සමිති වලින් පමණක් සමන්විත වන්නේ නම්, අවම වශයෙන් සමිති තුනක් තිබිය යුතුය.

[සමුපකාර සමිති ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය සම්බන්ධයෙන්, පහත අංක 4 වන ප්‍රශ්නයට අපගේ ප්‍රතිචාරය කරුණාකර බලන්න]

සාමාජිකත්වය ප්‍රදානය කෙරෙන්නේ අදාළ ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියේ ව්‍යවස්ථාවල විධිවිධාන වලට අනුකූලවය. එහි විධිවිධාන සලස්වා ඇත්නම්, සෑම සාමාජිකයෙකුටම (සාමාජිකයා තමන් ලියාපදිංචි සමිතියක් නොවන්නේ නම්) එහි කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් පහෙන් එකක උපරිමයට යටත්ව, කොටස් මිලදී ගත හැකිය. කෙසේ වුවත්, යම් පුද්ගලයකු ආශ්‍රිත සාමාජිකයකු ලෙස, ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියක් විසින් බඳවා ගනු ලැබිය හැකිය. එසේ කිරීමේදී සීමාවන් පැනවිය හැකි අතර, ඔහු “මිනැම ආකාරයේ කොටස් ආකාරයකින් වත්කම් වල, සමිතියේ ලාභවල හෝ සමිතියේ කටයුතු වලදී යම් ඡන්දයකට” හිමිකම් නොලබයි. ලියාපදිංචි සමිතියක කටයුතු වලදී, එක් සාමාජිකයකුට එක් ඡන්දයකට වඩා හිමිකම් නැත.

සමුපකාර සමිති පනතෙහි දැක්වෙන ආකාරයට, ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියකට ණය දීමට හිමිකම ඇත්තේ සාමාජිකයන් හට (හෝ සමුපකාර සමිති පිළිබඳ රෙජිස්ටාර්ගේ අනුමැතිය සහිතව වෙනත් ලියාපදිංචි සමිතියකට) පමණක් වන අතර, සාමාජිකයන් නොවන තැනැත්තන්ගෙන් ණය ලබාගැනීම පමණක් කළ හැකිය. එසේ කළහැක්කේ, ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියේ අදාළ පනතින් හෝ අතුරු ව්‍යවස්ථා වලින් නියම කරනු ලැබ ඇති නීති රීතිවල කොන්දේසිවලට යටත්වය.

ඉහත දැක්වූ කරුණ හැර, සාමාජිකයන් නොවන අය සමඟ ගනුදෙනු කිරීම, එම පනත යටතේ පනවන ලද නීති රීතිවල තහනම් කිරීම් සහ සීමාවන්වලට යටත් වේ.

සමුපකාර සමිති පනතෙහි තවදුරටත් දැක්වෙන ආකාරයට, භාරකාර ආඥා පනතෙහි 20 වන වගන්තියේ දක්වා ඇති ආකාරයේ වංචල දේපළවල පළමු උකස හා සම්බන්ධව හැර, වෙනත් කිසියම් සුරැකුම් පත්වල, යම් බැංකුකරුවකු වෙත, වෙනත් ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියක කොටස් හෝ සුරැකුම්පත් වල හෝ නීති රීති යටතේ අවසර ඇති වෙනත් මාධ්‍යයක එහි අරමුදල් තැන්පත් කිරීමට හෝ ආයෝජනය කිරීමට හැකිය. ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිති විසින්, සමුපකාර සමිති පිළිබඳ රෙජිස්ටාර්වරයාගේ පූර්ව අනුමැතිය ඇතිව, එබඳු ආයෝජන වලට විශේෂිත විධිවිධාන ඇති පොදු හෝ පුද්ගලික ආයතනයක ආයෝජනය කළහැකිය.

ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියක් විසින්, පහත සඳහන් කරුණු පිළිබඳව අතුරු ව්‍යවස්ථා සකස් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

- i සමිතියේ නම
- ii සමිතියේ ලියාපදිංචි ලිපිනය
- iii සමිතිය පිහිට වූ පරමාර්ථය
- iv සමිතියේ අරමුදල් යෙදවිය හැකි කරුණු
- v සමිතියේ සාමාජිකත්වය ලැබීමේ සුදුසුකම් සාමාජිකයන් ඇතුළත් කර ගන්නා කොන්දේසි සහ ඔවුන් ඇතුළත් කරගන්නා ආකාරය

- vi සමිතිය වෙත, සාමාජිකයන්ගේ වගකීමේ ස්වභාවය සහ ප්‍රමාණය
 - vii සාමාජිකයන් සමිතියෙන් ඉවත්වීම හෝ නෙරපා දැමීම සහ ඔවුන් හට යම් ගෙවීමක්, වේ නම්, කිරීම.
 - viii සමිතියේ සාමාජිකයන්ගේ කොටස් මාරු කිරීම.
 - ix තැන්පතු සඳහා උපරිම පොළිය ඇතුළුව, අරමුදල් උපදවන ආකාරය
 - x සමිතියේ මහ සභා රැස්වීම් සහ එබඳු රැස්වීම් වලදී යෙදිය හැකි බලතල
 - xi කමිටු සාමාජිකයන් සහ අනිකුත් නිලධාරීන් පත් කිරීම, සේවය අත්හිටුවීම සහ ඉවත් කිරීම සහ කමිටුවල සහ අනෙකුත් නිලධාරීන්ගේ බලතල හා වගකීම්
 - xii සමිතිය වෙනුවෙන් ලේඛණ අත්සන් කිරීමට නිලධාරියකුට බලය පැවරීම.
එම සමිතියේ සාමාජිකයන් හට ණයදීම සඳහා, අරමුදල් ඇති කිරීම, කිසියම් ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක පරමාර්ථ අතර ඇතුළත් වේ නම්, එම සමිතිය විසින් පහත සඳහන් කරුණු වලට අදාළව අතුරු ව්‍යවස්ථා සෑදිය හැකිය.
 - xiii සාමාජිකයන්ගේ රැකියා සහ පදිංචිය
 - xiv සාමාජිකයන් හට ණය ලබාදිය හැකි කොන්දේසි
 - (අ) පොළී අනුපාතිකය
 - (ආ) සාමාජිකයකුට ණයට දියහැකි උපරිම මුදල
 - (ඇ) ණය කාලය දීර්ඝ කිරීම හා අලුත් කිරීම
 - (ඈ) ණය ගැනීමේ පරමාර්ථය
 - (ඉ) නැවත ගෙවීම පිළිබඳ ඇපය
 - xv කොටස් හෝ ණය සම්බන්ධයෙන් ගෙවීමට නියමිත මුදලක් නොගෙවා පැහැර හැරීමක් වේ නම් එහි විපාක
 - xvi ලාභ නියාදනය හෙවත් බෙදාහැරීම
- තවද, සමූපකාර සමිති පනත යටතේ නිකුත් කර ඇති නීති රීතිවල දැක්වෙන ආකාරයට, තමන්ගේ ශුද්ධ ලාභයන් සියයට විසි පහකට (25%) නොඅඩු ප්‍රමාණයක්, සංචිත අරමුදලට මාරු කළයුතු අතර, එතැනින් සමූපකාර අරමුදලට බැර කළයුතුය. ඉන්පසු ඉතිරි වී ඇති යම් ලාභයක් වේ නම්, (සමූපකාර සමිති පනතෙහි දක්වා ඇති සීමාවලට යටත්ව) එය, ලාභාංශ ගෙවීමට, සේවකයන් හට ප්‍රසාද දීමනා ගෙවීමට, අරමුදල් වලට මාරුකිරීම ආදියට යොදා ගත හැකිය.

1998 අංක 3 දරන සමූපකාර සමිති ව්‍යවස්ථාව - බස්නාහිර පළාත් සභාව.

ඉහත ව්‍යවස්ථාව, වචන වලින් මෙන්ම ආකෘතියෙන්ද සමූපකාර සමිති පනතට බොහෝ දුරට සමාන වන

අතර, (ඉහත) සමූපකාර සමිති පනත පිළිබඳව අපගේ විශ්ලේෂණයද, පුළුල් වශයෙන්, ඉහත දැක්වූ බස්නාහිර පළාතේ සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තියට සහ මධ්‍යම සහ සබරගමුව ඒවාටද අදාළ වේ.

කෙසේ වුවත්, සමූපකාර සමිති ලියාපදිංචිය, අධීක්ෂණය, සහ විගණනය කරනු ලබන්නේ, ඒ සඳහා එම පළාතට පත් කර ඇති පළාත් සභා මට්ටමේ සමූපකාර සමිති රෙජිස්ටාර් විසිනි.

සමූපකාර සමිති පනත සහ පළාත් ප්‍රඥප්තීන් අතර තවදුරටත් ඇතැම් වෙනස්කම් ඇති අතර, ඒවා ප්‍රධාන වශයෙන්ම කාර්ය පටිපාටිමය සහ/හෝ පාලනමය ස්වභාවයේ වන අතර, ඔබගේ පහසුව තකා අපි උපුටා දක්වමු. පහත දක්වා ඇති කරුණු මඟ පෙන්වීමක් පමණක් වන අතර, කරුණාකර සම්පූර්ණ විස්තරයක් ලෙස නොසලකන්න.

- සමූපකාර සමිතියක් ලියාපදිංචිය සඳහා අයැදුම් කිරීමේදී, අවසරලත් පරමාර්ථයක් ලෙස, මධ්‍යම පළාත් සභාවේ සමූපකාර සමිති ව්‍යවස්ථාවෙහි, අධ්‍යාපන සුභ සාධනය යන්න නොදක්වයි.
- ලියාපදිංචි කිරීමේ කොන්දේසියක් වශයෙන්, බස්නාහිර හා සබරගමුව සමූපකාර සමිති, ප්‍රඥප්තිය අනුව, සමූපකාර සමිතියක් අදාළ සමූපකාර සමිති බල ප්‍රදේශය තුළ වාසය කරන, රැකියාව කරන හෝ නිශ්චල දේපළ අයිති, වයස දහ අටට වැඩි තැනැත්තන් අවම වශයෙන් විසි දෙනෙකු අවශ්‍ය වේ.
- සමූපකාර සමිතියට අතුරු ව්‍යවස්ථා සෑදිය හැකි කරුණු නියම කෙරෙනුයේ, එම පළාතේ සමූපකාර විෂයය භාර අමාත්‍යවරයා විසින් සකස් කෙරෙන රීති අනුවය.
- ලියාපදිංචි කෙරෙන සමූපකාර සමිති මුද්දර ගාස්තු වලින් නිදහස් කිරීම පිළිබඳව සමූපකාර සමිති පනතෙහි ඇති විධිවිධාන බස්නාහිර සහ සබරගමුව සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තීන් වල නැවත දක්වා නැත.
- සබරගමුව පළාතේ සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තියේ දැක්වෙන්නේ ලියාපදිංචි සමිති, රෙජිස්ටාර්වරයාගේ අනුමැතියක් නොමැතිව කිසියම් ලාභයක් නියාදනය නො කළයුතු බවයි.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව සමූපකාර සමිති පනතේ අදාළ බව.

සමූපකාර මූලධර්ම මත ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාර වල නිරත තැනැත්තන්ගේ සමිතියක අදාළ පරිදි සමූපකාර සමිති පනත යටතේ හෝ එම පළාතට අදාළ සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තිය යටතේ හෝ, සමූපකාර සමිතියක් ලෙස ලියාපදිංචි කළහැකිය.

එලෙස ලියාපදිංචි විමක වාසි වන්නේ, සීමාසහිත වගකීමක් (සීමාසහිත වාසිය රහිතව ලියාපදිංචි කළහැකි වුවත්, එවිට සාමාජිකයන්ගේ වගකීම සීමාරහිතය) සහිත

ස්වාධීන සංස්ථාගත ආයතනයක් ලෙස නීත්‍යානුකූල තත්ත්වයක් අයිතිවීම, සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය, දේපළ තබා ගැනීමේ බලය, කොන්ත්‍රාත්වලට ඇතුල්වීම, සහ නීති කාර්යයන්හිදී පියවර ගැනීම සහ එහි ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය සියලු දේ කිරීමයි. අනෙක් වාසිය නම්, අගය එකතු කළ බදු පනත අදාළ වීමෙන් මුදාහැරීමයි. මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතෙහි 2 වන වගන්තියේ බලපෑමෙන් සමුපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ සමුපකාර සමිති (එකිනෙක පළාත්වල සමුපකාර සමිති, එම මුදාහැරීමට ඇතුළත් කිරීමට, එම වගන්ති සංශෝධනය කර නැති වුවත්, එබඳු සමුපකාර සමිතිවලටද එම මුදාහැරීම අදාළ බවට තර්ක කළහැකි බව අපගේ අදහසයි. -සටහන- 2 වන ප්‍රශ්නයෙහි මුදල් ණයට දීමේ පනත පිළිබඳව අපගේ සටහනෙහි මෙම කරුණ පිළිබඳ වැඩිදුර සාකච්ඡාව කරුණාකර බලන්න.) සමිතියේ සාමාජිකයෙකු විසින් සමිතියට අයවිය යුතු ණය එම සාමාජිකයා සමිතියට තබා ඇති තැන්පතු වලින් හිලවී කිරීමට ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියකට හැකිවන අතර, එය (බැංකුකරුවකුට හිලවී කිරීමට පවරා ඇති අයිතිය හැරුණු විට) නීතිය යටතේ ප්‍රදාන කරනු ලැබ ඇති, හිලවී කිරීමේ අයිතිය ඇති එකම අවස්ථාවයි.

සමිති ආඥා පනත

1981 අංක 16 දරන සමිති ආඥා පනත (1926 අංක 17, 1932 අංක 14, 1949 අංක 15, 1981 අංක 16, සහ 2005 අංක 11 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) (“සමිති ආඥා පනත”), අන්‍යෝන්‍ය, සකසුරුවම් සහ අනෙකුත් සමිති සඳහා විධිවිධාන සලස්වයි.

පහත සඳහන් සමිති, සමිති ආඥා පනත යටතේ ලියාපදිංචි වීමට ඉඩ සලස්වයි.

- (අ) සකසුරුවම් කිරීම වර්ධනය, අසනීපයකදී හෝ ආපදාවකදී සාමාජිකයන් හට සහන සැලසීම, මුදල් සම්බන්ධ දුෂ්කරතාවයන්හිදී ඔවුන්හට ආධාර කිරීම, සහ ඔවුන්ගේ වැන්දඹුවන් සහ අනාථ දරුවන් හට අවස්ථාව (provision) සැලසීම.
- (ආ) ආඥා පනතේ බලතල සහ පහසුකම් ලබාදිය යුතු ඕනෑම පරමාර්ථයක් සඳහා, ගැසට් පත්‍රයේ නිවේදනයක් මගින්, අමාත්‍යවරයා බලය පැවරූ සමිති. (“විශේෂයෙන් බලය ලත් සමිති”)

(ආඥා පනතේ නියම කරනු ලැබ ඇති ආකෘතියෙහි හා ඒ ආකාරයට සහ එහි විධිවිධාන වලට අනුකූලව) ආඥා පනත යටතේ සමිතියක් ලියාපදිංචි කළවිට, එයට ලියාපදිංචි කරන ලද නම යටතේ සංස්ථාගත ආයතනයක් ලෙස නීත්‍යානුකූල තත්ත්වයක් ලැබෙන අතර, නඩු පැවරිය හැකි හා නඩු පවරනු ලැබිය හැකි, සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය සහිත, පොදු මුද්‍රාවක් සහ සීමිත වගකීමක් ඇති ආයතනයක් වේ. තවද, එම අවස්ථාවේ විශ්වාසය මත යම් තැනැත්තකුට පවරනු ලැබ ඇති සමිතියේ සියළුම දේපළ, සමිතියට පැවරේ.

ලියාපදිංචිය ලබාගැනීම සඳහා, සමිතියකට යටත් පිරිසෙයින් සාමාජිකයන් හත් දෙනකුගේ සිටිය යුතු අතර,

දායක ප්‍රාග්ධනය යටත් පිරිසෙයින් රුපියල් දස දහසක් වත් තිබිය යුතුය. ලියාපදිංචි වූ පසු සමිතිය, සමිති රෙජිස්ටාර් ජනරාල්ගේ විෂය පථයට යටත් වේ.

ලියාපදිංචි සමිති, සමිති ආඥා පනතේ විධිවිධාන වලට අනුගත විය යුතුයි. ඒ විධිවිධාන අතර, ලියාපදිංචි කාර්යාලයක් පවත්වාගෙන යාම, එහි නම ප්‍රකාශනය කිරීම, ගිණුම් විගණනය කිරීම, රෙජිස්ටාර් ජනරාල් වෙත වාර්ෂික ගිණුම් ගොනු කිරීම, සාමාජික ලේඛණයක් පවත්වාගෙන යාම, වාර්ෂික මහ සභා රැස්වීම් පැවැත්වීම ආදිය ඇතුළත්වේ.

එම ආඥා පනතේ නියම කරනු ලැබ ඇති පරිදි, ලියාපදිංචි සමිතිවල වරප්‍රසාද වන්නේ :

- (i) (රීති වලින් වෙනත් ආකාරයෙන් නියෝග කර නැත්නම්), වෙනත් දේ අතර, තමන්ගේ නමින් ඕනෑම ඉඩමක්, තබා ගැනීම, මිලදී ගැනීම හෝ බද්දට ගැනීම සහ විකිණීම, හුවමාරු කිරීම, බද්දට දීම හෝ එහි ඉදිකිරීම
- (ii) වංචල හෝ නිශ්චල දේපළ මත සාමාජිකයන්හට මුදල් අත්තිකාරම් දීම
- (iii) මෙහි ලාභ, ඕනෑම නීත්‍යානුකූල කාර්යයකට යෙදීම
- (iv) සමිතියේ රීති වලින් අවසර ඇත්නම්, එහි කාර්යයන් සඳහා ඉක්මණින් අවශ්‍ය නොවන, එහි අරමුදලින් කොටසක්, මුර්ත හෝ බදු අයිති ඇප මත, ඕනෑම වෙනත් ලියාපදිංචි සමාගමක හෝ සීමිත වගකීම් ඇති සමාගමක කොටස්වල හෝ සුරැකුම්පත්වල පොදු අරමුදල්වල හෝ රජයේ ව්‍යාපාර වස්තු හෝ සුරැකුම්පත්වල (තමන්ගේ නමින්) ආයෝජනය කළහැකිය.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව සමිති ආඥා පනතේ අදාළ බව.

සමිති ආඥා පනත, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලට අදාළවීම පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී, එම සමිති වල පරමාර්ථ ඉහත දැක්වූ ඒවා තුළට ගැනේ නම්, හෝ අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ විශේෂ බලය දීමක් මත, මෙම පනතේ විධිවිධාන අනුව, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයකට මෙම පනත යටතේ ලියාපදිංචි ආයතනයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කළහැකි බව පෙනේ.

එබඳු ලියාපදිංචි වීමකින් වන වාසි වන්නේ, සීමිත වගකීම් සහිතව ස්වාධීන සංස්ථාගත ආයතනයක් ලෙස නීත්‍යානුකූල තත්ත්වයක් ලැබීම, සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය, දේපළ තබා ගැනීමේ බලය, කොන්ත්‍රාත් වලට ඇතුළත්වීම, සමිතියේ නමින් නඩු පැවරීම හා පවරනු ලැබීමයි.

අනිකුත් වාසි වන්නේ, මූල්‍ය කල්බදුකරණ පනතේ 2 වන වගන්තිය අදාළ නොවීම, අපගේ පහත අංක 6 දරන ප්‍රශ්නයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් විස්තර සහිතව සාකච්ඡා කර ඇති පරිදි, මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබූ පසු, තැන්පතු සංචලනය කිරීමේ හැකියාවයි.

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම) පනත

1980 අංක 31 දරන ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ) පනත, (1988 අංක 8 දරන, පනතින් සංශෝධනය කරන ලද පරිදි) (VSSO) පනවන ලද්දේ පහත පරමාර්ථයන් සඳහාය.

එනම්: ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන, රජය සමඟ ලියාපදිංචි කිරීම, ඒවායේ පරීක්ෂණය සහ අධීක්ෂණය, එබඳු සංවිධාන වල ක්‍රියාවන් සම්බන්ධීකරණය පහසු කිරීම, විධිමත් පරිදි සංයුක්තව ඇති සංවිධාන වලට රජයේ පිළිගැනීම ලබාදීම, සාමාජිකයන් පොදු මහජනයා සහ රජය වෙත, එබඳු සංවිධාන වල මූල්‍ය සහ ප්‍රතිපත්ති කළමනාකරණය පිළිබඳ වගකීම, පැනවීම, එබඳු සංවිධාන වලින් බවට අභිප්‍රාය කරන තැනැත්තන්ගේ දුරාවාරයෙන් වැළැක්වීමේ සහ නීත්‍යානුකූලව පිළිනොගත් ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධානවල ව්‍යවස්ථාව විධිමත් කිරීම, ආදියයි.

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත, විධිවිධාන අනුව, ස්වේච්ඡා පදනම යටතේ පුද්ගලයන් කණ්ඩායමක් විසින් සාදනු ලබන සහ :

- i රාජ්‍ය නොවන ස්වභාවය ඇති;
- ii එහි කාර්යයන්හි නිරතවීම සඳහා, මහජන දායකත්වයන්, පුණ්‍යාධාර, රජයෙන් ගෙවනු ලැබිය හැකි ආධාර සහ දේශීය සහ විදේශීය ආයතනයන්ගේ ප්‍රදානයන්;
- iii එහි ප්‍රධාන පරමාර්ථයන් ලෙස, මානසිකව මන්ද වර්ධනයක් හා ශාරීරිකව ආබාධිත ඇති, දිළිඳු අය, රෝගීන්, අනාථ දරුවන් සහ අසරණ පුද්ගලයන් හට, අවශ්‍යතා පරිදි සහන සහ සේවා සැලසීම, සහ ආපදා අවස්ථාවලදී සහන සැලසීමක් ඇති, ප්‍රජා ලැගුම්හලක් සහිත,

සෑම ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධානයක්ම ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධානයක් ලෙස නිර්වචනය කෙරේ.

එබඳු ලියාපදිංචි ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන, ඉන්පසු ස්වේච්ඡා සහ සමාජ සේවා සංවිධාන පනතේ පාලනයට සහ විධිමත් කිරීමේ විධිවිධාන වලට යටත් වන අතර, එහි සඳහන් අවශ්‍යතා වලට අනුගත විය යුතුය. පහත අංක 7 හා 8 යටතේ අපගේ සාකච්ඡාවෙහි, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත පිළිබඳව අපි විස්තරාත්මක ලෙස සාකච්ඡා කරන්නෙමු.

ඤාණ මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධව, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනතේ අදාළ බව

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත, ඤාණ මූල්‍ය ආයතනවලට අදාළ වන්නේ, එබඳු ආයතනයක් ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනතේ විෂය සීමාව තුළට ගැනෙන්නේ නම් පමණි. එසේ නම් එම ආයතනය ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත යටතේ, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන රෙජිස්ටාර් වෙත ලියාපදිංචි විය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභා පනත

1987 අංක 36 දරන ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනත (1991 අංක 26, 2003 අංක 18 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) අනෙකුත් කරුණු අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ විධිමත් කිරීම පරමාර්ථ කරගෙන ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව පිහිටුවීමත්, ව්‍යාපාර වස්තු විනිමය ස්ථාන සුරැකුම්පත් අලෙවි කිරීමේ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදී සිටින ඒකක භාරයන්, ව්‍යාපාර වස්තු තැරැව්කරුවන් සහ ව්‍යාපාර වස්තු වෙළෙන්දන් කළමනාකරණය කරන සමාගම් සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමක් සහ වෙළඳපොළ අතරමැදියන් ලියාපදිංචි කිරීමත් සඳහා ඉඩ සලස්වා ඇත.

2001, ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා රීති, ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති අතර, ඒ යටතේ ව්‍යාපාර වස්තු විනිමය ස්ථානයක සමාගම් ලැයිස්තුගත කිරීම හා ලැයිස්තුගත සමාගම්, ලැයිස්තුගත වීමෙන් ඉවත් කිරීමට අදාළ නීතිරීති දක්වා ඇත. තවද, යම් තැනැත්තකු (නීතිමය හෝ ස්වාභාවික) ලැයිස්තුගත පොදු සමාගමක් ඒකාබද්ධ කිරීමට හෝ අත්පත් කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභා පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති, 1995 සමාගම් අත්පත් කරගැනීමේ සහ ඒකාබද්ධ කිරීමේ සංග්‍රහය (සංශෝධිත පරිදි) යටතේ දක්වා ඇති නීතිරීති (වෙනත් දේ අතර, එබඳු ඒකාබද්ධ කිරීමකදී හෝ අත්පත් කර ගැනීමක දී අනුගමනය කළයුතු විධිමත් ක්‍රියා පටිපාටි පිළිබඳව දක්වන) අනුගමනය කළයුතුය.

ඤාණ මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ අදාළ බව.

ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභා පනත අදාළ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ලැයිස්තුගත පොදු සමාගම් වන ඤාණ මූල්‍ය ආයතන වලට පමණි.

මුදල් නීතිය පනත

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීතිය පනත (1954 අංක 33, 1963 අංක 11, 1965 අංක 18, 1967 අංක 16, 1968 අංක 5, 1968 අංක 21, 1969 අංක 2, 1971 අංක 30, 1974 අංක 37, 1977 අංක 16, 1978 අංක 10, 1980 අංක 62, 1985 අංක 52, 1988 අංක 07, 1995 අංක 26, 2002 අංක 32 සහ 2006 අංක 09 පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) පනවන ලද්දේ, මුදල් ක්‍රමය සහ මුදල් ක්‍රමය පාලනය හා විධිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පිහිටුවීමට සහ මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයට, එබඳු පාලනය සහ විධිමත් කිරීම පිණිස අවශ්‍ය බලය, කාර්යයන් සහ වගකීම් පවරාදීමට සහ නියම කිරීමටත්ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළම මූල්‍ය ආයතනය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වන අතර, (දැනට) සාමාජිකයන් පස් දෙනෙකුගෙන් යුක්ත මුදල් මණ්ඩලය (මුදල් නීති පනත මඟින් පිහිටුවන

ලද සංස්ථාපිත මණ්ඩලය) විසින් පාලනය වන අතර, එහි සභාපති ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති වේ. (මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ නිර්දේශය මත ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපති විසින් පත් කෙරේ)

(මුදල් නීති පනතේ සහ ඒ යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසි යටතේ දක්වා ඇති පරිදි) මහ බැංකුවේ පුළුල් මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති කළමනාකරණ කාර්යයන්වලට, වෙනත් දේ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් හා බැංකු ක්‍රමය පාලනය හා විධිමත් කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍යමය ස්ථායීතාව ආරක්‍ෂා කිරීම, ශ්‍රී ලංකා රජයේ බැංකුකරු ලෙස කටයුතු කිරීම, ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීම හා පාලනය, විනිමය පාලන පනතේ විධිවිධාන පරිපාලන කිරීම සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා විදේශීය හා රාජ්‍ය අරමුදලින් ක්‍රියාත්මක කෙරෙන ණය යෝජනා ක්‍රම පාලනය ඇතුළත් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, එහි කටයුතු වල නිරත වන්නේ ඒ යටතේ පිහිටුවා ඇති විවිධ දෙපාර්තමේන්තු (දැනට එබඳු දෙපාර්තමේන්තු 26 ක් වේ.) මඟින් වන අතර, ඒ අතර පහත ඒවා වේ.

- (i) බැංකු කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව - බලපත්‍රලාභී බැංකු විධිමත් කිරීම හා අධීක්‍ෂණය පිළිබඳ වගකීම දරයි.
- (ii) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ලියාපදිංචි මුදල් සමාගම් සහ ලියාපදිංචි කල්බඳු මූල්‍යකරණ සමාගම්, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන විධිමත් කිරීම හා අධීක්‍ෂණය පිළිබඳ වගකීම දරයි.
- (iii) විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව - විනිමය පාලන පනත යටතේ විදේශ විනිමය කළමනාකරණය පිළිබඳ වගකීම දරයි.
- (iv) ග්‍රාම සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව - රාජ්‍ය හා ප්‍රදාන දෙන අයගේ ආධාර සහිත ග්‍රාමීය ණය ලබාදීමේ වැඩසටහන් මඟින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය වර්ධනය කිරීමෙහිලා වගකීම දරයි.
- (v) දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මිණුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම පැවරෙන මෙම අංශය, එය කරනුයේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම විවෘත වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් සහ වාණිජ බැංකුවල සංචිත අවශ්‍යතා බලාත්මක කිරීම මඟිනි. රජයට, වාණිජ බැංකුවලට හා ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ හට ජංගම ගිණුම් පහසුකම් මෙහෙයවයි.
- (vi) මූල්‍ය බුද්ධි අංශය 2006 අංක 5 දරන මුදල් විශෝධන පනත, 2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත යන පනත්වල විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පාලනය සඳහා, මුදල් විශෝධනය, ක්‍රස්තවාදයට මුදල් සම්පාදනය, සහ පනත් වල නිර්වචනය කර ඇති අනෙකුත් නීති විරෝධී වරදවල් වැළැක්වීම, සොයාගැනීම, විමර්ශනය සහ නඩු පැවරීම පහසුකිරීම පිළිබඳව වගකීම දරයි.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සඳහා මුදල් නීති පනතේ අදාළ බව

බැංකු බලපත්‍ර සම්බන්ධයෙන් බැංකු කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේද, බැංකු නොවන මුදල් ආයතන වශයෙන් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේද, රත්රන්, විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්, තේවාසික නොවන අයට ගෙවීම්, ගිණුම් විවෘත කිරීම්, සහ විදේශයන්හි ආයෝජනය කිරීම් ආදී කටයුතු පිළිබඳව බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේද, මුදල් විශෝධනය වැළැක්වීමේ, 2005 අංක 5 දරන පනතේ වාර්තා කිරීම් හා අනෙකුත් අවශ්‍යතා පිළිබඳව මූල්‍ය බුද්ධිමය ඒකකයේදී විධිමත් කිරීම් සහ අධීක්‍ෂණයට, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන යටතේ වේ.

රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත

2000 අංක 43 දරන - රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත, 2007 අංක 27 දරන පනතින් සංශෝධිත ("රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත") වෙනත් දේ අතර, රක්‍ෂණ කර්මාන්තය සංවර්ධනය, අධීක්‍ෂණය, සහ විධිමත් කිරීම සඳහා වගකියනු ලබන ශ්‍රී ලංකාවේ රක්‍ෂණ මණ්ඩලය පිහිටුවීම, මෙන්ම කිසියම් තැනැත්තකු විසින්, රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි නිරත වීම, විධිමත් කිරීම මෙන්ම ලියාපදිංචි කිරීමද සලස්වයි.

34/04

රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත යටතේ, රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරය [රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතෙහි ජීවිත රක්‍ෂණය, සම්බන්ධිත (Linked) දිගු කාලීන රක්‍ෂණය, වාර්ෂික, අගක්නුතාව සහ බහුවිධ හානි රක්‍ෂණ කොන්ත්‍රාත්, අනතුරු සහ රෝගී භාවය පිළිබඳ ප්‍රතිලාභ, ස්ථිර සෞඛ්‍යය, ප්‍රාග්ධන නිදහස් කිරීම්, කොන්ත්‍රාත්, විශ්‍රාම ප්‍රතිපත්ති, සාමාන්‍ය රක්‍ෂණ ව්‍යාපාර (ඉහත දැක්වූ වර්ගයකට අයත් නොවන සියලුම රක්‍ෂණ ව්‍යාපාර)] ලියාපදිංචි විය යුතු අතර, (රක්‍ෂණ කර්මාන්ත පනතේ රෙගුලාසි සහ ඒ යටතේ සකස් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසි හා රීතිවල නියම කරනු ලැබ ඇති ආකෘති පත්‍රවල සහ ආකාරයට), ඉන්පසු රක්‍ෂණකරු හට අධිකාරය ලැබී ඇති රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි පංතිය/ වර්ගය විශේෂිතව දක්වමින් (සහ උප වර්ගය/ පංතිය, අදාළ වේ නම්) බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය.

ඒ අයුරින්, රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ තැනැත්තකු, පනත යටතේ ලියාපදිංචිය ලබාගත් රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයට අනුයාත හෝ සම්බන්ධ මුදල් සේවා ව්‍යාපාරයක් සහ එබඳු ව්‍යාපාරයක නිරතවීමට, රක්‍ෂණ මණ්ඩලයේ පූර්ව අනුමැතිය ලබා ඇත්නම් මිස, වෙනත් ආකාරයක ව්‍යාපාරයක නිරත වීමට හිමිකම් නොලබයි.

34/05

(රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත යටතේ) රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයක නිරතවීම සඳහා ලියාපදිංචියක් ලබාගැනීම සඳහා, තැනැත්තකු, පහත දේ සපුරාලිය යුතුය.

- (i) 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ, ලියාපදිංචි වූ සහ සංස්ථාගත පොදු සමාගමක් වීම;
- (ii) නියමිත මුදල් ප්‍රමාණයට අඩු නොවන ගෙවන ලද කොටස් ප්‍රාග්ධනයක් තිබීම
- (iii) සකස් කරනු ලැබ ඇති අදාළ රීති වලට අනුව, රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලැබිය හැකි එබඳු මුදල, භාණ්ඩාගාරයට, තැන්පතුවක් ලෙස ගෙවීම;
- (iv) නියම කරනු ලැබිය හැකි ගාස්තුව ගෙවීම; සහ
- (v) මණ්ඩලය විසින් පනවනු ලැබිය හැකි වෙනත් කිසියම් අවශ්‍යතා සපුරාලීම.

සෑම රක්ෂණකරුවකුම, නියම කරනු ලැබිය හැකි කිසියම් මුදලක්, වාර්ෂික ගාස්තුවක් ලෙස මණ්ඩලයට ගෙවීම අවශ්‍ය වේ.

රක්ෂණකරුවන් ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියට අමතරව, රක්ෂණ කර්මාන්තය පාලනය කිරීමේ පනත, රක්ෂණකරුවන් හට අදාළවන පොදු විධිවිධාන, දිගුකාලීන රක්ෂණ ව්‍යාපාරය, ගිණුම්, පරීක්ෂණය සහ විමර්ශනය, ප්‍රචාරණය, පාලන අධිකාරිය විසින් කළමනාකරණය සහ ඇවර කිරීම තැරැව්කරුවන් සහ රක්ෂණ නියෝජිතයන් ලියාපදිංචි කිරීම වරදවල් ආදිය පිළිබඳව අවධානය යොමුකරයි.

රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතෙහි අදාළ අවශ්‍යතා සියල්ලටම රක්ෂණකරු අනුගත විය යුතුය.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව, රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතේ අදාළ බව

රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතේ නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති ආකාරයට, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදීමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, රක්ෂණ මණ්ඩලයෙන්, රක්ෂණකරුවකු ලෙස ලියාපදිංචිය ලබාගත යුතුය. කෙසේ වුවත්, රක්ෂණකරුවකු ලෙස එබඳු ලියාපදිංචියක් ලබාගැනීමට නම්, එම ආයතනය, ඉහත සාකච්ඡා කළ දැඩි නිර්නායක ඉටුකර ලිය යුතුය. ලියාපදිංචි කළපසු එම ආයතනය, රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතේ අවශ්‍යතාවයන්ට සහ රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් ඒ යටතේ නිකුත් කරන විධිවිධාන වලටද යටත් විය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනත

1990 අංක 18 දරන ශ්‍රී ලංකාවේ ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනත (1995 අංක 08 දරන පනතින් සංශෝධිත පරිදි) ("ක්‍රීඩ පනත"), සංස්ථාපිත ආයතනයක් ලෙස ණය තොරතුරු කාර්යාංශය පිහිටුවන ලද අතර, ඒ, වෙනත් දේ අතර, පහත පරමාර්ථයන් දක්වා ඇත. එනම්, (ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු පනතෙහි නිර්වචනය කර ඇත) ණය දීමේ ආයතන වලින් ණයකරුවන් හා සම්බන්ධ ණය තොරතුරු රැස් කිරීම සහ එම තොරතුරු කාර්යාංශයේ කොටස් හිමියන් හට ලබාදීමය. එසේ ලබා දෙන්නේ, "ආර්ථිකයේ සියම අංශවලට, සහ විශේෂයෙන් අවිධිමත් අංශයට ණය බෙදා හැරීම පහසු කිරීම." සඳහාය.

ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ කාර්යයන් වන්නේ :-

- (i) ණය දීමේ ආයතනවල ණය කරුවන් සහ අපේක්ෂාවෙන් සිටින ණයකරුවන් පිළිබඳව, වෙළඳාම, ණය සහ මූල්‍ය තොරතුරු රැස් කිරීම හා සංසන්දනය කිරීම;
- (ii) ඉල්ලීම මත, ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ කොටස්කරුවන් වන ණය දෙන ආයතන වලටත්, සමගාමීව, තොරතුරු අදාළ වන ණයකරුවන්හට සහ අපේක්ෂාවෙන් සිටින ණයකරුවන්හටත් ලබා දීම;
- (iii) ශ්‍රී ලංකාවේ ණය තක්සේරු පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම, හා එබඳු ණය ප්‍රමාණයන් ඉල්ලා සිටින විදේශීය හා දේශීය නියෝජිතයන් හෝ තැනැත්තන් හට එම ණය ප්‍රමාණයන් අලෙවි කිරීම, සහ
- (iv) කාර්යාංශයේ කොටස්කරුවන් වන ණය දෙන ආයතන සඳහා පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති භාරගැනීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනතෙහි ණය දෙන ආයතන නිර්වචනය කර ඇත්තේ, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, මුදල් සමාගම් සහ, අනෙකුත් දේ අතර, ආයතනයේ මූල්‍යමය ස්ථායීතාවය සැලකිල්ලට ගෙන, ශ්‍රී ලංකා ණය කාර්යාංශ පනතේ කාර්යයන් සඳහා ණය දෙන ආයතනයක් වීමට, ගැසට් පත්‍රයේ පළකරනු ලබන දැන්වීමක් මඟින්, මුදල් විෂය භාර අමාත්‍යවරයා විසින් ප්‍රකාශිත, ණය ලබා දීමෙහි නියුක්තව සිටින වෙනත් ආයතන ලෙසය.

ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශයෙහි කොටස්කරුවන් විය හැක්කේ, ශ්‍රී ලංකා මුදල් මණ්ඩලයට සහ (ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු පනතේ නිර්වචනය කර ඇති) ණය දෙන ආයතන වලට පමණි.

ණය තොරතුරු කාර්යාංශය විසින්, ලිඛිතව යවන දැන්වීමක් මඟින්, ණය දෙන ආයතනවලට (එම දැන්වීමෙහි නිශ්චිත කොට ඇති කාලසීමාව තුළ) එම දැන්වීමෙහි විශේෂිත කොට දක්වා ඇති ආකාරයට, එබඳු ණය දෙන ආයතනවල ණයකරුවන් හා අදාළව ආපසු එවුම් සහ තොරතුරු සපයන ලෙස නියම කරනු ලැබිය හැකිය. වෙනත් නීතියක හෝ ගිවිසුමක කෙසේ සඳහන් වුවද, ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනත යටතේ එබඳු දැන්වීමක් අනුව විශේෂිත කාලසීමාව තුළ කටයුතු කිරීම එම ණය දෙන ආයතනයේ යුතුකම විය යුතුය. ණයට දෙන ආයතනයකට කරන ලද දැන්වීමක් අනුව ක්‍රියා කිරීම නිශ්චිත කාලසීමාව තුළ (සාධාරණ හේතු දැක්වීමක් මත හැර) පැහැර හරින හෝ අසත්‍ය හෝ සාවද්‍ය සටහනක් එලෙස ඉදිරිපත් කරන ආපසු එවුමක හෝ තොරතුරුක ඕනෑකමින්ම තිබීම ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනත යටතේ වරදක් වන අතර, වරදකරු වූ පසු එහි නිශ්චය කර ඇති දඩයකට යටත් වන්නේය.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනතේ අදාළ බව

ණයට දීමේ ආයතන. යන නිර්වචනය යටතට ගැනෙන සියලුම ආයතන සම්බන්ධයෙන්, ණය තොරතුරු කාර්යාංශය විසින් කරනු ලබන ඉල්ලීම මත තොරතුරු සැපයීමේ යුතුකම, සියලුම එබඳු ආයතන වලට අදාළ බව, පනතේ විධිවිධාන පිළිබඳව කරන ලද විවරණයෙන් පැහැදිලිය. කෙසේ වුවත්, ණයකරුවකු පිළිබඳව තොරතුරු ලබාගැනීමේ අයිතිය ඇත්තේ, ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ කොටස් හිමියකුට පමණක්ය. ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ සාමාජිකත්වය ලැබීමට සුදුසුකම් ලැබීම සඳහා, කිසියම් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ මූල්‍ය සමාගමක් නොවන්නේ නම්, අදාළ අමාත්‍යවරයා විසින් ණය දෙන ආයතනයක් ලෙස ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන නිවේදනයක් මඟින්, විශේෂයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කළයුතුය.

ජාතික නිවාස පනත

1954 අංක 37 දරන ජාතික නිවාස පනත (1955 අංක 22, 1958 අංක 42, 1966 අංක 36, 1978 අංක 9, 1981 අංක 49 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) පනවන ලද්දේ, ජාතික නිවාස අරමුදල පිහිටුවීම, ගොඩනැගිලි සමිති පිහිටුවීම මඟින් නිවාස හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධනය දියුණු කිරීම සහ තැනැත්තන්ගේ ආයතන, නිවාස සමිති සහ නිවාස සමාගම් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කර, එබඳු සංවර්ධනයන් සඳහා රජයේ ආධාර ප්‍රදානය සැලැස්වීමටයි.

ගොඩනැගිලි සමිති

ගොඩනැගිලි සමිති, ජාතික නිවාස පනතේ නිර්වචනය කර ඇති පරිදි, තැනැත්තන් දෙදෙනෙකු හෝ වැඩි සංඛ්‍යාවක් විසින්, ජාතික නිවාස පනතේ සඳහන් කර ඇති නිවාස කාර්යයක නිරතවීම සඳහා, සාමාජිකයන් හට අන්තිකාරම් ලබාදීම සඳහා සාමාජිකයන්ගෙන් දායකත්වය මත පොදු අරමුදලක් ඇති කිරීම සඳහා පිහිටුවන්නකි. එම කාර්යයන් නම්;

- (අ) මින්පසු විශේෂයෙන් දක්වන, නේවාසික පරමාර්ථයන් හෝ සම්බන්ධිත පරමාර්ථයන් හෝ වෙනත් ආනුෂංගික පරමාර්ථයන් සඳහා ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම;
- (ආ) එබඳු ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කිරීම, ආනයනය කිරීම හෝ සැපයීම;
- (ඇ) මාර්ග, ජලය, විදුලිය, ගෑස් සහ අපශ්‍රීල පද්ධති සලසා දීම;
- (ඈ) ගොඩනැගිලි සහ ගොඩනැගිලි ක්‍රම පරිපාලනය, කළමනාකරණය හෝ පාලනය කිරීම
- (ඉ) නිවාස ක්‍රමයක් කරනු ලැබ ඇති ඕනෑම ප්‍රදේශයක, වාසය කරන අය හට, ප්‍රවාහන සහ අනෙකුත් සේවා ඇතුළත් පහසුකම් සැලැස්වීම;
- (ඊ) වෙනත් කිසියම් නියම කරනු ලැබ ඇති ව්‍යාපෘතියක්

- (උ) ඉහත දක්වන ලද පරමාර්ථ වලට අනුයාත හෝ සාධාරණ ලෙස සම්බන්ධ වූ යම්කිසි පරමාර්ථයක්
- (ඌ) මෙහි දැක්වෙන කිසියම් පරමාර්ථයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඉඩම් සංවර්ධනය.
- (එ) මෙහි දක්වා ඇති පරමාර්ථයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අරමුණු සඳහා ආධාර ප්‍රදානය කිරීම.

(ඉහත (එ) හි ආධාර ප්‍රදානය කිරීම යටතේ පහත ඒවා ඇතුළත් වේ. එනම්, කවර හෝ යම් ආකාරයකින් මුදල් ණයට දීම, ඇප පොරොන්දු වීම, එබඳු ඕනෑම කාර්යයක් සඳහා රජයේ හෝ වෙනත් ඕනෑම සංස්ථාපිත ආයතනයක ණය හෝ කොටස්, ව්‍යාපාර වස්තු, ණයකර හෝ ණය කර ව්‍යාපාර වස්තු සහ මුදල් ණයට දීම පිළිබඳව ඕනෑම කරුණක් (පොදු හෝ පුද්ගලික) කළමනාකරණය සහ නිරතවීම සඳහා දියුණු කිරීම, ඉටුකිරීම, රක්ෂණය කිරීම, ඇපවීම, පොරොන්දු වීම)

එබඳු ගොඩනැගිලි සමිති, තමන්ගේ නම්, ජාතික නිවාස කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කළ සමිති සාධන පත්‍රයකට දායකවීම මඟින් සහ එම සාධන පත්‍රය කොමසාරිස්වරයා වෙත ලියාපදිංචි වීමෙන්, සීමිත වගකීමක් සහිත ගොඩනැගිලි සමිතියක් වශයෙන් සංස්ථාගත කළ හැකිය.

සංස්ථාපනය කළ දිනයේ සිට, ගොඩනැගිලි සමිතිය, සමිති සාධන පත්‍රයේ සඳහන් නමින් යුක්ත සංස්ථාපිත ආයතනයක් වන අතර, නඩු දැමීමට සහ නඩු දමනු ලැබීමට අයිතිය සහිත, සාධන පත්‍රය මඟින් හෝ ජාතික නිවාස පනත මඟින් පවරන ලද හෝ සමිතිය වෙත නියම කරන ලද සියලු බලතල, කාර්යයන් සහ යුතුකම්, ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඉටු කිරීම හා සාධනය කරන සහ වෙනත් අයුරකින් නොවන පත්‍රයෙහි සඳහන්ව නොමැති නම් හැර) සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය සහ පොදු මුද්‍රාවක් සහිතවේ.

සාධන පත්‍රයේ දක්වා ඇති පරිදි, ගොඩනැගිලි සමිතියක බලතලවලට, ඉඩම් තබාගැනීම සහ උකසට ගැනීම, සමිතියේ ව්‍යාපාර වස්තු වලින් හෝ අරමුදලෙන් සාමාජිකයන් හට ණය ලබාදීම, හා ණය ලබාගැනීම සහ එහි පරමාර්ථයන් කරගෙන යාමෙහිලා අවශ්‍ය වියහැකි වෙනත් බලතල ඇතුළත් විය හැකිය.

නිවාස සමිති

පුද්ගලයන්ගේ ආයතනයක් (Bodies of person) නිවාස සමිතියක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට, ජාතික නිවාස පනතේ විධිවිධාන ඇතුළත් වෙයි. එම සමිතිවලට, එහි සාමාජිකයන් හට හෝ සේවකයන්හට නිවාස ඉදිකිරීම සහ පහසුකම් සලසාදීම සඳහා, ඉහත විස්තර කළ පරමාර්ථ කරගෙන යාමට සහ ක්‍රියාවට නැංවීමට පහත දැක්වෙන බලතල ඇත :-

- (i) ඕනෑම වංචල හෝ නිශ්චල දේපළක් ත්‍යාගයක් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් අත්පත් කරගැනීමේ හෝ ලැබීමේ බලය (සහ ඉහත කී පනතෙහි දක්වා ඇති ආකාරයට එබඳු දේපළ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට),

- (ii) පරමාර්ථයන් සඳහා මුදල් ණයට ගැනීමේ බලය,
- (iii) ඉහත දක්වා ඇති පරමාර්ථ කරගෙන යාම සඳහා, සපයන ලද ඕනෑම ගොඩනැගිලි වලින් හෝ සේවාවන්ගෙන් කුලියක් හෝ ගාස්තුවක් අය කර ගැනීමේ බලය,
- (iv) ඉහත දක්වා ඇති පරමාර්ථ කරගෙන යාම සඳහා, කොන්ත්‍රාත්වලට ඇතුළත්වීම සහ එබඳු වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම හෝ එයට අවශ්‍ය සහ එය කඩිනම් කිරීමට අවශ්‍ය වියහැකි එබඳු සියලුම ක්‍රියාවන් කිරීමට බලය.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව ජාතික නිවාස පනතේ අදාළ බව

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ජාතික නිවාස පනතේ විෂය පරමාර්ථය තුළට ඒම සඳහා, එය, ජාතික නිවාස පනතේ විස්තර කර ඇති ආකාරයට ගොඩනැගිලි සමිතියක් හෝ නිවාස සමිතියක් විය යුතුය.

1978 අංක 4 දරන ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය පනත

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් පිහිටුවීමට බලාපොරොත්තු වන තැනැත්තන්, තම "ව්‍යවසාය", සඳහා ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගැනීම පිළිබඳවද සලකා බැලිය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩල පනත, පාර්ලිමේන්තු පනතක් මගින්, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය මෙන්ම විදේශීය ආයෝජන ධේරුමක් කිරීම සඳහා පිහිටුවනු ලැබ ඇති ව්‍යවස්ථාපිත අධිකාරියක්.

1978 අංක 4 දරන ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩල පනත, (අංක 198 හි 35, 1983 අංක 21, 1992 අංක 49, සහ 2002 අංක 9 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි) වර්ග දෙකක ආයෝජන අනුමැතීන් සඳහා ඉඩ සලස්වා ඇත.

1. ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩල පනතේ 17 වන වගන්තිය අනුව
 (ශ්‍රී ලංකා රජයේ උපාය මාර්ගික ආර්ථික පරමාර්ථ ළඟා කරගැනීමට සැලසුම් කර ඇති) විශේෂිත සුදුසුකම් ලැබීමේ නිර්ණායක සපුරාලන සමාගම් සඳහා විශේෂ දිරිගැන්වීම් ප්‍රදානය කිරීමට ආයෝජන මණ්ඩලයට බලතල ලබාදී ඇත. [එවැනි සහන ලබාදීම (බඳුවරාම) හරහා ඇති කරනු ලබන යාන්ත්‍රණය වන්නේ ආයෝජන මණ්ඩල රෙගුලාසි මත කටයුතු කිරීම සඳහා සමාගමට අදාළ ලෙස හඳුනාගත් නීතින් වෙතස් කිරීම, නිදහස් කිරීමට හෝ අත්හැර දැමීම සඳහා සමාගම හා ආයෝජන මණ්ඩලය අතර ඇතිකර ගනු ලබන ගිවිසුමකි.] මෙම නීති වලට දේශීය ආදායම් රේගුව විනිමය පාලන සහ ආනයන පාලන නීති ඇතුළත් වේ.
2. ආයෝජන මණ්ඩල නීතියේ 16 වන වගන්තිය අනුව

මෙම බලපත්‍රයෙන් අනුමැතිය ලබාදෙනු ලබන්නේ විදේශීය ආයෝජන ආයතනයකට, රටෙහි පවත්නා සාමාන්‍ය නීතිය අනුව ක්‍රියාත්මක වීමට පමණි. එනම්, එබඳු ව්‍යවසායන් සඳහා වෙනත් දේ අතර, දේශීය ආදායම්, රේගු සහ විනිමය පාලන නීති අදාළ වේ.

41/2 16 වන වගන්තිය යටතේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමේ එකම වාසිය වන්නේ, ආයෝජන මණ්ඩලය විසින්, ආගමන විගමන පාලක වෙත කරනු ලබන නිර්දේශයක් හේතුකොට ගෙන, තම ව්‍යාපාරය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා මෙම රටෙහි වාසය කිරීමට බලාපොරොත්තු වන විදේශීය ආයෝජකයකුට හෝ සමාගමේ කළමනාකරණ කටයුතු සඳහා සිය රටින්, මෙරට වාසය කිරීමට එවනු ලබන පුද්ගලයකු හට, ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කිරීම සඳහා විසා බලපත්‍රය ලබාගැනීම පහසු වීමට පමණකි.

එබඳු විසා බලපත්‍රයක් ප්‍රදානය කෙරෙන්නේ, සමාගමේ දේශීය ආයෝජනය, යටත් පිරිසෙයින් ඩොලර් දෙලක්ෂ පනස් දහස (US \$250,000) වන්නේ නම් පමණි.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවල කටයුතු පිළිබඳව ආයෝජන මණ්ඩල පනතේ අදාළ බව

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩල පනතේ 17 වන වගන්තිය යටතේ ආයෝජන මණ්ඩලය සමග ගිවිසුමකට එළඹ සහන ලබන ආයෝජන ක්‍ෂේත්‍රයට අයිති නොවන නිසා ආයෝජන මණ්ඩල පනතේ වර්තමානයේදී ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සඳහා අදාළ වන්නේ සීමාසහිතවය. එබඳු සහන ලැබෙන ආදර්ශ කර්මාන්ත වන්නේ, පාරම්පරික නොවන භාණ්ඩ නිෂ්පාදකයන්, නියමිත නැඹුරු සේවාවන්, කුඩා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති, කලාපීය මෙහෙයුම් මූලස්ථාන පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, මහ පරිමාණ ව්‍යාපෘති, කාර්මික ජනපද ආදියයි. කෙසේ වුවත්, ආයෝජන පහසුකම් සැලසීම පිළිබඳ අමාත්‍ය මණ්ඩල අනු කමිටුවේ හෝ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ හෝ අනුමැතිය ලබන විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා විවෘත අවස්ථාවක් ඇත. කෙසේ වුවත්, මුදල් ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයෙහිලා සාප්පු විදේශ ආයෝජනය තහනම් කරනු ලැබ ඇති හෙයින් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයෙහි විදේශ ආයෝජනය සඳහා විශේෂ අනුමැතියක් ලැබේද යන්න විවාදාත්මකය.

03. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු වල නිරත විවිධ ආයතන වල නීත්‍යානුකූල තත්ත්වය පිළිබඳ විස්තර කිරීම සමඟ, එකිනෙක වර්ගයේ ආයතන පාලනය කරන අදාළ නීති පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක්;

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වල මෙහෙයුම් පාලනය කරන නීති රාමුව, එබඳු ආයතන නිරත වන (හෝ නිරත වීමට බලාපොරොත්තු වන) විශේෂිත කාර්යයන් අනුව වෙනස් වේ. ඒ නිසා, පහත දැක්වෙන පුළුල් විමසා බැලීමෙන් ආවරණය වන්නේ, කිසියම් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් පිහිටුවා ඇති/ සංස්ථාගත කර ඇති සහ/හෝ එබඳු ආයතනයක් බලපත්‍ර ලබා ඇති / ලියාපදිංචි කර ඇති නීතිය අනුව අදාළ වන නීති තත්ත්වයන් පිළිබඳවයි.

අප වෙත ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව, විවිධ ආයතන අප විසින් ප්‍රභේද හයකට කොටස් කරන ලදී.

- i සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද ආයතන
- ii සමිති ආඥා පනත යටතට ගැනෙන ආයතන
- iii සමුපකාර සමිති පනත යටතට ගැනෙන ආයතන
- iv ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත යටතට ගැනෙන ආයතන
- v පාර්ලිමේන්තු පනත් මඟින් සංස්ථාගත කරන ලද ආයතන
- vi එකිනෙක පුද්ගලයන් විසින් කරනු ලබන ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු

පාලනය කරන නීති මෙන්ම (හැකි අවස්ථාවලදී) අනෙකුත් අනු පනත් පිළිබඳ විස්තර කෙටි සටහන් ලෙස පහත සපයා ඇත්තේ ඔබගේ පහසුව සඳහා බව සටහන් කර ගැනීමට අවශ්‍යය. එකිනෙක පනත් අදාළ විධිවිධාන පිළිබඳව වැඩිදුර විස්තර, ඉහත 2 වන ප්‍රශ්නයට අපගේ ප්‍රතිචාර වලින් ලබාගත හැකි අතර, අධීක්‍ෂණය, පාලනය සහ වගවීමේ ව්‍යුහය පිළිබඳව පහත අංක 7 හා 8 දරන ප්‍රශ්නවලට අපගේ පිළිතුරුවල දැකිය හැකිය.

I සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි සමාගම්

1982 අංක 17 දරන සමාගම් පනත, 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතින් අවලංගු කරන ලදී. අවලංගු කරන ලද සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ සියළු සමාගම්, නව සමාගම් පනතේ විධිවිධාන යටතේ පාලනය වනු ඇත.

සමාගම් පනත, පහත සඳහන් කරුණු සඳහා විධිවිධාන සලසයි.

- සමාගම් සංස්ථාගත කිරීම සඳහා කාර්යය පටිපාටිය
- පුද්ගලික සහ ඇපයෙන් සීමිත සමාගම් සඳහා අදාළ වන විශේෂ විධිවිධාන

- කොටස් සහ ණයකර (විවරහිතාව, විභජනය, කොටස්වන ස්වභාවය හා කොටස් වර්ග, කොටස් නිකුත් කිරීම, කොටස් මත ඇරයුම්, කොටස් හිමියන් වෙත බෙදාහැරීම, කොටස් නැවත මිලයට ගැනීම, කොටස් නිදහස් කිරීම, කොටස් මිලදී ගැනීම හා සම්බන්ධ මූල්‍ය සහාය, ප්‍රතිලෝම කොටස්/ ණයකර දැරීම සහ කොටස් සහ ණයකර මාරු කිරීම)
- කොටස් හිමියන් සහ ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ බැඳීම් කොටස් හිමියන් සතු බලතල, සුළු කොටස් හිමියන්ගේ කොටස් මිලදී ගැනීමේ අයිතිවාසිකම් කොටස් හිමියන්ගේ බැඳීම් ඇතුළත්ව)
- සමාගමක් මඟින් ඇති කරන ලද ගාස්තු සහ වලය ගාස්තු ඇති කිරීම
- සමාගම් කළමනාකරණය සහ පාලනය කිරීම (රැස්වීම් සහ කටයුතු, මුදල් ප්‍රකාශන ආදිය)
- අධ්‍යක්‍ෂවරුන් හට අදාළ වන විධිවිධාන
- පීඩාකාරීත්වය සහ අයථා කළමනාකරණය වැළැක්වීම
- සම්බන්ධනය - ඒකාබද්ධ කිරීම
- අක්වෙරළ සමාගම් සහ ලියාපදිංචි විදේශ රටවල පිහිටි සමාගම්
- සමාගම් ඇවර කිරීම (ස්වේච්ඡා ඇවර කිරීම, අධිකරණය මඟින් හෝ අධිකරණයේ අධීක්‍ෂණය යටතේ ඇවර කිරීම, පාලකයන්, ලබන්නන් සහ කළමනාකරුවන් පත් කිරීම)

සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගතවූ සමාගමක් ලෙස ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු වල නියුක්තව සිටින ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් (එය වගකීම් සහිත, වගකීම් සීමාරහිත හෝ ඇපයෙන් සීමිත වුවද), සමාගම් පනතේ විධිවිධාන වලට යටත් වේ. එලෙස සංස්ථාගත වූ ආයතනයක්, සියලු බලතල සහිතව වෙනම නීතිමය ඒකකයකි. සමාගමකට ශ්‍රී ලංකාව තුළදී මෙන්ම පිටතදීද, පහත ආකාරයට කටයුතු කිරීමට සමාගම් පනත යටතේ ඉඩ සලස්වයි.

- සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ විධිවිධාන වලට යටත්ව, ඕනෑම ව්‍යාපාරයක් හෝ කටයුත්තක්, ඕනෑම ක්‍රියාවක් කිරීම හෝ ඕනෑම ගනුදෙනුවකට නියුක්ත වීමට හෝ භාර ගැනීමට.
- ශ්‍රී ලංකාවේ හෝ වෙනත් රටක ලිඛිත විධිවිධාන වලට යටත්ව, ඉහත ඡේදයෙහි සඳහන් කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය අයිතීන්, බලතල සහ වරප්‍රසාද

ඉහත කරුණු අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාගත සමාගමකට, සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ හෝ ලිඛිත නීතියක අඩංගු සීමාවලට යටත්ව, ඕනෑම ව්‍යාපාරයක්, වගකීමක් හෝ කාර්යයක නිරත වීමට හැකියාව සහ බලතල ඇත. සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියෙහි, සමාගම සංස්ථාගත කළ පරමාර්ථ දැක්වීම, සමාගමකට කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් නොවූවත් එසේ දක්වා ඇත්නම්, ව්‍යවස්ථාවලියේ වෙනත් ආකාරයකින් දැක්වූවහොත් මිස, එම පරමාර්ථවල නොමැති ව්‍යාපාරයක්

හෝ කාර්යයක නිරත වීමට, ව්‍යවස්ථාවලිය අනුව සීමා පැනවූයේ සැලකිය යුතුවේ.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනය විසින් නිරතවනු ලැබ ඇති ක්‍රියාවන්ගේ ස්වභාවය අනුව, පහත සඳහන් (සම්පූර්ණ නොවන) පනත්, අතිරේක වශයෙන් අදාළ වන අතර, ඒවායේ ඇතුළත් විධිවිධාන වලට, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන අනුගත විය යුතුවේ.

- (අ) 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත (සංශෝධිත පරිදි) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ලෙස හෝ හතරවන උපලේඛණයේ දැක්වෙන බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ලෙස "බැංකු ව්‍යාපාරයෙහි" නියුක්ත වන (හෝ නියුක්ත වීමට අපේක්‍ෂා කරන්නේ නම්,
- (ආ) 1988 අංක 78 දරන මූල්‍ය සමාගම් පනත එහි විස්තර කර ඇති මුදල් කටයුතු වල නිරතව ඇත්නම් (හෝ නිරත වීමට අපේක්‍ෂා කරන්නේ නම්)
- (ඇ) 2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත එහි විස්තර කර ඇති පරිදි "කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරයේ" නිරත වන්නේ නම් (හෝ නිරත වීමට අපේක්‍ෂා කරන්නේ නම්)
- (ඈ) මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත මුදල් ණයට දීමේ ක්‍රියාවන්හි නිරත වීමට අපේක්‍ෂා කරන්නේ නම්, එබඳු තැනැත්තකු (නීත්‍යානුකූල හෝ ස්වභාවිකව), විදේශීය තැනැත්තන් (නීත්‍යානුකූල හෝ ස්වභාවිකව), පිළිබඳ සීමාවන්වලට අනුගත වෙමින්, එහි සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූල විය යුතුය.
- (ඉ) විනිමය පාලන පනත රත්රන් හා විදේශ මුදල් වෙළඳාම, අන්තර්ජාතිකයන් හට ගෙවීම් හෝ ණයට දීම්, විදේශයන්හි ගිණුම් පවත්වාගෙන යාම, විදේශ වත්කම් පාලනය, සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම පිළිබඳව අදාළ වේ.
- (ඊ) 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ පනත (සංශෝධිත පරිදි) එහි නිර්වචනය කර ඇති ආකාරයට, ණයට දීමේ ආයතන (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, මූල්‍ය සමාගම් ආදිය) සඳහා, ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කරයි.
- (උ) 2000 අංක 43 දරන රක්‍ෂණ කාර්යාලය විධිමත් කිරීමේ පනත එහි නිර්වචනය කර ඇති ආකාරයට, "රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයක" නිරත වන්නේ නම්, (හෝ නිරත වීමට අපේක්‍ෂා කරන්නේ නම්)
- (ඌ) බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත කිසියම් සමාගමක්, පනතෙහි නිර්වචනය කර ඇති ආකාරයට "බඩු උකස් ගන්නකු" ලෙස ව්‍යාපාරයක නිරත වන්නේ නම්

- (එ) 2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනත පනතෙහි සලස්වා ඇති ආකාරයට, අනිකුත් දේ අතර, එම සමාගම් (උදා: නේවාසික සමාගම) සඳහා ආදායම් බදු පැනවීම
- (ඒ) 1990 අංක 18 දරන ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනත ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ කොටස් කරුවන් වන (පනතේ නිර්වචනය කර ඇති ආකාරයට) ණය දෙන ආයතන වලට, ණය ගැණුම්කරුවන් පිළිබඳ විස්තර රැස්කර ගැනීමටත් එබඳු තොරතුරු, එබඳු ආයතන වලට සැපයීමටත් විධිවිධාන සලස්වයි.
- (ඔ) උකස් පනත (එම පනතේ නිර්වචනය කර ඇති ආකාරයට) අනුමත ණය නියෝජිත ආයතන වලට අදාළ වන අතර, ඒ මඟින්, උකස් කර පාලනය හා බලාත්මක කිරීම කරයි.
- (ඔ) 1987 අංක 36 දරන සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනත (සංශෝධිත පරිදි) පොදු සීමාසහිත සමාගමක් ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කිරීම හෝ ඉවත් කිරීම පිළිබඳව හෝ එබඳු සමාගමක් පවරා ගැනීම හෝ ඒකාබද්ධ කිරීම හෝ හා සම්බන්ධ වේ.

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්‍ෂණය) පනත ("VSSO Act") යටතේ ලියාපදිංචි වූ සංවිධාන

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්‍ෂණය) පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සංවිධාන, එම පනත මඟින්, පාලනය හා අධීක්‍ෂණය වේ. මේ සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර විස්තර සඳහා කරුණාකර 2, 7 හා 8 ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු වශයෙන් දක්වා ඇත.

සමූපකාර සමිති පනත (සහ අදාළ වන අවස්ථාවලදී, එකිනෙක පළාතේ සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තිය යටතේ) ලියාපදිංචි වී ඇති සංවිධාන

එබඳු ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිති, සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය සහ පොදු මුද්‍රාව, දේපළ තබා ගැනීමේ අයිතිය, ගිවිසුම් වලට එළැඹීම, නඩු හා අනෙකුත් නීති කෘත්‍යයන් පැවරීම සහ ඒවායින් ආරක්‍ෂාවීම, සහ එහි ව්‍යවස්ථාවේ දැක්වෙන පරමාර්ථයන් ඉටුකිරීම සඳහා සියලු කාර්යයන් කිරීම සඳහා හැකියාව සහිත සංස්ථාපිත ආයතන වේ.

(මේ සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර විස්තර සඳහා, කරුණාකර ප්‍රශ්න අංක 2, 7 හා 8 හි, සමූපකාර සමිති පනත හා ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිති පිළිබඳව අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න.)

සමිති ආඥා පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සංවිධාන

සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සංවිධාන සඳාකාරික අනුප්‍රාප්තිය සහ පොදු මුද්‍රාව, දේපොළ තබාගැනීමේ අයිතිය, ගිවිසුම් වලට එළැඹීම, නඩු සහ අනෙකුත් නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහ ඒවායින් ආරක්‍ෂාවීම සහ එහි ව්‍යවස්ථාවේ දැක්වෙන පරමාර්ථයන් ඉටුකිරීම සඳහා සිය කාර්යයන් කිරීම සඳහා හැකියාව සහිත සංස්ථාපිත ආයතන වේ.

(මේ සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර විස්තර සඳහා, කරුණාකර ප්‍රශ්න අංක 2, 7 හා 8 හි, සමිති පනත හා ලියාපදිංචි සමිති පිළිබඳව අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න.)

පාර්ලිමේන්තු පනතින් පිහිටුවන ලද ආයතන

එබඳු ආයතන ව්‍යවස්ථාපිත නිර්මාණයන් වන අතර, එම ස්ථාපනය කළ පනතෙහි විශේෂිත විධිවිධාන මත, එහි අයිතීන්, යුතුකම්, බලතල හා වරප්‍රසාද රඳා පවතී.

එකිනෙක පුද්ගලයන් විසින් කරගෙන යනු ලබන ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු

එබඳු පුද්ගලයන්ගේ කටයුතු පාලනය කරන විශේෂිත නීති, එම කටයුතු වල ස්වභාවය මත රඳා පවතී. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය පිළිබඳ කරගෙන යනු ලබන පොදුවේ කරන කටයුතු වලට අදාළ වන නීති නම්, මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත, දේශීය ආදායම් පනත, එකතු කළ අගය මත බදු පනත ආදියයි.

04. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් පිහිටුවීමට සහ ලියාපදිංචි කිරීමට, එකිනෙක ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව සංක්‍ෂිප්ත විස්තරයක් සහිතව, අදාළ වන සමාගම් පනත, සමුපකාර සමිති පනත, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීමේ හා අධීක්‍ෂණය කිරීමේ) පනත ආදියේ විධිවිධාන පිළිබඳව විශ්ලේෂණයක්

සමාගම් පනත

ප්‍රශ්න අංක 2 සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කළ පරිදි, 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත, ශ්‍රී ලංකාවේ සමාගම් පාලනයට අදාළ නීතියෙන් යුක්තය.

සමාගම් පනත යටතේ, සංස්ථාගත කරන ලද සමාගමක්, පහත ඒවායින් එකක් විය හැකිය.

- සීමාසහිත සමාගමක්, එනම්, සමාගමේ කොටස් වලට ඇදනු ලැබ ඇති ලෙස සමාගමේ සංස්ථාවලියේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති, සමාගම් වත්කම් කිසිවක්වේද, ඒ වත්කම් වලට දායක වීමට කොටස් හිමියන්හට වගකීමක් ඇති කොටස් නිකුත් කරන සමාගමක්
- සීමාරහිත සමාගමක්, එනම්, සමාගමේ ව්‍යවස්ථාවලිය යටතේ සමාගම් වත්කම් වලට දායක වීමට කොටස් හිමියන්හට සීමාරහිත වගකීමක් ඇති කොටස් නිකුත් කරන සමාගමක්
- ඇපයෙන් සීමිත සමාගමක්, එනම්, සමාගම ඇවර කිරීමට සිදුවූ අවස්ථාවක, සමාගමේ ව්‍යවස්ථාවෙහි නිශ්චිතව සඳහන් ප්‍රමාණයකින් එහි වත්කම් වලට දායක වීමට එහි සාමාජිකයන් විසින් භාරගනු ලබන සමාගමක්, සමාගම් පනතේ විධිවිධාන අනුව, සමාගමක් ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා, සමාගමේ එක් එක් ආරම්භක කොටස් හිමියන් විසින් අත්සන් කරන ලද නිර්දේශිත ආකෘතියෙහි ඉල්ලුම් පත්‍රයක් සහ පහත දැක්වෙන ලේඛණ සමග, සමාගම් මගින් ඉල්ලා සිටිනු ලැබිය හැකිය.
 - i ඒ තැනැත්තාගේ හෝ තැනැත්තන්ගේ උපරිම දැනුම අනුව සමාගමේ නම, දැනට පවත්නා සමාගමක නමට සර්වසම අනුරූප වන බව හෝ සමාන නොවන බව සඳහන් කරමින් වූ ප්‍රකාශයක්
 - ii පනතේ පළමුවන ලේඛණයේ සඳහන් වන ආකාරයට වඩා සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලිය වෙනස් නම් සමාගමේ එක් එක් ආරම්භක කොටස් හිමියන් විසින් අත්සන් කරන ලද, සමාගමේ සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලිය
 - iii සමාගමේ අධ්‍යක්‍ෂවරයෙකු ලෙස ක්‍රියා කිරීම පිණිස, සමාගමේ ආරම්භක සාමාජික වරයාගෙන් ලබාගත් කැමැත්ත

iv සමාගමේ ලේකම්වරයා, ලෙස ක්‍රියාකිරීම පිණිස, ආරම්භක ලේකම්වරයාගෙන් ලබා ගත් කැමැත්ත සංස්ථාගත කිරීම සඳහා නිසිලෙස සම්පූර්ණ කරන ලද නියමිත ආකෘති පත්‍රයෙහි වූ ඉල්ලීමක් ලැබුණ විට රෙජිස්ටාර් ජනරාල්වරයා විසින්

- සමාගම් පිළිබඳ ලේඛණයේ ඇතුළත් කළ යුතුය
 - සමාගමේ අංකය ලෙස ඒ සමාගමට පරම අංකයක් වෙන්කර දිය යුතුය
 - නියමිත ආකෘති පත්‍රයෙහි වූ සංස්ථාගත කිරීම් සහතිකයක්, පහත සඳහන් විස්තර සහිතව, ඉල්ලුම්කාර සමාගමට නිකුත් කළ යුතුය
- (අ) සමාගමේ නම සහ අංකය
- (ආ) සමාගම සංස්ථාගත කරන ලද දිනය
- (ඇ) සමාගම, සීමාසහිත සමාගමක්ද, සීමාරහිත සමාගමක්ද, නැතහොත් ඇපයෙන් සීමිත සමාගමක්ද යන වග
- (ඈ) සමාගම, පුද්ගලික සමාගමක් ද යන වග
- (ඉ) සමාගම අක්වෙරළ සමාගමක් ද යන වග

යම් සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කරනු ලබන එබඳු සහතිකයක්, සමාගමක් සහතික කිරීමට අදාළ සමාගම් පනත යටතේ වූ සිය නියමයන් අනුව ක්‍රියාකර ඇති බවට තීරණාත්මක සාක්ෂියක් වේ.

සංස්ථාගත කිරීමෙන් දින තිහක් ඇතුළත, සමාගමේ නම, අංකය සහ එහි ලියාපදිංචි කාර්යාලයේ ලිපිනය විශේෂිතව ඇතුළත් කරමින්, ප්‍රසිද්ධ දැන්වීමක් පළ කිරීම සමාගම විසින් කළ යුතුය.

මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ ඇති මූල්‍ය සමාගමක් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු සිදු කිරීම

මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ (ඉහත ප්‍රශ්න අංක 2 අදාළව අප විසින් දක්වා ඇති ප්‍රතිචාරද බලන්න) "මුදල් ව්‍යාපාර" යන නිර්ණය වීමට, සමාගමක් ලෙස (ඉහත බලන්න) සංස්ථාගත වී ඇති ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් අදහස් කරන්නේ නම්, ලියාපදිංචි වීම හා අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සඳහා, එවිට මූල්‍ය සමාගම් පනතේ අවශ්‍යතා සපුරාලිය යුතුය.

මූල්‍ය සමාගමක් ලෙස ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා, නියමිත ආකෘතියෙහි වූ ඉල්ලුම් පත්‍රයක් මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළයුතු අතර, තමන්ගේ උපරිම දැනුම හා විශ්වාසය අනුව එහි සඳහන් කරුණු සත්‍ය හා නිවැරදි බවට ප්‍රකාශයක් සහිතව අයදුම්කරු විසින් අයදුම් පත්‍රය යොමුකළ යුතුය. ඉන්පසු, මුදල් මණ්ඩලයට, අයදුම්කරුගේ පොත්පත්, වාර්තා හා ලේඛණ පරීක්ෂා කිරීමට (හෝ පරීක්ෂා කරවා ගැනීමට කැඳවනු ලබන අතර, සියලුම අවශ්‍යතා සපුරාලන බවට සැහීමකට පත්වීමෙන් පසු සහ, අයදුම්කරුගේ, තැනැත්තකරුවන්ගේ සහ ණයකරුවන්ගේ යහපතට ලියාපදිංචියට ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු අනුව, ලියාපදිංචිය භානිදායක නොවන බවට සැහීමකට

පත්වූ පසු, සමාගම, මූල්‍ය සමාගමක් ලෙස ලියාපදිංචි කළහැකිය.

බැංකු පනත යටතේ, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්/ බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවක් මගින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු සිදු කිරීම

සමාගමක් ලෙස සංස්ථාගත කරනු ලැබ ඇති ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, බැංකු පනත යටතේ නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති පරිදි (ඉහත 2 කොටසේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සම්බන්ධයෙන් අපගේ ප්‍රතිචාරය කරුණාකර බලන්න) බැංකු ව්‍යාපාරයක නිරත වීමට හෝ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක (කරුණාකර ඉහත 2 වන ප්‍රශ්නයටද අපගේ ප්‍රතිචාරය බලන්න) කාර්යයන්හි නිරත වීමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, එබඳු කාර්යයන්හි නිරත වීමට පෙර, එබඳු ආයතනයක්, මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය සහිතව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද බැංකු බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය. බැංකු පනතෙහි සහ ඒ යටතේ නිකුත් කර ඇති රෙගුලාසි වල නියම කරනු ලැබ ඇති ආකෘති පත්‍රයෙහි සහ ඒ ආකාරයට, බැංකු බලපත්‍රයක් ප්‍රදානය කිරීම සඳහා ඉහත කී මුදල් මණ්ඩලයට අයදුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

බලපත්‍රයක් නිකුත් කිරීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලයට කරන ඉල්ලීමක්, නියම කරනු ලැබ ඇති ලේඛණ සහ පහත විස්තර ඇතුළත් විය යුතුය.

- i සමාගමේ සාංගමික සංස්ථා පත්‍රයේ සහ ව්‍යවස්ථාවලියේ හෝ සමාගමේ ව්‍යවස්ථාවේ හෝ ඒ හා සම්බන්ධිත වෙනත් යම් සංශෝධනයක් වේ නම්, යෝජිත සංශෝධන සමඟ
- ii එම සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ, යෝජිත හෝ නම් කරනු ලැබ ඇති යම් අධ්‍යක්ෂවරුන් වේ නම් ඔවුන්ගේ, සහ එබඳු සමාගමක ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්ගේ නම්, ලිපිනයන්, රැකියාවන් සහ සුදුසුකම් අඩංගු ප්‍රකාශනයක්
- iii පෙර වර්ෂ තුනක විගණනය කළ ශේෂ පත්‍රවල සහ ලාභාංශ ගිණුම්වල සහතික කළ පිටපත් (පවත්නා සමාගම් හා සම්බන්ධව)
- iv අයදුම්කරු විදේශ සමාගමක් නම්,
 - i ශ්‍රී ලංකාව තුළ එහි ව්‍යාපාරික කටයුතු කරගෙන යාමේදී සිදුවන හෝ ඊට සම්බන්ධ සිය වගකීම් ගෙවීමට අවශ්‍ය මුදල් මහ බැංකුව විසින් ඉල්ලා සිටි විට ලැබීමට සලස්වන බවට එම සමාගමේ හෝ සමූහ ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂවරුන් විසින් අනුමත කරන ලද යෝජනාවක්, සනාථ කරන ලිඛිත පොරොන්දුවක්
 - ii එම සමාගම සංස්ථාගත කරනු ලැබ ඇති රටෙහි විධිමත් කිරීමේ බලධාරීන් වෙතින්, මුදල් මණ්ඩලයට අවශ්‍ය තොරතුරු සහිත වාර්තාවක් ඉහත දක්වන ලද නියමිත ලේඛණ සහ විස්තර සමඟ

අයදුම්පතක් මුදල් මණ්ඩලය විසින් ලද පසු, මහ බැංකුවේ බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂ විසින්, අයදුම්කරුට බලපත්‍රයක් නිකුත් කළයුතු ද නැත්ද යන්න සලකා බැලීම සඳහා අවශ්‍ය අනෙකුත් ලේඛණ සහ විස්තර ඉල්ලා සිටිය හැකිය.

ඉහත දැක්වූ ලේඛණ සලකා බැලීමෙන් පසු, අයදුම්පත්‍රය, ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස අනුමත කළහැකි බවට මුදල් මණ්ඩලය සෑහීමකට පත් වන්නේ නම්, තාවකාලික අනුමැතිය සහිත ලියවිල්ලක් නිකුත් කළහැකි අතර, අයදුම්කරුවකු විසින් එම තාවකාලික ලිපියෙහි දැක්වෙන මූලික පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. අයදුම්කරුට බලපත්‍රයක් නිකුත් කළහැකි බවට මුදල් මණ්ඩලය සෑහීමකට පත් වන්නේ නම්, මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය සහිතව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් පනවනු ලබන කොන්දේසි වලට යටත්ව, ශ්‍රී ලංකාවෙහි බැංකු ව්‍යාපාරයෙහි හෝ (අවස්ථාව අනුව) තැන්පතු භාරගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි හෝ නිරත වීමට අයදුම්කරුට බලපත්‍රයක් නිකුත් කළහැකිය.

කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ, කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගමක් මගින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් කල්බදු මූල්‍යකරණ කටයුතු වල නිරතවීම අපේක්ෂා කරගෙන සමාගමක් ලෙස සංස්ථාගත වූයේ නම් (කරුණාකර කොටස් අංක 2 හි කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් හා සම්බන්ධව අපගේ පිළිතුරුද බලන්න) එය, කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතනයක් ද විය යුත්තේය.

එවැනි ආයතනයක් ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ, බැංකු නොවන මූල්‍යායතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයා වෙත, කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතේ නියම කර ඇති ආකෘති පත්‍රයෙහි, දක්වා ඇති ආකාරයට අයදුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කළයුතු වේ. ඉන්පසු, එම ඉල්ලුම් පත්‍රයෙහි සහ සපයන ලද ලේඛණවල, විස්තරවල ඇතුළත් තොරතුරු සැලකිල්ලට ගැනීමෙන් සහ අවශ්‍ය යැයි අධ්‍යක්ෂවරයා සලකන යම් විමර්ශනයක් කිරීමෙන් පසුව, කල්බදු මූල්‍යකරණය කරගෙන යාමට ඉල්ලුම්කරු සුදුසු හා යෝග්‍ය බවට අධ්‍යක්ෂවරයා සෑහීමකට පත්වන අවස්ථාවක ඉල්ලුම්කරු ලියාපදිංචි කරනු ලැබිය හැකිය; තවද ඉල්ලුම්කරු වෙත ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකයක් නිකුත් කරනු ලැබිය හැකිය.

සමිති ආඥා පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සමාගම් මගින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කිරීම

සමිති ආඥා පනත (කරුණාකර කොටස් අංක 2 යටතේ ලියාපදිංචි සමිතිවලට අදාළව දී ඇති අපගේ පිළිතුරුද බලන්න) යටතේ ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා අයදුම්පත්‍රයක්, සාමාජිකයන් හත් දෙනකුගේ සහ ලේකම්වරයාගේ අත්සන සහිතව, සහ ඊතිවල ලිඛිත හෝ මුද්‍රිත පිටපත් දෙකක් සහිතව, සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කළයුතුය. සමිතියේ නම, ලියාපදිංචි අනෙකුත් සමාගම්වලට වඩා අනන්‍ය ලෙස වෙනස් වියයුතු අතර,

“සීමාසහිත සමිති” යන්න එහි නමට ඇතුළත් විය යුතුය. සමිති ආඥා පනත යටතේ (රෙගුලාසි යටතේ නිකුත් කරන ලද ඒවා යටතේද නිකුත් කරන ලද) සිය අවශ්‍යතා සපුරා ලැබ ඇති බවට සෑහීමකට පත්වන්නේ නම්, රෙජිස්ටාර්වරයා හට සමිතිය ලියාපදිංචි කරනු ලැබිය හැකි අතර, එබඳු ලියාපදිංචියක් සමිතියට දන්වා යැවිය හැකිය. එබඳු සමිතියක්, වෙනම නීතිමය පැවැත්මක් සහ සීමාසහිත වගකීමක් සහිත සංස්ථාගත ආයතනයක් වනු ඇත.

ජාතික නිවාස පනත යටතේ ගොඩනැගිලි සමිති මගින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කිරීම

සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස්වරයා විසින් නියමිත ආකෘති පත්‍රයෙහි හා ඒ ආකාරයෙන්, පළමුව තමන්ගේ නම, සමිතියේ සාධන පත්‍රයකට ඇතුළත් කරමින්, තැනැත්තන් හට, ගොඩනැගිලි සමිතියක්, ජාතික නිවාස පනත (කරුණාකර කොටස් අංක 2 ට අදාළව අපගේ පිළිතුරු ද බලන්න) යටතේ ඇති විධිවිධාන අනුව සංස්ථාගත කළහැකිය.

එබඳු සමිති සාධන පත්‍රයක පහත කරුණු ඇතුළත් විය යුතුය.

- i නමෙහි මුල් වචන ලෙස “සීමාසහිත” යන්න ඇතුළත් කළ සමිතියේ නම
- ii සමිතියේ පරමාර්ථ
- iii එම පරමාර්ථවල නියුක්ත වීම සඳහා සමිතියේ බලතල
- iv එම සාමාජිකයන්ගේ වගකීම සීමාසහිත බව
- v එසේ සීමාසහිත වන්නේ කවර ප්‍රමාණයක් දක්වා ද යන වග
- vi සමිතියේ වත්කම් හෝ මුදල් එකතු කරන ආකාරය සහ කුමන කොන්දේසි යටතේද යන වග
- vii සමිතියේ ප්‍රධාන කාර්යාලයේ ලිපිනය

ජාතික නිවාස පනත යටතේ සකස් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසිවල විධිවිධාන යන්න සඳහන් වූ ගොඩනැගිලි සමිතියක් ලෙස කටයුතු කිරීමට හැකිවන පරිදි කොමසාරිස් විසින් අවශ්‍ය සහ යෝග්‍ය බවට අදහස් කරන සිය කටයුතු මෙන්ම එම සමිතියේ පරමාර්ථයන් කරගෙන යාමටත් බලතල ක්‍රියාවේ නැංවීමටත් අවශ්‍ය වන පරිදි, සමිතියේ සාධන පත්‍රයෙන් විධිවිධාන සැලැස්විය යුතුය.

ඉන්පසු සාධන පත්‍රය ලියාපදිංචිය සඳහා කොමසාරිස්වරයාගේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කළහැකි අතර, එලෙස අනුමත කරනු ලැබුවහොත්, නියමිත ගාස්තුව ගෙවීමෙන් පසු, ලියාපදිංචි කරනු ලබන අතර, සංස්ථාගත කිරීමේ සහතිකය සමිතියට නිකුත් කරනු ලැබේ.

සමූපකාර සමිති පනත යටතේ සමූපකාර සමිති මගින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කිරීම

සමූපකාර සමිති පනතේ විධිවිධාන වල නියමිත ආකාරයට සහ නියමිත ආකාරයට පත්‍රයෙහි, එහි විධිවිධාන වලට අනුකූල වන පරිදි, අයදුම්පත්‍රයක් සමූපකාර සමිති රෙජිස්ටාර්වෙත ලියාපදිංචිය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමෙන්, තැනැත්තන් හට සමූපකාර සමිතියක් (වැඩිදුර විස්තර සඳහා කරුණාකර ප්‍රශ්න අංක 2 ට අපගේ පිළිතුරු බලන්න) සංස්ථාගත කරනු ලැබිය හැකිය. එබඳු අයදුම්පත්‍ර, සමිතියේ යෝජිත අතුරු ව්‍යවස්ථාවල පිටපත් දෙකක් සමග විය යුතුය. අයදුම්පත්‍රය ඉදිරිපත් කරන හෝ එම පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් අයදුම්පත ඉදිරිපත් කරන තැනැත්තා, රෙජිස්ටාර් විසින් ඉල්ලා සිටිනු ලබන අනෙකුත් තොරතුරුද ඉදිරිපත් කළයුතුය.

- සමූපකාර සමිති පනත යටතේ නිකුත් කරන ලද රීති (රෙගුලාසි) යටතේ ඇති විධිවිධාන වලට අනුගත වන සමිතියක්;
- සමිතිය යෙදීමට බලාපොරොත්තු වන ක්‍රියාවන්, ආර්ථිකව ශක්‍ය වන;
- එහි යෝජිත අතුරු ව්‍යවස්ථා සහ නීති රීති, සමූපකාර සමිති පනත සහ ඒ යටතේ සකස් කළ රීති (රෙගුලාසි) වලට විරුද්ධ නොවේ නම්;

එබඳු ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක්, සදාකාලික අනුප්‍රාප්තිය සහ පොදු මුද්‍රාව, දේපොළ තබාගැනීමේ අයිතිය, ගිවිසුම්වලට එළැඹීම, නඩු හා අනෙකුත් නීති කෘත්‍යයන් පැවරීම සහ ඒවායින් ආරක්ෂා වීම, සහ ඒවායේ ව්‍යවස්ථාවන්හි දැක්වෙන පරමාර්ථයන් ඉටුකිරීම සඳහා සිය කාර්යයන් කිරීම, එම නම යටතේ ලියාපදිංචි වූ සංස්ථාගත ආයතනයක් වේ.

ඉහත දක්වා ඇති ක්‍රියා පටිපාටීන්, අවශ්‍ය වෙනස් කිරීම් ඇතිව, බස්නාහිර, සබරගමුව සහ මධ්‍යම පළාත් සඳහාද අදාළ වේ. ලියාපදිංචිය සඳහා අයදුම්පත්‍ර, අදාළ පළාතේ සමූපකාර සමිති රෙජිස්ටාර්වෙත ඉදිරිපත් කළයුතුය.

ස්වේච්ඡා සමාජසේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම) පනත යටතේ ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධානයක් මගින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කිරීම.

ස්වේච්ඡා සමාජසේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම) (“VSSO පනත”) මගින් නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති, ආකාරයේ ස්වේච්ඡා සමාජසේවා සංවිධානයක සාමාජික තැනැත්තන් (කරුණාකර ඉහත කොටස් අංක 2 හි ස්වේච්ඡා සමාජසේවා සංවිධාන හා අදාළ අපගේ පිළිතුරු ද බලන්න) සංවිධානය VSSO පනත යටතේ ලියාපදිංචි කිරීම අවශ්‍යය.

ලියාපදිංචිය සඳහා අයදුම්පත්‍ර, නියමිත ලේඛණ ඇතුළත් කළ සංවිධානයේ ලේකම් විසින් අත්සන් කරන ලද ආකාරයට පත්‍රයකින් ස්වේච්ඡා සමාජසේවා සංවිධාන රෙජිස්ටාර්වෙත ඉදිරිපත් කළයුතුය. සංවිධානය, එම කී VSSO පනතේ

විධිවිධාන වලට අනුකූල බවට රෙජිස්ටාර්වරයා සැහීමකට පත් වන්නේ නම්, එම පනත යටතේ ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකයක් නිකුත් කෙරේ.

බඩු උකස්ගැනීම ඇතුළත් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතේ නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති ආකාරයට (ඉහත කොටස් අංක 2 හි බඩු උකස්ගැනීම සම්බන්ධයෙන් අපගේ පිළිතුරු ද බලන්න) බඩු උකස්ගැනීමේ නියුක්තව සිටින යම් පුද්ගලයකු, ඒ පිළිබඳව අයදුම්පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කර, අදාළ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාගෙන්, ඒ සම්බන්ධව බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය. ඔහු ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාට, තම යහපත් වර්තය පිළිබඳව සතුටුදායක සාක්ෂි ඉදිරිපත් කර, නියමිත මුදල පරිදි ඇපයක් තබන තෙක්, යම් තැනැත්තකු බලපත්‍රයක් සඳහා හිමිකම් නොලබයි. එබඳු බලපත්‍රයක් නිකුත් කළ දිනයේ සිට ඊළඟට පැමිණෙන ජූලි මස 31 වන දින දක්වා වලංගු වේ.

විදේශ විනිමය පනත යටතේ පනවා ඇති රෙගුලාසිවල විධිවිධාන අනුව, නේවාසික නොවන තැනැත්තකුට බඩු උකස් ගැනීමෙහි නියුක්ත සමාගමක, කොටස්වල ආයෝජනය කළ නොහැකිය. බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත අනුව විදේශ සමාගමක් හෝ විදේශ ආයතනයක්, ශ්‍රී ලංකාවේ බඩු උකස්ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නිරත විය නොහැකිය.

ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයක් මගින්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු

අදාළ පනත, එම ආයතනයට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතුවලට නිරතවීමට බලය දී ඇත්නම් සහ, එහි ක්‍රියාත්මක වීම, වෙනත් පනතකින් අභියාචනය කර නැත්නම්, පාර්ලිමේන්තු පනතකින් ස්ථාපනය කරනු ලැබ ඇති ආයතනයකට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු වල යෙදිය හැකිය. මෙහිදී අදාළ ආයතනය, අදාළ පනතෙහි දක්වා ඇති ආකාරයට පිහිටවනු ඇත.

05. ඉහත 3 වන කොටසෙහි සඳහන් කර ඇති, එකිනෙක නීති/ පනත් යටතේ පාලනය වනු ලබන එකිනෙක වර්ගයේ ආයතන මුහුණපාන තැන්පතු සංවහන කිරීමේ ගැටලු පිළිබඳ සලකා බැලීම.

බැංකු පනතේ 76 (අ) (1) වගන්තිය අනුව, තැන්පතු මුදල් භාරගැනීම සහ එම මුදල් ණය දීමේ ව්‍යාපාරයෙහි, නියමිත හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය සහිත සහ බැංකු පනතේ 1X(අ) කොටස යටතේ, එබඳු කාර්යයක් සඳහා, මුදල් මණ්ඩලය මගින් නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රයක අධිකාරියක් ඇති, එනම්, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ලෙස මෙහෙය වීමට බලපත්‍රයක් නිකුත් කරනු ලැබ ඇති සමාගමක් විසින් හැර, නියුක්ත නොවිය යුතුය.

එම කොටසෙහි "සමාගමක්" යන්න නිර්වචනය වන්නේ, සමාගම් පනත යටතේ පිහිටුවන ලද හා ලියාපදිංචි කරන ලද සමාගමක් ලෙස වන අතර, එයට, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර විධිමත් අයුරින් සංස්ථාගත කරන ලද සමාගමක්, යම් විදේශ රටක යම් ප්‍රඥප්තියක් රාජකීය අධිකාරියක් හෝ ජේටන්ට් බලයක් අනුව පිහිටුවන ලද සංස්ථාගත ආයතනයක්, හෝ ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත කරන ලද පුද්ගලික සමාගමක් හැර, ලිඛිත නීතියක් මගින් හෝ යටතේ පිහිටුවන ලද සංස්ථාගත ආයතනයක් ලෙසය.

"හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය" යන්න පහත පරිදි නිර්වචනය කර ඇත.

- (අ) යම් ලිඛිත නීතියක් මගින් හෝ ඒ යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද හෝ පිහිටුවන ලද බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් නම්, ගෙවා නිමි ප්‍රාග්ධනය
- (ආ) ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත කරන ලද හෝ පිහිටුවන ලද බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් නම්, ප්‍රධාන කාර්යාලය විසින් එබඳු බැංකුවකට පවරනු ලැබ ඇති මුදල

කෙසේ වුවත්, බැංකු පනත, ඉහත සීමාවන් වලට ව්‍යතිරේක සපයයි. ඒ අනුව, පහත දැක්වෙන ආයතන වර්ගවලට, ඉහත කී බලපත්‍ර ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාව අදාළ නොවේ.

- (අ) 1988 අංක 78 දරන මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සමාගමක්
- (ආ) 1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සමුපකාර සමිතියක්

[එකිනෙක පළාත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සමුපකාර සමිති ඇතුළත් කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යතිරේකය සංශෝධනය කරනු ලැබ තැනද, එබඳු සමුපකාර සමිති සඳහාද මෙම ව්‍යතිරේකය ඇති බවට තර්ක කළහැකි අතර, ඒ පිළිබඳ හේතු මෙම වාර්තාවේ විස්තර සහිතව සාකච්ඡා කරනු ලැබ ඇත.]

- (ඇ) ජාතික නිවාස පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරනු ලැබ ඇති ගොඩනැගිලි සමිතියක්
- (ඈ) බැංකු පනත යටතේ, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ලෙස බලපත්‍රලාභී සමාගමක්
- (ඉ) මූලික වශයෙන් ලාභ ලැබීමේ පරමාර්ථය සහිතව පිහිටුවන ලද සංවිධානයක් නොවන, තම ලියාපදිංචි සාමාජිකයන්ගෙන් පමණක් තැන්පතු භාරගන්නා, එබඳු තැන්පතු භාරගැනීමට සහ එම මුදල් ආයෝජනය කිරීමට හෝ ණයට දීමට මුදල් මණ්ඩලයේ ලිඛිත අනුමැතිය ලබා ඇති, යම් ලිඛිත නීතියක් යටතේ පිහිටවනු ලැබ හෝ ලියාපදිංචි කරනු ලැබ ඇති යම් සංවිධානයක්

ඒ නිසා, මහජනයාගෙන් තැන්පතු භාරගැනීම සඳහා, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ඉහත සඳහන් කළ අවසරලත් ආයතන වලින් එකක් විය යුතුය. ඉන්පසු එබඳු ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයකට තැන්පතු සංවල කිරීම හෙවත් යෙදවීමට, ආයෝජනයට හෝ ණයට දීමට හැකිය.

ඉහත අංක 3 දරන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දැක්වීමේදී, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු කරගෙන යන ආයතන, එම ආයතන සංස්ථාගත කරනු ලැබ ඇති හෝ ලියාපදිංචි කරනු ලැබ ඇති නීතිය අනුව, පහත පරිදි වර්ග කරන ලදී.

- i සමාගම් පනත යටතේ වර්ග කරන ලද ආයතන
- ii සමිති ආඥා පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද ආයතන
- iii සමුපකාර සමිති පනත යටතට ගැනෙන ආයතන
- iv ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත යටතට ගැනෙන ආයතන
- v පාර්ලිමේන්තු පනත් මගින් සංස්ථාගත කරන ලද ආයතන
- vi එකිනෙක පුද්ගලයන් විසින් කරනු ලබන ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු

ඉහත දැක්වූ එකිනෙක වර්ගයේ ආයතනවල තැන්පතු සංවලනය කිරීමේ හෙවත් යෙදවීමේ හැකියාව, මින්පසු සාකච්ඡා කෙරේ.

සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත ආයතන

මූලදී සාකච්ඡා කරන ලද පරිදි, සමාගම් පනතින් විශේෂයෙන් අදාළ කෙරෙන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමාගම් (ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත කරන ලද සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරික ස්ථානයක් ඇති) පිහිටුවීමටත්, එබඳු සමාගම් පොදුවේ විධිමත් කිරීමත්ය.

සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද/ ලියාපදිංචි කරන ලද සමාගම් වලට, එසේ සංස්ථාගත කිරීම/ ලියාපදිංචි කිරීම නිසාම (නීත්‍යානුකූල හැකියාව යන අර්ථයෙන්) තැන්පත් භාරගැනීමට හැකියාවක් නැත.

(ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි) තැන්පතු භාරගැනීම පිළිබඳව, බැංකු පනතේ ඇතුළත් සීමාවන් සැලකීමේදී, සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද / සංස්ථාගත කරන ලද සමාගමක් තැන්පතු භාරගැනීම සඳහා පහත අවශ්‍යතා සපුරා ලියයුතු වේ.

- මහ බැංකුවෙන් නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රයක් තිබිය යුතුය. එනම්, වාණිජ හෝ විශේෂිත බැංකු බලපත්‍රයක් හෝ මුදල් සමාගම් බලපත්‍රයක්
- මුදල් මණ්ඩලයේ විශේෂ අනුමැතිය සහිතව එහි ලියාපදිංචි සාමාජිකයන්ගෙන් තැන්පතු භාරගන්නා ලාභ නොලබන ආයතනයක්

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් විසින් තැන්පතු ලබාගැනීම.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුව

බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා බලපත්‍රයක් නිකුත් කරනු ලැබූ විට, බැංකු පනතෙහි "ඉල්ලු විට වෙක්පත්, අණකර, ඇණවුම් මගින් හෝ අන්‍යාකාරයකින් ගෙවිය යුතු මුදල්, තැන්පතු පිළිගැනීමේ මාර්ගයෙන් මහජනයාගෙන් අරමුදල් ලබා ගැනීමේ ව්‍යාපාරය සහ ඒ අරමුදල් සම්පූර්ණයෙන් හෝ කොටස්වලින්, අත්තිකාරම්, ආයෝජන හෝ නීතියෙන් හෝ සාම්ප්‍රදායික බැංකු පිළිවෙත් වලින් බලය ලැබුණු වෙනත් මෙහෙයුම් සඳහා යෙදවීම" යනුවෙන් නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති "බැංකු ව්‍යාපාරය" කරගෙන යාමට බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකුවකට හැකිය.

ඉහත කරුණු වලට අමතරව, මේ සමඟ "ඇමුණුම අ" ලෙස අමුණා ඇති, බැංකු පනතෙහි II වන උපලේඛණය යටතේ ලැයිස්තු ගත කර ඇති කටයුතු ද බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකට කරගෙන යා හැකිය. (ඉහත සඳහන් කළ II උප ලේඛණයෙහි දක්වා ඇති පරිදි) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකට කිරීමට භාරගත හැකි පුළුල් කටයුතු පරාසයට "තැන්පතු, ඉතිරි කිරීම් සහ වෙනත් සමාන ගිණුම් විවෘත කිරීම, පවත්වාගෙන යාම සහ කළමනාකරණය" ඇතුළත් වේ.

ඉහත දැක්වූ කරුණු වලින් පැහැදිලි වන්නේ, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකට මහජනයාගෙන් තැන්පතු භාරගත හැකි බවයි.

කෙසේ වුවත් බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට අදාළ බලපත්‍රයක් ලබාගැනීමට සුදුසුකම් ලැබීම සඳහා, ආයතනයක් බැංකු පනතෙහි දක්වා ඇති නිර්ණායක කිහිපයක් සහ ඒ යටතේ මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරනු ලබන නියෝග ඉටුකළ යුතු වේ.

බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකු සම්බන්ධයෙන් මුදල් මණ්ඩලය විසින් දක්වා ඇති ප්‍රධාන අවශ්‍යතා මෙසේය.

(අ) ප්‍රාග්ධනය පවත්වාගෙන යාම

මුදල් මණ්ඩලය විසින් වරින් වර නියම කරනු ලබන ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයක්, බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකු මගින් සෑම කල්හිම පවත්වා ගතයුතු බව බැංකු පනතෙහි නියම කෙරේ. බැංකු පනතෙහි "ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනය" යන්න පහත පරිදි නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත.

(i) එය ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාගත කරන ලද හෝ පිහිටුවන ලද බලපත්‍රලාභී බැංකුවක් නම්, ගෙවා නිමකර ඇති ප්‍රාග්ධනය.

(ii) එය ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත කරන ලද හෝ පිහිටුවන ලද බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් නම්, ප්‍රධාන කාර්යාලය විසින් පවරනු ලැබ ඇති මුදල.

ඉහත කාරණය අනුව, මහ බැංකුව විසින් 2005 අප්‍රේල් මස 12 වන දින නිකුත් කරනු ලැබ ඇති නියෝගය අනුව, සෑම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්ම රුපියල් මිලියන දෙදහස් පන්සියයක් (රු.2,500,000,000/-) ප්‍රාග්ධනය වශයෙන් පවත්වාගෙන යා යුතුය. මෙම කාර්යය සඳහා මහ බැංකුව විසින් 1997 අගෝස්තු මස 22 වන දින නිකුත් කරනු ලැබ ඇති නියෝගය මගින්, "ප්‍රාග්ධනය" යන්න මෙසේ නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත. "ස්ථිර කොටස්කරුවන්ගේ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය, (ගෙවා නිමකළ ප්‍රාග්ධනය/ සාමාන්‍ය ව්‍යාපාර/ පැවරු ප්‍රාග්ධනය) සහ රඳවා ගන්නා ලද ඉපැයුම් හෝ අනෙකුත් අතිරික්ත, උදා: කොටස් වාරිකය, රඳවා ගන්නා ලද ලාභ සහ සංචිත විසර්ජනය කිරීම මගින් ඇති කරන ලද හෝ වැඩි කරන ලද සංචිත නියෝජනය කෙරෙන, 1 වන මට්ටමේ හර ප්‍රාග්ධනය" මහ බැංකුව, විසින් 2005 ජූලි මස 29 වන දින නිකුත් කරන ලද නියෝගයට අනුව, විදේශයන්හි සංස්ථාගත කරන ලද, විදේශ විනිමය වශයෙන් ප්‍රාග්ධනය පවත්වාගෙන යාමට අපේක්ෂා කරන සහ මහ බැංකුවෙන් එබඳු ඉල්ලීමක් කරන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලට, ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එන ලද නව ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට පනහක් (50%) විදේශ විනිමය වශයෙන් පවත්වා ගතහැකිය. ඉතිරි සියයට පනහ (50%) රුපියල්වලට පරිවර්තනය කළයුතු අතර, එම බැංකුවේ දේශීය බැංකු ඒකකයේ පවත්වා ගත යුතුය.

ඉහත දැක්වූ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන සියයට පනහක් (50%) ක් වූ ප්‍රාග්ධනයෙන්, සියයට විසිපහක් (25%) මහ බැංකුවේ පොළිය නොලැබෙන සංචිත ලෙස ඇමරිකානු ඩොලර්, ස්ටර්ලින් පවුම් හෝ යුරෝ වලින්ද, නව ප්‍රාග්ධනයෙන් ඉතිරි සියයට විසිපහ (25%) ශ්‍රී ලංකා

ආයෝජන මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද සමාගම් වෙත, ණයට දීමට පමණක් භාවිතා කිරීමට, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවෙහි අත් වෙරළ බැංකු ඒකකයෙහි පවත්වා ගෙන යාම අවශ්‍යය.

(ආ) සංචිත අරමුදල

- සෑම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්ම බදු ගෙවීමෙන් පසුවත්, එක් එක් අවුරුද්දේ ශුද්ධ ලාභවලින් යම් ලාභාංශයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම හෝ ප්‍රධාන කාර්යාලය හෝ අන් ස්ථානයකට එවැනි අරමුදල් මාරු කිරීමට ප්‍රථම, සංචිත අරමුදලක් පවත්වා ගත යුතුය.
- එකී සංචිත අරමුදලේ ප්‍රමාණය, ඒ බැංකුවේ අවස්ථාවෝචිත පරිදි, ගෙවා නිම කළ හෝ පැවරූ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට පනහකට සමාන වන තුරු, ඒ ලාභවලින් සියයට පහකට (5%) අඩු නොවන ප්‍රමාණයට සමාන වූ මුදලක්; සහ
- එකී සංචිත අරමුදලේ ප්‍රමාණය, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, ඒ බැංකුවේ ගෙවා නිම කළ හෝ පැවරූ ප්‍රාග්ධනයට සමාන වනතුරු ඒ ලාභවලින් සියයට දෙකකට (2%) අඩු නොවන ප්‍රමාණයකට සමාන වූ මුදල්.

(ඇ) ද්‍රවශීල වත්කම් පවත්වාගෙන යාම

සෑම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් විසින් ම, මහ බැංකුව විසින් නියම කරනු ලබන ප්‍රමාණයක ද්‍රවශීල වත්කම් පවත්වා ගෙන යා යුතුය. (එය මහ බැංකුවට, කොටස් හිමියන්හට, මුදවා ගත නොහැකි ණය උපකාරක හිමිකරුවන්හට සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, රජය නිකුත් කළ, සහතික කළ සුරැකුම්පත් හා සම්බන්ධ ප්‍රති මිළදී ගැනීම් ගිවිසුම් යටතේ ඇති බැරකම් සහ මහ බැංකුව විසින් නිගමනය කරනු ලබන අනෙකුත් වත්කම් අඩු කිරීමෙන් පසු, මුළු බැරකම් වලින් 20% කට අඩු නොවන සහ 30% කට වැඩි නොවනු ඇත.)

(ඈ) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණ අනුපාත පවත්වාගෙන යාම

මුදල් මණ්ඩලය 2004 ජනවාරි 02 වැනි දින නියම කර ඇති ආකාරයට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් විසින් සෑම අවස්ථාවකදීම අවදානම් සඳහා බැර තැබූ වත්කම් වලින් 10% ක ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණ අනුපාත වශයෙන් තබාගත යුතු අතර, එය අභ්‍යන්තර හා අක්වෙරළ බැංකු අංශයන්ගේ ඒකල හෝ උභය පාර්ශවීය මධ්‍ය ප්‍රාග්ධනයෙන් 5% කට අඩු නොවිය යුතුය. කෙසේද යත්, බැංකු සහ අනුබද්ධිත සමාගම් (විදේශීය බැංකු සඳහා මෙය ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක වන අනුබද්ධිත සමාගම් වලට සීමාවේ.

(ඉ) බලපත්‍රලාභී තනි ණය ගන්නකුගේ සීමා

2007 පෙබරවාරි 20 වන දින කරන ලද නියම කිරීමක් අනුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු පහත දේ නොකරනු ඇතැයි නියම කර ඇත.

- (1) කිසියම් එක් සමාගමකට, රාජ්‍ය සංස්ථාවකට, ආයතනයකට, පුද්ගලයන්ගේ සංගමයකට හෝ පුද්ගලයකුට, එබඳු බැංකුවක ඉක්ම ගිය මුදල් වර්ෂය අවසානයේ පැවති ප්‍රාග්ධන අරමුදලින් සියයට තිහක් (30%) ඉක්මවන පරිදි අනුග්‍රහකත්වය ප්‍රදානය කිරීම.
- (2) එකතුව වශයෙන්, පහත සඳහන් කිසිවකුට, එබඳු බැංකුවක ප්‍රාග්ධන අරමුදලින් සියයට තිස් තුනක් (33%) ඉක්මවා යන පරිදි අනුග්‍රහකත්වය ප්‍රදානය කිරීම.

- පුද්ගලයකුට, ඔහුගේ සැලකිය යුතු සම්බන්ධතාවයක් ඇති ආසන්නතම ශ්‍රෝතියකුට, හෝ සමාගමකට හෝ ආයතනයකට
- හෝ පහත සඳහන් එකක් හෝ කිහිපයක් ඇති සමාගමකට

(අ) එහි පාලිත සමාගමක්

(ආ) එහි පාලක සමාගමක්

(ඇ) එහි ආශ්‍රිත සමාගමක්

(ඈ) එහි පාලිත සමාගමේ පාලක සමාගමක්

(ඉ) ඒ සමාගමේ හෝ එහි පාලිත සමාගමේ හෝ එහි පාලක සමාගමේ හෝ එහි පාලක සමාගමේ පාලිත සමාගමක හෝ සැලකිය යුතු සම්බන්ධතාවයක් ඇති සමාගමක්.

කෙසේ වුවත් මුදල් මණ්ඩලය විසින්, බැංකුවේ වත්කම් ප්‍රමාණය, (Capital aliquant) සහ ගනුදෙනුකරුගේ වත්කම් ප්‍රමාණය මත, එම බැංකුවට පවරනු ලැබූ සමස්ථ ලකුණු සංඛ්‍යාව මත, එබඳු බැංකුවකට, සියයට තිස්තුනට (33%) අතිරික්තව අනුග්‍රහ ප්‍රදානයන් කළ හැකිය.

(ඊ) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක අවසරලත් කොටස් ප්‍රාග්ධන අයිතිය.

මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟත්වය මත නිකුත් කරන ලද මුදල් මණ්ඩලයේ ලිඛිත පූර්ව අනුමැතිය නොමැතිව, යම් පුද්ගලයකු, හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ සංස්ථාපිත ආයතනයක් විසින්, ලිඛිත නීතියක් මත හෝ ලිඛිත නීතියක් යටතේ හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාගත කරන ලද හෝ පිහිටුවන ලද බලපත්‍රලාභී

විශේෂිත බැංකුවක "වැදගත් අයිතිවාසිකම" ක්, සෘජුව හෝ වක්‍රව, හෝ නම් කරන ලද අයකු මගින් හෙද වෙනත් යම් පුද්ගලයකු, හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ සංස්ථාපිත මණ්ඩලයක් සමඟ සහචන්තනයෙන් ක්‍රියා කරමින් හෝ, ලබාගැනීම නොකළ යුතු බවට, 2005 අංක 05 දරණ බැංකු (සංශෝධන) පනතින් සලස්වා ඇත.

මුදල් මණ්ඩලයට, එය උචිතයැයි අදහස් කරන නියමයන් සහ කොන්දේසි මත, එබඳු අනුමැතියක් දීමට බලය පවරනු ලැබ ඇත.

එම නිර්වචනයෙහි, "වැදගත් අයිතිවාසිකම" යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ, "ඡන්ද බලය සහිත බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක නිකුත් කළ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට දහයකට වැඩි ප්‍රමාණයක් අයත්ව තිබීම" ලෙසය.

"සහචන්තනයෙන් ක්‍රියා කරමින්" යන්න නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත්තේ, යම් බැංකුවක පාලනය ලබාගැනීම සඳහා හෝ (පවත්නා අයිතිය) වඩා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා, එම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවෙහි වැදගත් අයිතිවාසිකම අත්පත් කර ගැනීම සඳහා (විධිමත් හෝ අවිධිමත්) අවබෝධය අනුගමනය කරමින්, සක්‍රීයව, එක්ව ක්‍රියා කිරීම" ලෙසය.

ඡන්ද අයිතිය සහිත විශේෂ වාණිජ බැංකුවක නිකුත් කළ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට පහළොවකට නො වැඩි වැදගත් අයිතිවාසිකමක් අත්පත් කරගැනීම සඳහා, විශේෂිත වර්ගවල කොටස් හිමියන් හට, එකිනෙක අවස්ථාව සලකා බලමින්, මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය ප්‍රධානය කිරීම සඳහා, 2007 ජනවාරි මස 19 වන දින නිකුත් කරනු ලැබ ඇති නියමය මගින් ඉඩ සලස්වනු ලැබ ඇත.

ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් බව, වස්තු භංගත්වය, හෝ වියහැකි අසාර්ථක වීම මඟ හැරවීම සඳහා ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම අවශ්‍ය වන විශේෂ වාණිජ බැංකුවක් සම්බන්ධයෙන්, මුදල් මණ්ඩලය විසින්, තාවකාලික පදනමක් මත, සියයට පහළොවේ (15%) සීමාව ඉක්මවා යාමට අවසර දෙනු ලැබිය හැකිය.

දෙන ලද ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති ආයතන වලට විශේෂ බලපත්‍රලාභී බැංකු ඇතුළත්ව නොමැති බැවින්, එබඳු අවශ්‍යතා පිළිබඳව අප විසින් සලකා බලා නැත.

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ලෙස බලපත්‍රයක් නිකුත් කරනු ලැබූ පසු, මෙහි "B ඇමුණුම" ලෙස අමුණා ඇති, බැංකු පනතේ IV වන උපලේඛණය ලෙස ලැයිස්තු ගත කර ඇති ඕනෑම කටයුත්තක්, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවකට

කරගෙන යා හැකිය. (ඉහත කී IV වන උපලේඛණයේ දක්වා ඇති ආකාරයට) බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවක් විසින් කරගෙන යා හැකි කාර්යයන් වලට "කාලීන හා ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු භාරගැනීම, තැන්පතු, ඉතිරි කිරීම් සහ වෙනත් සමාන ගිණුම් විවෘත කිරීම, පවත්වාගෙන යාම සහ කළමනාකරණය ඇතුළත්ය. කෙසේ වුවත්, පනතෙහි බැංකු කටයුතු ලෙස නිර්වචනය කර ඇති කටයුතු නොමැතිව" බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට, ආයතනය, බැංකු පනතෙහි සඳහන් කර ඇති සහ ඒ යටතේ, මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරනු ලැබ ඇති නිර්දේශයේ ඇති ඇතැම් නිර්නායක සපුරා ලිය යුතුය.

මේ සම්බන්ධයෙන්, මුදල් මණ්ඩලය විසින් පනවනු ලැබ ඇති ප්‍රධාන අවශ්‍යතා මෙසේය:

(අ) ප්‍රාග්ධනය පවත්වාගෙන යාම
 2005 අප්‍රේල් 12 වන දින සියම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවලට නිකුත් කරන ලද නියෝග ප්‍රකාරව, රුපියල් මිලියන එක් දහස් පන්සියයකට (රු.1,500,000,000/-) නොඅඩු හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය (1 වන පන්තියේ හර ප්‍රාග්ධනය) සෑම අවස්ථාවකදීම පවත්වාගෙන යා යුතුය.

(ආ) සංචිත අරමුදල
 1997 නොවැම්බර් මස 21 වන දින සහිතව, කරන ලද නියම කිරීමක් මගින්, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් සංචිත අරමුදලක් පවත්වා ගෙන යායුතු බවට සහ, එම අරමුදලට, සෑම වර්ෂයකම බදු ගෙවීමෙන් පසු, සහ ලාභාංශ ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට පෙර, ශුද්ධ ලාභයෙන් පහත පරිදි වෙන් කළයුතු බවට නියම කරනු ලැබ ඇත.

- සංචිත අරමුදල, එම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවෙහි හිමිකරු ප්‍රාග්ධනයෙන්, සියයට පනහකට (50%) වන තෙක්, එහි ශුද්ධ ලාභයෙන් 5% කට නොඅඩු මුදලට සමාන මුදලක්, සහ එම ප්‍රතිශතයට ලබාදූ පසු,
- එම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවෙහි සංචිත අරමුදල, හිමිකරු ප්‍රාග්ධනයට සමාන වන තෙක්, එබඳු ලාභයෙන් සියයට දෙකකට (2%) නොඅඩු ප්‍රමාණයට සමාන මුදලක්

(ඇ) ද්‍රවශීලතා වත්කම් පවත්වා ගෙන යාම
 මුදල් මණ්ඩලය විසින්, 1977 නොවැම්බර් මස 21 වන දින කරන ලද නියම කිරීමක් මගින්, සෑම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් විසින්ම, එහි මුද්‍ර මාසික තැන්පත් වගකීම් වලින් සියයට විස්සකට (20%) නොඅඩු ප්‍රමාණයක් ද්‍රවශීල වත්කම් ලෙස පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

(අූ) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණ අනුපාතය

2001 දෙසැම්බර් මස 27 වන දින මුදල් මණ්ඩලය විසින් කරන ලද නියම කිරීමක් අනුව, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින්, සෑම විටම, අවදානම් සීමා වත්කම් (Risk Weighted Assets) හා සම්බන්ධයකට සියයට නමයක (9%) අවම ප්‍රාග්ධන අනුපාතය සියයට හතරයි දශම පහකට (4.5%) නොඅඩු ස්ථාවර ප්‍රාග්ධනයක් සමඟ, සෑම විටම, තබාගත යුතුය.

(ඉ) බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සඳහා තනි පුද්ගලයින්ගේ සීමාව

2007 පෙබරවාරි 20 වන දින, පහත සඳහන් කරුණු නො කළයුතු බවට මුදල් මණ්ඩලය විසින් නියෝග කරනු ලැබ ඇත.

(1) කිසිදු තනි සමාගමකට, රාජ්‍ය සංස්ථාවකට, ආයතනයකට, පුද්ගලයන්ගේ සමිතියකට හෝ පුද්ගලයකුට, පසුගිය මුදල් වර්ෂය අවසානයේ එම බැංකුවෙහි ප්‍රාග්ධන අරමුදලින්, සියයට තිහක් (30%) ඉක්මවා යන ආකාරයෙන් අනුග්‍රාහක බිල්පත් නොදිය යුතුය. හෝ

(2) පහත දැක්වෙන කිසිවකුට, එම බැංකුවෙහි ප්‍රාග්ධන අරමුදලින්, එකතු වූ අනුග්‍රාහක වශයෙන් සියයට තිස්තුන (33%) නො ඉක්මවන පරිදි අනුග්‍රාහක ප්‍රදානය නොකිරීම

- පුද්ගලයකුට, ඔහුගේ ආසන්නතම ශ්‍රේණියකට හෝ ඔහුට ප්‍රමාණවත් අයිතියක් ඇති ආයතනයකට හෝ
- සමාගමකට හෝ පහත දැක්වෙන ඒවායින් එකකට හෝ කිහිපයකට,
 - (i) පරිපාලන සමාගමක්
 - (ii) පාලක සමාගම
 - (iii) එහි සහකාර සමාගම
 - (iv) එහි පාලක සමාගමේ පාලිත සමාගමක්
 - (v) එම සමාගම හෝ එහි පාලිත සමාගමක් හෝ එහි පාලක සමාගම හෝ පාලිත සමාගමේ පාලක සමාගමක්, සතුව ප්‍රමාණවත් අයිතියක් ඇති සමාගමක

එසේ වුවත්, යම් බැංකුවක ප්‍රාග්ධන අරමුදලින් සියයට තිස්තුන ඉක්මවා ඉහත (21) හි සඳහන් ගනුදෙනුකරුවන්හට දියහැකි වන්නේ, එම බැංකුවට, මුදල් මණ්ඩලය විසින් දී ඇති ලකුණුවල එකතුව, බැංකුවේ වත්කම් ප්‍රමාණය සහ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ වත්කම් ප්‍රමාණය පදනම් කරගෙනය.

මුදල් මණ්ඩලයේ පූර්ව අනුමැතිය සහිතව ඉහත දැක්වූ සීමාවන් ඉක්මවා යන පරිදි, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවකට අනුග්‍රහයන් ලබාදිය හැකි අතර, මුදල් මණ්ඩලය විසින් එසේ දෙනු ලබන්නේ, එකිනෙක ඉල්ලීම අනුව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් නියම කරනු ලබන නියමයන් හා කොන්දේසි පදනම් කරගෙනය.

යටිතල පහසුකම් සඳහා සෘජු අරමුදල් සැපයීමේ කාර්යය සඳහා, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක්, ඉහත දැක්වූ ගනුදෙනුකරුවන් වර්ගයන්ට, එම බැංකුවේ ප්‍රාග්ධන පදනමින් සියයට පනහ (50%) සීමාව දක්වා අනුග්‍රාහක ප්‍රදානය කළහැකි බව මුදල් මණ්ඩලය විසින් නියම කරනු ලැබ ඇත.

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක ප්‍රාග්ධන පදනමින් සියයට පහළොව (15%) ඉක්මවන සෑම කෙනකුම අදාළ, ඉහත සඳහන් කළ ගනුදෙනුකරුවන් වර්ගයන්ට යම් අවස්ථාවක, දෙන ලද අනුග්‍රාහක වල මුළු එකතුව, ඊට ආසන්නතම පූර්ව වර්ෂයෙහි අවසානයේ, එම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුව විසින් දෙනු ලැබ ඇති මුත් ඉතිරිව පවත්නා එකතුවෙන්, සියයට පනස් පහ (55%) නොඉක්ම විය යුතුය.

මූල්‍ය සමාගමක් විසින් තැන්පතු ගැනීම

“මුදල් ව්‍යාපාරය ” යනු, 1988 අංක 78 දරන මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගමක් කරගෙන යාමට අවසර ලැබී ඇත්තේ, “තැන්පතු ලෙස මුදල් භාරගැනීමේ ව්‍යාපාරය” බැවින්, එබඳු සමාගමක්, මහජනතාවගෙන් මුදල් ලබාගැනීමට අවසර ලබා ඇත.

දී ඇති ලැයිස්තුවෙහි (?) සඳහන් කර ඇති ආයතනවලට මූල්‍ය සමාගම් ඇතුළත් නොවුවද, මූල්‍ය සමාගම් වලට අදාළ වන ලියාපදිංචි කිරීමේ හා විධිමත් කිරීමේ අවම අවශ්‍යතාවයන් පහත දක්වා ඇත.

මූල්‍ය සමාගමක් ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා අවම අවශ්‍යතාවයන් නම්,

- (i) අයදුම්කරු, සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ පොදු සමාගමක් විය යුතුය.
- (ii) එයට රුපියල් 5,000,000/- කට නොඅඩු අවම නිකුත් කළ හා ගෙවා නිමකළ ප්‍රාග්ධනයක් තිබිය යුතුය.

ඉහත අවශ්‍යතා සපුරාලන බවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව, එය ලියාපදිංචි කිරීම එහි තැන්පත්කරුවන්ගේ හා ණය හිමියන්ගේ යහපතට බාධා නොවන බවට සැහීමකට පත් වන්නේ නම්, අයදුම් කරන සමාගමක් ලියාපදිංචි කිරීමට මුදල් මණ්ඩලයට හැකිය.

මූල්‍ය සමාගමක් ලෙස ලියාපදිංචිය ලැබූ පසු, දැනට පවත්නා පරිදි, එයට අදාළවන ප්‍රධාන විධිමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයන් වන්නේ, අනෙකුත් දේ අතර :-

(i) අවම ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව සෑම මුදල් සමාගමක්ම, සෑම විටම, රුපියල් 200,000,000/- ස්ථාවර ප්‍රාග්ධනයක් පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

මෙහි ස්ථාවර ප්‍රාග්ධනය යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ, ස්ථිර කොටස් කරුවන්ගේ පොදු කොටස් (ගෙවන ලද කොටස්/ පොදු කොටස්) සහ, කොටස් වාරික, රඳවාගත් ලාභ සහ අනෙකුත් සංචිත බදු අනෙකුත් අතිරික්තයන්, රඳවාගත් ඉපැයුම් විසර්ජනයෙන් ඇති කළ හෝ වැඩි කළ සංචිතයි.

(ii) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණ අනුපාතය

මුදල් සමාගම් විසින් තම ප්‍රාග්ධනය (මහ බැංකුව විසින් නම් කරන ලද අයිතම අනුව සකස් කරන ලද පරිදි) අවදානම් බර තැබූ වත්කම් 10% කට නොඅඩු මට්ටමක සහ අවදානම් බර තැබූ වත්කම් වලින් 10% කට නොඅඩු ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සහිතව පවත්වා ගත යුතුය.

(iii) ද්‍රවශීල වත්කම්

සෑම මුදල් සමාගමක්ම, අවම ද්‍රවශීල වත්කම් ප්‍රමාණයක් (නියම කරන පරිදි) තබාගැනීම අවශ්‍ය වේ. එම ප්‍රමාණය, එහි ඇති කාලීන තැන්පතු වල ඉතිරිව පවත්නා වටිනාකමින් සහ සමාගම විසින් නිකුත් කරනු ලැබ ඇති තැන්පත් සහතික වල ප්‍රකාශන අගයෙන් 15% කට නොඅඩු ප්‍රමාණයක් සහ, සමාගම විසින් පිළිගෙන ඇති ඉතිරි කිරීමේ සහතිකවල ඉතිරිව ඇති වටිනාකමින් 20% ක නොඅඩු ප්‍රමාණයක් ද වේ.

සමිති ආඥා පනතේ විෂය පථයට ගැනෙන ආයතන

ලියාපදිංචි සමිතියක් විසින් "තැන්පතු භාරගැනීම" තහනම් කෙරෙන හෝ අවසර දෙන විශේෂිත විධි විධානයක් සමිති පනතෙහි නැත. සමිති ආඥා පනත යටතේ සහ සමිතියේ රීති යටතේ බලය ලත් පරිදි, සාමාජිකයන් විසින් සමිතියේ අරමුදලට කරනු ලබන දායකත්වය පමණක් පිළිගෙන ඇත.

ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි, බැංකු පනතේ 76 අ (1) වගන්තිය යටතේ ඇති සීමා කිරීම අනුව, මුදල් තැන්පතු භාරගැනීම, ණයට දීම හෝ ආයෝජනය කිරීමේ ව්‍යාපාරය බැංකු පනතේ විධිවිධාන අනුව අවසරය මත හැර නො කළයුතු අතර, ශ්‍රී ලංකා මුදල් මණ්ඩලයේ අවසරය නොමැතිව මුදල් තැන්පතු භාරගැනීම සහ එසේ භාරගත් මුදල් ණයට දීම හෝ ආයෝජනය කිරීම නො කළයුතුය.

මුදල් මණ්ඩලයේ අවසරය සඳහා අයදුම් කිරීමට හැකි තත්ත්වයක, සමිතියක් සිටිය හැකි අතර, එසේ ඉල්ලා සිටින්නේ, එබඳු සමිතියක්, ලිඛිත නීතියක් මත පිහිටුවන ලද හෝ ලියාපදිංචි කරන ලද සංවිධානයක් වීමත්, මූලික වශයෙන් ලාභ ලැබීමේ පරමාර්ථයෙන් පිහිටුවන ලද සංවිධානයක් නොවීමත්, (ඉහත සීමාවන්හි අවසාන ව්‍යතිරේකයෙහි දක්වා ඇති පරිදි) එම සමිතියේ ලියාපදිංචි

සාමාජිකයන්ගෙන් පමණක් තැන්පතු භාරගැනීමත් යන කරුණු මතය.

සමුපකාර සමිති පනත යටතේ විෂය සීමාව තුළ පවත්නා ආයතන

මුදල්, තැන්පතු ලෙස භාරගැනීමට, ආයෝජනය කිරීමට හෝ ණයට දීමට, මහ බැංකුවේ අවසරය ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් නොමැති ආයතන ලෙස, බැංකු පනතින් සමුපකාර සමිති පිළිගැනේ. එසේ වුවත්, විවිධ පළාත්වල පළාත් සභා විසින් අනුමත සමුපකාර සමිති ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සමුපකාර සමිති ඇතුළත් කිරීම සඳහා, බැංකු පනත සංශෝධනය කර නැත. එසේ වුවත්, සමුපකාර සමිති දැන් විමධ්‍යගත විෂයයක් බැවින්, සහ අනාගතයේදී සියම සමුපකාර සමිති පළාත් මට්ටමින් ලියාපදිංචි වන බැවින්, අපගේ අදහස වන්නේ එබඳු ව්‍යතිරේකයක් එබඳු ආයතන සඳහා පවත්නා බවයි.

සමුපකාර සමිතියකට, සාමාජිකයන්ගෙන් මුදල් තැන්පතු භාරගැනීමට, ණයට දීමට හා එහි සාමාජිකයන් සමඟ වෙනත් ගනුදෙනු වලට එළඹීමට හැකි අතර, යම් සීමාවන් යටතේ, සාමාජිකයන් නොවන තැනැත්තන්ගෙන් තැන්පතු හා ණය ලබාගත හැකිය. ඒ, සමුපකාර සමිති පනත යටතේ හෝ (අදාළ පරිදි) අදාළ පළාත් සභා සමුපකාර සමිති ප්‍රඥප්තී යටතේ සකස් කරන ලද රීති වලින් සහ අදාළ සමුපකාර සමිතියේ අතුරු ව්‍යවස්ථා වලින් නියම කරනු ලැබ ඇති කොන්දේසි යටතේය.

සමුපකාර සමිති පනත යටතේ නිකුත් කරන ලද නීති රීති වලින් සලසන ආකාරයට, සමුපකාර සමිති රෙජිස්ටාර්හට පනත පරිදි පොදු හෝ විශේෂිත නියෝග දියහැකිය. එනම්, යම්කිසි ලියාපදිංචි සමිතියක්, බැංකුවකින් හැර සාමාජිකයකු නොවන කෙනකුගෙන් ණය, තැන්පතු හෝ වෙනත් ණය පහසුකම් ලබා ගන්නේ නම්,

- (1) එහි සාමාජිකයන් හට ලාභාංශ නොගෙවන ලෙස හෝ
- (2) සමුපකාර සමිති රෙජිස්ටාර්විසින් තීරණය කරනු ලබන අඩුකල අනුපාතයකට ලාභාංශ ගෙවන ලෙසටයි.

රීතිවල තවත් අවශ්‍යතාවයක් වන්නේ, සාමාජිකයන් නොවන තැනැත්තන්ගෙන් ලබාගත හැකි උපරිම ණය, තැන්පතු හෝ වෙනත් දේ පිළිබඳව සමිතියේදී වරින් වර, මහා සභා රැස්වීම් වලදී නියම කළයුතු බවයි.

ඉහත දක්වා ඇති පරිදි, උපරිම මුදලක් නියම කිරීම, යම්කිසි සමිතියකට දූෂකරනා ඇති වීමට හේතු වේ යැයි සමුපකාර සමිති රෙජිස්ටාර් අදහස් කරන්නේ නම්, එබඳු සමිතියකට උපරිම මුදලක්, යම් යම් එබඳු කොන්දේසි යටතේ වියයුතු යැයි ඔහු අදහස් කරන ආකාරයට නියම කිරීමට සමුපකාර සමිති රෙජිස්ටාර්ට හැකිය.

"තැන්පතු සඳහා උපරිම පොළී අනුපාත ඇතුළු අරමුදල් ලබාගැනීමේ ආකාරය", ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතියක

අනිවාර්යයෙන් ඇතුළත් වියයුතු විෂයයක් බවද එම නීති තවදුරටත් සඳහන් කරයි.

බස්නාහිර, සබරගමුව හා මධ්‍යම පළාත්වල පළ කරන ලද රීති, විමසා බැලීම සඳහා ලබාගත නොහැකි බැවින්, ඒ පිළිබඳව ඉදිරිපත් කිරීමට අප හට නොහැකිය.

මුදල් ආයෝජනය කිරීම

ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතිවලට, ඒවායේ අරමුදල්, භාරකාර පනතේ 20 වන වගන්තිය නිශ්චය කර ඇති පරිදි (වංචල දේපළ පිළිබඳ ප්‍රථම උකස් කිරීමක් හැර) ඕනෑම සුරැකුම්පත් වල හෝ බැංකුවක හෝ බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාකරන තැනැත්තකු වෙත හෝ වෙනත් ලියාපදිංචි සමිතියක කොටස්වල හෝ සුරැකුම්පත් වල හෝ සමූපකාර සමිති පනත යටතේ නිකුත් කළ රීති යටතේ අවසර ඇති ඕනෑම මාධ්‍යයක හෝ ආයෝජනය කිරීමට සමූපකාර සමිති පනත අනුමැතිය දෙයි.

කිසියම් පොදු හෝ පුද්ගලික ආයතනයක, ආයෝජනය කිරීම සඳහා විශේෂ විධිවිධාන සලසා ඇත්නම්, සමූපකාර සමිති රෙජිස්ටාර්වරයාගේ පූර්ව අනුමැතිය ඇතිව, එබඳු ආයතනයක තම අරමුදල් ආයෝජනය කිරීමට ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියකට, රීති මඟින් අවසර දී ඇත.

බස්නාහිර, සබරගමුව සහ මධ්‍යම පළාත්වල සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්ති වලද, අරමුදල් ආයෝජනය කිරීම සඳහා, එබඳු විධිවිධාන පවතී.

ණය ප්‍රදානය කිරීම

ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක් විසින්, පහත තත්ත්වයන් යටතේ හැර, සාමාජිකයකු නොවන තැනැත්තකුට ණය ප්‍රදානය නොකළ යුතුය. එම තත්ත්වයන් නම්, ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියේ මහ සභාව විසින් දෙන ලද අනුමැතිය මත සහ එය විසින් පනවන ලද කොන්දේසි මත, ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක් විසින්, වෙනත් ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියකට ණයට දීමට හෝ, ආශ්‍රිත සාමාජිකයකුට භාණ්ඩ, ණය පදනම මත සැපයීමට හෝ හැකිය.

ස්වේච්ඡා සමාජසේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම) පනත අංක 31 දරන 1980 පනතේ විෂය සීමාව තුළ පවත්නා ආයතන

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන, විසින් තැන්පතු ලබාගැනීම පිළිබඳව, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම) පනතින් කරුණු නොදැක්වේ.

ඒ නිසා, බැංකු පනතේ අංක 76 (1) වගන්තියේ ඇතුළත් සීමාවන් අනුව, තැන්පතු භාරගැනීම සඳහා ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන විසින්, මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු වේ.

කෙසේ වුවත්, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම) පනත අනුව, ස්වේච්ඡා සංවිධාන නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත්තේ, පුද්ගලයන් කණ්ඩායමක් විසින්, ස්වේච්ඡා පදනම මත පිහිටුවා ගන්නා ලද යම් සංවිධානයක් ලෙසත් එය,

- (අ) රාජ්‍ය නොවන ස්වභාවයේ එකක්;
- (ආ) එහි කාර්යයන් කරගෙන යාමට මහජන දායකත්වය, පුනායාධාර, රජයෙන් ගෙවනු ලබන ප්‍රධාන හෝ දේශීය හෝ විදේශීය ප්‍රදානයන් මත යැපෙන්නක්;
- (ඇ) එහි ප්‍රධාන පරමාර්ථ ලෙස, මානසිකව අඩු වර්ධනයෙන් යුක්ත, හෝ ශාරීරිකව ආබාධිත අයට, දූප්පතුන්හට, රෝගී අයට, අනාථයන්හට සහ අසරණ අයට අවශ්‍ය යම් සහනයක් හෝ සේවා සැපයීම, සහ ආපදා අවස්ථාවන්හිදී අවශ්‍ය අයට සහන සැලසීම ඇති;

සහ ප්‍රජා නිවාසයක්ද ඇතුළත් ආයතනයක් විය යුතුය.

ස්වේච්ඡා සංවිධාන, සහන හා සේවාවන් අවශ්‍ය පුද්ගලයන්හට එබඳු සේවාවන් සැපයීම සඳහා, විවිධ මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ලැබෙන ප්‍රදාන, දීමනා හා දායකත්වයන් මත රැඳී සිටින ආයතනයක් බැවින්, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන සම්බන්ධව, තැන්පත් භාරගැනීම පනත යටතේ ස්වේච්ඡා සංවිධානයක් විසින් කරගෙන යා හැකි කාර්යයක් ලෙස පෙනී නොයන අතර, එය නිර්වචනයේ විෂය පථය/සීමාව තුළ බැහැරට ගැනිය හැකිය.

ස්වභාවික පුද්ගලයා

බැංකු පනතේ 76 අ (1) වගන්තියේ සීමාවන් අනුව, ස්වභාවික පුද්ගලයකුට තැන්පතු ලබාගැනීම හෝ පිළිගැනීම කළ නොහැකිය.

06. ඉහත 5 වන කරුණ පදනම් කරගෙන, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සඳහා, තැන්පතු සංවලන ගැටළුව හැසිරවීමට නිර්දේශ හා මඟ පෙන්වීම් සැලසීම

i) 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත විෂය සීමාව තුළ පවත්වන ආයතන

ඉහත 5 වන ප්‍රශ්නයට අපගේ පිළිතුරු අනුව, බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍රලාභී බැංකුවකට තැන්පතු සංවනය පිළිබඳව සීමාවක් නැත.

කෙසේ වුවත්, අංක 5 හා 7 දරන ප්‍රශ්න සඳහා අපගේ පිළිතුරුවල සටහන් කළ ආකාරයට, බැංකු යනු දැඩි ලෙස විධිමත් කරන ලද ආයතනයන්ය. ඒ අනුව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු මූලික වශයෙන්ම ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු වල නියැලී සිටියත්, යම් අවස්ථාවක පවත්නා ව්‍යවස්ථාපිත සහ විධිමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයන්ට, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකු අනුගත විය යුතුය.

සහස සංවර්ධන බැංකුව, ඌව සංවර්ධන බැංකුව, සහ සබරගමුව සංවර්ධන බැංකුව බදු, දිළිඳු හා වරප්‍රසාද නොලැබූ ජන කොටස් වල මුදල් අවශ්‍යතාවයන් සඳහා උපකාර කිරීම සහ පහසු කිරීම පරමාර්ථ කරගෙන සංස්ථා ගත කරන ලද බැංකු පවා මෙම අවශ්‍යතාවයන්වලට යටත් වේ.

ඒ නිසා, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හෝ බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකු ආදර්ශය භාවිතා කරන ආයතන, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනය සඳහා, එම ආයතනය පිළිබඳව සහනශීලී විධිමත් (වඩා අඩු දැඩි බවකින් යුක්ත) කිරීමේ ප්‍රවේශයක් සඳහා පෙළඹවීම් කළයුතුය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවල මෙන්, විශාල ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා ආදී දැඩි විධිමත් කිරීමේ කොන්දේසිවලට වඩා අඩු තත්ත්වයකින් යුත් අතිරේක බැංකු ආයතන වර්ගයක් ලෙස ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිගැනීම එම ක්‍ෂේත්‍රයේ වර්ධනය සඳහා ගතහැකි එක් විකල්ප පියවරකි. නිදසුනක් වශයෙන් අක්වෙරළ බැංකුවලට ඒ සඳහාම වෙන් වූ නීති රීති, රෙගුලාසි සහ අවශ්‍යතා පද්ධතියක් පවත්නා ආකාරයට මෙන්, පවත්නා බැංකු පිළිබඳවද, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශය පිළිබඳවද, එම ව්‍යාපාර සඳහා වෙනම ඇඟයීමේ/විධිමත් කිරීමේ ක්‍රමයක් ඇති කිරීමේ ඉල්ලීම කළහැකිය.

(ii) සමිති ආඥා පනතේ විෂය සීමාව තුළට ගැනෙන ආයතන

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය නොමැතිව සමිතියකට තැන්පතු භාරගැනීම, ආයෝජනය කිරීම සහ ණයට දීම කළ නොහැකිය. (කරුණාකර ඉහත 5 II බලන්න)

කෙසේ වුවත්, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධානවලට ඇති විකල්පය, පනත 6 (iv) දක්වා ඇති පරිදි, මෙම සමිතිවලටද ඇත.

එසේ වුවත්, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන සම්බන්ධයෙන් මෙන් නොව, සමිති ආඥා පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති ඇතැම් සමිති, පනත 6 (iv) හි දක්වා ඇති විකල්පය භාවිතා කර, තම සාමාජිකයන්ගෙන් තැන්පතු භාරගැනීම සහ එසේ ලබාගන්නා මුදල් ආයෝජනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ සර්වෝදය සමිති යම්කිසි ප්‍රමාණයක් සඳහා මුදල් තැන්පතු භාරගැනීමට සහ ඒවා ආයෝජනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය දෙනු ලැබ ඇත. ඒ නිසා, ලියාපදිංචි සමිතිවලටද, මෙම විකල්පය භාවිතා කර, තැන්පතු සංවලනය කිරීම සාර්ථකව හසුරුවා ගතහැකිය.

(iii) සමූපකාර සමිති පනතේ විෂය සීමාව තුළට ගැනෙන ආයතන

සමූපකාර සමිති පනත යටතේ සහ බස්නාහිර, මධ්‍යම සහ සබරගමුව පළාත්වල ප්‍රඥප්ති යටතේද, සමූපකාර සමිතිවලට තැන්පතු සංවලනය කිරීමේ හැකියාව, තම සාමාජිකයන් සම්බන්ධයෙන් පමණක් සීමිතව ඇත. සාමාජිකයන් නොවන අයගෙන් තැන්පතු ලබාගැනීම, සමූපකාර පනත/ අදාළ පළාත් ප්‍රඥප්ති (අදාළ පරිදි) යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති නීතිවලට සහ අදාළ සමූපකාර සමිතිවල අතුරු ව්‍යවස්ථාවලට යටතේ වේ. (කරුණාකර 5 (III) යටතේ සාකච්ඡාව බලන්න)

එනම්, එම සීමාවන්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සඳහා හිතකර නොවන තත්ත්වයන් ලෙස පෙනී යා හැකි වුවද, සමූපකාර සමිති පනතේ සහ (අදාළ වන පරිදි) සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තිය (පළාත්) වල දක්වා ඇති පරිදි, සමූපකාර සමිතිවල පරමාර්ථ සලකා බැලීමේදී, පහත සඳහන් හේතු නිසා, තැන්පතු සංවලන සම්බන්ධ සීමා, යුක්ති සහගත සහ සාධාරණ කළහැකිය.

- සමූපකාර සමිති පිහිටුවනු ලැබ ඇත්තේ, එම සමිති ක්‍රියාත්මක වන ගම්බද ප්‍රදේශ සංවර්ධනය කිරීම සඳහාය. ඒ නිසා, තැන්පත් සංවලනය කිරීම, (එම ප්‍රදේශවල සමූපකාර සමිතිවල සාමාජිකයන් සඳහා) එම ප්‍රදේශ සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සීමා කිරීම තර්කානුකූලය.
- අපරික්‍ෂාකාරී ආයෝජනයන්, පහසුවෙන් හානි වියහැකි ග්‍රාමීය ආර්ථිකයන් අනතුරුදායක තත්ත්වයකට භාජනය කළහැකි බැවින්, මුදල් කටයුතු පිළිබඳ නියම අත්දැකීම් නැති සාමාන්‍ය පුද්ගලයන් විසින් කළමනාකරණය කරන බැවින් සමූපකාර සමිතිවල, තැන්පතු භාරගැනීම සීමා කිරීම සාධාරණය කළහැකිය.
- එකතු කළ අගය මත බදු අය කිරීමේ (VAT) පනත මෙන්ම දේශීය ආදායම් පනතේ ඇතැම් වගන්ති සමූපකාර සමිතිවලට අදාළ නොවන නිසා, සමූපකාර සමිතිවලට විශාල වශයෙන් තැන්පතු සංවලනය කිරීමට සහ එම තැන්පතු ඕනෑම ක්‍ෂේත්‍රයක ආයෝජනය කිරීමට අවසර දුනහොත්, ආදායම් බදු පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහිලා ද, එහි බරපතල බලපෑම් ඇතිවීමට අවකාශ ඇත.

(iv) 1980 අංක 31 දරන ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම) පනතේ (“VSSO පනත”) විෂය සීමාව තුළට ගැනෙන ආයතන

ඉහත 5 වන ප්‍රශ්නය යටතේ සාකච්ඡා කළ පරිදි, පවත්නා නීතිමය රාමුව යටතේ, එම මුදල් තැන්පතු භාරගැනීම, ආයෝජනය සහ ණයට දීම සඳහා, ස්වේච්ඡා සමාජ සංවිධානයක්, මුදල් මණ්ඩලයේ ලිඛිත අනුමැතිය ලබාගත යුතුවේ.

එබඳු අවසරයක් ලබාගැනීම සඳහා, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන විසින් පහත සඳහන් අවශ්‍යතා ඉටුකළ යුතුය.

- එය ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත යටතේ විධිමත් පරිදි ලියාපදිංචි විය යුතුය.
- එය, මූලිකවම ලාභ ඉපයීම සඳහා පිහිටුවන ලද ආයතනයක් නොවිය යුතුය.
- එය තැන්පතු ලබාගත යුත්තේ, එහි ලියාපදිංචි වූ සාමාජිකයන්ගෙන් පමණක් විය යුතුය.

මේ අනුව, මෙම ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරයෙහි යෙදීමේ විකල්පය සාධාරණ හෙවත් කළහැකි වන්නේ, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවාවන් ලාභ නොලබන පදනම මත හෝ මූලිකවම ලාභ නොලබන පදනම මත සපයන සහ එබඳු තැන්පතු එයට සංවලනය කළහැකි ලියාපදිංචි සාමාජිකත්වයක් ඇත්නම් පමණි.

කෙසේ වුවත්, ආයතනයක් “ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධානයක් විසින් එබඳු තැන්පතු” එහි කාර්යයන් කරගෙන යාම” සඳහා භාවිතා නොකළ යුතුය. ඇත්තෙන්ම, එය දිළිඳු සහ අවශ්‍යතා ඇති අය සඳහා කරනු ලබන සේවාවක කොටසක් ලෙස, නිදසුනක් ලෙස එබඳු ජනතාවගේ ඉතිරි කිරීම් ආරක්ෂා කිරීමක් ලෙස, පමණක්, එම තැන්පතු/ ලබාගැනීම් කිරීමට එයට හැකිය.

මුදල් මණ්ඩලය, අදාළ අනුමැතිය පිළිබඳව, එකිනෙක ඉල්ලීම්වල සුදුසුකම් සලකා බැලීමෙන් සහ එක් අවස්ථාවකදී නිකුත් කිරීම් පිළිබඳව එහි ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව, සලකා බැලීමට අවකාශ ඇත.

කෙසේ වුවත්, වර්තමාන ආර්ථික තත්ත්වය මත, ශ්‍රී ලංකාව විශේෂිත කොට මුදල් සමාගම් බදු, තැන්පතු භාරගන්නා ආයතන කිහිපයකම කඩාවැටීමද සමඟ සහ ලෝකයේ තත්ත්වය පොදුවේ සැලකීමේදී සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන කෙරෙහි අනුගමනය කෙරෙන දැඩි විධිමත් කිරීමේ ප්‍රවේශයද සලකා බැලීමේදී, මහ බැංකුව, එබඳු අයදුම්පත් සම්බන්ධයෙන් ඉතා ධනාත්මක ආකල්පයක් ගනු ඇතැයි සිතීම අපහසුය.

07. (දැනට පවත්නා) විවිධ අධීක්ෂණ ව්‍යුහයන් සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහිලා ඒවායේ සාපේක්ෂක නීතිමය බලයන් සංසන්දනය කිරීම.

යම්කිසි ආයතනයක් සංස්ථාගත කළ, ලියාපදිංචි කළ සහ/හෝ බලපත්‍රය දීමේදී පදනම් වූ නීතිය අනුව, අධීක්ෂණ ව්‍යුහය, ආයතනයෙන් ආයතනයට වෙනස් වේ. සෑම නීතියක්ම, එම නීතියේ කර්තව්‍යය සඳහා එයටම අයත්වූ අධීක්ෂණ ව්‍යුහයකින් සමන්විතය. තවද එක් ආයතනයක්, එක් අධීක්ෂණ ව්‍යුහයකට වැඩි සංඛ්‍යාවකට යටත් විය හැකිය. නිදසුනක් ලෙස, සමාගමක්, 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථා ගත වූ විට සහ, ඉදින් එම සමාගම, මුදල් සමාගම් පනතේ අර්ථය යටතට ගැනෙන මුදල් ව්‍යාපාරයක නියුක්ත වීමට කැමැත්තේ නම්, එබඳු සමාගමක් සමාගම් පනත යටතේ ඇති අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණයේ පරීක්ෂාවට යටත්වන අතර, ඒ සමාගම, මුදල් සමාගම් පනත යටතේ ඇති යාන්ත්‍රණයට සහ එහි විධිමත් කිරීම්වලට යටත්වේ.

පවත්නා අධීක්ෂණ ව්‍යුහයන් පිළිබඳව පහත ඇති කෙටි සාරාංශය, එම ආයතන හා සම්බන්ධව එම අධීක්ෂණ ව්‍යුහයන් පිහිට වූ ආයතන වර්ග සහ එකී භූත නීති පදනම් කරගෙන කර ඇත. කෙසේ වුවත්, ඇතැම් අධීක්ෂණ අධිකාරයන්, විවිධ වර්ගයේ ආයතනවලට ඉහළින් බලයක් භුක්ති විඳියි. එලෙස එක් ආයතනයක් කිසියම් අධිකාරයක පරීක්ෂණයට යටත් වීම මූලිකවම රඳා පවත්නේ එම ආයතනයේ ව්‍යාපාර කටයුතු අනුවය.

1980 අංක 31 දරන ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම) පනතේ විෂය පථය යටතට ගැනෙන ආයතන

අංක 2 දරන ප්‍රශ්නයට, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා පනත පිළිබඳව, අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න.

ස්වේච්ඡා සමාජ සංවිධාන පනත, අධීක්ෂණ ආයතන දෙකකට විධාන සලස්වයි.

- ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පිළිබඳ රෙජිස්ටාර්වරයා සහ ඔහුගේ නියෝග යටතේ සේවය කරන සහකාර සහ නියෝජ්‍ය රෙජිස්ටාර්වරු
- ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා විෂයය භාර අමාත්‍යවරයා (“අමාත්‍යවරයා”)

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන යටතේ, ස්වේච්ඡා සමාජ සංවිධාන රෙජිස්ටාර්වරයා වෙත පහත දැක්වෙන බලතල පැවරී ඇත.

(අ) ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා පනත යටතේ ස්වේච්ඡා සමාජ සංවිධානයක් ලියාපදිංචි කිරීම/ ලියාපදිංචිය ප්‍රතික්‍ෂේප කිරීම

(ආ) ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන විසින්, සතුටුදායක සේවා තත්ත්වයක් පවත්වාගෙන යන්නේ දැයි තහවුරු කරගැනීම සඳහා මෙම පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද ස්වේච්ඡා සංවිධානයක් පිහිටුවා ඇති ස්ථානයකට, දවසේ සාධාරණ වේලාවකදී ඇතුළු වීම සහ පරීක්‍ෂා කිරීම.

(ඇ) එබඳු සංවිධානයක් විසින් කරන ලද යම් වංචාවක්, හෝ අරමුදල් වල ව්‍යාජභරණයක් පිළිබඳව යම් දෝෂාරෝපනයක් පිළිබඳව අමාත්‍යවරයාගේ අවධානයට යොමු කිරීම.

(ඈ) එම සංවිධානයේ විධායක කමිටුවේ සියලුම හෝ බහුතරයක් සාමාජිකයන්ගේ ලිඛිත ඉල්ලීම, හෝ එම සංවිධානයේ නිලතල දරන්නන්ගේ හෝ අමාත්‍යවරයාගේ එකඟත්වය මත, එම සංවිධානයේ විධායක කමිටුවේ යම් රැස්වීමකට හෝ එම සංවිධානයේ සාමාජිකයන්ගේ මහ සභා රැස්වීමකට හෝ සහභාගිවීම. (එසේ සහභාගි වන රෙජිස්ටාර්වරයාට හෝ නිලධාරියාට එම රැස්වීමේදී ඡන්ද බලය හිමි නොවේ.)

ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනතේ විධිවිධාන යටතේ, අමාත්‍යවරයාට, අදාළ පරිදි, පහත සඳහන් බලතල භාවිතා කළහැකිය.

(අ) මේ පනතින් නියම කර ඇති කරුණු සම්බන්ධයෙන් හෝ නියෝග පැනවීමට බලය දී ඇති කරුණු සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍යවරයා විසින් නියෝග පනවනු ලැබිය හැකිය.

(ආ) ලියාපදිංචි කරන ලද ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධානයකට එරෙහිව ඉදිරිපත් කරන වංචාවක් හෝ ව්‍යාජභරණයක් පිළිබඳව, පරීක්‍ෂණ සභාවකට යොමු කිරීම (පරීක්‍ෂණ සභාවේ සාමාජිකයන් පත් කිරීමේ හා නම් කිරීමේ බලතල අමාත්‍යවරයා වෙත පැවරේ.)

(ඇ) ඉහත සඳහන් කළ පරිදි සංයුක්ත වූ පරීක්‍ෂණ මණ්ඩලයක් විසින්, ස්වේච්ඡා සංවිධානයකට එරෙහිව, වංචාවක් හෝ ව්‍යාජභරණයක් හෝ පිළිබඳව හේතු දක්වන වාර්තාවක් ඇති විට, සහ එබඳු වංචාවක් හෝ ව්‍යාජභරණයක් සංවිධානයේ මුදල් කළමනාකරණය පිළිබඳව බලපාන බවට සහ පවත්නා විධායක කමිටුව විසින් එම සංවිධානයෙහි කටයුතුවල නිරතවීම, නිසා පොදු යහපතට බලපෑමක් වියහැකි බවට අමාත්‍යවරයා සැඟිමකට පත්වන්නේ නම්, ස්වේච්ඡා සමාජ සංවිධාන පනතේ දක්වා ඇති ආකාරයට කළමනාකරණ අන්තර්කමිටුවක් පත්කිරීමට අමාත්‍යවරයාට හැකිය.

(ඈ) නීතිය අනුව, අවශ්‍ය පියවර ගැනීම සඳහා, පරීක්‍ෂණ සභාවේ වාර්තාව අදාළ බලධාරීන් වෙත යොමු කිරීම.

2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතේ විෂය පථය යටතට ගැනෙන ආයතන

එහි විධිවිධාන යටතේ සංස්ථාගත/ ලියාපදිංචි කරනු ලැබ ඇති සමාගම් පිළිබඳව කටයුතු කරන මූලික නීතිය, 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතයි. සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත/ ලියාපදිංචි ආයතන පිළිබඳ සාමාන්‍ය අධීක්‍ෂණ කටයුතු කිරීමේ බලතල, සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල් කාර්යාලයේ සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල් වෙත පැවරී ඇත.

සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කිරීමේ/ ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය පිළිබඳව, කරුණාකර, ප්‍රශ්න අංක 2 හා 4 සඳහා අපගේ පිළිතුරු බලන්න.

සමාගම් පනත අනුව, යම්කිසි සමාගම් කටයුත්තක් හෝ ලේඛණයක් හෝ දැන්වීමක් රෙජිස්ටාර් ජනරාල් වෙත වාර්තා ගත කළයුතු යැයි විධි විධානයක් හෝ නියම කරනු ලැබීමක් වේ නම්, සමාගම් විසින් එසේ කළයුතුය. මෙම වාර්තා ගතකිරීම සහ නීතිමය අවශ්‍යතා අනුගමනය කිරීමේ, සමාගම සංස්ථාගත කළ/ ලියාපදිංචි කළ අවස්ථාවේ සිට ඇවර කිරීම දක්වා සිදු කළයුතුය. සමාගම් පනතේ, සඳහන් ආකාරයට එහි සඳහන් ක්‍රියා පටිපාටි සහ විධිවලට අනුකූල නොවුවහොත් සමාගම සහ සමාගමේ සෑම වගකිව යුතු නිලධාරියෙකුම වරදකරු වන අතර, සමාගම් පනතෙහි දක්වා ඇති ආකාරයේ වරදකට වරදකරු ලෙස සලකනු ලැබිය හැකිය.

සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද ආයතන සම්බන්ධයෙන්,

- (අ) පාලනමය හා විමර්ශනාත්මක සහ
 - (ආ) අර්ධ අධිකරණ
- ස්වභාවයේ බලතල, රෙජිස්ටාර් ජනරාල් වෙත පැවරී ඇත.

ඒ අනුව, සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල්, පහත පරිදි කටයුතු කළයුතුය

- නියමිත මුදල ගෙවීමෙන් පසු යම් උනන්දුවක් ඇති පක්‍ෂයකට ලේඛණ බලා පරීක්‍ෂා කළහැකි වන පරිදි සමාගම් පනත යටතේ සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල් වෙත වාර්තා කළයුතු හෝ එවනු ලබන ලේඛණ පවත්වා ගෙන යාම,
- සමාගම් පනත යටතේ ඔහුගේ යුතුකම් ඉටුකිරීම සඳහා අවශ්‍ය වියහැකි යම් තොරතුරක් ලබාදීමට හෝ ඉදිරිපත් කිරීමට සමාගමෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකිය.
- සමාගම් පනත යටතේ පැහැර හැරීම් කරන සමාගම්වලට එරෙහි උසාවියේ නඩු පැවරිය හැකිය
- කිසියම් පුද්ගලයකු සමාගමේ නිලධාරියකුට සිටියදී සමාගමේ කටයුතු කළමනාකරණ කිරීම සම්බන්ධව,

වරදක් කර ඇති බවට විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු වේ නම්, සහ සමාගමේ පාලනය යටතේ ඇති හෝ සමාගමේ පොත්පත් හෝ ලේඛනවල වරද සිදු කිරීමට අදාළ සාක්ෂි ඇති බවට සාධාරණ හේතු වේ නම්, අධිකරණයේ අවසරය ඇතිව, සමාගමේ එම පොත්පත් හෝ වාර්තා ඉදිරිපත් කරන ලෙස නියෝග කිරීමට පියවර ගත හැකිය.

සමාගම් පනත යටතේ දක්වා ඇති වැරදි සඳහා වරදකරු බවට පත් කිරීම අධිකරණයට පමණක් කළහැකි වුවද, සුදුසු යැයි තමා අදහස් කරන්නේ නම්, ඒ වෙනුවට උසාවියේ නඩු පැවරීමක් නොකර, හෝ නඩු පවරනු ලැබ ඇති අවස්ථාවකදී, එබඳු වරදකට සමාගමට හෝ නිලධාරියෙකුට එරෙහිව නීති කටයුතු කරගෙන යාම වෙනුවට, දඬුවම් ලබාදීම සුදුසු යැයි තමන් අදහස් කරන්නේ නම්, සමාගමෙන් හෝ නිලධාරියාගෙන් රෙජිස්ටාර් සුදුසු යැයි අදහස් කරන යම්, මුදලක් භාරගැනීමට හැකිය.

සීමාසහිත පොදු සමාගම

සෑම සීමාසහිත පොදු සමාගමක්ම, සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද හෝ ලියාපදිංචි කරන ලද සමාගමකි. සමාගම් පනත අනුව, සීමාසහිත පොදු සමාගමක් වගකීම් සීමිත සමාගමකි. කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළෙහි ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතියට අනුව, සමාගමක්, මහජනයාට කොටස් නිකුත් කළ විට, නීතිය ඉදිරියේ එය සීමාසහිත පොදු සමාගමක් වේ. ඒ නිසා, එබඳු සමාගමක්, සමාගම් පනතේ අවශ්‍යතා වලට අමතරව, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතියට අනුගත විය යුතුය. ඒ නිසා, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ප්‍රසිද්ධ අර්ථයක් හෙවත් ඉදිරිපත් කිරීමක් මගින්, මුදල් එක්රැස් කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතියට සහ ඒ යටතේ ඇති අධීක්ෂණ ව්‍යුහය අවබෝධ කරගත යුතුය.

කොළඹ කොටස් හුවමාරුව 1987 අංක 36 දරන ශ්‍රී ලංකාවේ සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභා පනත (Securities and Exchange Commission Act) යටතේ බලපත්‍ර නිකුත් කර ඇති බලපත්‍රලාභී කොටස් වෙළඳ පොළකි. (කරුණාකර 2 වන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු වශයෙන් දී ඇති අපගේ සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනත පිළිබඳව විශ්ලේෂණය බලන්න) ඒ අනුව, සමාගමක මහජන කොටස් නිකුත් කිරීමක් කළ හැක්කේ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ මගින් පමණි. සුරැකුම්පත් හා කොමිෂන් සභා පනත යටතේ පිහිටුවා ඇති සුරැකුම්පත් හා කොමිෂන් සභාව මේ අනුමැතිය සහිතව කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ විසින් ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතියට පළකරනු ලැබ ඇත. ඒ අනුව, කොළඹ කොටස් හුවමාරුව වෙත, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව විසින් පවරනු ලැබ ඇති බලතල අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම සීමාසහිත පොදු සමාගම් පිළිබඳව අධීක්ෂණ ආයතනය/ විමසුම් යාන්ත්‍රණය වන්නේ කොළඹ කොටස් හුවමාරුවයි.

සීමාසහිත පොදු සමාගම්වල සියලු අංශ, ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතියට වලින් විධිමත් කෙරේ. එම අංශ නම්,

සංස්ථා ප්‍රකාශය/ හැඳින්වීමේ ලේඛණයේ ඇතුළත් දේ ඇතුළු කොටස් මහජන නිකුතුවට අදාළ නීතිරීති සුරැකුම්පත් ඉදිරියටත් නිකුත් කිරීම, සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ අඩංගු දේ, ආයතන පාලනය (මේ සම්බන්ධ විස්තර සඳහා කරුණාකර, ප්‍රශ්න අංක 8 සඳහා අපගේ පිළිතුරු බලන්න) අඛණ්ඩ ලැයිස්තුගත කිරීමේ අවශ්‍යතා සහ ආයතන අනාවරණයන් ආදියයි. බලාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක්ද, ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතිරීතිවලට ඇතුළත් වේ. පත් කරන ලද විධිමත් කිරීමේ ආයතනය ලෙස, සීමාසහිත පොදු සමාගම්, ලැයිස්තුගත නීතිරීතිවල දක්වා ඇති පරිදි අවශ්‍යතා සපුරාලන බවට වගබලා ගතයුතුයි. තවද, අනුගතවීම සහතික වීම සඳහා නීතිරීති බලාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක්ද අන්තර්ගත කර ඇත.

නීතිරීති දක්වා ඇති ඇතැම් කරුණු පිළිබඳව, සෘජු බලතල කීපයක්, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව ක්‍රියාත්මක කරයි.

1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතේ විෂය පථයට ගැනෙන ආයතන

බැංකු පනත, ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු පාලනය කරයි.

බැංකු හා සම්බන්ධ විධිමත් කිරීමේ හා අධීක්ෂණය කිරීමේ කාර්යයන්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරගෙන යනු ලැබේ. බැංකු අධීක්ෂණය, බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බැසල් කමිටුව මගින් දක්වා ඇති බැංකු අධීක්ෂණයේ පිළිගත් ප්‍රමිතීන් අනුව සිදු කරනු ලැබේ.

(දුරස්ථ ස්ථානගත වූ ප්‍රවීක්ෂණ) ක්‍රමය යටතේ, බැංකුව විසින් තම මෙහෙයුම් පිළිබඳව කලින් කල ඉදිරිපත් කරනු ලබන තොරතුරු පදනම් කරගෙන, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්/ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් අභිමතාන්ත්‍රණය කෙරේ. කලින් කළ එවනු ලබන තොරතුරු වලට පහත දේ ඇතුළත් වේ. එනම්, තැන්පතු හා අත්තිකාරම් සඳහා සතිපතා පොළී අනුපාතය, තෝරාගත් මූල්‍ය තොරතුරු පිළිබඳ මාසික වාර්තා, වත්කම් හා බැරකම්, ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම්, ආදායම හා වියදම පිළිබඳ කාර්තුමය වාර්තා, ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් බව, සාධනයක් නැති ණය/ අත්තිකාරම්, වර්ගීකරණය කරන ලද අත්තිකාරමේ සහ බොල්ණය සහ සැක සහිත අත්තිකාරම් සඳහා වෙන් කිරීම්, කොටස්වල ආයෝජන, බැංකු අධ්‍යක්ෂවරුන් හට ලබාදී ඇති අනුග්‍රාහක, අධ්‍යක්ෂවරයෙකුට සහ සමීපතම ඥාතීන් හට සෑහෙන සම්බන්ධතාවයක් ඇති කරුණු, පොළී විස්තීරණ, බැංකුවල කොටස් අයිතිය පිළිබඳ අර්ධ වාර්ෂික වාර්තා සහ කාර්තුමය මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ විගණනය කළ වාර්ෂික මුදල් ප්‍රකාශ ආදියයි.

බැංකු පනත සහ මුදල් මණ්ඩල පනත්වල විධිවිධාන අනුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු/ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු, වර්ෂ දෙකකට වරක්, ව්‍යවස්ථා කාල විමර්ශණයකට ලක්විය යුතුය.

බැංකු අවදානම් හඳුනාගැනීම පාදක කරගත් අවදානම් පරීක්ෂණ ක්‍රමය, මෙම අවදානම් කළමනාකරණය, සහ මෙම අවදානම් ලිහිල් කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සම්පත් තක්සේරුව ඇතුළු ස්ථානීය අධීක්ෂණ කාර්යය, ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් කැමල් ආකෘතිය (ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණත්වය, වත්කමේ ගුණාත්මක බව, කළමනාකරණය, ඉපයීම් සහ ද්‍රවශීලතාවය) පදනම් කරගත් පරීක්ෂණය සමඟ පරීක්ෂණය සමඟ පරිපූරක කරගෙන, පැවැත්වේ.

ඊට අමතරව, ව්‍යවස්ථානුකූල අදාළ වන නීති හා රෙගුලාසිමය අවශ්‍යතා පිළිබඳව බැංකුවේ අනුගත බව, අභ්‍යන්තරික පාලනය සහ ආයතනික පාලනය පිළිබඳ ප්‍රමිතීන්ද තක්සේරු කෙරේ. විවික්ෂණික අවශ්‍යතාවයන්, පිළිබඳ අනුගත වීම්, මූල්‍ය තත්ත්වයන් බැංකුවක පාලන හා පද්ධති පිළිබඳ දුර්වලතා සහ උණනා පිළිබඳව, අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීමේ පිළිවෙත් කරගෙන යනු ලබන බවට සහතික වීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් අදාළ බැංකුවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අවධානයට යොමු කෙරේ.

සෑම කාලපරිච්ඡේදයක් අවසානයේදීම මාස දෙකක් තුළදී, සෑම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්/ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් විසින්ම, තම ප්‍රධාන සාධන දර්ශක ඇතුළත්වූ කාර්තුමය සහ වාර්ෂික විගණනය කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශ, භාෂා තුනෙන්ම සිංහල, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි පුවත්පත්වල පල කිරීම අවශ්‍ය වේ.

(අ) බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ බලතල
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු කටයුතු අංශයේ ප්‍රධානියා ("බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂවරයා") පහත සඳහන් මතයක් සහිත වේ නම්, එනම්;

- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් විසින් සිය ව්‍යාපාරික කටයුතු කිරීමේදී, එහි මුදල් තැන්පත්කරුවන් කෙරෙහිවූ ඒ බැංකුවේ බැඳීම් වලට හානියක් සිදුවිය හැකි හෝ ඒ බැංකුවේ බැඳීම් ඉටු කිරීමට ඒ බැංකුවට නොහැකි වන ප්‍රතිඵලයක් ඇති වියහැකි, අනාරක්ෂිත හෝ අස්ථිර ක්‍රියාවලියක එම බැංකුව නිරතව සිටින බව; හෝ,
- බැංකු පනතේ විධිවිධාන හෝ බැංකු පනත යටතේ සකස් කරන ලද හෝ දෙන ලද රෙගුලාසි, මඟ පෙන්වීම්, නියෝග හෝ අනෙකුත් අවශ්‍යතාවයන් හෝ බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂවරයාගේ මතය අනුව බැංකු හා මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳව වෙනත් ලිඛිත නීතියක් පිළිබඳව කඩ කරන බව හෝ ඉටු නොකරන බවට,

ඒ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුව/ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුව වෙත,

- (i) එවැනි යම් ක්‍රියාවලියක හෝ කඩ කිරීමක නොයෙදෙන ලෙස හෝ යෙදීමෙන් වලකින ලෙස; හෝ,
- (ii) බැංකු පනතේ හෝ බැංකු පනත යටතේ සාදන

ලද හෝ දෙන ලද යම් රෙගුලාසියක, නියමකයක නියෝගයක හෝ වෙනත් අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කරන ලෙස හෝ,

- (iii) එවැනි ක්‍රියාවලියක හෝ කඩ කිරීමක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඇතිව තත්ත්වයන් නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියා ගන්නා ලෙස,

බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් නියමයක් නිකුත් කරනු ලැබිය හැකිය.

(ආ) මුදල් මණ්ඩලයේ නියමයන්,
බැංකු ක්‍රමයේ ශක්තිමත් භාවය සහතික කිරීම සඳහා, මුදල් මණ්ඩලය විසින්, බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන වල කළමනාකාරීත්වය පිළිබඳව වරින් වරට නියමයන් නිකුත් කළහැකි අතර, ඒවා පහත පරිදි වේ. ප්‍රාග්ධනය, සංචිත අරමුදල්, ද්‍රවශීලතා අරමුදල්, ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණ අනුපාතය ආදිය පවත්වා ගෙන යාම, යම් බැංකුවක් විසින් ඇති කළහැකි/ ඇතිකළ නොහැකි අත්තිකාරම් වර්ගයන්, ඇප සහිත අත්තිකාරම් පිළිබඳව පවත්වා ගෙන යායුතු අන්තයන්, එක් ණය ගැණුම්කරුවකුට/ සමාගම් කණ්ඩායමකට දියහැකි උපරිම අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය, බැංකුවක උපරිම කොටස් අයිතිය ආදියයි.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් /බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් විසින් තීරණය කරන ලද බොල්ණය හා සෑක සහිත ණය හා සම්බන්ධව සාමාන්‍ය හා විශේෂ විධිවිධාන පැනවීමට බලතල මුදල් මණ්ඩලය සතුය.

1988 අංක 78 දරන මූල්‍ය සමාගම් විෂය පථයට ගැනෙන ආයතන

මූල්‍ය සමාගම් පනතේ විධිවිධාන අනුව, මූල්‍ය සමාගම් ලියාපදිංචි කිරීමේ සහ එම පනත යටතේ නියමයන් නිකුත් කිරීමේ බලධාරියා වන්නේ මුදල් මණ්ඩලයයි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයා, බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය ආයතන වල මෙහෙයුම් පිළිබඳව අධීක්ෂණමය කාර්යයන් ඉටු කරයි.

(අ) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයාගේ බලතල

අධ්‍යක්ෂවරයාට, ඕනෑම වේලාවක, ඕනෑම මූල්‍ය සමාගමක පොත්පත් සහ ගිණුම් පරීක්ෂා කර ඕනෑම පරීක්ෂණයක් පිළිබඳව වාර්තාවක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපතිවරයා වෙත වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළහැකිය.

අධ්‍යක්ෂවරයාට හෝ ඔහුගේ බලය ලත් නිලධාරියෙකුට පහත කරුණු පිළිබඳව කටයුතු කළහැකිය.

- මූල්‍ය සමාගමක අධ්‍යක්ෂවරයකුට, කළමනාකාරවරයකුට, සේවකයකුට හෝ මුදල් සමාගම් විගණකවරයාට ඕනෑම දිවුරුමක්/ ප්‍රතිඥාවක් සහතික කිරීම;

- එබඳු යම් පුද්ගලයකුට මූල්‍ය සමාගමේ කටයුතු හා සම්බන්ධව තොරතුරු ලබාදීම, සහ තම භාරයේ / අයිතිය යටතේ ඇති සමාගමේ කටයුතු හා සම්බන්ධ පොත්පත්, වාර්තා හෝ ලේඛණ ඉදිරිපත් කිරීම, නියම කිරීම;
- මූල්‍ය සමාගමක අයථා කළමනාකරණය පිළිබඳව සාක්ෂි ඇති අවස්ථාවකදී, එබඳු පුද්ගලයකුට මුදල් සමාගමේ ගිණුම්, අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් බලය පවරනු ලබන විගණකවරයකුට ඉදිරිපත් කරන ලෙස නියම කිරීම;

ඉහත කරුණු වලට අමතරව, මුදල් සමාගමක සැබෑ තත්ත්වය තහවුරු කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය යැයි අධ්‍යක්ෂවරයා අදහස් කරන්නේ නම්, පහත සඳහන් ක්‍රියා කළහැකිය.

- එබඳු සමාගමක් හා සම්බන්ධ තොරතුරු ඇති යම් පුද්ගලයකුට එබඳු තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට හෝ තොරතුරු පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පුද්ගලිකව සහභාගිවන ලෙස නියම කිරීම; සහ / හෝ,
- දැනට හෝ යම්කිසි අදාළ අවස්ථාවක හෝ, මූල්‍ය සමාගමක පාලක සමාගමක්/ පාලිත සමාගමක්වීද, හෝ මූල්‍ය සමාගමේ පාලක සමාගමේ පාලිත සමාගමක්වීද හෝ මූල්‍ය සමාගමක ආශ්‍රිත සමාගමක්වීද, එසේ නම් එම සමාගමේ ව්‍යාපාර පරීක්ෂා කිරීම.

(ආ) මුදල් මණ්ඩලයේ නියමයන්

මූල්‍ය සමාගම්වල, ව්‍යාපාර කරගෙන යාමට අදාළ පහත සඳහන් ආකාර ගැන, මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ, මූල්‍ය සමාගම් වලට නියමයන් ලබා දීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයට හැකිය.

- (i) ඒ සමාගම් විසින් තැන්පතු භාරගනු ලැබිය හැකි නියමයන් සහ කොන්දේසි, ඒ තැන්පතු මත ගෙවිය යුතු උපරිම පොළී ප්‍රමාණ සහ තැන්පතු භාරගනු ලැබිය හැකි උපරිම කාලසීමාවන්, එක් ගිණුමක හෝ ඊට වැඩි ගිණුම් ගණනක, එක් තැනැත්තකු නමින් සමාගමක් වෙත තැන්පත් කළහැකි උපරිම මුදල් ප්‍රමාණය.
- (ii) ඒ සමාගම් විසින් ණයක්, ණය පහසුකමක් හෝ යම් වර්ගයකට අයත් මූල්‍ය ප්‍රතියෝජනයක් ප්‍රදානය කරනු ලබන්නේ යම් නියමයන් වලට හා කොන්දේසි වලට යටත්වද, යම් නියමයන් හා කොන්දේසි, ඒ ණය, ණය පහසුකම් හෝ වෙනත් වර්ගවලට අයත් මූල්‍ය ප්‍රතියෝජන මත අය කරනු ලැබිය හැකි උපරිම පොළී අනුපාතිකයක් සහ ඒ ණය ප්‍රදානය කරනු ලැබිය හැකි උපරිම කාලසීමාව;
- (iii) කොමිස් මුදල්, වට්ටම්, ගාස්තු හෝ වෙනත් ලැබීම් නැතහොත් කවර හෝ ගෙවීම් ආකාරයෙන් ඒ සමාගම්වලට ගෙවනු ලබන නැතහොත් ඒ සමාගම් වලට ගෙවනු ලබන නැතහොත් ඒ සමාගම් විසින් අයකරනු ලබන උපරිම අනුපාතයන්;

(iv) යම් කුලී සින්තක්කර ගිවිසුමක් මත අදාළ කුලියට ගන්නකු විසින් කරනු ලැබිය යුතු අවම මූලික ගෙවීම;

(v) ඒ සමාගම් විසින් ආයෝජනය කරනු ලැබිය හැක්කේ යම් නියමවලට සහ කොන්දේසි වලට යටත්වද, ඒ නියම හා කොන්දේසි.

(ඇ) මුදල් මණ්ඩලයේ අනෙකුත් බලතල

ඉහත කරුණු වලට අමතරව මුදල් මණ්ඩලයට පහත බලතල ඇත.

- පනත යටතේ නීතිරීති සෑදීම සඳහා බලය ලැබී ඇති කරුණු ගැන හෝ මූල්‍ය සමාගම් ලියාපදිංචි කිරීම, වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තු, පනත යටතේ සම්පූර්ණ කළයුතු ආකාරී පත්‍ර සහ මූල්‍ය සමාගම් විසින් පළ කරන දැන්වීම් පිළිබඳව නීතිරීති පැනවීම.
- මණ්ඩලය විසින් පාලනය හා කළමනාකරණය සිය යටතට ගන්නා ලද මූල්‍ය සමාගමක් සමඟ තැන්පත්කරුවකු ඇතුළත් වූ ගිවිසුමක් නැවත විමර්ශනය කිරීම සහ එම කොන්ත්‍රාත්තුවේ නියමයන් වෙනස් කිරීම
- එබඳු මූල්‍ය සමාගමක්, වෙනත් පුද්ගලයකු/යන් සමඟ ඇති කර ගන්නා ලද ගිවිසුමක් නැවත විමර්ශනය කිරීම, සහ ණය කරුවන්ගේ හෝ තැන්පත්කරුවන්ගේ යහපත පිණිස විධිමත් සැලකිල්ලක් නොගෙන කර ඇති ගිවිසුමක් හෝ විවක්ෂණ වාණිජ ගිවිසුමක් නොවන අවස්ථාවකදී එය වෙනස් කිරීම.

2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතේ විෂය පථයට ගැනෙන ආයතන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණය යටතට ගැනෙන සියලුම ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතනයයි.

(අ) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයාගේ බලතල.

පහත හේතූන් මත ඕනෑම කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතනයක ලියාපදිංචිය අත්හිටුවීමට හෝ අවලංගු කිරීමට බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයාට හැකිය.

- (i) ලියාපදිංචි කිරීමෙන් මාස 12 ඇතුළත ව්‍යාපාරික කටයුතු ආරම්භ කිරීමට අපොහොසත් වීම;
- (ii) කල්බදු මූල්‍යකරණ කටයුතු කරගෙන යාම නතර කිරීම;
- (iii) ණය හිමියන් සමඟ ණය සම්මතයකට එළඹ තිබීම, ඇවර කර තිබීම හෝ විසුරුවා හැර තිබීම;

- (iv) ස්වකීය බදු ගැනුම්කරුවන්ගේ යහපතට හානිකර වියහැකි අන්දමින් ස්වකීය ව්‍යාපාරික කටයුතු කරගෙන යාම;
- (v) බදු ගැනුම්කරුවන්, ණය හිමියන් හෝ සැපයුම්කරුවන් කෙරෙහි ඇති ස්වකීය බැඳීම් ඉටු කිරීමට නොහැකි වීම
- (vi) පනතෙහි විධිවිධාන නියෝග කිසිවක් හෝ නියෝගයක් හෝ ඒ යටතේ දෙන ලද විධාන කිසිවක් කඩ කරමින් ක්‍රියා කිරීම

පහත දැක්වෙන කරුණු පිළිබඳව වූ විධිවිධාන ද ඇතුළුව, ස්වකීය කාර්යයන් කරගෙන යාමේදී, ලියාපදිංචි කරන ලද කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතනයක් විසින් කාර්යක්ෂම සේවාවක් පවත්වා ගෙන යාමට වග බලා ගැනීම පිණිස තමා සලකන සාමාන්‍ය විධිවිධාන නිකුත් කිරීමේ බලය, අධ්‍යක්ෂවරයාට ඇත්තේය.

- (i) ලියාපදිංචි කරන ලද ආයතන විසින් අය කරනු ලැබිය යුතු උපරිම පොළී ප්‍රමාණයන්
- (ii) ගෙවීම් එකතු කිරීමේ ක්‍රමය හා සම්බන්ධ කරුණු
- (iii) ගිණුම් පොත් හෝ වෙනත් වාර්තා හෝ ලේඛණ පවත්වාගෙන යායුතු ආකෘතිය හා ආකාරය
- (iv) කල්බදු මූල්‍යකරණයේ නියමයන් සහ කොන්දේසි
- (v) එහි කල්බදු මූල්‍යකරණ වල වටිනාකම සැලකිල්ලට ගනිමින් ලියාපදිංචි කරන ලද ආයතනයකට තිබිය යුතු අවම ගෙවා නිම් ප්‍රාග්ධනය හා සංචිත
- (vi) ලියාපදිංචි ආයතනයක ගෙවා නිම් ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත සැලකිල්ලට ගිනිමින්, අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි කවරවූ හෝ එක් තැනැත්තකුට, තැනැත්තන් කණ්ඩායමකට, හෝ මූල්‍යකරණ වල උපරිම වටිනාකම
- (vii) ලියාපදිංචි කරන ලද ආයතනයේ ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත,
- (viii) යම් උපකරණයක් හෝ විවිධ වර්ගවල උපකරණ සඳහා බදු ගැනුම්කරුවකු විසින් කිරීමට නියමිත අවම ආරම්භක ගෙවීම, ඒ අවමය, උපකරණයේ වටිනාකමෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ප්‍රකාශ කරනු ලැබිය යුතුය.
- (ix) බොල් සහ අඩමාන ණය සම්බන්ධයෙන් විධිවිධාන

(ආ) අමාත්‍යවරයාගේ බලතල
නියම කරනු ලැබිය යුතු යැයි පනතින් නියමිත හෝ නියෝග සෑදිය යුතු යැයි බලයදී ඇති යම් කරුණක් සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍යවරයා විසින් නියෝග නිකුත් කරනු ලැබිය හැකිය.

සමිති ආඥා පනතේ විෂය පථයට ගැනෙන ආයතන

(අ) සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල්ගේ බලතල
ලියාපදිංචි සමිති සම්බන්ධයෙන් අධීක්ෂණ ව්‍යුහයන්, සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද/ ලියාපදිංචි කරන ලද සමාගම් සම්බන්ධ ව්‍යුහයකට බොහෝ දුරට සමානය. සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල්, සමිති ආඥා පනත යටතේද රෙජිස්ටාර්වරයාද වේ. සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි/ සංස්ථාගත කරන ලද සමාගම් ආකාරයට ම සමාගම් රෙජිස්ටාර්වරයා

- (i) පරිපාලනමය හා විමර්ශන, සහ
- (ii) අර්ධ අධිකරණ

යන දෙ ආකාරයේ බලතල, සමිති ආඥා පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද ආයතන සම්බන්ධයෙන් ද සතු වේ.

රෙජිස්ටාර්වරයාගේ බලතල අතර, අමාත්‍යවරයාගේ කැමැත්ත ඇතිව.

- සාමාජිකයන් නිශ්චිත සංඛ්‍යාවක ඉල්ලීම මත, සමිතියේ කටයුතු පිළිබඳව විමර්ශනය කර වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීමට පරීක්ෂකවරයකු පත් කළහැකිය; සහ
- සමිතියේ විශේෂ රැස්වීමක් කැඳවීමටත්, එම රැස්වීමේදී සාකච්ඡා කළයුතු කරුණු පිළිබඳව නියමයක් දීමටත් හැකිය.

සමාගම් පිළිබඳ රෙජිස්ටාර් ජනරාල්වරයා හට සමිති සම්බන්ධයෙන් අතිරේක බලතල පවරනු ලැබ ඇත. ඒ අතර, සමිතියක ඉල්ලීමක් මත, එය සුදුසුයැයි තමා සැහීමකට පත්වන්නේ නම්, හෝ වංචාවක් හෝ වැරදීමකින් හෝ සමිතියේ ලියාපදිංචිය පිළිගැනීම මත එය ලියාපදිංචි කර ඇති බවට සනාථ වන්නේ නම්, අමාත්‍යවරයාගේ කැමැත්ත ඇතිව හෝ නීති විරෝධී කාර්යයක් සඳහා සමිතිය පවත්වන්නේ නම් හෝ, ආඥා පනතේ කිසියම් විධිවිධානයක් උල්ලංඝනය කළ බවට රෙජිස්ටාර්වරයාගේ දැන්වීමකින් පසු හෝ පැවැත්ම අවසන් වීම මත අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය මත, සමිතියේ ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීම වේ.

සමිතිය සහ සාමාජිකයකු/ සාමාජිකයකු බවට අයිතිය කියාපාන පුද්ගලයකු සහ සමිතිය අතර, ආරවුලක් වේ නම්, ඒ පිළිබඳව විමසා තීරණය කිරීමේ බලතල ද සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල්වරයා සතුය.

(ආ) අමාත්‍යවරයාගේ බලතල
අමාත්‍යවරයාට, වෙනත් දේ අතර, ආඥා පනත යටතේ ලියාපදිංචි කිරීම හා ක්‍රියා පටිපාටිය, භාවිතා කළයුතු ආකෘති පත්‍ර, සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල්වරයාගේ යුතුකම් හා කාර්යයන්, සමාගම් රෙජිස්ටාර් ජනරාල් වෙත ඇති ලේඛණ පරීක්ෂා කිරීම සහ සමිති ආඥා පනත යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පොදු කටයුතු පිළිබඳව රෙගුලාසි පැනවිය හැකිය.

සමූපකාර සමිති පනතේ විෂය පථයට යටත්වන ආයතන

1972 අංක 5 දරන (සංශෝධිත) සමූපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි වන “සමූපකාර” යන වචනය එහි නමෙහි කිසියම් කොටසක්, සහිතව ව්‍යාපාරයක් කර ගෙන යන සමිති වේ නම්, ලියාපදිංචි වූ පසු එම සමිති විධිමත් කිරීම සම්බන්ධ දැඩි හා පුළුල් අධීක්ෂණමය ව්‍යුහයේ ඉතා වැදගත් අංශ පිළිබඳ පුළුල් පිරික්සුමක් පහත දැක්වේ.

සමූපකාර සමිති පනත, පොදු අධීක්ෂණ ආයතන දෙකක් සලස්වයි.

- (i) අවස්ථාව අනුව සමූපකාර සමිති සඳහා අමාත්‍යවරයා (“අමාත්‍යවරයා”)
- (ii) සමූපකාර සමිති රෙජිස්ටාර් (අමාත්‍යවරයා විසින් පත් කරනු ලබන සහ බලය පවරන ලද යම් නියෝජ්‍ය, ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර හෝ සහකාර රෙජිස්ටාර්වරු ඇතුළුව)

සමූපකාර සමිති පනතේ අධීක්ෂණමය බලතල, දළ වශයෙන් “පරිපාලනමය හා විධිමත් කිරීම්” සහ “අර්ධ අධිකරණ” ලෙස බෙදා වෙන් කළහැකිය.

පරිපාලනමය හා විධිමත් කිරීම්

සමූපකාර සමිති පනතේ VIII සහ IX පරිච්ඡේද, සමූපකාර සමිති රෙජිස්ටාර්වරයාගේ පරිපාලනමය සහ විධිමත් කිරීමේ යුතුකම් හා බලතල පිළිබඳව දක්වා ඇත.

- ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියේ කළමනාකරණ කමිටුවට පුද්ගලයන් නම් කිරීම සහ එහි සභාපති සහ/ හෝ උප සභාපති නම් කිරීම;
- සෑම ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියකින්ම වාර්ෂික ගිණුම් ප්‍රකාශන සහ ඔවුන්ගේ වාර්ෂික අයවැයෙහි පිටපතක් ලැබීම;
- සෑම ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියකම ගිණුම් වාර්ෂිකව විගණනය කිරීම (හෝ විගණනය කරවීම) සඳහා අයිතිය (වර්තමාන හෝ හිටපු නිලධාරීන්, නියෝජිතයින්, සාමාජිකයින් ආදීන් කැඳවීම, සහ ඔවුන් වෙතින්, සමිතියේ ගනුදෙනු හෝ එහි කටයුතු කළමනාකරණය පිළිබඳ වැදගත් කරුණු ලබාගැනීම, සහ ඔවුන්ගෙන් සමිතියේ කටයුතු පිළිබඳව පොත්පත් හෝ ලේඛණ ඉදිරිපත් කිරීමට සැලැස්වීම හෝ එම තැනැත්තන් භාරයේ ඇති සමිතිය සතු යම් මුදල්, ඇප හෝ වෙනත් දේපළ ඉදිරිපත් කරවීම);
- ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතිය සතු සියලුම පොත්පත්, ලේඛණ, ගිණුම් හා වාර්තා ඇප හා අතැති මුදල් වලට ප්‍රවේශය හා පරීක්ෂා කර බැලීමේ අයිතිය
- සමූපකාර පනතේ නීතිරීති හෝ සමූපකාර සමිති වලට අදාළ වෙනත් නීතිරීති හෝ රෙගුලාසි ආදියට පටහැනි අයුරින් කටයුතු කළ බවට විගණනයකදී (හෝ එය අවසානයේදී) සනාථ වුවහොත්, ලියාපදිංචි

සමූපකාර සමිතියක අරමුදල් යම් ගෙවීමක් හෝ භාවිතා කිරීමක් නිෂ්ප්‍රභා කිරීමට සහ ඒ නිසා ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියට, එබන්දක් කළ තැනැත්තකුගෙන් එලෙස උදාහරණයක් ඇතිවූ හෝ අහිමි වූ හෝ මුදලක් අය කර ගැනීමේ අයිතිය.

- තමාගේම අවශ්‍යතාවයක් හෝ ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියේ සාමාජිකයන්ගෙන් තුනෙන් එකක ඉල්ලීමක් මත, එම ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියේ ව්‍යවස්ථාව, සේවා හා මුදල් තත්ත්වය හෝ එහි පොත්පත් පරීක්ෂා කිරීමේ හෝ ඒ පිළිබඳව පරීක්ෂණයක් පැවැත්වීමේ අයිතිය;
- (ඉහත පරිදි පරීක්ෂණයකින් පසු අවශ්‍ය බවට රෙජිස්ටාර්වරයා සලකන්නේ නම්) ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක කාරක සභාවේ සාමාජිකයන් ඉවත් කිරීමට හෝ කමිටුව විසුරුවා හැර අත් කාරක සභා සාමාජිකයන්ගේ නව කාරක සභාවක් හෝ ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියේ අතුරු ව්‍යවස්ථා අනුව පත් කිරීමේ බලය;
- ඉහත පරිදි පරීක්ෂණයකින් පසුව, අවශ්‍ය බවට රෙජිස්ටාර්වරයා සලකන්නේ නම්) ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක ලියාපදිංචි තත්ත්වය අවලංගුකර, එය විසුරුවා හැරීමේ බලය;
- ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක ලියාපදිංචි තත්ත්වය අවලංගු කළපසු, එහි ඇවරකරු හෝ ඇවරකරුවන් ලෙස පුද්ගලයකු හෝ පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකු පත්කිරීමේ බලය, එබඳු ඇවරකරුවන්, රෙජිස්ටාර්වරයාගේ සෘජු පාලනය යටතේ මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කරනු ඇත.

අර්ධ අධිකරණ

- කාරක සහිතයන් ඉවත් කිරීම, කාරක සභාවක් විසුරුවා හැරීම හෝ ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක් විසුරුවා හැරීම හා සම්බන්ධ පාලනමය තීරණ පිළිබඳ ඇහුම්කන්දීම
- ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතිවල (සමූපකාර සමිති පනතේ දැක්වෙන ආකාරයට) බේරුම් කරුවකුට යොමුකිරීම හෝ තමාම එම ආරවුල නිරවුල් කිරීම. බේරුම් කිරීම තුළින් ප්‍රතිඵලය පිළිබඳ අභියාචනාවේ නම්, ඒවා රෙජිස්ටාර්වරයාගේ යොමු කෙරෙන අතර, එම නීතිය අවසානාත්මක වේ. (සමූපකාර සමිති පනත අනුව, සිවිල් අධිකරණයේ පිහිට නැත.)
- ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිතියක අතුරු ව්‍යවස්ථා නිර්වචනය පිළිබඳව ආරවුල් විනිශ්චය කර, අවසාන හා තීරණාත්මක තීරණය ලබාදීම.

අමාත්‍යවරයාගේ බලතල

සමූපකාර සමිති පනත යටතේ අමාත්‍යවරයාට පහත බලතල හිමිවේ.

- සමූපකාර සමිති පනතේ ප්‍රතිපත්ති සහ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම හෝ බලගැන්වීම සඳහා අවශ්‍ය යැයි සැලකෙන නියෝග නිකුත් කිරීම
- ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් යම් සමිතියක්, සමූපකාර පනතේ නියමයන්ගෙන් මුදා හැරීම
- යම් සමූපකාර සමිතියක් හෝ සමිති වර්ගයක්, සමූපකාර සමිති පනතේ විධිවිධාන වලින් සාමාන්‍ය හෝ විශේෂ නියෝගයක ආකාරයෙන් මුදාහැරීම හෝ අදාළ බව වෙනස් කිරීම හෝ එබඳු විධිවිධාන අදාළවන දිනය වෙනස් කිරීම.

අමාත්‍යවරයා සහ සමූපකාර රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා, යන්න එම අදාළ පනතේ සමූපකාර විෂයය භාර අමාත්‍යවරයා සහ එම පළාතේ සමූපකාර රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා යන වෙනස් කිරීම් සමඟ, බස්නාහිර, සබරගමුව හා මධ්‍යම පළාතේ සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තීන් වල අධීක්ෂණ ව්‍යුහයන්, සහ බලතල, ඒ අයුරින් දක්වා ඇත.

08. (මූල්‍ය ආයතන වල) පාලනය සහ වගවීම හා සම්බන්ධව පවත්නා නීති සහ, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කළමනාකරණය පිළිබඳව එම නීතිවල අදාළ බව පිළිබඳව විමර්ශනය :

කිසියම් ආයතනයකට, කිසියම් නීතියක්, පාලනය හා වගවීම පිළිබඳ කරුණු සම්බන්ධයෙන් අදාළ බව, එම ආයතනය, එම නීතියේ විෂය පථය යටතට ගැනෙන්නේද යන්න මත රඳා පවතී.

නිදසුන් වශයෙන්, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතිවල දක්වා ඇති ආයතන පාලනය හා වගවීම පිළිබඳ නියෝග අදාළ වන්නේ සීමාසහිත පොදු සමාගම්වලට පමණි. ඒවා, මූල්‍ය සමාගම් පනතේ අර්ථනුකූලව මූල්‍ය සමාගමකට අදාළ වන්නේද යන කරුණ රඳා පවත්නේ, එබඳු සමාගමක්, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත නියෝග අනුව ලැයිස්තුගත ආයතනයක්ද යන්න මතය.

1980 අංක 31 දරන ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීම)

පනතේ විෂය පථය යටතට ගැනෙන ආයතන කරුණාකර 7 වන කොටසේ සාකච්ඡාව බලන්න.

2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතේ විෂය පථයට ගැනෙන ආයතන

සාමූහික ආයතනවල සහ පාලනය හා වගවීම කළමනාකරණය අරමුණු කරගත් විධිවිධාන රාශියක් සමාගම් පනතේ දක්වා ඇත. ඉන් වැදගත් අංශ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- සමාගම කළමනාකරණය කිරීමේ බලතල පවරනු ලැබ ඇත්තේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයටයි. සමාගම් පනතින් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් පවරනු ලැබ ඇති එම සියලුම යුතුකම්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් සඳහා වශයෙන් සහ සමාගමේ උපරිම යහපත සඳහා ඉටුකළ යුතු හා සාධනය කළයුතු වේ. තවද, සමාගමක් විසින්, සමාගම් පනතේ හෝ සමාගම් ව්‍යවස්ථාවලියේ විධිවිධාන උල්ලංඝනය වන ආකාරයට කටයුතු කිරීමට හෝ එකඟ වීමට අධ්‍යක්ෂවරයෙකුට නොහැකිය. තම යුතුකම් ඉටුකරන අධ්‍යක්ෂවරයෙකු අනවධානයෙන් හා පූර්ණ නොසැලකිලිමත් කමින් කටයුතු නොකළ යුතුය. ඔහුගේ දැනුම හා අත්දැකීම් ඇති පුද්ගලයෙකුගෙන් සාධාරණ ලෙස බලාපොරොත්තුවන ආකාරයේ කුසලතා හා පරීක්ෂා මට්ටමක් ඔහු හෝ ඇය භාවිතා කළ යුතුය
- සමාගම විසින් ඇතුළත් වීමට ඇති හෝ දැනටමත් ඇතුළත්වූ කොන්ත්‍රාත් සහ සමාගම විසින් නිකුත් කරන ලද කොටස් පිළිබඳ ඔවුන්ගේ උනන්දුව, අධ්‍යක්ෂවරුන් විසින් අනාවරණය කළයුතුය.

- අධ්‍යක්ෂවරයෙකු හෝ සේවකයකු වශයෙන් තමා දරන තනතුර මගින් සමාගමේ යම් තොරතුරක් සතුව පවත්නා අධ්‍යක්ෂවරයෙකු, නීතියෙන් නියම කර ඇති ආකාරයට, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් හෝ සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලිය අනුව එසේ කිරීමට බලතල ලැබුණහොත් හැර, වෙනත් පුද්ගලයකුට අනාවරණය නොකළ යුතු මෙන්ම, සමාගමේ අවධානය සඳහා හැර, එම තොරතුරු වලින් ප්‍රයෝජනයක් ගැනීම හෝ ඒ මත ක්‍රියාකිරීම නොකළ යුතුය.
- නුඹුන් වත්කම් මට්ටම (එනම්, සමාගමේ වගකීම් සහ ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනයට වඩා සමාගමේ වත්කම් වැඩි බව,) සෑම අවස්ථාවකදීම සමාගම විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන බව සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සෑම විටම සහතික විය යුතුය.
- ශේෂපත්‍ර දිනයේ සිට මාස හයක් ඇතුළදී, තම කොටස් හිමියන්ගේ මහා සභා රැස්වීමක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් කැඳවනු ලැබිය යුතු අතර, සමාගමේ කටයුතු පිළිබඳ වාර්ෂික වාර්තාවේ පිටපත්, කොටස් හිමියන් වෙත, වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීමට වැඩ කරන දින 15 කට නොඅඩු කාලයක් තුළදී යැවිය යුතුය.
- සංස්ථාගත කිරීමෙන් පසු, පූර්ව සංස්ථාගත කොන්ත්‍රාත්, සමාගම සම්බන්ධයෙන් බල පැවැත්වේ.
- සමාගමේ වත්කම් වලට සෑහෙන බලපෑමක් කරන ප්‍රධාන ගනුදෙනුවලට, විශේෂ යෝජනාවක් මගින් කොටස් හිමියන්ගේ අනුමැතිය නොමැතිව, එළඹීමට සමාගමට නොහැකිය.
- සමාගම් (පුද්ගලික සමාගම් හැර), මූල්‍ය ප්‍රකාශ, රෙජිස්ටාර්ෂනරාල් වෙත යොමු කළයුතුය.
- අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සැලකිල්ලක් ඇති කොන්ත්‍රාත් සහ කොටස් පිළිබඳව සැලකිල්ලක් ඇති කරනු පිළිබඳ රෙජිස්ටරය, සමාගම විසින් පවත්වාගෙන යාමට නියමිතය.

පුද්ගලික සමාගමක් සම්බන්ධයෙන්, සමාගමේ කොටස් හිමියන්ගේ ඒකමතික කැමැත්ත මත, ඉහත දැක්වූ ඇතැම් බැඳීම් හා යුතුකම් ලිහිල් කළහැකිය.

සීමාසහිත පොදු සමාගම්

ප්‍රශ්න අංක 7 යටතේ සාකච්ඡා කළ පරිදි, සහ ඉහත කරුණු වලට අමතරව, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත නියෝග අනුව, අනෙකුත් දේ අතර, සීමාසහිත පොදු සමාගම්, සාමූහික ආයතන පාලනය පිළිපැදිය යුතුය. මෙම නියෝග මූලික වශයෙන්ම, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සංයුතිය, ස්වාධීන අධ්‍යක්ෂවරුන් විගණන කමිටු සහ පාරිශ්‍රමික කමිටු පත් කිරීම හා අදාළ වේ.

1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත් විෂය සීමාව යටතේ

පවත්නා ආයතන

ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල සාමූහික ආයතන පාලනය හා සම්බන්ධ විධානාත්මක අවධානය පනවමින්, 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතේ 46 (1) සහ 76 J (1) යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය නියෝගයන් නිකුත් කර ඇත. එහි කෙටි සාරාංශයක් මෙහි පහත දැක්වේ.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත, සමූහ ආයතන පාලනය පිළිබඳව 2007 අංක 11 සහ 2008 අංක 1 දරන බැංකු පනත විධානය සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු වෙත සමූහ ආයතන පාලනය පිළිබඳව 2007 අංක 12 සහ 2008 අංක 2 දරන බැංකු පනත විධානය.

බැංකු පද්ධතියේ පාරදායකභාවය, වගවීම සහ මූල්‍යමය සුරක්ෂිතභාවය වර්ධනය කිරීම සඳහා, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල පාලනය පිළිබඳ, පහත දැක්වෙන අංශ පිළිබඳව නියෝග, ඉහත විධානයන්ගෙන් පැනවේ.

- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම
- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සංයුතිය
- අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සුදුසු බව සහ හිමිකම් තක්සේරු කිරීමේ නිර්ණායක
- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් පවරනු ලැබූ කළමනාකරණ කාර්යයන්
- සභාපති හා ප්‍රධාන විධායක අධ්‍යක්ෂ
- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් පත්කරනු ලැබ ඇති විගණන කමිටුව සහ වේතන කමිටුව, බදු කමිටු
- සම්බන්ධ පාර්ශවකාර ගනුදෙනු
- අණාවරනය කිරීම්.

මූල්‍ය සමාගම් පනතේ විෂය පථය යටතට ගැනෙන ආයතන

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය සමාගම් සඳහා සාමූහික ආයතන පාලනය හා සම්බන්ධව විධානාත්මක නියමයන් පනවමින්, 1988 මූල්‍ය සමාගම් පනතේ 9 වන වගන්තිය යටතේ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නියමයන් නිකුත් කර ඇත.

2008 අංක 3 දරන මූල්‍ය සමාගම් (සාමූහික ආයතන පාලනය) නියමයන්

මූල්‍ය සමාගම් සඳහා පාලනය කිරීමේ අංශ හා සම්බන්ධව පනවනු ලැබ ඇති නියමයන්, ඉහත දක්වා ඇති බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු/ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු මත පනවන ලද සාමූහික ආයතනික පාලනය පිළිබඳ පනවනු ලැබ ඇති කරුණු වලට සමාන වේ.

සමිති ආඥා පනතේ විෂය පථය යටතට ගැනෙන ආයතන

පහත දැක්වෙන කරුණුවලට අමතරව, පාලනය හා වගවීම පිළිබඳව පනවන ලද වැදගත් නියමයන්, සමිති ආඥා පනත යටතේ සමිති වෙත පනවනු ලැබ නැත. අදාළ විධිවිධාන පහත පරිදිය.

- සමිති ආඥා පනතේ නියමයන් අනුව පත් කරන ලද පොදු විගණකවරයකු වෙත විගණය කිරීම සඳහා ලියාපදිංචි සමිති විසින්, සෑම වර්ෂයකටම වරක් එහි ගිණුම් ඉදිරිපත් කළයුතුය.
- සමිතියේ විවිධ පරමාර්ථයන් සම්බන්ධයෙන්, වියදම්, වෙන් වශයෙන් පෙන්වුම් කරන, විගණනය කරන ලද ලැබීම් හා ගෙවීම්, අරමුදල් සහ සමිතියේ බඩු බාහිරාදිය ආදියෙහි පොදු ප්‍රකාශකයක් ("ආපසු එවුමක්" "return") රෙජිස්ටාර්වෙත සමිතිය විසින් යැවිය යුතුය.
- සමිතියේ අරමුදල් ගැන උනන්දුවක් ඇති යම් සාමාජිකයකුට/ පුද්ගලයකුට සමිතියේ පොත්පත් සඳහා සාමාජිකයන්ගේ නම් පරීක්ෂා කළහැකිය. (මෙහිදී විශේෂ යෝජනාවක් මගින් අනුමත වුවහොත් හෝ සාමාජිකයාගේ මනාපය සහිතව පමණක්, සාමාජිකයකුගේ ණය හෝ තැන්පත් ගිණුම සම්බන්ධව හැර)
- සමිතිය, එහි සාමාජිකයන්ගේ මහා සභා රැස්වීමක්, වර්ෂයකට වරක් පැවැත්විය යුතුය.
- සමිතියේ සාමාජිකයන් අතර, කිසියම් මුදල් වර්ෂයක් හා අදාළව, ප්‍රතිලාභ බෙදා හැරිය හැකි, කඩ නොකළ හැකි උපරිම සීමාවක්, ආඥා පනත මගින් දක්වනු ලැබ ඇත.

තවද, සමිති ආඥා පනතේ උපලේඛණයෙහි දක්වා ඇති කරුණු සැලැස්වීම, සමිතියේ නීතිරීති වලට ඇතුළත් විය යුතුය. මෙම කරුණු වලට, වෙනත් දේ අතර, සමිතියේ පරමාර්ථ සහ සමිතියේ අරමුදල් යොදාගත හැකි ප්‍රයෝජනයන්, කළමනාකරණ කමිටුව පත් කිරීම සහ ඉවත් කිරීම, මධ්‍යම මණ්ඩලයේ සැකැස්ම, ලැබීම් හා වියදම් අරමුදල් සහ බඩුබාහිරාදිය පිළිබඳ රෙජිස්ටාර්වරයාට යැවෙන වාර්තා, අරමුදල් ආයෝජනය සහ ගිණුම් පවත්වාගෙන යාම හා විගණනය ආදිය ඇතුළත් වේ.

සමුපකාර සමිති පනතේ විෂය පථයට ගැනෙන ආයතන

සමුපකාර සමිති පනත, සහ ඒ යටතේ සකස් කරනු ලැබ ඇති, ශ්‍රී ලංකාවේ සමුපකාර සමිති පාලනය කිරීමෙහිලා සකස් කර ඇති පොදු නියෝග ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතිවලට අදාළ වන පාලනමය හා වගවීම පිළිබඳ නියමයන්ගේ පුළුල් රාමුවක් සපයයි.

එම රාමුවෙහි ප්‍රමුඛ ලක්ෂණ කීපයක් පහත දැක්වේ;

- සෑම ලියාපදිංචි සමිතියක්ම, සමිතියේ කටයුතු කළමනාකරණය කිරීම සඳහා, කළමනාකරණ කමිටුවක් තිබිය යුතුය. එම කටයුතු අතර, සමුපකාර සමිති පනතේ සිය අවශ්‍යතාවයන්, ඒ යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති නියෝග සමිතියේ අතුරු ව්‍යවස්ථා සමිතියේ සහ එහි කටයුතු පිළිබඳව රෙජිස්ටාර්වරයා විසින් නිකුත් කරනු ලබන පොදු නියෝග එම කමිටු පනත යටතේ, රෙජිස්ටාර්වරයාගේ (හෝ එම බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට හිමි පුද්ගලයකු විසින්) අධිකාරියට යටත් වේ.
- සෑම සමුපකාර සමිතියකටම අතුරු ව්‍යවස්ථා තිබිය යුතු අතර, එම අතුරු ව්‍යවස්ථා මගින්, සමිතිය සහ සාමාජිකයෝ බැඳී සිටිති.
- කාරක සභාව විසින් ආදායම් හා වියදම් සහ වත්කම් හා බැරකම්, සහ සමිතියේ සියලුම ගනුදෙනු පිළිබඳව විධිමත් ගිණුම් පවත්වා ගෙන යා යුතු අතර, වාර්ෂික ගිණුම් ප්‍රකාශ, සහ අයවැය සකස් කළයුතුය. එම ගිණුම් හා අයවැයවල පිටපත් රෙජිස්ටාර්වෙත ලබාදිය යුතුය.
- කමිටුව විසින්, සාමාජික ලේඛණයක් පවත්වා ගෙන යා යුතුය.
- සෑම සමුපකාර සමිතියක්ම, ගිණුම්, වාර්ෂිකව රෙජිස්ටාර්වරයා විගණනය කිරීම හෝ කරවීම කළයුතුය.
- සමුපකාර සමිතියේ සභාපති සහ සෑම කාරක සහිතයකුම (ඔවුන්ගේ සම්පතම පවුල් සාමාජිකයන් ඇතුළුව), නියමිත ආකාරි පත්‍රයෙහි තම වත්කම් පිළිබඳව වාර්ෂික ප්‍රකාශයක් කිරීම.
- රෙජිස්ටාර්හෝරෙජිස්ටාර්බලයලත්යම්පුද්ගලයකුට, සමුපකාර සමිති පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූල වන පරිදි, සමුපකාර සමිතියේ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව විමසීම්, පරීක්ෂණ හෝ විමර්ශන කළහැකි අතර, එහි සඳහන් පරිදි, යම් ක්‍රියාවන් කිරීමට බලය පවරනු ලැබ ඇත. එම ක්‍රියාවන් අතර, කාරක සහිතයන් ඉවත් කිරීම, මුදල් අයවා පරිහරනය සඳහා ඇප කිරීම, නියම කිරීම සහ සමුපකාර සමිති විසුරුවා හැරීම වේ. (වැඩිදුර විස්තර සඳහා, සමුපකාර සමිති පිළිබඳව ඉහත 7 වන ප්‍රශ්නයට අප දී ඇති පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න)

පාලනය හා වගවීමට අදාළව ඊට සමාන විධිවිධාන බස්නාහිර, සබරගමුව හා මධ්‍යම පළාත්වල සමුපකාර සමිති සඳහා සලසා ඇත.

09. එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ විධිවිධාන, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට අදාළ බව පිළිබඳ විමර්ශනය

2002 අංක 14 දරන එකතු කළ අගය මත බදු පනත (2003 අංක 07, 2004 අංක 13, 2005 අංක 06, 2006 අංක 08, 2007 අංක 14 සහ 2007 අංක 15 දරන පනත්වලින් සංශෝධිත පරිදි), ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයනු ලබන මූල්‍ය සේවාවන්ට අදාළ බවය.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වල ව්‍යාපාරයන් පිළිබඳව විමර්ශනයක් සඳහා කරුණාකර ප්‍රශ්න අංක 10 (I) බලන්න.

“මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදීමෙහි නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබ ඇති ආයතන හෝ තැනැත්තන් විසින්” කරනු ලබන මුළු අගය එකතු කිරීම මත, එකතු කළ අගය මත බදු පනවනු ලැබේ. ඒ නිසා, එබඳු මූල්‍ය සේවා සැපයීමෙහි, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන නිරතව සිටීද යන්න සලකා බැලිය යුතුය.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වැනි ව්‍යාපාරික ආයතනයක් ව්‍යාපාරික කටයුතු රාශියක නියුක්තව සිටිය හැකි අතර, පනතෙහි දක්වා ඇති ආකාරයේ මූල්‍ය සේවා සැපයීම ඒ අතරින් එකක් විය හැකිය. එබඳු අවස්ථාවක් තුළදී, කුඩා පරිමාණ වශයෙන් මූල්‍ය සේවා සැපයීම කරගෙන යන ආයතනයක් එහි පරිමාණය නොසලකා, එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ පරමාර්ථය පිණිස, මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයේ යෙදෙන බවට අර්ථ නිරූපනය කළහැකිද?

බදුකරන අභිප්‍රාය පිණිස “ව්‍යාපාරය” යන වචනය පොදුවේ පුළුල් ලෙස අර්ථ විග්‍රහය කර ඇත්තේ සංවිධානාත්මක ආකාරයෙන් අඛණ්ඩව කරගෙන යනු ලබන යම් කාර්යයක් ව්‍යාපාර යන විෂය පථයට ගැණිය හැකි බවයි.

ඒ අනුව, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් විසින්, ව්‍යාපාරය කරගෙන යාමේ කාර්යයෙහි සාමාන්‍ය කොටසක් ලෙස, විශේෂිත මූල්‍ය සේවා, සපයනු ලබන්නේ නම්, මූල්‍ය සේවාවන් සපයන පරිමාණය නො සලකමින්, එබඳු ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් වන බව අපගේ මතයයි.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන හා ලාභ

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සමහරක් ලාභ සඳහා නොවේ යැයි ප්‍රකාශ කිරීම පමණක්, යම් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් එකතු කළ අගය මත බද්ද වගකීමෙන් නිදහස් වීමට ප්‍රමාණවත් නොවේ. එයට හේතුව, එකතු කළ අගය මත බද්ද ගණනය කිරීමෙහිලා, ලාභය හෝ අලාභය නිර්ණායකයක් ලෙස නොගන්නා බැවිනි. ඒ අනුව, එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ 25 (ඇ) වගන්තියෙහි මෙසේ ප්‍රකාශ වේ. “මෙම පරිච්ඡේදය යටතේ, සෑම ලියාපදිංචි නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති ආයතනයක්ම (ඕනෑම තැනැත්තකු ඇතුළත්ව - විශේෂිත කිරීම එකතු කෙරේ), අවස්ථාව පරිදි ශුද්ධ ලාභය හෝ පාඩුව ඇතුළත් වන, එම ආයතනයේ මුද්‍ර

එකතුවන අගයට සෑම බදු කාලසීමාවක් සඳහාම බද්දට යටතේ වේ”.

ඒ නිසා, එබඳු මූල්‍ය සේවාවක් සැපයීමේ ව්‍යාපාරයේ යෙදී සිටින ඕනෑම තැනැත්තකු විසින් යම් අගය එකතු කිරීමක් කරන්නේ නම්, එබඳු තැනැත්තකු, එකතු කළ අගය මත පැනවෙන බද්දට යටතේ වේ.

එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් ව්‍යවස්ථාපිත මුදාහැරීම්

පනතේ 25 (අ) (iii) අනුව, පනතේ III වන පරිච්ඡේදය අදාළ වීමෙන් මුදාහරිනු ලැබ ඇති එකම ආයතනය, සමුපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සමුපකාර සමිතියක් පමණි. ඒ අනුව, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවාවන් සැපයීම සමුපකාර සමිතියක් හරහා සිදු කරන්නේ නම්, බද්දට යටත් තැනැත්තකු නැතිවීම හේතුකොට ගෙන, සමුපකාර සමිති මට්ටමෙන් සිදුවූ මුදු අගය එකතු වීම, එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් නිදහස් වේ.

පළාත් ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතිවලට මෙය අදාළවීම පිළිබඳව, පහත 10 වන ප්‍රශ්නයට අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න. එහි දක්වා ඇති කරුණු හේතුකොට ගෙන ඉහත දැක්වූ එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් එබඳු සමුපකාර සමිති ද මුදා හැරෙන බව අපගේ මතයයි.

10. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන්, බදු හා ආදායම් විධිවිධාන විමර්ශනය කිරීම.

අගය එකතු කිරීම මත බදු

එකතු කළ අගය මත බදු පැනවීම, එකතු කළ අගය මත බදු පැනවීමේ පනත යටතේ පාලනය වේ.

2003 අංක 07 දරන එකතු කළ අගය මත බදු සංශෝධනය අනුව, පහත සඳහන් මූල්‍ය සේවාවන් සපයන ව්‍යාපාරයන් බද්දට යටත් වන ක්‍රියාවක් ලෙස පිළිගනු ලැබ ඇත. "මූල්‍ය සේවා" යන්න, එම නියමයන් අනුව, පහත අර්ථයෙන් නිර්වචනය කෙරේ.

- (අ) යම් ජංගම, තැන්පතු හෝ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (ආ) ව්‍යවහාර මුදල් හුවමාරු කිරීම.
- (ඇ) නෝට්ටුවක්, ගෙවීම් නියෝගයක්, චෙක් පතක් හෝ ණයවර ලිපියක් නිකුත් කිරීම, ඒ සඳහා මුදල් ගෙවීම, එකතු කිරීම හෝ ඒවායේ අයිතිය පැවරීම.
- (ඈ) යම් තැනැත්තකු විසින් ණය වී ඇති මුදල ගෙවීමට යම් අයිතිවාසිකමක් හෝ යම් හිමිකමක් ඇත්තාවූ යම් ණය සුරැකුම්පතක් නිකුත් කිරීම, වෙන් කිරීම, අයිතිය පැවරීම, අණ කිරීම, ප්‍රතිග්‍රහණය හෝ පිටසන් කිරීම.
- (ඉ) යම් සම කොටස් සුරැකුම්පත් හෝ සහභාගි සුරැකුම්පතක් නිකුත් කිරීම, වෙන් කිරීම හෝ අයිතිය පැවරීම.
- (ඊ) සම කොටස් සුරැකුම්පතක් හෝ ණය සුරැකුම්පතක් හෝ සහනයෙහි සුරැකුම්පතක් නිකුත් කිරීම, ප්‍රාරක්ෂණය කිරීම හෝ උප-ප්‍රාරක්ෂණය කිරීම
- (උ) යම් ණය මුදලක්, අත්තිකාරම් මුදලක් හෝ බැරපතක් සැපයීම.

2004 වන තෙක්, බද්දට යටත් තැනැත්තා යන්න, "නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබ ඇති ආයතන" එනම්, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය සේවා සපයන ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්තව සිටින බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් වලට සීමා විය. එසේ වුවත්, 2004 අංක 13 දරන සංශෝධනයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය සේවාවන් සපයන ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්තව සිටින "ඕනෑම තැනැත්තකුට" අදාළ වන පරිදි පනත පුළුල් කරන ලදී. 1901 අංක 21 අර්ථ නිරූපන ආඥා පනතෙහි "තැනැත්තා" යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ "සංස්ථාගත කරන ලද හෝ සංස්ථාගත නොකරන ලද ඕනෑම තැනැත්තන් සහිත ආයතනයක්" ඇතුළත්වන පරිදිය.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, දිළින්දන් සහ ප්‍රජාවේ අඩු වරප්‍රසාදලාභී අංශය වෙත මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරය කරගෙන යනු ලබන අතරතුරදී, ණය සහ

බැරපත් ලබාදීම, ඉතිරි කිරීම් ගිණුම් තැන්පතු ක්‍රියාත්මක කිරීම බදු විවිධ මූල්‍ය සේවාවන් සපයන බව දක්වා ඇත.

ඒ නිසා, ඉහත දක්වා ඇති මූල්‍ය සේවා සපයන ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්තව සිටින, එබඳු ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන අගය එකතු කිරීමේ බද්දට යටත්වන බව අපගේ අදහසයි.

"ඕනෑම තැනැත්තකු" හට පනතින් අදාළ බව පුළුල් කිරීමත් සමගම, මූල්‍යමය අගය එකතු කිරීමේ බද්ද පැනවීමෙහිලා, නිශ්චිත ආයතන සහ අනෙකුත් තැනැත්තන් අතර වෙනස පිළිබඳ අදාළ වීම අවසාන වේ. පනතෙහි 25 (උ) වගන්තිය අනුව, "මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත යම් තැනැත්තකු හට මෙම පරිච්ඡේදයෙහි කලින් ඇති විධිවිධාන (III (ආ) පරිච්ඡේදය - අවධාරනය කිරීම එකතු කර ඇත) අදාළ වෙනස්වීම් සහිතව Mutatis Mutandis අදාළ වියයුතු අතර එබඳු පුද්ගලයන් විසින්, 2003 ජූලි 01 වන දින හෝ ඊට පසුව, එබඳු පුද්ගලයන් විසින් කරන ලද එබඳු සේවාවන්ට හා සේවා සම්බන්ධව, අදාළ විය යුතුය".

ඒ අනුව, විශේෂිත ආයතනවලට අදාළ සියම විධිවිධාන, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලටද එලෙසම අදාළ වේ.

මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත තැනැත්තකු විසින් කරන ලද අගය එකතු කිරීම ගණනය කිරීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය සේවා සපයන ව්‍යාපාර විසින් කරනු ලබන අගය එකතු කිරීම ගණනය කරන ක්‍රම දෙකක් පනතින් සපයනු ලැබ ඇත. ඒවා නම්,

- (අ) විශේෂිත ආයතනය/ තැනැත්තා නියුක්ත මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරය සම්බන්ධයෙන් මුළු අගය එකතුව (බදු බැර කිරීමේ ක්‍රමය)
- (ආ) මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයේ නියුක්ත යම් තැනැත්තකුට ආරෝපනය කළහැකි අගය එකතුව (ආරෝපනය කිරීමේ ක්‍රමය).

විශේෂිත ආයතන ඇතුළු මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයේ නියුක්තව සිටින සියලුම තැනැත්තන් හට, ඔවුන් විසින් කරනු ලබන අගය එකතුව ගණනය කිරීම සඳහා ඉහත දැක්වූ විකල්ප ක්‍රම දෙකෙන් එකක් තෝරා ගැනීමට අයිතිය ඇත. ඒ අනුව, 2003 ජූලි මස 11 වන දින හෝ ඊට පසුව ආරම්භ වන යම් මාසයක් සම්බන්ධයෙන්, අගය එකතුව ගණනය කිරීමට මෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ ආදායම් බැර කිරීමේ ක්‍රමයටද නැතහොත් ආරෝපනය කිරීමේ ක්‍රමයටද යන්න, දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත, තැනැත්තා හෝ විශේෂිත ආයතනය විසින් දන්වා යවනු ලැබිය හැකිය. ක්‍රමය තෝරා ගැනීම, එම තැනැත්තන් නියුක්තව සිටින මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයේ පුළුල් භාවය මත රඳා පැවතිය හැකිය.

කෙසේ වුවත්, වරක් ක්‍රියාත්මක කළ විකල්පය, ආපසු වෙනස් කළ නොහැකිය. තවද, විකල්ප ක්‍රම දෙකම යටතේ ගණනය කරනු ලබන අගය එකතුවීම, මූල්‍ය සේවා

සපයන ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත තැනැත්තන් විසින් කරනු ලබන මුළු අගය එකතුව සම්බන්ධයෙන් බව සටහන් කරගත යුතුය. (වැඩිදුර විස්තර සඳහා කරුණාකර අංක 09 බලන්න)

ලියාපදිංචි කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ යම් මූල්‍ය සේවාවක් සැපයීමේ ව්‍යාපාරයක නියුක්තව සිටින සෑම විශේෂිත ආයතනයක්ම හෝ තැනැත්තකු අදාළ පරිදි, මාස තුනක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළදී මාස තුනක සැපයීමේ වටිනාකම රුපියල් පන්ලක්ෂයකට වැඩි වේ නම්, හෝ මාස දොළහක කාල පරිච්ඡේදයකට සැපයීමේ වටිනාකම රුපියල් දහඅට ඉක්ම වන්නේ නම්, පනත යටතේ ලියාපදිංචි වීමට නියම කරනු ලැබ ඇත. ඉහත එසේද වුවත්, එබඳු බද්දක් ගෙවීම සඳහා යටත්වන යම් තැනැත්තකු, පනතේ විධිවිධාන අනුව ගණනය කරන ලද අගයේ එකතුව, කිසියම් දින දර්ශන මාසයක් තුළදී, රුපියල් හත්තැපන් දහස නොඉක්මවන්නේ නම්, බදු ගෙවිය යුතු නොවේ.

බදු අයකළ හැකි කාලපරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයක නියුක්ත අයකු හෝ බදු අය කරන කාලපරිච්ඡේදය මෙන් මාසයකි.

2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනත (2007 අංක 10, 2008 අංක 09 හා 2009 අංක 19 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත පරිදි)

පොළී ආදායම

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක ප්‍රධාන ආදායම වන්නේ මුදල් ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයෙන් උපයාගනු ලබන පොළී ආදායමයි. ඊට අමතරව, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතය විසින් කරනු ලබන ඇතැම් ආයෝජනයන් වලින් පොළී ආදායමක් රැස් කළහැකිය. වර්ග දෙකේම ආදායම, දේශීය ආදායම් පනත යටතේ පොළී ආදායම ලෙස තක්සේරු කිරීමට යටත්ය.

බදු තක්සේරු කිරීම

දේශීය ආදායම් බදු පනත අනුව, ලැබුනත්, නොලැබුනත්, බැහැරයාම් හෝ වියදම් සඳහා අඩු කිරීම් නොමැතිව, ලැබිය යුතු සම්පූර්ණ පොළී ප්‍රමාණය ආදායම ලෙස සැලකේ. ඒ නිසා, එබඳු පොළියක් ලැබුනත් නොලැබුනත්, එම වර්ෂය තුළ යම් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයකට එකතුවන මුළු පොළී ප්‍රමාණය, එම වර්ෂයේ බදු ගෙවීමට අදාළ වන තක්සේරු ගත ආදායම ලෙස ගණනය කෙරේ.

කෙසේ වුවත්, වාර්ෂික පදනම මත කෙරෙන ඉහත දැක්වූ එකතු කළ පදනම මත පොළිය ගණනය කිරීම, පහත දැක්වෙන අවස්ථා අනුව ගැලපීමට අවසරදී ඇත.

- (i) යම් පොළියක් නොගෙවන ලද බව සහ ආපසු ලබාගත නොහැකි බව තක්සේරුකරුවකුට පෙනී ගියහොත්, තක්සේරුව අවසාන හා තීරණාත්මක

වුවද, නොලැබෙන බවට සහ ලබාගත නොහැකි බවට පෙන්වීමේදී, එබඳු මුදලක් පොළී ප්‍රමාණයෙන් අඩු කලයුතුය. නැතහොත්, එම පොළිය සඳහා ආදායම් බදු ගෙවනු ලැබ ඇත්නම්, එම බදු ගෙවා වර්ෂ තුනක් ඇතුළතදී, ලිඛිතව ඉල්ලීමක් මත, එම බදු මුදල ආපසු ගෙවිය හැකිය.

- (ii) ණයක් සම්බන්ධයෙන්, යම් වර්ෂයක ලැබීමට නියමිත පොළිය නොලැබුනහොත් සහ ලබාගැනීමට නොහැකි වියහැකි නම්, එම පොළිය ලැබීමට ඇති තැනැත්තා, එම පොළිය, එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ, ලාභයෙන් සහ බදු අය කළහැකි ආදායමෙන් ඉවත් කළ හැකිය.

- (iii) ඉහත (ii) පරිදි තක්සේරුවෙන් ඉවත් කරන ලද යම් පොළියක්, පසුව ලැබුණු බවට සහ එම පොළිය සඳහා ආදායම් බදු නොගෙවන ලද බවට තක්සේරුකරුවකුට පෙනී ගිය විට, එම පොළිය ඇතුළත් කොට ඔහු තක්සේරුවක් හෝ අතිරේක තක්සේරුවක් හෝ සකස් කරයි.

“ලැබීමට නියමිත පොළිය” යන්නෙන්, කිසියම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා එකතුවන පොළිය අදහස් කෙරේ.

ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිති, ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් කිරීම

ඇතැම් තැනැත්තන් හට (පුද්ගලයන් හැර), ඔවුන්ගේ ආදායමෙන් සහ ලාභයෙන්, මුළු හෝ යම් කොටසක් ආදායම් බදුවලින් නිදහස් කිරීමට දේශීය ආදායම් පනත ඉඩ සලස්වා ඇත. වෙනත් දේ අතර, 1972 අංක 5 දරන සමූපකාර සමිති පනත (සංශෝධිත පරිදි) යටතේ ලියාපදිංචි සමූපකාර සමිති ඇතුළත් වේ. අදාළ මුදාහැරීමේ විධිවිධාන අනුව, ලාභාංශ හෝ පොළීවලින් ලැබෙන ලාභ සහ ආදායම හැර, ලාභ හා ආදායමෙන් 2008 මාර්තු 31 වන දින හෝ ඊට පෙර ඕනෑම වර්ෂයක් සඳහා සහ, 2013 අප්‍රේල් 01 වන දින හෝ පසුව ඕනෑම තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහාද, 2008 අප්‍රේල් 01 වන දින සිට, 2013 මාර්තු 31 වන දින දක්වා පස් අවුරුදු කාලසීමාවක් තුළ, සෑම තක්සේරු වර්ෂයක ලාභ සහ ආදායම් මත බද්දෙන් සමූපකාර සමිති මුදාහරිනු ලැබ ඇත.

සමූපකාර සමිති පිළිබඳව ඉහත 2 වන ප්‍රශ්නයට අපගේ පිළිතුරෙහි සඳහන් කරන ලද ආකාරයට, යම් නිශ්චිත විෂයයන් සම්බන්ධව ව්‍යවස්ථාදායක බලතල 13 වන සංශෝධනයෙන් පළාත් සභාවලට විමධ්‍යගත කරනු ලැබ ඇත. මෙයට වෙනත් කරුණු අතර, සමූපකාර සමිති ලියාපදිංචි කිරීම සහ අධීක්ෂණය සම්බන්ධ පළාත් ප්‍රඥප්තීන් සකස් කිරීමේ බලතල ඇතුළත්ය. කෙටියෙන් දක්වතොත්, පළාත තුළ සමූපකාර සමිති ලියාපදිංචි කිරීම හා අධීක්ෂණය පිළිබඳව පළාත් සභා විසින් ප්‍රඥප්තීන් සකස් කර ඇති අවස්ථාවලදී, එහි දක්වා ඇති විධිවිධාන සමූපකාර සමිති පාලනය වනු ලබන අතර, 1972 අංක 5 දරන සමූපකාර සමිති පනත අනුව නොවේ. අද දින වන විට, සමූපකාර සමිති හා සම්බන්ධ ප්‍රඥප්තීන් පළාත් සභා කීපයක් විසින් පනවනු ලැබ ඇත.

ඉහත දේශීය ආදායම් පනතෙහි සඳහන් මුදාහැරීම කර ඇති සමුපකාර සමිති, සමුපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සමිති බව අපි සටහන් කරමු. විවිධ පළාත් වල ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සමුපකාර සමිති මුදාහැරීමක් පිළිබඳව එහි සඳහන් නොවේ. ඒ නිසා, විවිධ පළාත් සභාවල ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සමුපකාර සමිති මෙම මුදාහැරීමෙන් ආවරණය වේද යන ගැටළු පැන නැගී. ආදායම් බදු විෂයය 13 වන සංශෝධනය යටතේ විමධ්‍යගත කරන ලද විෂයයක් නොවන බැවින්, පළාත් සභා ප්‍රඥප්තීන්හි, ආදායම මත බදු අය කිරීම පිළිබඳව කරුණු දක්වා නැත. ඒ නිසා, පළාත් ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිති සඳහාද, දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධාන අදාළ විය යුතුය. (පෙනෙන ආකාරයට, විවිධ පළාත් සභා ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි කර ඇති සමුපකාර සමිති ආදායම් බදු වලින් මුදාහැරීම පිළිබඳව දේශීය ආදායම් පනතේ සඳහන් කිරීමක් නොමැති වුවද) ව්‍යවස්ථාදායකයේ චේතනාව ලෙස පෙනී යන්නේ "ලියාපදිංචි" සමුපකාර සමිති සඳහා ආදායම් බදු මුදාහැරීමක් ලබාදීම බව පෙනේ. ඒ නිසා, අපගේ අදහස වන්නේ පළාත් ප්‍රඥප්තීන් යටතේ ලියාපදිංචි සමුපකාර සමිතිවලට, එම බදු වලින් නිදහස් වීමට හිමිකම් ඇති බවට සාර්ථක ලෙස තර්ක කිරීමට හැකි විය යුතු බවයි.

11. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳ විශේෂ සඳහනක් සහිතව, සුරැකුම්පත් ආයෝජනය සම්බන්ධයෙන් නීති හා විධිමත් කිරීම් පිළිබඳ විස්තරාත්මක විශ්ලේශණය සහ මෙම කරුණු ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශයට ප්‍රතිලාභ ගෙනදෙන ආකාරයෙන් භාවිතා කිරීම පිළිබඳව වෘත්තීයේ යෙදෙන්නන්හට සහ විධිමත් කරන්නන්හට කළහැකි යෝජනා සහ නිර්දේශ.

කොටස් වල ආයෝජනය කිරීමේ සීමාවන්.

ශ්‍රී ලංකාවේ තේවාසික තැනැත්තන් හට, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන ඇතුළුව, ශ්‍රී ලංකාවේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීම සම්බන්ධව සීමාවන් නැත.

කෙසේ වුවත්, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර වාසය කරන තැනැත්තන් හට, විනිමය පාලකගේ අනුමැතිය මත හැර, දේශීය සමාගමක කොටස් අත්පත් කරගැනීම, විදේශ විනිමය පනතින් තහනම් කෙරේ. මෙම අනුමැතිය විශේෂ (එකිනෙක ඉල්ලීම අනුව) හෝ පොදු ආකාරයේ විය හැකිය.

විනිමය පාලන පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසියකින්, අනුමත දේශීය අරමුදල්, කලාපීය අරමුදල්, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත සමූහ ආයතන සහ ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර වාසය කරන පුද්ගලයන් හට එම රෙගුලාසිවල දක්වා ඇති ඇතැම් අත්හැරීම්, සීමාවන් සහ කොන්දේසිවලට යටත්ව, දේශීය සමාගම්වල කොටස් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා පොදු අනුමැතියක්, විදේශ විනිමය පාලක විසින් දෙනු ලැබ ඇත.

අත්හැරීම්.

ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර වාසය කරන තැනැත්තකුහට (පුද්ගලයකු හෝ සමූහ ආයතනයකට) පහත සඳහන් ව්‍යාපාරවල නියුක්ත හෝ නියුක්ත වීමට යෝජනා සංස්ථාගත සමාගමක කොටස් අත්පත් කරගැනීම තහනම් කරනු ලැබ ඇත.

- (i) මුදල් ණයට දීම
- (ii) බඩු උකස් ගැනීම
- (iii) අමෙරිකානු ඩොලර්ලක්ෂ දහයකට අඩු ආයෝජනයක් සහිත සිල්ලර වෙළඳාම
- (iv) වෙරළාසන්න ධීවර කටයුතු

සීමාවන්

පහත සඳහන් ව්‍යාපාරයන් කරගෙන යන හෝ කරගෙන යාමට යෝජනා කර ඇති සමාගමක නිකුත් කළ ප්‍රාග්ධනයෙන් 40% ක් නොඉක්ම වීම හෝ යම් සමාගමක ආයෝජනය කිරීම සඳහා ආයෝජන මණ්ඩලයෙන් විදේශ ආයෝජන වැඩි ප්‍රතිශතයක් සඳහා අවසර දෙනු ලැබ ඇත්නම් එම වැඩි සීමාව

- (i) ජාත්‍යන්තරව තීරණය කෙරෙන සලාක සීමාවන් වලට යටත් වන ශ්‍රී ලංකාවෙන් නිර්‍යාත කෙරෙන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය,
- (ii) තේ, රබර්, පොල්, කොකෝවා, සහල්, සීනි සහ කුඹු වගා කිරීම සහ ප්‍රාථමික සකස් කිරීම.
- (iii) අත් කළ නොහැකි ජාතික සම්පත් කැනීම සහ ප්‍රාථමික සකස් කිරීම.
- (iv) දේශීය දැව භාවිතා කර, කරනු ලබන දැව පාදක කරගත් කර්මාන්ත.
- (v) ධීවර (ගැඹුරු මුහුදේ ධීවර)
- (vi) ජනමාධ්‍ය
- (vii) අධ්‍යාපනය
- (viii) භාණ්ඩ ප්‍රේරක නියෝජිත
- (ix) සංචාරක ඒජන්සි
- (x) නාවික ගමනාගමන ඒජන්සි

පහත සඳහන් ව්‍යාපාර කිසිවක් කරගෙන යන හෝ කරගෙන යාමට යෝජිත සමාගමක කොටස් මිලදී ගැනීම ශ්‍රී ලංකා රජයේ හෝ එබඳු ව්‍යාපාරයක විදේශ ආයෝජන සඳහා අවසර දීමට පිහිටුවා ඇති නීත්‍යානුකූල පාලන අධිකාරියක අවසරය අවශ්‍යවේ.

- (i) ගුවන් නැව් ප්‍රවාහනය
- (ii) වෙරළාසන්න නාවික ගමනාගමනය
- (iii) 1990 අංක 46 සහ කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධන පනතේ දෙවන උපලේඛණයේ සඳහන් කර්මාන්ත කටයුතු. එනම්,
 ආයුධ, වෙඩි උණ්ඩ, පුපුරන ද්‍රව්‍ය, යුධ වාහන හා උපකරණ, ගුවන් යානා සහ අනෙකුත් යුධ අවි උපකරණ නිෂ්පාදනය කරන කර්මාන්තයක්
 විෂ ද්‍රව්‍ය, මත්ද්‍රව්‍ය, අනතුරුදායක බෙහෙත් සහ විෂ සහිත ද්‍රව්‍ය, අනතුරුදායක හෝ පිළිකා සෑදිය හැකි ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කරන කර්මාන්ත
 මුදල්, කාසි හෝ ආරක්‍ෂක ලේඛණ නිෂ්පාදනය කරන කර්මාන්තයක්
- (iv) විශාල පරිමාණ යාන්ත්‍රික මැණික් පතල් කර්මාන්තය
- (v) ලොතරැයි

කොන්දේසි

ඉහත අනුමැතිය පහත සඳහන් කොන්දේසිවලට යටත්වය

- කොටස් හුවමාරු කරන ආකෘති පත්‍රයෙහි හෝ, කොටස් අයදුම්පතෙහි අදාළ පරිදි, කොටස් හා සම්බන්ධ ගනුදෙනුවලදී ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර නිවැසි පාර්ශවය, එම තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර නිවැසි බවට ප්‍රකාශයක් කිරීම.

- කොටස් නිකුත්වත් හෝ හුවමාරුවක් සඳහා ගෙවීම් කරනු ලබන්නේ, විදේශ විනිමය පාලක විසින් වාණිජ බැංකු වෙත දෙනු ලැබ ඇති උපදෙස්වලට අනුකූලව, වාණිජ බැංකුවක විවෘත කරනු ලැබ ඇති කොටස් ආයෝජන බාහිර රුපියල් ගිණුමට හෝ ගිණුමෙන් බැහැරට පමණි.

ඉහත කරුණුවලට අමතරව, මුදල් ණයට දෙන සහ බඩු උකස් ගැනීමේ යෙදෙන ඒවාහි හැර, මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයේ නියුක්ත දේශීය සමාගම්වල කොටස්වල විදේශීය අයිතිය සඳහා සීමාවන් නැත.

මුදල් ණයට දීමේ සහ බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයේ යෙදී සිටින සමාගම්වල ආයෝජනය කිරීම පිළිබඳ සීමාවන්, මහ බැංකුවෙන් නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රයක් මත බැංකු ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්තව සිටින සමාගම් වලට හෝ, මුදල් සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචිව සිටින මුදල් සමාගම්වලට හෝ මූල්‍ය කල්බදුකරණ පනත යටතේ ලියාපදිංචිවී සිටින මූල්‍ය කල්බදුකරණ සමාගම්වලට හෝ ඇතුළත් නොවේ.

මුදල් ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදී සිටින සමාගම්වල, විදේශීය සෘජු ආයෝජනය පිළිබඳ සීමා පනවනු ලැබ ඇති හෙයින්, දේශීය සමාගම බැංකු බලපත්‍රයක් හෝ මුදල් සමාගම් බලපත්‍රයක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වන දේශීය සමාගමක් වන්නේ නම් හැර, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරයේ නියුක්ත සමාගමක විදේශ ආයෝජන කිරීම සඳහා හැකියාවක් නැත. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක ආයෝජනය කරන දේශීය සමාගමක කොටස්වල ආයෝජනය කිරීම සඳහා විදේශීය ආයෝජනය පිළිබඳව සීමාවන් නොමැති හෙයින්, එබඳු ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයෙහි එබඳු ආයෝජනයන් කිරීම විනිමය, පාලන රෙගුලාසි වල අපේක්‍ෂාවන් මඟහැර වීමකි. යන පදනම මත සිට, ශ්‍රී ලංකාවේ විධිමත් කිරීමේ බලධාරීන් විසින්, පසු කලක, එබඳු වැඩ පිළිවලවල් ඉවත් කිරීමට ඉල්ලීම් කර ඇත.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු වල විශේෂ ස්වභාවය අනුවත්, ශ්‍රී ලංකාව බදු ආර්ථිකයක එය සංවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයන් සලකා බැලීමේදී, මෙම ක්‍ෂේත්‍රයෙහිලා, විදේශීය ආයෝජන ඉවත් කිරීම සඳහා සැබෑ සාධාරණීකරනය කිරීමක් අපි නොදකිමු. එසේ කිරීම, විදේශීය රටවල සම්පත් වලට ඉතා අවශ්‍ය ප්‍රවේශය වලක්වනු පමණක් නොව, මෙම ක්‍ෂේත්‍රය සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය ආයතන වෙත ඇති ප්‍රවේශයද වලක්වලයි.

මෙම පරමාර්ථය ළඟාකර ගැනීම සඳහා, මුදල් ණයට දෙන ආයතන පිළිබඳව පවත්නා පොදු විනිමය පාලන රෙගුලාසි වලින් කෙරෙන තහනම් කිරීම් වලින්, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයෙහි යෙදෙන සමාගම් වල ආයෝජනය ඉවත් කිරීමක් ලබාගැනීම කළයුතු වේ. කෙසේ වුවත්, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය පිළිබඳව නීතිමය සහ විධිමත් කිරීමේ රාමුවක් පවත්නා තෙක්, එබඳු මුදා හැරීමක් දෙනු ලැබිය හැකියැයි අපේක්‍ෂා කළ නොහැකිය.

12. විදේශ මූලාශ්‍රයකින් ණයක් ලබාගැනීම හා සම්බන්ධ නීතිය විශ්ලේෂණය කිරීම. සීමා කළවරේදී? සහ එය හසුරුවන්නේ කෙසේද?

විදේශ මූලාශ්‍රයකින් මුදල් ණයට ගැනීමේදී, එම ගනුදෙනුවට විදේශ මුදල් සම්බන්ධ වීම හෝ ගෙවීම හෝ බැර කිරීම ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර පුද්ගලයකුට වීම හැර, වෙනත් සීමාවන් නැත.

1953 අංක 24 දරන විනිමය පාලන පනත (සංශෝධිත පරිදි) ("විනිමය පාලන පනත") පහත කරුණු සලස්වයි.

5 වන වගන්තිය.

(බලය ලත් වෙළෙන්දකු නොවන) ශ්‍රී ලංකාවෙහි නේවාසික කිසිම තැනැත්තකු විසින්, ශ්‍රී ලංකාව තුළදී, සහ ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටතදී (බලය ලත් වෙළෙන්දකු නොවන) රත්රන් හෝ විදේශීය මුදල් මිලදී ගැනීම හෝ ණයට ගැනීම හෝ භාරගැනීම හෝ විකිණීම හෝ ණයට දීම, බලය ලත් කිසියම් තැනැත්තකුට හැර නොකළ යුතුය.

"බලයලත් වෙළෙන්දා" යන්නෙන් දැක්වෙන්නේ බලපත්‍රලත් වාණිජ බැංකු වන අතර, ඒ සියල්ලම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින්, රත්රන් සහ විදේශ විනිමය පිළිබඳ බලයලත් වෙළෙන්දන් ලෙස පත්කරනු ලැබ ඇත.

6 (අ) වගන්තිය

මහ බැංකුවේ අවසරය මත හැර, කිසියම් තැනැත්තකු විසින්, යම් විදේශ මුදල් ව්‍යවහාරයක් තමා සන්නකව තොතිබිය යුතුය.

7 වන වගන්තිය

මහ බැංකුවේ අවසරය ඇතිව හැර, කිසිම තැනැත්තකු විසින්, ශ්‍රී ලංකාව තුළදී,

- (අ) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසික තැනැත්තකුට හෝ තැනැත්තකුගේ බැරට යම්කිසි ගෙවීමක් කිරීමක්, හෝ
- (ආ) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසිකව සිටින තැනැත්තකුගේ නියමයෙන් හෝ තැනැත්තකු වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ නේවාසිකව සිටින තැනැත්තකුට, හෝ තැනැත්තකුගේ බැරට යම් ගෙවීමක් කිරීම, හෝ
- (ඇ) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසිකව සිටින යම්කිසි තැනැත්තකුගේ බැරට යම් මුදලක් තැන්පත් කිරීම හෝ දැරීම, නොකළ යුතුය.

8 වන වගන්තිය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ නේවාසිකව සිටින කිසිවකු, ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසිකව සිටින තැනැත්තකුට, මහ බැංකුවේ

අවසරය මත හැර, යම් ගෙවීමක් හෝ බැරට යම් මුදලක් තැන්පත් කිරීම හෝ නොකළ යුතුය.

විනිමය පාලන පනතේ කාර්යය සඳහා, ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර සංස්ථාගත කරන ලද සමාගමක් (ශ්‍රී ලංකාවේ ශාඛාවක් නැති), යනු ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසිකව සිටින තැනැත්තකු වේ.

ඒ අනුව, විනිමය පාලකගේ අනුමැතිය පහත සඳහා අවශ්‍ය වේ.

- (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හැරුණු විට) ඕනෑම පුද්ගලයකු විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් යම් මුදලක් ණයට ගැනීම සඳහා
- තමන් සන්නකයෙහි විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් තබාගැනීම සඳහා
- නේවාසික නොවන්නකු හට යම් ගෙවීමක් හෝ බැර කිරීමක් කිරීමට

ඕනෑම තැනැත්තකු (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හැර) ශ්‍රී ලංකාවේ ඕනෑම තැනැත්තකුට විදේශ විනිමය ව්‍යවහාර මුදල් ණයට දීම.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, මහ බැංකුව විසින්, "බලයලත් වෙළෙන්දන්" ලෙස පත් කරනු ලැබ ඇත. "බලපත්‍රලාභී වෙළෙන්දන්" ලෙස, විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වෙළඳාමට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අවසරය ලැබ ඇතද, ණය දීමට හෝ ගෙවීම් කිරීමට ඔවුන් හට හිමිකම ඇත්තේ, විශේෂිත අවස්ථා පිළිබඳව පමණි. එනම්, ආයෝජන මණ්ඩලය සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුමක් මත බදු, විදේශ විනිමය පාලන පනතින් මුදාහරිනු ලැබ ඇති ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පමණි.

(ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු වලට අදාළව නොව) "ජංගම ගනුදෙනු" ස්වභාවයේ ගනුදෙනු පිළිබඳව විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වලින් ගෙවීම් කිරීම සඳහා පොදු අවසරය දෙනු ලැබ ඇති බව සටහන් කිරීම වැදගත්ය. ජංගම ගනුදෙනු යන්න විස්තර කර ඇත්තේ, "භාණ්ඩ හා සේවා විකිණීම අදාළ වන ගෙවීම් හෝ ලැබීම්" යනුවෙන් විස්තර කරනු ලැබ ඇති අතර, "ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු" යන්න, "මිලදී ගැනීම් හෝ විකිණීම් මගින් නිශ්චල හෝ මූල්‍යමය සම්පත් හුවමාරු කිරීම අදාළ වන ගෙවීම් හෝ ලැබීම්" යනුවෙන් විස්තර කරනු ලැබ ඇත. ණයක් යටතේ ගෙවනු ලබන මුදල හා පොළිය ගෙවීම, ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනුවක් වීමට අවකාශ ඇති අතර, ඒ සඳහා විනිමය පාලකගේ අවසරය අවශ්‍ය වේ.

ඉහත සාකච්ඡා කළ විනිමය පාලන සීමා කිරීම්, ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩල පනතේ 17 වන වගන්තිය යටතේ ආයෝජන මණ්ඩලය සමඟ ගිවිසුමකට ඇතුළු වූ යම් ආයතනයකට අදාළ නොවේ. එම වගන්තිය, අදාළ ආයතනයේ ව්‍යාපාර සඳහා විනිමය පාලන පනත අදාළ භාවයෙන් මුදාහරින බව කරුණාකර සටහන් කරගන්න.

ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයේ, ආයෝජන මණ්ඩල අනුමැතියක් ආකාරයෙන් විදේශ විනිමය පනත අදාළ

විමෝන් මුදාහැරීමක් නොවන බැවින්, විදේශ මූල්‍යයන්ගෙන් ණය ලබාගැනීමේ සීමාවන් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලට අදාළ වේ.

අනේවාසිකයන් සම්බන්ධව ණය ගැනීම හා ආපසු ගෙවීම පිළිබඳ විනිමය පාලන සීමාවන්, එබඳු ආයෝජනයන්, දේශීය සමාගමක වරණීය කොටස් වල ආයෝජනය කර එම කොටස් නිදහස් කිරීම තුළින් කිරීමට හැකියාවක් ඇතද, එබඳු ක්‍රමයක් පිළිබඳ විරෝධතා දෙකක් පවතී,

- (1) සාමාන්‍ය කොටස් හා වරණීය කොටස් අතර වෙනසක්, විනිමය පාලන රෙගුලාසිවල නොපවත්නා අතර, සමාගම් පනතේ කොටස් යන්න නිර්වචනයට වරණීය කොටස්ද ඇතුළත් වන බැවින්, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන විසින් නිකුත් කෙරෙන වරණීය කොටස්වල ආයෝජනය කිරීම පිළිබඳවද, ණය දෙන ආයතන වල සෘජු විදේශීය ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් ඇති විනිමය පාලන සීමාවන් අදාළ වන බැවින්, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් එබඳු වැඩ පිළිවෙලක් කළ නොහැකිය.
- (2) (ණයක් ප්‍රදානය කිරීමට වෙනස්ව) වරණීය කොටස්වල ආයෝජනය කිරීම නිසා ආයෝජකයාට පසුබෑමක් වේ. එසේ වන්නේ, එම කොටස් වලට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන්නේ වරණීය ලාභාංශ ලෙස පමණක් බැවින්, එම ගෙවීම් ආයතනයේ ද්‍රවශීලතා පරීක්ෂණයෙන් සැහීමකට පත්වූ පසුව කෙරෙන අතර, එය ගෙවිය හැක්කේ සමාගමේ ලාභ වලිනි. තවද ඇවර කිරීමේ පරීක්ෂණයකදී, වරණීය කොටස් වලට හිමිවන ස්ථානය, ආරක්‍ෂිත සහ අනාරක්‍ෂිත ණයකරුවන් හට පසුව ලැබෙන ස්ථානයකි.

13. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ පනත් වල අදාළ බව

1840 අංක 7 දරන ගෙවීම්, උපක්‍රම වංචා පිළිබඳ ආඥා පනත (සංශෝධිත පරිදි)

ණය අයකර ගැනීමේ සහ උකසක් හෝ ඔඩිපනයක් බලාත්මක කිරීම හා අදාළව ක්‍රියාවන් පිළිබඳව, 1840 අංක 7 දරන ගෙවීම්, උපක්‍රම වංචා පිළිබඳ ආඥා පනතේ පහත දැක්වෙන විධිවිධාන අදාළ වේ.

ගෙවීම්, උපක්‍රම වංචා පිළිබඳ ආඥා පනත වැලැක්වීමේ ආඥා පනතේ නියමයන් අනුව, පොරොන්දුවක්, කොන්ත්‍රාත්තුවක්, සම්පත්‍රයක් හෙවත් වාසි හුවමාරුවක් හෝ ගිවිසුමක්, පහත තත්ත්වයන් යටතේ බලාත්මක හෝ ආධාරක හෝ නොවේ.

- ණයක්, පැහැර හැරීමක් හෝ වෙනත් අයකු සම්බන්ධයෙන් නීතිය ඉටු නොවීමක්; හෝ
- වංචල දේපළක් පිළිබඳ ඔඩිපනයක්, එම දේපළ උකස් කරන ලද පුද්ගලයාට සත්‍ය වශයෙන්ම භාරදීමක් සිදුවූයේ නම් පමණක්;

එම කාර්යය කරන පාර්ශවය හෝ ඔහු හෝ ඇය විසින් නීත්‍යානුකූලව බලයලත් අයකු විසින් ලිඛිතව අත්සන් කර ඇත්නම් හැර බලාත්මක හෝ ආධාරක නොවේ.

වංචල දේපළක් පිළිබඳව ඇපය භාරගත් විට, ගෙවීම්, උපක්‍රම වංචා පිළිබඳ ආඥා පනත වැලැක්වීමේ ආඥා පනතේ 2 වන වගන්තිය අදාළ වේ.

2 වන වගන්තියේ දැක්වෙන අන්දමට, විකිණීමක්, මිලදී ගැනීමක්, ඉඩමක් හෝ වෙනත් වංචල දේපොළක් පැවරීමක් හෝ උකසක් සහ එබඳු පරමාර්ථයක් සඳහා කෙරෙන පොරොන්දුවක්, සම්පත්‍රයක්, කොන්ත්‍රාත්තුවක් හෝ ගිවිසුමක් හෝ ඉඩමක් හෝ වෙනත් වංචල දේපොළක් ඇපයක් පොළියට දීමක් හෝ බැඳීමක් පහත පරිදි වන තෙක් නීතියෙන් බලාත්මක වීමක් හෝ ප්‍රයෝජනයට ගැනීමටත් නොවන්නේය. එනම්, එම කාර්යය, ලිඛිතව සහ එය කරන පාර්ශවය හෝ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ නීත්‍යානුකූල බලය ලත් තැනැත්තකු විසින් අත්සන් කරනු ලැබ බලපත්‍රලාභී ප්‍රසිද්ධ නොතාරිස් කෙනෙකුගේ ඉදිරියේ, ඒ සමගම සාක්‍ෂිකරුවන් දෙදෙනකු හෝ වැඩි සංඛ්‍යාවක් විසින් අත්සන් කරනු ලැබ සහ එම ලියවිල්ල, ඔප්පුව හෝ සාධන පත්‍රය ලියා අත්සන් කිරීම යම් නොතාරිස්වරයකු සහ සාක්‍ෂිකරුවන් විසින් සහතික කිරීමක් විය යුතුය.

ඇත්ත වශයෙන්ම, 2 වන වගන්තිය සලස්වන්නේ, වංචල දේපළක් හෝ වංචල දේපළක අයිතියක්, අදාළ පාර්ශවය/ ඔහුගේ නීත්‍යානුකූල නියෝජිතයකු විසින්, බලපත්‍රලාභී ප්‍රසිද්ධ නොතාරිස්වරයකු සහ සාක්‍ෂිකරුවන් දෙදෙනකු හෝ වැඩි සංඛ්‍යාවක් එය ලියා අත්සන් කිරීම සාක්‍ෂි දරන ලෙස කරන ලද ලිඛිත සාධන පත්‍රයක් වනතෙක් වලංගු නොවන බවයි.

මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත

මුදල් ණයට දීමේ පනත පිළිබඳව අංක 2 දරන ප්‍රශ්නයට අපගේ පිළිතුර කරුණාකර බලන්න.

ණය ගන්නා කෙරෙහි කිසියම් මට්ටමක ආරක්‍ෂාවක් ප්‍රදානය කිරීම පිළිබඳව යම් විධිවිධාන ඇති බැවින්, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් කරනු ලබන ණය ආපසු අයකර ගැනීමෙහිලා මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතෙහි වැදගත්කමක් ඇත. ඉන් ඇතැම්ක පහත පරිදිය

- ණයට දුන් මුදලක් ආපසු ලබාගැනීම හෝ යම් ගිවිසුමක් හෝ ඇපයක් බලාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් අධිකරණයක නීති කෘත්‍යයක් කරනු ලබන විට, අධිකරණය විසින්, එහි අභිමතය මත, ගනුදෙනු නැවත විවෘත කළහැකි අතර, ණය දෙන්නා සහ නඩු දමනු ලැබ ඇති තැනැත්තා සැලකිල්ලට ගෙන, පෙර කරන ලද කටයුතුවලට අදාළ ප්‍රකාශයක් හෝ මුදල් පියවීමක් හෝ ගිවිසුමක් තිබුණද, නව බැඳීමක් ඇතිකර, දැනට ඒ දෙදෙනා අතර කර ඇති ගනුදෙනුවක් නැවත විවෘත කර, අවදානම් තත්ත්වයන් හා අනෙකුත් සංසිද්ධීන් සැලකිල්ලට ගෙන, අධිකරණය සාධාරණ බවට තීන්දු කරන යම් මුල් මුදලක්, පොළියක් සහ අය කිරීම් ඉක්මවන ගෙවීමක් සම්බන්ධයෙන්, නඩු දමනු ලැබූ තැනැත්තාට සහනයක් ලබාදීමට ක්‍රියා කළහැකිය.

- ණයට දුන් දෙය සඳහා ණය හිමියාට ලැබෙන ඵලය, අතිශය අධික වන සහ ගනුදෙනුව දැඩි සහ අයුක්ති සහගත වන හෝ අදාළ පක්‍ෂ දෙක අතර, මූලිකවම අසාධාරණ බව හෝ
- ගනුදෙනුව අයුතු බලපෑමක් මගින් පෙළඹවීමක් හෝ නැතහොත් දෝෂ සහිත බව හෝ
- ගනුදෙනුව, ණයට දෙන්නාගේ අනුදැනුම සහිතව, කල්පිත මුදලක් සඳහා හෝ සඳහන් නොකරන ලද මුදලකට කරන ලද පොරොන්දු තෝරාදීමක් ඇපයට තබාගෙන. (ඇපයට ණයට දීමේ ආඥා පනතේ 2 වන වගන්තිය)

- ණයකරු විසින් ලබාගන්නා ඵලය, අතිශය වැඩිබව සලකා බැලීමේදී, අයකළ යුතු පොළී අනුපාතය පිළිබඳව අධිකරණය (අනෙකුත් කරුණු අතර) සැලකිල්ලට ගනී. නිදසුනක් වශයෙන්, ණය මුදලේ අගය රුපියල් දෙදහස් පන්සියයක (2,500/-) ට වඩා වැඩි වූ විට වර්ෂයකට සියයට 15% ක් ඉක්මවන පොළියක්, නඩුවේ සියම සංසිද්ධීන් සැලකිල්ලට ගැනීමේදී අය කරන ලද අනුපාතය සාධාරණ බවට, ණය හිමියා, අධිකරණය සැහිමකට පත් කළහොත් ඕස, අසාධාරණ ලෙස සැලකේ.

- මුළු මුදල ලෙස ඒ වන විට ලැබිය යුතු මුදලට වඩා ප්‍රමාණයකට යම් විටක පොළිය අය නොකළ යුතුය.

- ලැබෙන ඵලය අතිශය අධික නම්, අධිකරණය විසින් සාධාරණ යැයි තීරණය කරනු ලබන යම් මුදලක් ගෙවීමට ණය ගන්නාට නියෝග කිරීමට අධිකරණයට හැකිය.

කෙසේ වුවත්, මුදල් ණයට දීමේ පනතෙහි 2 වන වගන්තියේ විධිවිධාන පහත සඳහන් ආයතන විසින් කරනු ලබන සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු වලට අදාළ නොවේ.

- (අ) සමිති ආඥා පනත යටතේ ලියාපදිංචි යම් අන්‍යෝන්‍ය සුභසාධන සමිතියක් හෝ විශේෂයෙන් අනුමත සමිතියක්
- (ආ) ජාතික නිවාස පනත යටතේ ලියාපදිංචි යම් සමිතියක්
- (ඇ) සමූපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි යම් සමිතියක්,
- (ඈ) සංස්ථාගත ආයතනයක් හෝ විශේෂ පනතක් අනුව, ණයට දීම සඳහා සංස්ථාගත කරන ලද ආයතනයක්
- (ඉ) විධිමත් ලෙස සංස්ථාගත කරන ලද හා ලියාපදිංචි කරන ලද බැංකුවක් හෝ බැංකු සංගමයක්
- (ඊ) රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරය සඳහා වශයෙන් කරන තැනැත්තකු හෝ සමාගමක්
- (උ) බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනත යටතේ බලපත්‍රලාභී යම් බඩු උකස් ගන්නා කෙනෙක්

ඵලෙස, (ඉහත සාකච්ඡා කළ) මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතේ 2 වන වගන්තිය යටතේ ණය ගැණුම්කරුට පිරිනැමෙන ආරක්‍ෂාව, සමූපකාර සමිති ලියාපදිංචි සමිති, බැංකු හා මූල්‍ය සමාගම් බදු ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවා සපයන්නන් බොහොමයකට අදාළ නොවේ.

ඉහත කරුණු අනුව පෙනී යන ආකාරයට, මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතේ ප්‍රධාන විධිවිධාන අදාළ වීම, මුදල් ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයේ යෙදී සිටින ස්වාභාවික පුද්ගලයන් බදු අවිධිමත් අංශයටත්, මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතෙහි නියමයන් යටතේ මුදා හරිනු නොලබන, ශ්‍රී ලංකාවේ නිවැසියන් අයිති, අයිතිය සඳහා ඔවුන් මුදල් ණයට දීමේ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදී සිටින සංස්ථාගත ආයතනවලට සීමාවෙයි.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවාවන්හි යෙදී සිටින එබඳු ස්ථානයක හා නීතිමය තැනැත්තන් හට, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන විසින් අය කරනු ලබන පොළී අනුපාතිකයන්, විධිමත් බැංකු මාර්ග යෙන් අය කෙරෙන අනුපාතිකයන් හා සංසන්දනය කිරීමේදී, වැඩි වීම බදු අවස්ථා නිසා, එබන්දන් හට අයවීමට ඇති ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ යම් දුෂ්කරතා වලට මුහුණ පෑමට සිදුවනු ඇත.

1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ පනත

ඉහත අංක 2 දරන ප්‍රශ්නයට අපගේ පිළිතුරෙහිදී සාකච්ඡා කරන ලද පරිදි, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන පනත සංශෝධන පරිදි), එම පනතෙහි නියමයන් අනුව “ණය දෙන ආයතන” සඳහා ණය අයකර ගැනීමට කඩිනම් ක්‍රමයක් සලස්වයි.

ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ අදාළත්වය, එම පනතෙහි හඳුන්වා දී ඇති ණය දෙන ආයතනවලට පමණක් සීමාවන අතර, ඒ නිසා, බොහෝ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට සීමිත වැදගත්කමකින් යුක්ත වෙයි. “ණය දෙන ආයතන” යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ පහත අර්ථයෙන්ය.

- (අ) 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතෙහි ඇති අර්ථයෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
- (ආ) 1975 අංක 13 දරන රජයේ උකස් හා ආයෝජන බැංකු පනතින් පිහිටුවන ලද රජයේ උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
- (ඇ) 1979 අංක 2 දරන ශ්‍රී ලංකා ජාතික සංවර්ධන බැංකුව පනතින් පිහිටුවන ලද ජාතික සංවර්ධන බැංකුව
- (ඈ) 1971 අංක 30 දරන ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකු පනතින් පිහිටුවන ලද ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව
- (ඉ) ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා පනතින් (165 පරිච්ඡේදය) පිහිටුවනු ලැබ ඇති ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව (දැන් ඩී.එෆ්.සී.සී බැංකුව)
- (ඊ) මුදල් ව්‍යාපාර කරගෙන යාම සඳහා, 1988 අංක 78 දරන මුදල් සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි සමාගමක්

ඊට අමතරව, ඉහත සඳහන් යම් බැංකුවක්, සංස්ථාවක් හෝ සමාගමක් ඇවර කිරීම සඳහා හෝ කරගෙන යාම සඳහා විධිමත් ලෙස පත්කරන ලද ඇවරකරුවකු හෝ බලධාරියෙක්ද එයට ඇතුළත් වේ.

1990 අංක 04 දරන බැංකු මඟින් ප්‍රදානය කරන ලද ණය අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත. (1995 අංක 24 න් සංශෝධන පරිදි)

බැංකු මඟින් ප්‍රදානය කරන ලද ණය අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතෙහි ආපසු අයකර ගැනීම සඳහා විධිවිධාන සලස්වා ඇති ණයක් (“ණය” යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ) මුදලින් වූ ණයක් වන අතර, කවරවූ නාමයකින් හෝ නිල නාමයකින් හඳුන්වනු ලබන යම් අයිරාවක් හෝ අත්තිකාරමක් හෝ වෙනත් යම් මූල්‍ය පිළිසරණක් ලෙසය.) බැංකුවක් මඟින් වංචල හෝ නිශ්චල දේපළක් උකසට තබාගෙන එලෙස උකසක් නැතිව, අදාළ අධිකරණයේ ගොනු කරන ලද නඩුවක් මඟින් එබඳු උකසක් බලාත්මක කර, ප්‍රදානය කරන ලද්දකි. බැංකුවක,

මෙම විශේෂ ව්‍යවස්ථාපිත අයිතිය පැරේට් ඇස්තීසිය ලෙස හැඳින්වේ.

මෙම පනතෙහි “බැංකුව” යන්නට, ලංකා බැංකුව ආඥා පනතින් පිහිටුවන ලද ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව පනතින් පිහිටුවන ලද මහජන බැංකුව, සහ 1985 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය ග්‍රාම සංවර්ධන බැංකුව පනතේ විධිවිධාන යටතේ පිහිටුවන ලද යම් බැංකුවක් හැර, බැංකු පනතේ අර්ථනුකූලව වාණිජ බැංකුවක් අදහස් වේ. එසේම අදාළ පනත් වලින් පිහිටුවන ලද ඩී.එෆ්.සී.සී. බැංකුව සහ එච්.ඩී.එෆ්.සී. බැංකුවද “බැංකුව” යන අර්ථනුකූලව ඇතුළත් වේ.

(ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව, සහ රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවට පැරේට් ඇස්තීසි අයිතිය ඒවායේ පනත් වලින්ම ලැබී ඇත).

උකස් කරන ලද දේපළ විකිණීමේ ව්‍යවස්ථාපිත අයිතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, ණය දෙන ආයතන විසින් අනුගමනය කළයුතු ක්‍රියා පටිපාටිය, බැංකු මඟින් ප්‍රදානය කරන ලද ණය අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතෙහි දක්වා ඇත. (එනම්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයක් ගැනීම, විධිමත් ප්‍රකාශනය, විකිණීමේ දැන්වීම් ප්‍රකාශනය කිරීම, සතුකර ගැනීම ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේ විකිණීම ආදිය)

1941 අංක 39 දරන ණය සහනදායක ආඥා පනත

ණය සහනදායක ආඥා පනත අනුව, ණය හිමියන් සහ ණයකරුවන් අතර නිරවුල් කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ණය සහනදායක මණ්ඩලය පිහිටුවනු ලැබ ඇත.

ණය සහනදායක මණ්ඩලය වෙත පහත අය විසින් අයදුම්පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැකිය,

- (i) ණයකරුවකු විසින්, තමා විසින් තම සියලුම ආරක්ෂිත ණයකරුවන් හෝ යම් අයකු හෝ ඊට වැඩි සංඛ්‍යාවක් හෝ සමඟ නිරවුල් කිරීමක් ඇති කරගැනීම සඳහා හෝ
- (ii) යම් ණයකරුවකුගේ යම් ආරක්ෂිත ණය හිමියකු විසින්, එම ණයකරුවා විසින් තමන් හට ගෙවීමට ඇති ණය නිරවුල් කිරීමක් ඇති කර ගැනීම සඳහා “ණයකරු” යන්නෙන්
 - (i) යම් නිශ්චල දේපළක් හෝ එහි යම් කොටසක් සම්බන්ධයෙන් උකසක් හෝ බැඳීමක් ඇති කරනු ලැබ ඇත්නම් සහ ඒ දේපළ සම්බන්ධයෙන් වූ ස්වකීය ණය නියමිත මුදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවන්නාවූ; නැතහොත්,
 - (ii) පොරොන්දු සින්තක්කරයක් මත නිදහස් වීමේ අයිතියක පැවරුම්ලාභියකු වන්නාවූ තැනැත්තකු අදහස් වන අතර, ඒ තැනැත්තාගේ උරුමක්කරුවන්, පොල්මාකරුවන් සහ අදිම්නිස්ත්‍රාසි කරුවන්ද ඊට ඇතුළත් වන්නේය.

ණය සහනදායක මණ්ඩලය, ණයහිමියා යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ, ණයක් අයවිය යුතු තැනැත්තා, ඒ තැනැත්තාගේ උරුමකරුවන්, පොල්මෑකරුවන් සහ අද්මිනිස්ත්‍රාසි කරුවන්ද, ආඥා පනතෙහි අර්ථනුකූලව උකසක් වැනි නිශ්චල දේපළ පිළිබඳ පොරොන්දු සිත්තකරයකින් ආරක්‍ෂිත ණයක් සම්බන්ධයෙන් වූ විට, ඒ දේපළෙහි පැවරුම්ලාභීද, ඒ පැවරුම්ලාභීන්ගේ උරුමකරුවන්, පොල්මෑකරුවන් සහ අද්මිනිස්ත්‍රාසි කරුවන්ද ඊට ඇතුළත් වන නමුත්, රජය හෝ 61(2) වගන්තිය යටතේ නියෝග මගින් නියමිත යම් තැනැත්තකු හෝ මණ්ඩලයක් හෝ ඊට ඇතුළත් නොවේ.

ණය සහනදායක මණ්ඩලයේ ණය නිරවුල් කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය අනුව, ආරක්‍ෂිත ණයකරුවකුට පමණක් එම පරිපාටිය ආරම්භ කළහැකි අතර, එබඳු විභාගයක් කරගෙන යන අතරතුරදී, අනාරක්‍ෂිත ණයකරුවන්ගේ ණය සම්බන්ධවද නිරවුල් කිරීමක් කරා ළඟා වියහැකි බවයි. ඒ අනුව ණය සහනදායක මණ්ඩලයක, ණය සහනදායක විභාගයක් ආරම්භ කිරීම සඳහා ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ණය සහනදායක ආඥා පනත යටතේ ආරක්‍ෂිත ණය කරුවකු වියයුතු බව පෙනී යයි.

ණය සහනදායක (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ (ඉහත සාකච්ඡා කළ) අර්ථනුකූලව, "ණයදීමේ ආයතනයක්" සඳහා, ණය සහනදායක පනතේ සහ මුදල් ණයට දෙන්නන්ගේ ආඥා පනතේ කිසිවක් අදාළ බවට සැලකීමට ඉඩ නො සලස්වයි. එසේ ණය අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ අර්ථනුකූලව ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක් ණයට දෙන ආයතනයක් වේ. ණය සහනදායක ආඥා පනතේ විධිවිධාන ආධාර කරගැනීමට හෝ යටතට ගැනීමට ඉඩ නොලැබේ.

1949 අංක 6 දරන උකස් පනත

කරුණාකර, පහත ප්‍රශ්න අංක 14 ට දක්වා ඇති පිළිතුරු බලන්න.

14. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි, උකස් පනතේ අදාළ බව විමර්ශණය කිරීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ උකස් නීතිය, පොදු නීතිය (එනම් රෝම ලන්දේසි නීතිය) සහ 1949 අංක 6 දරන උකස් ආඥා පනත (1949 අංක 53, 1953 අංක 11, 1987 අංක 27 සහ 1990 අංක 03) ("උකස් පනත") මඟින් පාලනය වේ.

උකස් පනත, සාමාන්‍යයෙන් දක්වන්නේ උකස් ඇති කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියාපටිපාටි අංශයන්ය. එය පහත ආකාරයෙන් කරනු සලස්වයි.

- උකස් ක්‍රියාවේ දැන්වීම නිකුත් කිරීම, එබඳු දැන්වීමක් නිකුත් කරන ආකාරය, උකස් පත්‍රිකාවක විත්තිකරුවන් ලෙස බද්ධව සිටින තැනැත්තන් හට හිමිකම් ලබන අය,
- ක්‍රියාවට සම්බන්ධ පාර්ශවයක් ලෙස, ක්‍රියාකිරීම පිළිබඳ දැන්වීම නිකුත් කරනු ලැබූ තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම්
- දැන්වූ හෝ එකතු කරන ලද පුද්ගලයන් හට, උකස් කටයුත්තක තීන්දු ප්‍රකාශයේ බලපෑම
- දැන්වීම හිමි වියයුතු නැති තැනැත්තන්ගේ මැදිහත්වීම් හා අයිතීන්
- පසු/ පසුකාලීන උකසක් මත තීන්දු ප්‍රකාශය කෙරෙහි, විකිණීමේ බලපෑම
- උකස්කරුගේ හෝ උකස් ක්‍රියාව සඳහා දැන්වීමට හිමිකම් ඇති අයගේ මරණයකදී අදාළ වන විධිවිධාන.
- උකස්කරුට විරුද්ධව අයිතිවාසිකම ඉදිරිපත් කරන්නා සමඟ, පැමිණිලිකරු එකතුවීම හෝ විකිණීමකදී, ඉඩමේ අයිතිය ප්‍රකාශ කිරීමට ඉල්ලා සිටීම
- උකස් ඉඩම ලබා ගන්නා අයකු පත්කිරීම
- තීන්දු ප්‍රකාශය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන්, අලෙවි කිරීමට යටත්වන දේපළ ඇතුළුව 46 වන වගන්තිය අනුව දෙන ලද අයිතීන් අත්හැරීම, ඇතුළු උකස් තීන්දු ප්‍රකාශය යටතේ විකිණීම
- නිශ්චල දේපළ වල පැරේට් ඇස්කීසිය බලාත්මක වූ විට ආපසු ලබාගැනීමේ විශේෂ විධිවිධාන
- හිමිකම් ඔප්පුව තැන්පත් කිරීම සහිත ඉඩමේ විශේෂ උකස

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලට සාමාන්‍යයෙන් උකස්ලාභියා ලෙස උකස් පනත අදාළ වන අතර, උකස් පනතේ ඇතැම් කොටස් උකස්ලාභියා හට "අනුමත ණය දෙන ආයතන" ලෙස විශේෂයෙන්ම අදාළ වන බව සටහන් කරගැනීම සුදුසුය.

අනුමත ණය දෙන ආයතන නිර්වචනය

“අනුමත ණය දෙන ආයතන” යන්න, පනතෙහි නිර්වචනය කර ඇත්තේ පහත පරිදිය.

- (අ) ගැසට් පත්‍රයෙහි පළකරන ලද නිවේදනයක් මඟින් වාණිජ අධ්‍යක්ෂ විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබ ඇති, සමාගම් ආඥා පනතෙහි 333 වන වගන්තියේ නිර්වචනය කර ඇති පරිදි, යම් බැංකු සමාගමක්, මෙම පනතෙහි කාර්යයන් සඳහා අනුමත ණය දෙන ආයතනයක් වේ.
- (ආ) රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව, කෘෂි කාර්මික හා කාර්මික ණය සංස්ථාව, ණය මණ්ඩලය, ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, සහ ප්‍රාදේශීය ණය සහ සංවර්ධන කොමසාරිස්වරුන්.
- (ඇ) ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරන ලද නිවේදනයක් මඟින්, වාණිජ අධ්‍යක්ෂ විසින් දැනට ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබ ඇති වෙනත් යම් සමාගමක්, ව්‍යාපාර ආයතනයක්, ආයතනයක් හෝ පුද්ගලයෙක්, මෙම පනතෙහි කාර්යයන් සඳහා අනුමත ණය දෙන ආයතනයක් වේ.

ණය දෙන ආයතනයක් ලෙස උකස් පනතෙහි අදාළ විශේෂ විධිවිධානවලින් වාසියක් ලබාගැනීමට සඳහා, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, දැනට ඉහත (අ) හෝ (ආ) ගණයට අයත් නොවන්නේ නම්, වාණිජ අධ්‍යක්ෂ විසින් අනුමත ණය දෙන ආයතනයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කරවා ගතයුතු වේ.

සමාගම් පනතෙහි, “බැංකු සමාගම්” පිළිබඳ විධිවිධාන පරිච්ඡින්න කර ඇති අතර, “බැංකු සමාගම්” පාලනය කරන නීති බැංකු පනතෙහි ඇති බව කරුණාවෙන් සලකන්න. බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍රයක් නිකුත් කර ඇති බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්, උකස් පනත යටතේ කාර්යයන් සඳහා අනුමත ණය දෙන ආයතනයක් ලෙස සැලකීම, බැංකු පනත සලස්වා ඇත.

උකස් පනත යටතේ අනුමත ණය දෙන ආයතන වලට අදාළ වන අංශ

උකස් පනත යටතේ අනුමත ණය දෙන ආයතනයක නිර්වචනය යටතට ගැනෙන ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයකට ඇති ප්‍රධාන වාසිය නම්, උකස්ලාභීයකු ලෙස, අනෙකුත් උකස්ලාභීන්හට නොමැති යම් ක්‍රියා පටිපාටිය වාසින් තිබීමයි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වන්නේ, අනුමත ණය දෙන ආයතනයක්, එහි එදිනෙදා ව්‍යාපාර කටයුතු වලදී, එහි ගනුදෙනුකරුවන් හට ප්‍රදානය කරන මූල්‍ය සහායයන්හිදී ඇප ලෙස, නිරන්තරයෙන් උකස්කරවලට ඇතුළුවීමයි.

නිදසුනක් වශයෙන්, අනුමත ණය දෙන ආයතනයකට, උකස්ලාභීයකු ලෙස, උකස්කර ඇති කිරීමෙහිලා කඩිනම් ක්‍රියා පටිපාටි, උකස් පනතෙහි දක්වා ඇත. තවත් වාසියක් වන්නේ, විධිමත් ක්‍රියා පටිපාටිය අනුගමනය කරන්නේ

නම්, උකස්කර යටතේ , අනුමත ණය දෙන ආයතනයක් වඩා හොඳින් ආරක්ෂිත වී තිබීමයි.

(1) ඉඩමක් උකස් කිරීම

උකස් පනත යටතේ, ඉඩමක් අයිතිකරු විසින් අනුමත ණය දෙන ආයතනයක් වෙත හිමිකම් ඔප්පුවක් තැන්පත් කිරීමත් සමඟ, උකස් පනතේ දක්වා ඇති පරිදි සාධන පත්‍රයක් ලියා අත්සන් කිරීමෙන්, උකස්කර ඇති කළහැකිය.

එබඳු සාධන පත්‍රයක්, නොතාරිස් කෙනෙකු විසින් සහතික කිරීමක් අවශ්‍ය නොවන අතර, (ගෙවීම් උපක්‍රම වංචා කිරීම වැලැක්වීම පනතේ 2 වන වගන්තිය එබඳු සාධන පත්‍රවලට අදාළ නොවන බැවින්) එම සාධන පත්‍රයේ එක් පිටපතක්, අනුමත ණය දෙන ආයතනය විසින්, අනුමත ණය දෙන ආයතන විෂයෙහි නියුක්තව ඇති දිස්ත්‍රික්කයේ ඉඩම් රෙජිස්ටාර්වෙතත්, තවත් පිටපතක්, එම සාධන පත්‍රය මඟින් උකස් කරන ලද ඉඩම පිහිටි දිස්ත්‍රික්කයේ ඉඩම් රෙජිස්ටාර්වෙතත් ඉදිරිපත් කළයුතුය.

(2) වංචල දේපළ උකස් කිරීම

උකස් පනත අනුව, කොටස් හිමිකරුවකු හට, එම වංචල දේපළ, අනුමත ණය දෙන ආයතනයකට උකස් තැබීමේ අනුමැතිය ඇත. අදාළ කොටස් සහතිකය සහ අත්සන් කරන ලද “හිස්” මාරු කිරීමේ ආකෘති පත්‍රයක් සමඟ, උකස් පනතේ ප්‍රකාර සාධන පත්‍රයක් අත්සන් කිරීම සිදු කළහැකිය. එබඳු අවස්ථාවකදී, උකස්කරු විසින් ගෙවීම් පැහැර හැරීමකදී, ණය මුදල නිදහස් කිරීම සඳහා කොටස් විකිණීමට අනුමත ණය ආයතනයට හැකිය. උකස් පනතේ මෙම කාර්යය සඳහා, “විකිණීම” යන්නට, පවත්නා වෙළඳපොළ අගය අනුව කොටස් මිලදී ගැනීමට අනුමත ණය දෙන ආයතනයට හැකිය.

අනුමත ණය දෙන ආයතනයක් නමින්, මීට සමාන සාධන පත්‍රයක් අත්සන් කිරීමෙන්, සහ රක්ෂණ ඔප්පුවක්, ණය දෙන ආයතනයක් නමට පවරා, එම ඔප්පුව එහි තැන්පත් කිරීමෙන්, රක්ෂණ ඔප්පුවක් අයිතිකරුවකුහට උකස්කර ඇති කිරීමට විධිවිධාන, උකස් පනත සලස්වයි. මෙම ණය ගෙවීමට උකස්කරු අසමත් වූ විට, එම රක්ෂණ ඔප්පුව රක්ෂණ සමාගමට භාරදී උකස්කරුගේ ණය පියවා ගැනීම පිණිස රක්ෂණ ඔප්පුවේ පූර්ණ පවාරන අගය ඉල්ලා සිටීමට අනුමත ණය දෙන ආයතනයට හැකිය.

අනුමත ණය දෙන ආයතනයකට, යම් ද්‍රව්‍යමය වංචල දෙයක් සම්බන්ධව උකස්කරී, එම ද්‍රව්‍යමය වංචල දේ විකිණීමේ අයිතියද අනුම ණය ආයතනයකට දී ඇති අතර, උකස්කරු විසින් නොගෙවා පැහැර හරින අවස්ථාවකදී, එබඳු පැහැර හැරීමක් හේතුකොට ගෙන අනුමත ණය දෙන ආයතනයට, උකස්කරුගේ ණය බෙරුම් කිරීම සඳහා එය විකිණිය හැකිය. කෙසේ වුවද, මෙය කළ හැක්කේ, උකස් ඇතිකළ සාධන පත්‍රයෙහි, උකස් පනතේ අදාළ වගන්තිය පිළිබඳව සඳහන් කර ඇත්නම් පමණි. වෙනත් කරුණු අතර, එම විකිණීම, ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියක් මඟින් කළයුතු වීමද තවත් අවශ්‍යතාවයකි.

පොත් ණයද උකස් කිරීම විය හැකිය. (උකස් පනත අනුව පොත් ණය යනු උකස්කරු හට වෙනත් තැනැත්තකුගෙන් ලැබීමට ඇති ණයක් වන අතර, "සාමාන්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතුවලදී එම තැනැත්තා විසින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන පොත්වල පෙන්වුම් කළ" යුතුය. එබඳු අවස්ථාවකදී, උකස්කරු විසින් නොගෙවා පැහැර හරිනු ලබන උකස්කරු නිසා ගෙවිය යුතු ණයක්, තුන්වන පාර්ශවයෙන් ඉල්ලා සිටීමේ අයිතිය, අනුමත ණය දෙන ආයතනයට ඇත. කෙසේ වුවත් එබඳු උකස්කරු, ලේඛණ ආඥා පනතේ ලියාපදිංචි කිරීම යටතේ විධිමත් ලෙස ලියාපදිංචි කළ යුතුය.

15. ණය කපා හැරීමේ ප්‍රතිපත්ති, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට අදාළ වන ආකාරය විමර්ශනය කිරීම සේවාදායකයකු පැහැර හරින අවස්ථාවේදී හර ශේෂය සහ බැර ශේෂය හිලව් කිරීමට ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට අයිතියක් තිබේද?

පොදු නීතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිය අනුව, හිලව් කිරීමේ අයිතිය ඇත්තේ බැංකුකරුවන් හට පමණි. ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු නීතිය සකස් කර ගනු ලැබ ඇත්තේ ඉංග්‍රීසි බැංකු නීතිය අනුවයි. ඉංග්‍රීසි බැංකු නීතිය අනුව, වෙනත් ආකාරයකින් ගිවිසුමක් ප්‍රකාශිත හෝ අධ්‍යාපාර නොවේ නම්, සහ තමන්හට ලැබීමට ඇති මුදල ලැබෙන බවට ස්ථිර නම්, හිලව් කිරීමේ අයිතිය බැංකුකරුට ඇත. (Fiddler, P.J.M. Sheldon Fiddler Practice of Law of Banking (Macdonalds and Evans, 11 වන සංස්කරණය, 31 පිටුව). කෙසේ වුවත්, ඉංග්‍රීසි නීතිය අනුව, මෙම අයිතියට හිමිකම් ඇත්තේ බැංකුකරුවන් හට පමණක් වන අතර, එය වෙනත් මූල්‍ය සේවා සපයන ආයතනවලට හිමි නොවේ. ඒ අනුව, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, ශ්‍රී ලංකා බැංකු පනතේ අර්ථයෙන් බැංකුවක් වන්නේ නම් හැර, සහ එබඳු අයිතියක් කොන්ත්‍රාත්තුවේ ප්‍රකාශ කර ඇත්නම්/ ගම්‍යමාන වන්නේ නම් හැර, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයකට හිලව් කිරීමේ අයිතියක් නැත.

සමූපකාර සමිති

සමූපකාර සමිති පනත සහ බස්නාහිර, මධ්‍යම සහ සබරගමුව පළාත්වල සමූපකාර සමිති ප්‍රඥප්තීන් අනුව, සමිතියට ලැබීමට ඇති සාමාජිකයකුගේ, මිය ගිය සාමාජිකයකුගේ හෝ හිටපු සාමාජිකයකුගේ තැන්පතු මත ණයක් වේ නම්, ඒ මත ගාස්තු අය කිරීමක් වේ.

16. ශ්‍රී ලංකා නීතිය යටතේ, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක බඩු උකස් ගැනීම හා කල්බදු දීම කළහැකි ක්‍රම කවරේද යන්න විමර්ශනය කිරීම. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයකට මෙය කිරීමට අවශ්‍ය නම්, විධිවිධාන කවරේද? මඟ පෙන්වීම් කවරේද?

බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරය

බඩු උකස් ගන්නා, බඩු උකස් ගැනීමේ ආඥා පනතේ නිර්වචනය කර ඇත්තේ, "බඩු උකසට ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත සෑම පුද්ගලයෙක්ම" ලෙසයි.

බඩු උකස් ගැනීමේ ආඥා පනතෙහි උකස් ගැනීම පිළිබඳව පූර්ණ නිර්වචනයක් දී නොමැති වුවත්, බැංකු පනත යටතේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද නියමයක, එහි දැක්වෙන කොන්දේසි වල කාර්යය සඳහා "බඩු උකස් කිරීම" නිර්වචනය කර ඇත්තේ, "රත්රන් වලින් සකස් කරන ලද පුද්ගලික භාණ්ඩ ඇපයක් ලෙස, උකස්කරු ලෙස තබාගෙන, ආරම්භයේදී මාස දොළහක් නො ඉක්මවන කාලයකට මුදල් ණයට දීම" ලෙසය.

[උකස් කිරීම රත්රන් වලින් සකස් කරන ලද භාණ්ඩ උකසක් ලෙස තබාගෙන පමණක් නොව වටිනාමක් ඇති ඕනෑම භාණ්ඩයක් වියහැකි බැවින්, ඉහත දැක්වූ නිර්වචනය සීමිත වූ වක් බව සටහන් කළ හැකිය.]

ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් නිකුත් කරනු ලබන (ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා යනු එක් පාලන කොට්ඨාශයක් සඳහා පත් කරනු ලැබ ඇති රජයේ නිලධාරියකු වන අතර, ඔහුට එම කොට්ඨාශයට අදාළව බලතල හා වගකීම් පැවරී ඇත) බලපත්‍රයක් ඇති අයකු හැර වෙනත් එම කොට්ඨාශයේ අයකු බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නොයෙදිය යුතු බව බඩු උකස් ගැනීමේ ප්‍රඥප්තියේ දැක්වේ.

පහත සඳහන් තැනැත්තන්/ ආයතන වෙත බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත වීම සඳහා බලපත්‍රයක් නිකුත් නොකිරීමට, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතින් සලස්වා ඇත.

- (අ) ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු නොවන පුද්ගලයකු
- (ආ) විදේශීය සමාගමක් -
 - "සමාගම් ආඥා පනතෙහි XI වන කොටස අදාළ වන" ලෙස ආඥා පනතෙහි නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත. (සමාගම් ආඥා පනත දැන්, 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතින් පරිවර්තනය කරනු ලැබ ඇති අතර, නව පනතෙහි XVIII පරිච්ඡේදය, විදේශ සමාගම් ලියාපදිංචි කිරීම පිළිබඳව අදාළ වේ.)
- (ඇ) පහත පරිදි නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති විදේශ ආයතනයක්
 - "පාර්ශ්වකරුවන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයකු ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු නොවන හෝ දෙදෙනාම

එලෙස පුරවැසියන් නොවන හෝ දෙදෙනකුට වැඩි පාර්ශ්වකරුවන් ඇති, එයින් යටත් පිරිසෙයින් එක් අයකු හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු නොවන අයගෙන් යුක්ත”

[ඉහත සාකච්ඡා කළ ආකාරයට, ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනයෙන්, බඩු උකස් ගැනීම දැන් විමධ්‍යගත විෂයයක් වන අතර, විෂයය පිළිබඳව තමන්ගේම ප්‍රඥප්තීන් පැනවීමට පළාත්වලට බලතල ඇත. කෙසේ වුවත්, දැනට එලෙස ප්‍රඥප්තීන් පනවනු ලැබ ඇත්තේ බස්නාහිර පළාතේ පමණක් වන අතර, බස්නාහිර පළාතේ බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත යම් බඩු උකස් ගන්නා අයකු එම විෂයය පිළිබඳව බස්නාහිර පළාතේ ප්‍රඥප්තිය අනුගමනය කළ යුතුය. (ඉහත අංක 2 දරන ප්‍රශ්නය සඳහා අපගේ පිළිතුරු කරුණාකර බලන්න.)]

ඉහත කරුණු වලින් පැහැදිලි වන්නේ, විදේශයක සංස්ථාගත කරන ලද හෝ පිහිටුවන ලද සමාගමකට, එබඳු පරමාර්ථයක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරික ස්ථානයක් පිහිටුවීමෙන්, බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත විය නොහැකි බවයි.

ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත වාසය කරන පුද්ගලයන් සහ විදේශයන්හි සංස්ථා ගත සමූහ ආයතන බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයේ නියුක්ත සමාගමක කොටස් මිලදී ගැනීමට හිමිකම් නොලබන බව, විදේශ විනිමය පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසි වලින් පෙන්වා දී ඇත.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බැංකු පනතෙහි 83 (අ) ඡේදයෙන් සලස්වා ඇති පනත පරිදි, බඩු උකස් ගැනීමේ ආඥා පනත අදාළ වීමෙන් මුදාහැර ඇත. “බඩු උකස් ගැනීමේ ආඥා පනතෙහි විධිවිධාන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකට අදාළ නොවන අතර, මුදල් මණ්ඩලයෙන් නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් කොන්දේසි වලට යටත්ව, බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදීමට එම බැංකුවට හැකිය.”

ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ශාඛා කාර්යාලයක් මගින් හෝ දේශීයව සමාගමක් සංස්ථාගත කිරීමෙන් හෝ විදේශ සමාගමකට බඩු උකස් ගැනීමෙහි යෙදිය නොහැකි අතර, බැංකු බලපත්‍රයෙහි ඒ පිළිබඳව සඳහන් කරනු ලැබුවහොත් හැර, තම බැංකු සේවාවෙහි කොටසක් ලෙස බඩු උකස් ගැනීමේ සේවා කිරීමට බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට බලපත්‍රයක් ලබාගත් විට එබඳු සමාගමකට හැකිය.

නීතියේ ඉහත ප්‍රකාශ කෙරුණු විධිවිධාන සාරාංශ කළහොත්, බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත විය හැක්කේ බලපත්‍රලාභී බඩු උකස් ගන්නන් සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වලට පමණක් බව දැක්විය හැකිය.

බලපත්‍රලාභී බඩු උකස් ගන්නා අයකුට අදාළ සීමා කිරීම් සම්බන්ධව, බඩු උකස් ගන්නන්ගේ ආඥා පනතෙහි, වෙනත් දේ අතර, පහත කරුණු ඇතුළත් වේ.

- කිසිදු තැනැත්තකු වෙන්දේසිකරුවකු ලෙස උකස් බඩු ගන්නා ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත නොවිය යුතුය; සහ
- නිශ්චිත පොළී අනුපාතික ඉක්මවන පරිදි පොළී අනුපාතිකයක් අය කිරීමට බඩු උකස් ගන්නකුට නොහැකිය.

බඩු උකස් ගන්නන්ගේ පනතෙහි වැඩිදුර විස්තර සඳහා, කරුණාකර ප්‍රශ්න අංක 2 ට අපගේ පිළිතුරු බලන්න.

කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරය.

කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාම, 2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත (“කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත”) මඟින් පාලනය කෙරේ. (පනත පිළිබඳ කෙටි විශ්ලේෂණයක් සඳහා කරුණාකර ප්‍රශ්න අංක 2 බලන්න)

කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතේ විධිවිධාන අනුව, කිසිම තැනැත්තකු විසින් කල්බදු මූල්‍යකරණ කටයුතු කරගෙන යාමෙහි නිරත වීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධිකාරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් නිකුත් කරන ලද ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකයක අධිකාරිය යටතේ හැර කරනු නොලැබිය යුතුය.

යම් තැනැත්තෙක් පහත කොන්දේසි සපුරාලන්නේ නම්, මිස මේ පනත යටතේ ලියාපදිංචි වීමට සුදුස්සෙක් නොවන්නේය.

- (අ) බැංකු පනතේ අර්ථනුකූලව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක්.
- (ආ) මුදල් සමාගම් පනතේ අර්ථනුකූලව මුදල් සමාගමක්
- (ඇ) නියමිත පරිදි වූ අවම නිකුත් කළ හා ගෙවා හිමි ප්‍රාග්ධනය ඇති, ඉහත දක්වා ඇති සමාගම් හැර, සංස්ථාගත කරන ලද පොදු සමාගමක්, කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා වූ ඉල්ලීමක්, නියමිත ඉල්ලුම් පත්‍රයෙහි, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධිකාරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයා වෙත, පහත සඳහන් ලේඛණ ද සමඟ, ඉදිරිපත් කළයුතුය.
- (අ) බලපත්‍රලත් වාණිජ බැංකුවක් හෝ බලපත්‍රලත් විශේෂිත බැංකුවක් සම්බන්ධයෙන්, බැංකු පනත යටතේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් ඒ බැංකුව වෙත නිකුත් කරන ලද, සහ ඉල්ලීම කරනු ලබන දින වන විට බලාත්මකව පවත්නාවූද සහතිකයේ පිටපතක්.
- (ආ) මුදල් සමාගමක් සම්බන්ධයෙන්, මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද සහ ඉල්ලීම කරනු ලබන දින වන විට බලාත්මකව පවතින්නාවූ ද බලපානුයේ සහතික කළ පිටපතක්
- (ඇ) පොදු සමාගමක් සම්බන්ධයෙන්
 - (i) සමාගමේ සාංගමික සංස්ථා පත්‍රයේ සහතික කළ පිටපතක් සහ

- (ii) සමාගම සංස්ථාගත කිරීමේ සහතිකයේ සහතික කළ පිටපතක්
- (ඇ) පහත විස්තර සහිතව, මෙහෙයුම් සංග්‍රහයේ සහතික කළ පිටපතක්
 - (i) කල්බදු මූල්‍යකරණය පවත්නා කාලපරිච්ඡේදය.
 - (ii) කල්බදු මූල්‍යකරණයක් මත අයවීමට ඇති ගෙවීම් ආපසු අය කර ගැනීමේ ක්‍රමය.
 - (iii) කල්බදු මූල්‍යකරණයක් යටතේ සපයන ලද උපකරණ සම්බන්ධයෙන් වන හිමිකම් පෑමට එරෙහිව බදු ගැණුම්කරුගේ අයිතිවාසිකම්, බදුදීමනාකරු විසින් ආරක්‍ෂා කිරීම.
 - (iv) කල්බදු මූල්‍යකරණය ඉකුත් වීමෙන් පසු ඒ උපකරණ බැහැර කරලීම; සහ
 - (v) නියම කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් තොරතුරු වලට අදාළ විස්තර.
- (ඉ) නියමිත පරිදි ඉල්ලුම්පත්‍ර ගාස්තුව සහ
- (ඊ) නියම කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් ලේඛනවල සහතික කළ පිටපත්

සෑම ලියාපදිංචි කරන ලද ආයතනයක් විසින්ම එයට නිකුත් කරනු ලැබ ඇති ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකය, එහි ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික ස්ථානයෙහි ප්‍රකටව පෙනෙන ස්ථානයක ප්‍රදර්ශනය කළයුතු බව කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතෙන් අවශ්‍ය වේ.

(අ) ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ සීමා

කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ බලපත්‍රයක් අයිතිවීම, ලියාපදිංචි ආයතනයට, “කල්බදු මූල්‍යකරණය යටතේ උපකරණ සැපයීම සඳහා මුදල් ආයෝජන කිරීමේ ව්‍යාපාරය” ලෙස නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාර කටයුතුවල නිරත වීමට හැකියාව ඇති කරනු ලබයි.

සංගම්ක ව්‍යවස්ථාවලියේ ඇතුළත් කිසියම් සීමාවන්ට යටත්ව, කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගමක් වෙනත් වර්ගවල ක්‍රියාවන්හි යෙදීමට හැකිය. එහෙත් ඒ කාර්යට අදාළ බලපත්‍රය ලබාගැනීමෙන් පසු පමණක් නිරත වියහැකි බැංකු කටයුතු, මූල්‍ය ව්‍යාපාර, රක්‍ෂණය, උකස් කිරීම් බදු සීමා කළ ක්‍රියාවන් නොවිය යුතුය.

කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගමක්, ඉහත 12 වන ප්‍රශ්නය යටතේ සාකච්ඡා කරන ලද විදේශ විනිමය පාලන සීමාවන් වලට සහ සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ සහ “කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරයේ” නිරත වීමට දී ඇති බලපත්‍රයෙහි සඳහන් වියහැකි අනෙකුත් සීමාවන් වලට යටත්ව, මුදල් ණයට දිය හැකිය. (නිදසුනක් ලෙස විදේශ මුදල් වලින් ණයට දීම හා සම්බන්ධව), අධ්‍යක්‍ෂවරයාගේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය ඇතිව හැර, ලියාපදිංචි කරන ලද ආයතනයක්

විසින් අධ්‍යක්‍ෂවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද මෙහෙයුම් සංග්‍රහයේ ඇතුළත් විස්තර වෙනස් කිරීම හෝ ඉන් බැහැරවීම හෝ සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලිය වෙනස් කිරීම කරනු නොලැබිය යුතුය.

(ආ) ආයෝජකයන් හට සීමාවන්

කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරයෙහි නිරත වන සමාගමක කොටස්වල විදේශ ආයෝජනයන් පිළිබඳව සීමාවන් පනවා නැත. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් හෝ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් නොවන අයදුම්කරුවකු සමාගම් පනත යටතේ හා කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ පොදු සමාගමක් ලෙස සංස්ථාගත වියයුතු නිසා, ශ්‍රී ලංකාවේ ශාඛා කාර්යාලයක් හෝ ව්‍යාපාරික ස්ථානයක් හරහා, විදේශ ආයතනයකට කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාරයක යෙදීම, මූල්‍ය සමාගමක සංසිද්ධියේ මෙන්, හැකියාවක් නැත.

17. ක්‍ෂුද්‍ර රක්‍ෂණය විමර්ශනය කිරීම - ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන රාශියක් විසින් රක්‍ෂණ සේවය සපයනු ලබයි. මෙහි නීත්‍යානුකූල තත්ත්වය කුමක්ද? ණය දීමේ කටයුතු කරන ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට රක්‍ෂණ සේවා සැපයිය හැකිද? ලබාදිය හැකි මාර්ගෝපදේශය කුමක්ද?

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන, රක්‍ෂණ සේවා සැපයීමේ නීත්‍යානුකූල භාවය

ශ්‍රී ලංකාවේ රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කරන නීතිය වන්නේ 2000 අංක 43 දරන රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතයි.

රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත පිළිබඳව ප්‍රශ්න අංක 2 යටතේ අපගේ ප්‍රතිචාර කරුණාකර බලන්න.

රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතෙහි විශේෂිත වශයෙන් දැක්වෙන්නේ, එම පනත යටතේ රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයක් කිරීම සඳහා දැනට ලියාපදිංචි වී ඇති හෝ ලියාපදිංචි වූ සේ සැලකෙන යම් තැනැත්තකු හැර, වෙනත් තැනැත්තකු රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත නොවිය යුතු බවයි.

තවදුරටත් එහි දක්වා ඇත්තේ, රක්‍ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ පහත දැක්වෙන සුදුසුකම් සපුරාලන්නේ නම් හැර, රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි ලියාපදිංචි වීමට අනුමත නොලබන බවයි. එනම්, සමාගම් පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථා ගතකර තිබීම සහ එය නියුක්ත වන රක්‍ෂණ ව්‍යාපාරයේ දැනට නියම කරනු ලැබ ඇති නියමිත මුදලට වඩා, එකිනෙක රක්‍ෂණ පන්තියක් සඳහා රුපියල් මිලියන සියයක (රු.100,000,000/-) කොටස් ප්‍රාග්ධනයක් තිබිය යුතු වීම වේ. රක්‍ෂණය වන මහජනයාගේ සුභ සිද්ධිය උදෙසා, රක්‍ෂණකරුවකුගේ

විධිමත් වර්ගව සහතික කිරීමේ පරමාර්ථයෙන්, සහ රක්ෂණ කර්මාන්තයේ සංවර්ධනය සඳහා, ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් පනවනු ලබන රෙගුලාසි වලට අනුව, වෙනත් අවශ්‍යතාවයන්, එම තැනැත්තා විසින් සම්පූර්ණ කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ රක්ෂණ සේවා සැපයීමට අදාළ සහ එය විධිමත් කිරීමේ තවත් නීති, සීමාසහිත අදාළ බවක් ඇති අතර, ඒවා හඳුනාගත් ක්ෂේත්‍රවලට සීමාවේ. උෟනතා වශයෙන්, කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය පිහිටවූ 1999 අංක 20 දරන කෘෂිකාර්මික හා ගොවි ජන රක්ෂණ පනත, ශ්‍රී ලංකා නිර්යාත ණය රක්ෂණ සංස්ථාව පිහිටවූ 1978 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා නිර්යාත ණය රක්ෂණ පනත, සහ සමාජ ආරක්ෂණ මණ්ඩලය පිහිටවූ 1990 අංක 17 දරන සමාජ රක්ෂණ මණ්ඩල පනත දැක්විය හැකිය. ඒ නිසා, ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ මණ්ඩලයෙන් බලපත්‍රයක් ලබා නොගෙන, රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි යෙදෙන යම් තැනැත්තකු, රක්ෂණ කර්මාන්ත විධිමත් කිරීමේ පනත යටතේ වරදකරු වේ.

රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනතෙහි තව දුරටත් දක්වා ඇත්තේ, ප්‍රතිරක්ෂණ ව්‍යාපාරයක හැර, රක්ෂණ මණ්ඩලයේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය නොමැතිව පනත යටතේ ලියාපදිංචි නොවූ රක්ෂණ ආයතනයක, සෘජුව හෝ වක්‍රව, යම් රක්ෂණ ව්‍යාපාරයක් නො කළයුතු බවයි.

ඉහත කරුණ සඳහා පමණක් රක්ෂණ මණ්ඩලයට ලිඛිත අනුමැතියක් දිය හැක්කේ, රක්ෂණ කර්මාන්තය සහ රටෙහි යහපත පිණිස රජයේ ප්‍රතිපත්ති සලකා බැලීමෙන් පමණි.

මුදල් ණයට දීමෙහි නියුක්ත ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයකට රක්ෂණ සේවා කළහැකිද?

රක්ෂණ කර්මාන්තය විධිමත් කිරීමේ පනත අනුව, ඒ යටතේ ලියාපදිංචි තැනැත්තකු, රක්ෂණ ව්‍යාපාරයක හැර වෙනත් ව්‍යාපාරයක නොයෙදිය යුතුය. කෙසේ වුවත්, මණ්ඩලයේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය සහිතව, එබඳු පුද්ගලයකුට, රක්ෂණ කර්මාන්තයේ විධිමත් කිරීමේ පනත යටතේ ලියාපදිංචියක් ලබාගෙන ඇති රක්ෂණ ව්‍යාපාරය සමඟ, ඊන ආනුෂාංගික හෝ සම්බන්ධ යම් මූල්‍ය සේවාවක නියුක්ත විය හැකිය.

ඒ නිසා, රක්ෂණ සේවාවන් සැපයීමට අතිරේකව, යම් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනයක්, මූල්‍ය සේවාවන් සැපයීමට අදහස් කරන්නේ නම්, එම ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනය, පළමුව, රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි නියුක්ත වීමට බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතුය. ඉන්පසු වෙනත් මූල්‍ය සේවාවක නියුක්ත වීම සඳහා රක්ෂණ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සඳහා ඉල්ලුම් කළයුතු අතර, එසේ කළහැක්කේ, එම මූල්‍ය සේවාව, රක්ෂණ ව්‍යාපාරයට අනුෂාංගික හෝ සම්බන්ධ නම් පමණි.

18. ජාතික සංවර්ධන භාරකාර අරමුදලේ නීත්‍යානුකූල තත්ත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනය

මෙහි සඳහන් ඇතැම් තොරතුරු අපගේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු වශයෙන්, ජාතික සංවර්ධන භාරකාර අරමුදලේ නිලධාරීන් සමඟ කළ සම්මුඛ සාකච්ඡා වලින් සහ පහත දැක්වෙන වෙබ් අඩවියට ප්‍රවේශ වීමෙන් ලබාගන්නා ලදී. [www.treasury.gov.lk/NDTF/Brief%20 History%20 NDTF.doc](http://www.treasury.gov.lk/NDTF/Brief%20History%20NDTF.doc)

නීතිමය තත්ත්වය

ජාතික සංවර්ධන භාරකාර අරමුදලේ, නීතිමය තත්ත්වය වර්ෂ ගණනාවක් තුළදී විකාශනය වී ඇති අතර, එහි වර්තමාන නීතිමය තත්ත්වයට වැදගත් බලපෑමක් ඇති කළ එහි වර්ධනයේ අදියර තුනක් හඳුනා ගතහැකිය.

පළමු අදියර

මූලින් ජනසවිය භාරකාර අරමුදල ලෙස හඳුන්වනු ලැබූ ජාතික සංවර්ධන භාරකාර අරමුදල, අමාත්‍යවරයා විසින් 1991 ජුනි මස 07 වන දින හා අංක 665/31 දරන ගැසට් පත්‍රයෙහි, භාරකාර ආඥා පනතේ අංක 114 වන වගන්තිය යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද, සහ අංක 365 දරන භාරකාර ඔප්පුව මගින් පිහිටුවන ලද, ලාභ නොලබන සංවිධානයකි. මෙම භාරකාරය, ශ්‍රී ලංකා රජය, ලෝක බැංකුව සහ ජර්මන් ෆෙඩරල් සමූහාණ්ඩුව අතර ඇති කර ගන්නා ලද ත්‍රි-පාර්ශ්වීය ණය ගිවිසුමක ප්‍රතිඵලයකි. මෙම ණය ගිවිසුම යටතේ, ශ්‍රී ලංකාවේ දිළිඳුකම පිටු දැකීමේ වැඩ සටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, විශාල සහනදායක අනුපාතයකට ශ්‍රී ලංකා රුපියල් මිලියන 52.8 ක් ප්‍රදානය කරන ලදී.

ජනසවිය භාරකාර අරමුදල යටතේ දිළිඳුකම පිටු දැකීමේ වැඩ සටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, දිළිඳුබවෙහි අංශ හතරක් පිළිබඳව කටයුතු කිරීම සඳහා, ව්‍යාපෘතිය, උප ව්‍යාපෘතීන් හතරකින් යුක්ත විය. ඒවා නම්,

- (අ) වැටුප් රැකියා වැඩි කිරීම අරමුණු කරගත් ග්‍රාමීය වැඩ පිළිබඳ වැඩසටහන
- (ආ) ක්ෂුද්‍ර ව්‍යවසායන් පිළිබඳ උනන්දුව සහිත කණ්ඩායම් ඉලක්ක කරගත් ණය සහ ක්ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය වැඩ සටහන
- (ඇ) කාන්තාවන්ගේ සහ ළමයින්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය වර්ධනය කිරීමට මැදිහත්වීම සඳහා පෝෂණ වැඩ සටහන
- (ඈ) දිළිඳු කණ්ඩායම් වල පුහුණු හා අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා මානව සම්පත් සංවර්ධන වැඩ සටහන.

දෙවන අදියර

1977 දී, ප්‍රදානය කළ අය, එම අවස්ථාව දක්වා පමණක් අරමුදල් සැපයීමට එකඟව සිටි බැවින්, වැඩසටහන නවතා දමන ලදී. කෙසේ වෙතත්, වෙනත් දේ අතර, ණය ගෙවීම, ණය අයකර ගැනීම සහ ආපසු ගෙවීම් භාණ්ඩාගාරයට යැවෙන පරිදි, ණය සහ ක්‍ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය වැඩසටහනට සීමා කරමින්, ව්‍යාපෘතිය අඛණ්ඩව කරගෙන යාමට ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් තීරණය කරන ලදී. ත්‍රි පාර්ශවීය ගිවිසුමේ විධිවිධාන අනුව මෙම, කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යාම, ප්‍රදානය කළ අයගේ අවශ්‍යතායක් ද විය. මෙම අංශ අධීක්‍ෂණය කරමින්, භාරකාර මණ්ඩලය අඛණ්ඩවම පැවතුණි.

ණය සහ ක්‍ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය වැඩ සටහනේ පරමාර්ථය වූයේ, "ව්‍යවසායකත්වය වර්ධනය කරමින්, කණ්ඩායම් පදනම් කරගත් ණය දීම මඟින්, ස්වයං රැකියා සහ ක්‍ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය පහසුකරණය කිරීම සඳහා ණය සහ අනෙකුත් සහාය සේවාවන් දියුණු කිරීම සහ ව්‍යාප්ත කිරීමයි".

තුන්වන අදියර

ඉන් අනතුරුව, ණය සහ ක්‍ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය වැඩ සටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයට අරමුදල් අවශ්‍යවීම නිසා, මෙම කාර්යය සඳහා සමාගමක් සංස්ථා ගත කිරීමේ කොන්දේසිය මත, ව්‍යාපෘතියට අරමුදල් ලබාදීමට ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව එකඟවිය. ඒ අනුව, 1982 අංක 17 දරන සමාගම් පනත (2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතින් පරිවර්තනය කරන ලද) යටතේ "ජාතික සංවර්ධන භාරකාර අරමුදල" (අංක ජීඒ 130 දරන සමාගම් අංකය සහිතව) යන නමින් 2003 නොවැම්බර් 10 වන දින ඇපයෙන් සීමිත සමාගමක් පිහිටුවන ලදී.

දැනට භාරකරුවන්ගේ කාර්යය වී ඇත්තේ, මූලිකවම, භාරකාර අරමුදල යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද ණය ආපසු අයකර ගැනීමයි. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ආධාරය ඇතිව, සමාගම විසින් ණය සහ ක්‍ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය වැඩ සටහන කරගෙන යනු ලැබේ.

සමාගමේ කටයුතු සහ ණයකරුවන්

මුදල් සහ ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන, ලාභ නොලබන ආයතනයක් වන සමාගම, හවුල්කාර සංවිධාන ජාලයක් හරහා ණය පහසුකම් සලසයි. ඒ අනුව, සමාගම මඟින්, පුද්ගලයන් සඳහා සෘජුව ණය පහසුකම් නො සැලසෙන අතර, සපයන්නේ හඳුනාගත් හවුල්කාර සංවිධාන හරහා පමණි. ඒ අනුව, හවුල්කාර සංවිධානයන්, දිළිඳු සහ අඩුවරප්‍රසාද ලත් ප්‍රජාවන් සඳහා ණය පහසුකම් සලසයි.

හවුල්කාර සංවිධානවල නීතිමය තත්ත්වය

ජාතික සංවර්ධන භාරකාර අරමුදලේ හවුල්කාර සංවිධාන වර්ග තුනකට අයත්වේ.

- (අ) වාණිජ බැංකු (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු)
- (ආ) සංවර්ධන බැංකු (බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු)
- (ඇ) ප්‍රජාමූල සංවිධාන (සමිති හෝ ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන)
- (ඈ) විවිධ සේවා සමූපකාර සමිති, සණස සමූපකාර සමිති, ධීවර සමූපකාර සමිති (සමූපකාර සමිති)

(මෙම වාර්තාවේ මුල් ප්‍රශ්නවලට අපගේ පිළිතුරු වශයෙන්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු, සමිති, ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවර්ධන සහ සමූපකාර සමිති වල නීතිමය තත්ත්වයන් පිළිබඳව අප විසින් සාකච්ඡා කරන ලද බව කරුණාවෙන් සලකන්න.)

19. විදේශීය මුදල් ව්‍යවහාර ණය සහ විදේශීය කොටස් සහ අංශ දෙකම, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශයේ ආයෝජනය කිරීම සඳහා ඇති බාධක, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය වෘත්තිකයන් විසින් මඟ හරවා ගතහැකි ආකාරය පිළිබඳ නිර්දේශ මාලාවක්.

ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශයෙහි විදේශීය ආයෝජන වලට අදාළ වන සීමාවන් සලකා බැලීමේදී, (එනම්, මුදල් ණයට දීමේ සමාගම්වල කොටස්වල සෘජු ආයෝජන කිරීමේ තහනම් කිරීම් සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ණයට ගැනීම සහ නේවාසික නොවන අයට ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් කිරීම පිළිබඳ පොදු විනිමය පාලන සීමාවන්), අපගේ අදහස අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශය සඳහා සුදුසුම ක්‍රියා මාර්ගය වන්නේ, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශය සඳහා වෙනම නීතිමය රාමුවක් සඳහා කරුණු ගෙන හැර දැක්වීමයි. එහිදී මෙම අංශය සංවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මෙන්ම මෙම අංශයක විශේෂ අවශ්‍යතාවයද සැලකිල්ලට ගනු ඇත.

එබඳු නීතිමය රාමුවකට, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවල අරමුදල් අවශ්‍යතාව පිළිබඳව විධිමත් ආකාරයෙන් ආමන්ත්‍රණය කළහැකිය. එසේ කළ හැක්කේ, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලට අරමුදල් සපයන ප්‍රදානයන් (මේවා බැරැරුම් කොන්දේසි වලට යටත් ව වියහැකිය) සහ බැංකුවලින් ණය ගැනීමේ (අධික පොළී අනුපාතයන්ට යටත් ව වියහැකිය) බදු, පාරම්පරික මූලාශ්‍රයන් වලට ඇති සීමාවන්, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිහිටුවීමේ පරමාර්ථයම පරාජය කිරීමට අවකාශ ඇති බැවින්ද, වෙනත් අරමුදල් සහ මූලාශ්‍රයන්වල අවශ්‍යතාව, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය සංවිධාන දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය මට්ටමට ළඟාවීම සඳහා අවශ්‍ය බව විධිමත් ආකාරයෙන් අවබෝධ කර ගැනීමෙනි.

ඉහත යෝජනා කළ පරිදි නීතිමය රාමුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවන තෙක්, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයෙහි ආයෝජන සීමා කෙරෙන නීතිවලට විශේෂිත සංශෝධනයන් කිරීමට උපදෙස් දීමට හැකිය. බැංකු වැනි දැඩිලෙස විධිමත් කෙරී ඇති ආයතනවලට පවා, නේවාසික නොවන අයගෙන් ණයට ගැනීම පිළිබඳව පනවා ඇති සීමාවන්ගෙන් පොදු මුදාහැරීම් නොමැති බැවින්, ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වෙනුවෙන්

එම සීමා කිරීම් නුදුරු අනාගතයේදී ලිහිල් කෙරෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ නොහැකිය. මුදල් ණයට දෙන ආයතනයන්ගේ කොටස්වල විදේශ ආයෝජනයන් සීමා කෙරෙන විනිමය පාලන පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලැබ ඇති රෙගුලාසි වල සංශෝධනයක් කිරීම පිළිබඳව පියවර ගැනීමට හැකියාවක් කෙසේ වුවත් තිබිය හැකිය. එබඳු අවස්ථාවකදී, මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනතටද සංශෝධන ඇතුළත් කළයුතු වේ.

20. නීතිමය පරිසරය විශ්ලේෂණය කිරීම මත, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳව ආධාර වන රජයේ ප්‍රතිපත්ති සහ ව්‍යවස්ථා පැනවීම් සඳහා කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳව පූර්ණ නිර්දේශ මාලාවක් ලංකා ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය නියුක්තිකයන්ගේ සංගමය LMFPA වෙත සැපයීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන අංශය සංවර්ධනය කිරීමට ඇති විශාලතම බාධකය ලෙස අප දකින්නේ විධිමත් නීතිමය රාමුවක් නොමැති වීමයි.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පිළිගන්නා, මධ්‍යම අධිකාරියක එම ආයතනවලට බලපත්‍රදීම/ ලියාපදිංචි කිරීම සහ විධිමත් කිරීම, සඳහා ක්‍රමවත් නීතියක් සකස් කිරීම මඟින්, රටෙහි මූල්‍ය සේවා අංශය තුළ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු විධිමත් අංශයක් බවට පත් කළහැකිය.

එබඳු නීතියකින්, පහත කරුණු සැපයීම අවශ්‍ය වනු ඇත.

- (අ) ශ්‍රී ලංකාවේ “ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරය” විධිමත් කිරීම සඳහා ආයතනයක් පිහිටුවීම හෝ ව්‍යාපාරය විධිමත් කිරීමේ බලතල ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බදු පවත්නා ආයතනයකට හෝ පවත්නා ආයතනයක පත් කරනු ලබන නිලධාරියකුට හෝ පැවරීම (මින් පසුව “අදාළ අධිකාරිය”)
- (ආ) “ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරය” පිළිබඳ පුළුල් නිර්වචනයක් (මෙයට ණය දීම පමණක් නොව, රක්ෂණය, බඩු උකස් ගැනීම, කල්බදු මූල්‍යකරණය, තැන්පතු භාරගැනීම ආදී විවිධ වර්ගයේ මූල්‍ය සේවාවන්ද ඇතුළත් කළ හැකියාව)
- (ඇ) අදාළ අධිකාරියේ ලියාපදිංචි කිරීම හෝ අධිකාරියෙන් බලපත්‍රයක් ලබා නොගෙන ශ්‍රී ලංකාව තුළ “ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරයෙහි” නිරතවීම තහනම් කිරීම.
- (ඈ) එබඳු බලපත්‍රයක්/ ලියාපදිංචි කිරීමක් ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය නිර්ණායක

සීමාසහිත වගකීමක් ඇති සමාගම්, ඇපයෙන් සීමාසහිත වූ සමාගම්, සමිති, සමූපකාර සමිති, ස්වේච්ඡා සමාජ සංවිධාන බඳු විවිධ ආකාරයේ ආයතන විසින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු සාර්ථක ආකාරයෙන් කළහැකි බැවින්, ගුණාත්මක මට්ටම් හෙවත් නිර්ණායක ඉතා දැඩි සීමාවන්ගෙන් යුක්ත

නොවීම මෙහිදී වැදගත්ය. එබඳු බලපත්‍රදීම/ ලියාපදිංචි කිරීම් එක්තරා ආකාරයේ ආයතන වර්ගවලට පමණක් සීමා කිරීමට සුදුසු හේතුවක් අපි නොදකිමු.

කෙසේ වුවත්, මහජනයාගෙන් තැන්පතු ගන්නා ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සහ එබඳු තැන්පතු භාර නොගන්නා ආයතන අතර, වෙනසක් සලකනු කිරීම සාධාරණ වියහැකි බව, අපි සටහන් කරමු. දෙආකාරයක බලපත්‍ර/ ලියාපදිංචි කිරීම් ඇති කිරීමෙන් මෙය ළඟා කරගත හැකිය. එබඳු අවස්ථාවලදී, තැන්පතු භාරගන්නා ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමට පෙර වඩා දැඩි විමර්ශනයකට යටත් කිරීම කළහැකිය)

- (ඉ) ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන පාලනය සහ අධීක්ෂණය
 - මූල්‍ය ප්‍රකාශ සකස් කිරීම
 - බාහිර විගණකවරුන් පත්කිරීම
 - අදාළ අධිකාරිය වෙත විගණනය කළ මූල්‍ය වාර්තා, වාරික, වාර්තා සහ තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම
 - අදාළ බලධාරියා විසින්, පොත්පත් ලේඛණ සහ පුද්ගලයන් පරීක්ෂා කරනු ලැබීමට විධිවිධාන
 - බලපත්‍ර/ ලියාපදිංචිය අත්හිටුවීම/ අවලංගු කිරීම
- (ඊ) ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන විසින් ව්‍යාපාර පවත්වා ගෙනයාම
- (උ) ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වල ව්‍යාපාර ඇවර කිරීම/ වසා දැමීම
- (ඌ) ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට නියෝග නිකුත් කිරීමේ බලය
- (එ) අදාළ නීතිවලින් මුදාහැරීම්

යම් හෙයකින්, “ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාර” යන්න නිර්වචනය කිරීමේදී, මුදල් ණයද දීමට අමතරව බඩු උකස් ගැනීම, රක්ෂණය, තැන්පතු භාරගැනීම සහ කල්බදු මූල්‍යකරණය වැනි මූල්‍ය සේවාවන්ද ඇතුළත් වන්නේ නම්, බැංකු පනත, මුදල් ණයට දීමේ ආඥා පනත, බඩු උකස් ගැනීමේ ආඥා පනත, මූල්‍ය සමාගම් පනත සහ කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යන පනත් වලින් අවශ්‍ය මුදාහැරීම් කළයුතු වනු ඇත.

ඉහත යෝජනා කළ පරිදි නීතිමය සහ විධිමත් කිරීමේ රාමුව පිහිටවූ පසු, දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන වලට අදාළ වන සීමා කිරීම් ලිහිල් කිරීමට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට හැකිය.

නිදසුනක් වශයෙන්, මුදල් ණයට දීමේ ආයතනවල විදේශ ආයෝජනය තහනම් කිරීම ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාර ලියාපදිංචි කිරීම/ බලපත්‍රදීම කළ පසු විදේශ විනිමය පාලන රෙගුලාසි අදාළ වීමෙන් නිදහස් කළහැකිය. රජයේ ප්‍රතිපත්ති අනුව,

එබඳු මුදාහැරීමක් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය නීති වලට ඇතුළත් කළහැකිය. කෙසේ වුවත්, රෙගුලාසියක්/ නියෝගයක්, පාර්ලිමේන්තු පනතක් සංශෝධනය කිරීමට වඩා පහසුවෙන් වෙනස් කිරීම/ අවලංගු කිරීම/ පරිච්ඡේදන කිරීම අමාත්‍යවරයාගේ නියෝගයක් මත කළහැකි බැවින්, (ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පනතෙහිම සැලසීමට වඩා) විනිමය පාලන පනතේ රෙගුලාසි යටතේ, උප නීතියක් ආකාරයෙන් මුදාහැරීම සලකා බැලීමට රජයේ වැඩි සුදානමක් සඳහා අවකාශ ඇත.

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වලින් ණයට ගැනීම සහ අනේවාසිකයකු හට ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් කිරීමට අදාළ සීමාවන් සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේදී, එබඳු පොදු මුදාහැරීමක් සීමා කිරීමක් සම්බන්ධයෙන් ලියාපදිංචි/ බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන්ද සමස්ත වශයෙන් කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ නොහැක්කේ, දැනට එබඳු මුදාහැරීමක් බැංකු, මූල්‍ය සමාගම් හෝ රක්ෂණය බදු එකඟ හෝ අංශයකට ලබාදී නොමැති බැවිනි.

එබඳු මුදාහැරීමක්, විනිමය පාලන පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන විශේෂ රෙගුලාසියක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකිය. නිදසුන් වශයෙන්, නිර්ධනකයන් හට සහ හෝටල් කරුවන් හට විදේශ විනිමය ණය සම්බන්ධයෙන් විශේෂ රෙගුලාසි ඇත.

උපලේඛණය I [2(4) වගන්තිය]

- 1 අල්ගමේන් බැන්ක් නෙදර්ලන්ඩ් එන්.වී.
- 2 අමෙරිකන් එක්ස්ප්‍රස් බැන්ක් ලිමිටඩ්
- 3 ඇම්ස්ටර්ඩැම් රොට්ටර්ඩැම් බැංකුව එන්.වී.
- 4 ලංකා බැංකුව
- 5 සීමාසහිත ජාත්‍යන්තර ණය සහ වාණිජ (ඕවර්සීස්) බැංකුව
- 6 සීමාසහිත ඕමාන් බැංකුව
- 7 ඉන්දු සුවස් බැංකුව
- 8 සීටි බැන්ක් එන්.ඒ.
- 9 සීමාසහිත ලංකා වාණිජ බැංකුව
- 10 ඩොයිෂ් බැංකුව ඒ.ජී.
- 11 ග්‍රීන්ලේස් බැංකුව පී.එල්.සී.
- 12 හබ්බ් බැන්ක් ඒ.ජී. සුරිව්
- 13 සීමාසහිත හබ්බ් බැංකුව
- 14 සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව
- 15 හොංකොං සහ ෂැංහයි බැන්කින් කෝපරේෂන්
- 16 ඉන්දියන් බැංකුව
- 17 ඉන්දියන් ඕවර්සීස් බැන්ක්
- 18 සීමාසහිත මිඩ්ල් ඊස්ට් බැංකුව
- 19 සීමාසහිත ඕවර්සීස් ට්‍රස්ට් බැංකුව
- 20 මහජන බැංකුව
- 21 ස්ටැන්ඩර්ඩ් චාර්ටරඩ් බැංකුව
- 22 ස්ටේට් බැන්ක් ඔෆ් ඉන්ඩියා

- 23 යුනියන් බැන්ක් ඔෆ් මිඩ්ල් ඊස්ට් ලිමිටඩ්
- 24 සීමාසහිත සම්පත් බැංකුව
- 25 සෙලාන් ට්‍රස්ට් බැන්ක් ලිමිටඩ්
- 26 1985 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය බැංකු පනතේ විධිවිධාන යටතේ පිහිටුවන ලද යම් බැංකුවක්

උපලේඛණය II [3(4) වගන්තිය]

- (අ) තැන්පතු, ඉතිරි කිරීම් සහ වෙනත් සමාන ගිණුම් විවෘත කිරීම, පවත්වාගෙන යාම සහ කළමනාකරණය.
- (ආ) මුදල් ණයට ගැනීම, රැස් කිරීම හෝ භාරගැනීම, ඇප ඇතිව හෝ නැතිව මුදල් ණයට දීම හෝ අත්තිකාරම් මුදල් ගෙවීම, විනිමය බිල්පත්, හුණ්ඩ් පොරොන්දු, නෝට්ටු, කුපන් අණකර, නැව්භාර පත්‍ර, දුම්රිය කුවිතාන්සි, බලපත්‍ර, ඝෘණ පත්‍ර, සහතික කොටස් සහතික පත්‍ර හා වෙනත් සාධන පත්‍රද පැවරිය හැකි වූ හෝ ගනුදෙනු කළ හැකි වූ හෝ නොහැකි වූ සුරැකුම්පත් ලිවීම, පිළියෙල කිරීම, භාරගැනීම, වට්ටම් කිරීම, මිලට ගැනීම, විකිණීම, එකතු කිරීම හා අලෙවි කිරීම, ණයවර ලිපි ගමන් වෙක්පත් හා අය නිවේදන චක්‍රලේඛ ප්‍රදානය කිරීම හා නිකුත් කිරීම, රන්රිද් බඩු හෝ රන්රිද් කාසි මිලට ගැනීම, විකිණීම සහ අලෙවි කිරීම, විදේශීය බැංකු නෝට්ටු ඇතුළු විදේශ මුදල් මිලට ගැනීම හා විකිණීම, ස්කන්ධ අරමුදල් කොටස් ඝෘණ පත්‍ර, ඝෘණ පත්‍ර ස්කන්ධ, බැඳුම්කර, ගැතිකම්, සුරැකුම්පත් හා සියළුම වර්ගවල ආයෝජන අත්කර ගැනීම, දැරීම, කොමිස් පිට නිකුත් කිරීම, ප්‍රාරක්ෂණය කිරීම හා අලෙවි කිරීම, ගනුදෙනුකරුවන් හෝ සෙස්සන් වෙනුවෙන් බැඳුම්කර, කොටස් සහතික පත්‍ර හෝ වෙනත් සුරැකුම්පත් වර්ග මිලට ගැනීම හා විකිණීම, තැන්පත් කිරීම සඳහා හෝ ආරක්ෂා භාරය සඳහා අන්‍යාකාරයකට සියළුම වර්ගවල බැඳුම්කර කොටස් සහතික පත්‍ර හෝ වටිනා දේවල් භාරගැනීම හා ආරක්ෂා භාරය පිළිබඳ ව්‍යාපාරය පවත්වා ගෙන යාම, මුදල් හා සුරැකුම්පත් එකතු කිරීම හා යැවීම.
- (ඇ) මූල්‍ය සේවා සැපයීමට අදාළ යම් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුව හෝ පළාත් පාලන ආයතන හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් අනුයෝජිත කර්තව්‍ය කරගෙන යාම හෝ යම් මූල්‍ය ආයතනයක් සඳහා කළමනාකරණ අනුයෝජිත වශයෙන් ක්‍රියා කිරීම.[1995,40,33]
- (ඈ) මහජන සහ පෞද්ගලික ණය ගිවිස ගැනීම සහ ඒවා ගනුදෙනු කිරීම හා නිකුත් කිරීම.
- (ඉ) රජයේ, නාගරික සභාවල හෝ වෙනත් ණය හෝ යම් සමාගමක, සංස්ථාවක හෝ සංගමයක කොටස්, ස්කන්ධ, ඝෘණපත්‍ර ස්කන්ධ, ප්‍රසිද්ධියේ හෝ පෞද්ගලිකව නිකුත් කිරීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, රක්ෂණය සහතික කිරීම, ප්‍රාරක්ෂණය කිරීම, කළමනාකරණයට සහභාගිවීම සහ ක්‍රියාවේ යෙදවීම සහ එවැනි යම් නිකුත් කිරීමක් සඳහා මුදල් ණයට දීම.

- (ඊ) සෑම වර්ෂයකටම අයත්වූ සහතික කිරීම් හා හානි රක්ෂණ ව්‍යාපාර පවත්වා ගෙන යාම හා ගනුදෙනු කිරීම.
- (උ) දැනට පවත්නා හෝ අලුතින් ඇතිවන යම් වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් හෝ කර්මාන්තයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම හෝ එහි මුදල් සැපයීම නැතහොත් ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහි හෝ මුදල් සැපයීමෙහිලා සහාය වීම හා සංගම් මාර්ගයෙන් හෝ අන්‍යාකාරයෙන් එය සංවර්ධනය කිරීම හෝ පිහිටුවීම.
- (ඌ) අත්කර ගැනීම අවශ්‍ය යැයි නැතහොත් පහසු යැයි සමාගම විසින් අදහස් කරනු ලබන නැතහොත් සමාගමේ මතය අනුව අත්කර ගැනීම නිසා සමාගම සතුව ඇති යම් සුරැකුම්පත් අය කර ගැනීමෙහිලා හෝ යම් අපේක්ෂිත ලාභයක් හෝ බැඳීමක් වැලැක්වීමෙහිලා නැතහොත් ක්ෂය කිරීමෙහිලා හෝ උපකාරී වන යම් නිශ්චල හෝ වංචල දේපළක් හා යම් අයිතිවාසිකම් හෝ වරප්‍රසාද මිළට ගැනීමෙන්, බදු ගැනීමෙන්, හුවමාරු කිරීමෙන්, කුලියට ගැනීමෙන් හෝ අන්ලෙසකින් අත්කර ගැනීම.
- (එ) සමාගමේ හිමිකම් පෑම් කිසිවක් ගෙවීමෙහිලා නැතහොත් ඉන් කොටසක් ගෙවීමෙහිලා, සමාගම සතු වියහැකි වංචල හා නිශ්චල සියළුම දේපළ පාලනය කිරීම, විකිණීම හා ඊට මුදල් අයකර ගැනීම.
- (ඒ) යම් ණය හෝ අත්තිකාරමක් සඳහා ඇපයක් වියහැකි නැතහොත් එවැනි යම් ඇපයකට සම්බන්ධ වියහැකි නැතහොත් එවැනි යම් ඇපයකට සම්බන්ධ වියහැකි යම් වංචල හෝ නිශ්චල දේපළක්ද, යම් වංචල හෝ නිශ්චල දේපළක යම් අයිතිවාසිකමක්, අයිතියක් හෝ සම්බන්ධතාවයක්ද අත්කොට ගෙන දැරීම හා සාමාන්‍යයෙන් ඒ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම.
- (ඔ) යම් ඒකක භාරකරුවකු වශයෙන් ක්‍රියා කිරීම ඇතුළු භාර ක්‍රියාත්මක කිරීමට භාරගැනීම හා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම. (1955,40,33)
- (ඕ) පොල්ම:කරුවකු ලෙස, භාරකරුවකු ලෙස හෝ අන් ලෙසකින් බුද්දල් අද්මිනිස්ත්‍රාසි කිරීම භාරගැනීම.
- (ක) වෙනත් යම් සමාගමක, කොටස් ගෙන හෝ අන්‍යාකාරයකින් අත්කොට ගෙන දීම.
- (ග) සමාගමේ සේවා නියුක්තිකයන් හට හෝ එහි කලින් සිටි සේවා නියුක්තියන් හට හෝ එය කැමැත්තෙන් යැපෙන්නන්ට හෝ ඒ තැනැත්තාගේ ඥාතීන්ට හෝ යහපතක් සිදු කිරීම අභිප්‍රේත කොටගත් සංගම්, ආයතන, අරමුදල්, භාර හා සැප පහසුකම් ඇති කිරීම හා නඩත්තු කිරීම නොහොත් ඇති කිරීමෙහිලා හා නඩත්තු කිරීමෙහිලා ආධාර කිරීමක විශ්‍රාම වැටුප් හා වේතන ප්‍රදානය කිරීම හා රක්ෂණය සඳහා ගෙවීම් කිරීම, පුණ්‍ය හෝ සුභසාධක පරමාර්ථ සඳහා නැතහොත් යම් පුද්ගලයන් සඳහා නැතහොත් යම් මහජන, පොදු හෝ ප්‍රයෝජනවත් පරමාර්ථ සඳහා මුදල් ගෙවීම හෝ ගෙවන බව සහතික කිරීම.
- (ව) සමාගමේ කාර්යය සඳහා අවශ්‍ය නැතහොත් පහසු වූ යම් ගොඩනැගිල්ලක් හෝ කර්මාන්ත කිසිවක් අත්කර ගැනීම, ගොඩනැගීම, නඩත්තු කිරීම හා වෙනස් කිරීම.
- (ජ) සමාගමේ දේපළ හා අයිතිවාසිකම් සියල්ලම හෝ ඉන් යම් කොටසක් හෝ විකිණීම, වැඩිදියුණු කිරීම, කළමනාකරණය කිරීම, සංවර්ධනය කිරීම, හුවමාරු කිරීම, බදු දීම, උකස් කිරීම, සුදුස්සක් කිරීම හෝ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම හෝ ඒ පිළිබඳ අන්‍යාකාරයකින් කටයුතු කිරීම.
- (ච) යම් තැනැත්තකුගේ හෝ සමාගමක ව්‍යාපාර මේ වගන්තියේ සඳහන් කරනු ලැබූ නැතහොත් විස්තර කරනු ලැබ ඇති ස්වභාවයක ව්‍යාපාරයක් වූ විට, එය සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ ඉන් යම් කොටසක් හෝ අත්කර ගැනීම හා භාර ගැනීම.
- (ඞ) සමාගමේ ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හෝ දියුණු කිරීමට ආනුෂංගික වූ හෝ නැතහොත් උපකාරී වූ වෙනත් සියළුම දේ කිරීම.
- (ණ) කළමනාකරණ උපදේශක සේවා සහ අනෙකුත් තාක්ෂණික සේවා සැපයීම (1995 :40,33)
- (ත) බැංකු කටයුතු ගණකාධිකරණය, තක්සේරු කිරීම, ව්‍යාපෘති හා ණය ඇගයීම හා අනුබද්ධ විෂයන් පිළිබඳ පුහුණුව ලබාදීම.
- (ද) කුලී සින්තක්කර සේවාවල, ආයෝජනය කිරීමේ, බදු දීමේ, ගබඩා කිරීමේ, වෙළඳ අනුයෝජිත කාර්යය කටයුතුවල නියුක්ත වීම (1995 : 40, 33)
- (න) බඩු උකස් ගැනීමේ ව්‍යාපාරය (1995 : 40, 33)
- (ඵ) මූල්‍ය සේවා පැවැත්වීම සඳහා හෝ සිය ව්‍යාපාරය කරගෙන යාම පිණිස ආධාරක සේවා සැපයීම සඳහා යම් ව්‍යවසායක් පැවැත්වීම සඳහා යම් තැනැත්තකු හෝ සමාගමක් සමඟ ඒකාබද්ධ ව්‍යවසායක් සඳහා වූ වැඩ පිළිවෙලවල් ඇති කර ගැනීම. (1995 : 40, 33)
- (ඹ) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් විසින් නිරත වීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් බලය දෙනු ලබන වෙනත් යම් ව්‍යාපාරයක් (1995 : 40, 33)
- (ම) යම් මුදලක් බැංකුවේ ව්‍යාපාර කටයුත්තක් සම්බන්ධයෙන් ආයෝජනය කිරීම පිණිස, එම මුදල ලබා ගන්නේ කවරකුගෙන්ද, ඒ තැනැත්තා සමඟ ව්‍යාපාරයේ ලාභ හෝ අලාභ මුදල් ලබාගත් අවස්ථාවේදී නිශ්චය කරනු ලැබූ ආකාරයට බෙදා ගැනීමේ පදනම මත, කවර වූ ආකාරයකට හෝ කවර වූ විධි ක්‍රමයකට යම් නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා යම් කෙනෙකුගෙන් ලබාගැනීම. (1995 : 41, 2)
- (ය) යම් භාණ්ඩවල ගැනුම්කරුවන් විසින් ඒ භාණ්ඩ සහ ඒ භාණ්ඩවල සැපයුම්කරුවන් නිශ්චිතව දක්වා තිබිය යුතු බවද, සහ ඒ භාණ්ඩ ගැනුම්කරුවන් හට විකුණනු ලබන මිල සහ ප්‍රමාද වී ගෙවීමේ නියමයන්,

එකී භාණ්ඩ ගැණුම්කරුට විකිණීම සඳහා මිලට ගැනීමට බැංකුව විසින් ගැණුම්කරු සමඟ එකඟවන වේලාවේදී නිශ්චය කොට තිබිය යුතු බවටද, යටත්ව, මිලදී ගත් වහාම විකිණීම සඳහා ප්‍රමාද වී ගෙවීමේ නියමයන් මත භාණ්ඩ මිලයට ගැනීම. (2005 : 41, 3)

උපලේඛණය III [76 අ (3) වගන්තිය]

1. 1979 අංක 2 දරන, ශ්‍රී ලංකා ජාතික සංවර්ධන බැංකුව පනත මඟින් පිහිටුවන ලද ශ්‍රී ලංකා ජාතික සංවර්ධන බැංකුව
2. 1955 අංක 13 දරන සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා පනතින් පිහිටුවන ලද සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව
3. 1975 අංක 13 දරන රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව පනතින් පිහිටුවන ලද රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
4. 1971 අංක 30 දරන ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව පනතින් පිහිටුවන ලද ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව
5. (1995 : 41, 33) 1997 අංක 07 දරන නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා පනතින් පිහිටුවන ලද ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව (බැංකුව).

උපලේඛණය IV [76 අ(4) වන වගන්තිය]

- (අ) කාලීන සහ ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු භාරගැනීම සහ තැන්පතු ඉතිරි කිරීම සහ වෙනත් ඊට සමාන ගිණුම් විවෘත කිරීම, පවත්වාගෙන යාම සහ කළමනාකරණය කිරීම එහෙත් මේ පනතේ අර්ථකථනය කර ඇති පරිදි වූ බැංකු ව්‍යාපාර කටයුතු කරගෙන යාම මීට ඇතුළත් නොවේ.
- (ආ) කර්මාන්තවල, කෘෂිකර්මයේ හෝ වාණිජ කටයුතුවල යෙදී සිටින හෝ යෙදීමට ආසන්න යම් ව්‍යවසායකට හෝ වෙනත් යම් ව්‍යවසායකට ණය මුදල් හෝ අත්තිකාරම් ප්‍රදානය කිරීම හෝ ණය මුදල් හෝ අත්තිකාරම් ප්‍රදානය කිරීමෙහිලා අනිකුත් මූල්‍ය ආයතන සමඟ සහභාගිවීම
- (ඇ) මූල්‍ය ආයතන විසින් කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ සහ වෙනත් ව්‍යවසායවලට දෙන ලද යම් ණය මුදල් හෝ අත්තිකාරම් සඳහා ප්‍රතිමූල්‍යකරණය වශයෙන් ණය මුදල් හා අත්තිකාරම් ප්‍රදානය කිරීම
- (ඈ) පහත දැක්වෙන කාර්ය සඳහා ණය මුදල් හෝ අත්තිකාරම් ප්‍රදානය කිරීම
 - i නිවාසයක් ඉදිකිරීම සඳහා යම් ඉඩමක් මිලදී ගැනීම හෝ බදු ගැනීම.
 - ii නිවාසයක් ඉදිකිරීම, අලුත්වැඩියා කිරීම, නවීකරණය කිරීම හෝ විශාල කිරීම.
 - iii නිවාසයක් මිලදී ගැනීම හෝ බදුගැනීම.

- iv ඉහත (i), (ii), (iii) හි සඳහන් යම් කාර්යයකට, ආනුෂංගික, උපකාරක හෝ අනුයාත යම් කාර්යයක්, හෝ
- v ඉහත (i), (ii), (iii) සහ (iv) සඳහන් යම් කාර්යයක් සඳහා දැනටමත් ඇති කරගත් යම් ණයක් ගෙවීම.
- (ඉ) යම් කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ හෝ වෙනත් ව්‍යවසායකට කෙටිකාලීන ණය මුදල් සහ අත්තිකාරම් සැපයීම සහ ආයතනික මුදල් වෙළඳ පොළෙහි මුදල් සැපයීම හෝ ණයට දීම.
- (ඊ) බැංකුවේම සම්පත්වලින් වුවද වෙනත් බැංකුවලින් සහ මූල්‍ය ආයතනවලින් වුවද යම් පොදු හෝ පුද්ගලික සමාගමකට, සංස්ථාවකට හෝ සංගමයකට, ආණ්ඩුවට හෝ යම් පළාත් පාලන ආයතනයකට රුපියල් වලින් හෝ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් වලින් ණය මුදල් පිළියෙල කරදීම, ණය මුදල සඳහා ඇපවීම, එම ණය මුදල් කළමනාකරණය කිරීම සහ වෙනත් ව්‍යවසායවලට සහාය වීම.
- (උ) වෙනත් මූල්‍ය ආයතන සමඟ ණය මුදල්වලට, කොටස් හා ස්කන්ධවලට, ප්‍රාරක්ෂණ වැඩ පිළිවෙලට සහ ඇපවීමවලට සහභාගි වීම.
- (ඌ) මූල්‍ය ආයතන වලට තොග වශයෙන් ණය දීම භාරගැනීම.
- (එ) ව්‍යවසාය සඳහා අභ්‍යන්තර මෙන්ම බාහිර වශයෙන් ප්‍රාග්ධනය ලබාගැනීමෙහිලා සහභාගිවීම ඇතුළුව, යම් කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ හෝ වෙනත් ව්‍යවසාය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහි, පිහිටුවීමෙහි, ව්‍යාප්ත කිරීමෙහි හා නවීකරණය කිරීමෙහිලා සහාය වීම
- (ඵ) මූල්‍ය ආයතන වලින් කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ සහ වෙනත් ව්‍යවසායක් විසින් ලබාගන්නා හෝ ලබාගැනීමට ඇති ණය මුදල්වලට ඇපවීම හෝ එවැනි ණය මුදල්වලට ඇපවීමෙහි ලා වෙනත් මූල්‍ය ආයතන සමඟ සහභාගි වීම
- (ඹ) යම් කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ සහ වෙනත් ව්‍යවසායකින් අය වියයුතු විලම්බිත ගෙවීම්වලට ඇපවීම
- (ඹ) කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ හෝ වෙනත් ව්‍යවසායවල ප්‍රාග්ධන නිකුත් කිරීම් ප්‍රාරක්ෂණය කිරීමෙන් පැනනගින මූල්‍ය ආයතනවල බැඳීම් වලට ඇපවීම
- (ක) කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ හෝ වෙනත් ව්‍යවසායවල කොටස් හා ස්කන්ධ දැරීමෙහිලා සහභාගිවීම සහ එවැනි යම් ව්‍යවසායවල ව්‍යාපාර වස්තු, කොටස්, බැඳුම්කර හෝ සෘණපත්‍ර නිකුත් කිරීමට දායකවීම, ඒවා මිලදී ගැනීම, ප්‍රාරක්ෂණය කිරීම සහ එවැනි යම් ව්‍යාපාර වස්තු කොටස්, බැඳුම්කර හෝ සෘණපත්‍ර විකිණීම සහ ඒවා පිළිබඳ ගනුදෙනු කිරීම

- (ග) කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ සහ වෙනත් ව්‍යවසායවලට බැංකුව විසින් දෙන ලද ණය මුදල් සහ එවැනි යම් ව්‍යවසායක් විසින් නිකුත් කරන ලද බැඳුම්කරවලට හෝ සෘණපත්‍රවලට බැංකුවේ දායකවීම සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ ඉන් කොටස් හෝ කොටස් හා ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනය බවට පරිවර්තනය කිරීම.
- (උ) ඉතිරි කිරීම් ඒකරාශී කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ඒ කාර්ය සඳහා ඉතිරි කිරීමේ සහතික පත්‍ර සහ වෙනත් බැඳුම්කර, සහතිකපත්‍ර සහ සාධනපත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ ඒවා පිළිබඳ ගනුදෙනු කිරීම.
- (ජ) කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ සහ වෙනත් ව්‍යවසායවල විනිමය බිල්පත්, පොරොන්දු නෝට්ටු, කුපන්, අණකර, සෘණපත්‍ර සහතික කොටස්, සහතික පත්‍ර සහ වෙනත් සාධනපත්‍ර සහ සුරැකුම්පත් ඒවා පැවරිය හැකි හෝ ගනුදෙනු කළහැකි වුවද එසේ නොවුවද භාරගැනීම, වට්ටම් කිරීම, ප්‍රතිවට්ටම් කිරීම, මිලදී ගැනීම, විකිණීම සහ ඒවා පිළිබඳ ගනුදෙනු කිරීම.
- (ච) විශේෂිත මූල්‍ය නිෂ්පාදිත සේවා සංගෘහිත සහ සාධන පත්‍ර ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ හඳුන්වාදීම.
- (ඩ) මුදල් තැරැව්කාර සේවා සහ ආන්තික වෙළෙඳ පහසුකම් සැපයීම.
- (ණ) ප්‍රාග්ධන සහ මුදල් වෙළෙඳ පොළවල් සංවර්ධනය කිරීමට සහායවීම.
- (ත) ඒකක භාරවල කළමනාකරුවන් වශයෙන් ක්‍රියාකිරීම ඇතුළුව, භාර කර්තව්‍ය භාරගැනීම.
- (ද) ආණ්ඩුවෙන් හෝ ආණ්ඩුව වෙනුවෙන් කටයුතු කරන නියෝජ්‍යායතනවලින් හෝ ආයතනවලින් ණය ලබාගැනීම හෝ තැන්පත් භාරගැනීම.
- (න) යම් ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩලයක, සංස්ථාවක හෝ වෙනත් ආයතනයක අනුයෝජනයන් වශයෙන් ක්‍රියාකිරීම සහ එහි අරමුදල් පරිපාලනය කිරීම.
- (ප) බැංකුව විසින් දෙන ලද යම් ණයක බැංකුවේ සම්බන්ධතාව ආරක්‍ෂා කිරීමේ කාර්යය සඳහා ගනුදෙනුකරුවකුගේ යම් කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ හෝ වෙනත් ව්‍යාපාරයක් කළමනාකරණය කිරීම, අධීක්‍ෂණය කිරීම, පාලනය කිරීම හෝ කළමනාකරණය, අධීක්‍ෂණයෙහි හෝ පාලනයෙහි ලා සහභාගීවීම.
- (බ) සංවිධානවල පවතින ණය වාණිජ පදනමක් මත මිලදීගැනීම සහ පොළී හුවමාරු පහසුකම් සහ පොළී ආබ්‍රාපහසුකම් සැපයීම.
- (ම) කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ සහ වෙනත් ව්‍යවසායවලට තාක්‍ෂණික මූල්‍ය කළමනාකරණය හෝ පරිපාලන උපදෙස් සහ ආධාර වැනි සේවාවන් සැපයීම.
- (ය) මූල්‍ය ප්‍රතිව්‍යුහ ගතකිරීම්, ඒකාබද්ධ කිරීම, ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම, අත්කර ගැනීම සහ සංයෝජන විෂයෙහි කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, වාණිජ සහ වෙනත් ව්‍යවසායවලට සහාය වීම.
- (අඅ) ආයෝජනාවලි කළමනාකරණය භාරගැනීම.
- (ආආ) නියමු ව්‍යාපෘති ඇතුළුව, කර්මාන්තවල, කෘෂිකර්මාන්තයේ, වාණිජ්‍යයේ සහ වෙනත් ක්‍ෂේත්‍රවල සංවර්ධන ව්‍යාපෘති භාරගැනීම.
- (ඇඈ) ඝන රත්, රදී සහ රත් රදී කාසි මිලදී ගැනීම, විකිණීම සහ ඒ පිළිබඳ ගනුදෙනු කිරීම සහ හුවමාරු මෙහෙයුම්වලට යෙදීම.
- (ඈඉ) ණයවර ලිපි සහ චක්‍ර නෝට්ටු ප්‍රදානය කිරීම සහ නිකුත් කිරීම.
- (ඉඊ) බැංකුව විසින් ඉටු කරනු ලබන කර්තව්‍ය සඳහා ප්‍රතිස්ථාව වශයෙන් කොමිස්, බ්‍රෝකර්ගාස්තු, පොළිය, පාරිශ්‍රමික හෝ ගාස්තු ලබාගැනීම
- (ඊඋ) දුර්වල කර්මාන්ත පුනරුත්ථාපනය කිරීමට භාරගැනීම.
- (උඌ) යම් කෘෂිකාර්මික හෝ කාර්මික ව්‍යවසායක යම් නිෂ්පාදිතයක් විකිණීම හෝ අලෙවි කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සංවිධාන පිහිටුවීම හෝ පිහිටුවීමෙහිලා සහාය වීම.
- (ඌඍ) කෘෂිකාර්මික, කාර්මික සහ වාණිජ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ගබඩාගාර, ගුදම්, ගබඩා සහ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමෙහි යෙදීම.
- (එඵ) යම් චංචල හෝ නිශ්චල දේපලක් හෝ යම් කාර්මික, කෘෂිකාර්මික වාණිජ හෝ වෙනත් ව්‍යවසායක් අත්කර ගැනීම හෝ මිලදී ගැනීම හා එම දේපල හෝ ව්‍යවසාය කළමනාකරණය කිරීම හෝ කළමනාකරණය සඳහා වැඩපිළිවෙල යෙදීම සහ එම දේපල හෝ ව්‍යවසාය විකිණීම හෝ වෙනත් ආකාරයකින් බැහැර කිරීම.
- (ඵඵ) ගබඩාගාර, ගුදම්, ගබඩා සහ ගොඩනැගිලි, යන්ත්‍ර සූත්‍ර, උපකරණ සහ වෙනත් භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම, බදු දීම, කුලියට දීම, නියත ලෙස විකිණීම හෝ කුලී සින්නක්කර පදනමක් මත විකිණීම.
- (ඔඔ) බැංකුවේ මුදල් ආයෝජනය කිරීම.
- (ඕඕ) ආර්ථික විද්‍යාව, මූල්‍යය, සංවර්ධනය, කළමනාකරණය සහ වෙනත් අලෙවි ක්‍ෂේත්‍රවල සමීක්‍ෂණ, අධ්‍යයන සහ සම්මන්ත්‍රණ පැවැත්වීම
- (කක) ලොතරැයි සහ තැගි තරග පැවැත්වීම.
- (ගග) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් විශේෂිත බලපත්‍රලාභී බැංකුවකට කරගෙන යාමට බලය දෙනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් ව්‍යාපාර.

Deutsche Gesellschaft für
Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH
- German Technical Cooperation -
Promotion of the Microfinance Sector
16-02, East Tower, World Trade Centre
Echelon Square Colombo 01, Sri Lanka
Tel : +94 11 496 3773-4
Fax : +94 11 462 2485
Email : info@microfinance.lk
Internet : <http://www.gtz.de>